

JUKOLA 2019

KESÄYÖ KANGASALLA

15.-16.6.2019

KANGASALA-JUKOLA 2019

Loppuraportti

KANGASALA

2019

Sisällys

KILPAILUNJOHTAJAN YHTEENVETO	8
KANGASALA-JUKOLAN 2018 VISIO, ARVOT JA TAVOITTEET	10
JUKOLAN SANOMA 2019	11
YLEISTÄ	12
Organisaatio, päätöksenteko ja allekirjoitusoikeudet	12
Kangasala-Jukolan järjestelytoimikunnan yhteystiedot	15
Järjestelyiden aikataulu	16
Kilpailun aikataulu	18
AREENATUOTANTO	19
Tavoitteet ja tehtävät	19
Vastuuhenkilöt	19
GPS-laitteiden jako	19
Jukola Live, maksullinen internet lähetys	20
Maastotoiminnot	22
Radion oppaat	24
Rastimanagerit	24
Rastivaroittajat	25
IT-VALIOKUNTA	27
Tavoitteet ja tehtävät	27
Vastuuhenkilöt	27
Yleistä	28
Verkot	29
Tulospalvelu	41
Online-rastit	47
Itkumuuri	54
Emit-teltoa	59
Tulostus- IT -helpdesk, maalikamera ja näyttötaulutiimin ohjeistus	61
KARTTA- JA RATAVALIOKUNTA	68
Tavoitteet ja tehtävät	68
Vastuuhenkilöt	69
Talkoolaistarve	69

Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa	69
Tehtäväkohtainen toteutus	70
Maanomistajaluvat ja ympäristöasiat	72
Kartat.....	73
Ratasuunnittelu.....	74
Hajontakaaviot.....	77
Ratatiedostot	79
Kartan ja ratojen painaminen sekä personointi.....	81
Karttojen käsittely	82
Pelastuskartat	86
Harjoituskartat.....	87
Mallisuunnistus.....	88
Juomapaikat.....	89
Rastivalvonta ja TV-varoitus	92
KILPAILUKESKUS- JA KENTTÄVALIOKUNTA.....	95
Tavoitteet ja tehtävät.....	95
Vastuuhenkilöt.....	95
Kilpailukeskuksen suunnittelu	96
Kilpailukeskuksen rakentaminen ja rakenteet.....	103
Materiaalit	111
Purkaminen.....	113
Rakentamisen aikataulu	114
Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa	115
Yhteenveto	117
Kehitettävää ja hyväksi havaittua	117
KILPAILUVALIOKUNTA.....	119
Tavoitteet ja tehtävät.....	119
Tehtävä, suunnitelma ja johtamisjärjestelmä	119
Kalusto, rakentaminen ja varustelu	120
Talkoolaisten tarve, rekrytointi ja koulutus.....	121
Kenraaliharjoitus.....	123
EMIT-nollaus.....	126

Lähtö.....	128
Vaihto, helppi ja varakarttapiste.....	132
Maali ja ADT.....	136
Tulostaulu.....	141
Purkaminen ja jälkityöt.....	141
LIIKENNE-, TURVALLISUUS- JA ENSIAPUVALIOKUNTA	143
Tavoitteet ja tehtävät.....	143
Valiokunnan vastuuhenkilöt	145
Johtokeskus ja viestintä.....	146
Kenraaliharjoitus.....	151
Luvat ja ilmoitukset.....	151
Ensiapu ja lääkintä	152
Liikenne	161
Pysäköinti	167
Pelastustoimi	169
Järjestyksenvalvonta	172
Kuljetukset.....	174
RAVINTOLA- JA RUOKAHUOLTOVALIOKUNTA.....	177
Tavoitteet ja tehtävät.....	177
Vastuuhenkilöt.....	177
Toimijat ja talkoolaiset	177
Talkoovuorot.....	177
Talkooravintola	177
Pääravintola.....	179
Street Food -kylä.....	180
Mallasrasti ja ”mallasgrilli”	182
Henkilöstö.....	182
Haasteet ja onnistumiset.....	183
TALOUS- JA MARKKINOINTIVALIOKUNTA	185
Tavoitteet ja tehtävät.....	185
Jukolan markkinoinnin lähtökohtia.....	185
Vastuuhenkilöt.....	186

Ulkoistaminen.....	186
Yhteistyökumppanuudet	186
Markkinointimateriaali.....	187
Osallistujamarkkinointi.....	187
Myynti- ja esittelypaikat.....	188
Rahahuolto	190
Maksu- ja kassapäätteet.....	191
Talous	191
Talkooasut	191
TOIMISTO-, OHJELMA- JA VIP-VALIOKUNTA	192
Tavoitteet ja tehtävät.....	192
Vastuuhenkilöt.....	193
Jukola-toimisto.....	193
Kilpailuinfo	195
Joukkuemateriaalin pussitus	200
Vuokraemit	202
Majoitus.....	205
Talkoopäällikkö	206
Talkoolaispiste	208
Ohjelmanlava.....	210
Lastenmaailma.....	213
Kutsuvieraat.....	215
VIESTINTÄ- JA MEDIAVALIOKUNTA.....	219
Tavoitteet ja tehtävät.....	219
Vastuuhenkilöt.....	219
Talkoolaiset.....	220
Toiminta ennen Jukola-viikonloppua	220
Toiminta tapahtumaviikonloppuna.....	223
Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa	226
Yhteenveto	226
YMPÄRISTÖ- JA HUOLTOVALIOKUNTA	227
Vastuuhenkilöt.....	227

Vesihuolto.....	227
Pesu- ja saunatoiminnot.....	228
Jätehuolto.....	230
Käymälät.....	232
Luonto	233
Kokemukset	233
PUOLUSTUSVOIMAT	234
Yleistä	234
Puolustusvoimien tuki.....	234
Yhteenveto	236
LIITTEET	237
Kilpailukeskus.....	237
Rastivalvonnan ja TV-varoituksen ohjeet.....	238

KILPAILUNJOHTAJAN YHTEENVETO

Kangasala SK:lle myönnettiin Jukolan viestin 2019 järjestelyoikeus kesäkuussa 2014. Tapahtuman nimeksi tuli Kangasala-Jukola ja sloganiksi ”Kesäyö Kangasalla”. Tämä oli ensimmäinen kerta Kangasala SK:lle Jukolan viestin järjestävänä seurana. Kangasalla on pitkät suunnistuksen perinteet, joten tapahtuman saaminen Kangasalle merkitsi paljon niin suunnistuksen harrastajille kuin koko paikkakunnalle.

Kesäkuussa 2018 saimme järjestelyiden viestikapulan Lahti-Hollola Jukolan järjestäjiltä. Tästä hetkestä alkoi viimeisen vuoden loppukiri järjestelyiden osalta. Loppukiriä edelsi jo vuodesta 2012 käynnistetty hakuprosessi ja vuodesta 2014 käynnistynyt valiokuntatyöskentely. Ensisijaisena tavoitteenamme oli toimia kilpailija- ja yleisöystävällisesti tarjoamalla osallistujille, talkoolaisille ja yleisölle ikimuistoinen elämys. Toissijaisena tavoitteena oli järjestää osallistujamäärältään suurin Jukolan viesti.

Saavutimme tavoitteet loistavasti! Osallistujakyselytutkimuksen sekä talkoolaisten palautekyselyn perusteella onnistuimme järjestämään erinomaisen Jukolan viestin. Kangasalla Jukolan viesti rikkoi ensimmäisen kerran 20 000 suunnistajan rajan, kun tapahtumaan osallistui kaikkiaan 20 632 suunnistajaa. Venlojen viestiin ilmoittautui 1721 joukkuetta ja Jukolan viestiin 1964 joukkuetta. Joukkueita oli kaikkiaan 23 eri maasta. Jukolan vahvat perinteet ja muiden suomalaisten suunnistusseurojen vahva työ kunto- ja harrastussuunnistuksen eteen on ollut edellytys meidän oman työmme tueksi. Näin ollen voimme todeta Jukolan viestin osallistujaennätyksen olleen koko suomalaisen suunnistusyhteisön voimannäyte.

Onnistuneet järjestelyt vaativat taakseen suuren määrän talkootyötunteja. Talkoolaisia Kangasala-Jukolassa oli mukana 2279 talkoolaista ja tapahtuma koettiin paikallisesti isoksi yhteiseksi voimannäytteeksi. Tapahtuma tarjosi talkoolaisille upeita aikaansaannoksia, uusia ystävyysuhteita ja ikimuistoisia elämyksiä. Talkoolaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa pystyimme rakentamaan tiiviin ja kompaktin kilpailukeskuksen pelto-olosuhteisiin, joka palveli tapahtumakävijöitä loistavasti. Kun asioita tehdään kunnolla ja huolella, niin lopulta moni asia on puolellamme. Niin oli myös meillä ja sää suosi tapahtumaamme kruunaten Kesäyön Kangasalla!

Kangasala-Jukola järjestettiin kokonaisuudessaan yksityisten maanomistajien mailla. Heidän kanssaan yhteistyö sujui hienosti ja heille iso kiitos myötämielisyydestä tapahtumaa kohtaan. Tapahtuman ollessa täysin luonnon äärellä on äärimmäisen tärkeää kunnioittaa harrastuspaikkaamme eli luontoa. Niin talkoolaiset kuin yleisö piti tämän hyvin mielessä ja luovutimme maanomistajille käytetyt alueet siisteinä ja hyvässä kunnossa.

Kangasala-Jukolassa mukana oli yli 100 yhteistyökumppania ja sidosryhmää, joten suuri kiitos yhteistyöstä. Pääyhteistyökumppanit Kangasalan kaupunki, Puolustusvoimat, osuusliikkeen ja muut yhteistyökumppanit mahdollistivat tapahtuman toteuttamisen ja ikimuistoisia elämyksiä tarjoamisen Kangasalan Heponiemessä. Pystyimme tarjoamaan yhteistyökumppaneille monipuolista näkyvyyttä ja tuomaan heidän vahvuutensa yhteistyössä varsin hyvin esille. YLE ja TV-tuotantoyhtiö tekivät upean ympäri vuorokauden kestäneen radio- ja tv-lähetyksen Jukolan tapahtumista ja tapahtuma tavoitti vastaanottimien äärellä varsin suuren määrän ihmisiä. Yhteistyö kanssanne oli hienoa ja yhdessä ratkaisimme eteen tulleet haasteet luoden hienon elämyksen kotikatsomoihin.

Kangasala-Jukolan suojelijana toimi tasavallan presidentti Sauli Niinistö. Hänen kannustusviestinsä tapahtuman talkoolaisille oli äärettömän tärkeää ison tapahtuman järjestämisessä. Suuri kiitos tapahtuman tukemisessa kilpailun suojelijan roolissa.

Järjestävälle seuralle Kangasala SK:lle tapahtuma oli valtaisa ponnistus. Jukolan viesti on suunnistusseuralle vaativin tehtävä kilpailujärjestelyiden osalta ja mahdollisuus osoittaa pienempien tapahtumien kautta kerätty tietotaito ja osaaminen yhden viikonlopun aikana koko Suomen kansalle. Jukolan viestin onnistuneet järjestelyt takaavat järjestävälle seuralle paremmat taloudelliset resurssit jatkossa kehittää seuran ydintoimintaa eli suunnistuksen harrastamista, mutta tapahtuma antaa myös valtavan henkisen pääoman. Henkinen pääoma on mittaamattoman arvokasta ja sitä pyrimme hyödyntämään jatkossa seuran nuorisotoiminnassa, kilpasuunnistuksessa kuin tulevien tapahtumien järjestämisessä. Järjestelyissä oli mukana myös muita isoja kangasalalaisia urheiluseuroja tuomassa kaivattuja käsiä ja osaamista. Toivon tämän yhteisen kokemuksen madaltavan kynnystä jatkossa toimia yli seura- ja lajirajojen.

Kiitokset taustayhteisöille Kaukametsäläisille ja Suomen suunnistusliitolle luottamuksesta myöntää Jukolan viesti Kangasalle 2019. Tarjositte korvaamatonta tukea tapahtuman järjestämisessä. Vuosien pitkät perinteet, vuosia hioutuneet prosessit järjestelyissä ja avoin tiedonsiirto järjestäjiltä toiselle mahdollistaa tapahtuman kehittämisen aina edellistä paremmaksi.

Kangasala-Jukola haluaa kiittää maanomistajia, talkoolaisia, yhteistyökumppaneita ja sidosryhmiä onnistuneen tapahtuman järjestämisessä!

Kangasalla lokakuussa 2019

Harri Virta

Kilpailunjohtaja

Kilpailunjohtaja Harri Virta

KANGASALA-JUKOLAN 2018 VISIO, ARVOT JA TAVOITTEET

Visio

Järjestämme kilpailullisesti tasapuolisen ja suunnistuksellisesti haastavan ”Korpi-Jukolan”. Tapahtuman osallistujilla jää ikimuistoinen elämys Kesäyöstä Kangasalla. Kompakti kisakeskus, jossa kaikki palvelut ovat nopeasti kaikkien saatavilla osallistujaystävällisesti. Jukolan viestin järjestäminen Kangasalla on koko kaupungin tapahtuma, joka tuo upeasti näkyvyyttä paikkakunnalle.

Arvot

- Jukola perinteet ja arvokkuus
- Kilpailullisuus ja tasapuolisuus
- Kansainvälisyys
- Ekologisuus
- Kesäyö Kangasalla

Tavoitteet

- Jukolal class -tyyli näkyy toiminnassamme
- Toimia kilpailija- ja yleisöystävällisesti hyödyntäen uusia viestintä-, varaus- ja maksujärjestelmiä, sekä minimoida jonotusta ja lisätä interaktiivisuutta
- Osallistujille, talkoolaisille ja yleisölle ikimuistoinen elämys
- Näkyvyys Kangasalle
- Kangasala SK:n seurajäsenille yhteenkuuluvuuden tunnetta lisää, voimme ja pystymme toteuttamaan Suomen hienoimman urheilutapahtuman

JUKOLAN SANOMA 2019

Kangasala-Jukolan sanoman kohteena oli Opetushallitus ja Suomen koulutusjärjestelmä. Sanoman vastaanotti Opetushallituksen pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen. Sanoman laati Seppo Väli-Klemelä.

Sanoma

Suomalaiset ovat saaneet onnen tunteita arvioista, joiden mukaan Suomi on maailman onnellisin maa. Suomalainen koulutusjärjestelmä mainitaan usein yhtenä onnellisuuden perustana.

Suomessa jokaisella on lähtökohdistaan riippumatta hyvä mahdollisuus kouluttautua akateemiseen arvoon saakka. Koulutusjärjestelmästä on tullut myös vientituote, mallia ihaillaan maailmalla ja sitä halutaan kopioida.

Suomalainen koulutusjärjestelmä on kehittynyt pitkän ajan kuluessa. Sen kehittäminen on ollut mahdollista, koska maassa on pitkään vallinnut oppimiselle ja koulutukselle myönteinen ilmapiiri.

Näin ei ole aina ollut. Aleksis Kivi on asettanut Jukolan veljessarjan vanhimman, Juhanin suuhun sanat: ”Mikä härkäpäinen tyhmyys meiltä, istua lukkarin penkillä aapinen kourassa, istua kaksi peemelillistä päivää.”

Tällä Kangasalan Valkeisvuoren jylhillä kallioilla läpi kesäyön kuljetetulla viestillä tervehdimme Opetushallitusta ja haluamme kiittää työstänne suomalaisen koulutustason kehittämisessä ja vaalimisessa.

Kangasalla 16. kesäkuuta 2019

Jukolan viestin suunnistajat

Kilpailunjohtaja Harri Virta on luovuttanut Jukolan sanoman voittajajoukkueen Stora Tunan ankkurille loppusuoralla. ©Marjo Lalli

YLEISTÄ

Organisaatio, päätöksenteko ja allekirjoitusoikeudet

Jukolan viestin tuotemerkin omistaa Kaukametsäläiset ry. Järjestelyissä opastaa ja niitä valvoo Jukolan johtoryhmä, jossa ovat edustajat Kaukametsäläisistä, Suomen Suunnistusliitosta ja Puolustusvoimista. Se myönsi Jukolan viestin järjestämisoikeuden Kangasala SK:lle 11.6.2014. Järjestelysopimus allekirjoitettiin 3.5.2017.

Kilpailun järjestämisoikeus ja -vastuu oli Kangasala SK ry:llä, joka on vuonna 1993 perustettu Pirkanmaalainen suunnistuksen erikoisseura. Järjestelyjä varten muodostettiin järjestelytoimikunta, johon kuuluivat kaikkien valiokuntien päälliköt. Päälliköille nimettiin myös varahenkilöt. Järjestelytoimikunnan muistiot toimitettiin kilpailun valvojalle ja johtoryhmälle, joilla oli osallistumisoikeus kokouksiin. Muistiot tallennettiin Kangasala-Jukola projektin yhteiseen pilvipalveluun Office365 OneDriveen.

Järjestelytoimikunnan tehtävänä oli hoitaa kilpailun järjestelyt, vahvistaa toimintasuunnitelma, nimittää organisaation eri toimintojen vetäjät, laatia vaadittavat muut suunnitelmat sekä loppuraportti. Järjestelytoimikunnan tehtävänä oli myös valvoa ja ohjata laadittujen suunnitelmien toteutumista ja sujuvuutta. Kilpailunjohtaja oli järjestelytoimikunnan puheenjohtaja. Järjestelytoimikunnan kokouksista pidettiin pöytäkirjaa. Valiokuntien kokouksista tehtiin muistiot, jotka toimitettiin pääsihteerille.

Järjestelytoimikunnan apuna toimi johtovaliokunta. Johtovaliokuntaan kuului kilpailunjohtaja, kilpailun varajohtaja, talous- ja markkinointipäällikkö, pääsihteeri ja kartta- ja ratapäällikkö sekä tarvittaessa muut koolle kutsuttavat valiokuntien päälliköt. Johtovaliokunnan tehtävänä oli asioiden valmistelu ennen järjestelytoimikunnan kokousta, käytännön johtaminen ja pikaisten asioiden käsittely. Johtovaliokunnan sihteerinä toimi pääsihteeri. Johtovaliokunta kokoontui pääsääntöisesti ennen järjestelytoimikunnan kokousta tai tarvittaessa. Valiokuntien keskeiset henkilöt olivat vastuussa riittävästä vuorovaikutuksesta valiokuntien kesken.

Kangasala-Jukolan nimen kirjoittivat kilpailunjohtaja, varajohtaja ja pääsihteeri, kaksi yhdessä. Projektia varten ei tehty erillistä pankkitiliä vaan koko projektin ajan oli käytössä seuran varsinainen pankkitili, mutta projektin kustannuksista ja tuotoista pidettiin oma kirjanpito. Valiokuntien laskut hyväksyi valiokunnan puheenjohtaja 1000 euroon asti. 1000-10 000 laskut hyväksyi pääsihteeri. Tätä isommat laskut hyväksyi kilpailun johto kaksi yhdessä. Kilpailun johtoon kuului kilpailunjohtaja, varajohtaja ja pääsihteeri. Valiokunnan puheenjohtajan, pääsihteerin sekä varajohtajan laskut hyväksyi kilpailunjohtaja. Kilpailunjohtajan laskut hyväksyi pääsihteeri. Projektin parissa pääsihteerillä oli laajat käyttöoikeudet Kangasala SK:n pankkitilille.

Jukolan viestin järjestelysopimuksen allekirjoitus 3.5.2017 Kangasalla. Kuvassa Kaukametsäläisten pj. Juhani Sihvonen, Kangasala SK:n puheenjohtaja Jarmo Joutsensaari, kilpailunjohtaja Harri Virta ja Suunnistusliiton toimitusjohtaja Mika Ilomäki.

Organisaatio

Valiokuntien vastuuhenkilöt kilpailunjohtajan, kilpailun varajohtajan ja pääsihteerin kanssa muodostivat järjestelytoimikunnan

Organisaatio rakennettiin Kangasala-Jukolan tarpeiden mukaan. Organisaation rakenteessa otettiin huomioon saatavilla olevien henkilöiden ajankäytölliset mahdollisuudet ja heidän erityisosaamisensa. Henkilöt olivat yhteistyökykyisiä ja omasivat riittävät taidot hoitaa Kangasala-Jukola onnistuneesti niin suunnistuksellisesti kuin taloudellisesti.

Valiokuntien vetäjiä rekrytoitiin järjestelyiden edetessä, jonka jälkeen he aloittivat valiokuntiinsa eri toiminnoista vastuullisten henkilöiden rekrytoinnin. Toimintojen päälliköt keräsivät lähitalkoolaisikseen tuntemiaan vastuualueiden ammattilaisia ja niin talkoovoiman saaminen jatkui organisaatiotasolla alaspäin. Järjestelyiden edetessä talkoolaisiksi ilmoittautuneista etsittiin tietyn oman alansa erityisosaajia, jotka olivat todella tärkeitä toiminnoiden onnistumisen kannalta.

Tärkeäksi tehtäväksi organisaatiossa asetettiin suunnitelmien, tehdyn työn ja sopimusten dokumentointi. Jatkuva dokumentointi helpotti tapahtuman jälkeistä loppuraportin tekoa ja tiedonsiirtoa seuraaville Jukolan järjestäjille. Valiokuntien keskeiset henkilöt olivat vastuussa riittävästä tiedonsiirrosta valiokunnan sisällä ja

vuorovaikutuksesta valiokuntien kesken. Valiokuntien vetäjät muistivat koko projektin ajan jatkuvan motivoinnin valiokunnan sisällä.

Valtakunnallinen asiantuntijaryhmä

Kaukametsäläiset ja johtoryhmä ovat nimenneet valtakunnallisen asiantuntijaryhmän muutamille Jukolan Viestin tärkeimmälle osa-alueelle. Heidän tehtävinään ohjata asiantuntemuksellaan kisajärjestelyjä ja avustaa päätöksenteossa.

Johtoryhmän alaisuudessa toimii asiantuntijaryhmä, jonka tarkoituksena on toimia järjestäjien neuvonantajina opastaen, mutta myös valvoen.

Asiantuntijaryhmä:

Jouni Aaltonen	tulospalvelun ulkoiset liitynnät
Aki Lindroos	markkinointi
Esko Junttila	talous
Pasi Jokelainen	kartta
Arto Voutilainen	internet-palvelut
Timo Kokko	tulospalvelu, elektroninen leimaus
Niko-Petteri Salo	Tuloslaskenta ja väliaikapalvelut
Niina Liukkonen	ravintolatoiminnot
Hannu Peltonen	langattomat yhteydet

Lisäksi yhteydenpito:

Juha Tolonen	PV- kaapelointi ym.
Markku Mäkäraainen	TV-tuotannon suunnittelu
Ilkka Kivisara	Ratavalvoja

Kangasala-Jukolan viestien valvojana toimi tekninen asiantuntija Jaakko Lajunen. Hänen laatimansa valvontasuunnitelma ohjasi Jukolamme valmistelujen aikatauluttamista. Ratavalvojana toimi Ilkka Kivisara, Tampere-Jukolan 2008 ratamestari.

Tehtävät, vastuut ja valtuudet

Jukolan järjestäminen oli Kangasala SK:ssa määritelty omaksi projektikseen. Projekti taas määritteli kirjallisesti eri jäsentensä tehtäväalueen, vastuut ja valtuudet toimintasuunnitelmassa.

Kilpailunjohtaja vastasi Kangasala-Jukolan järjestämisestä Jukolan ohjeiden mukaisesti sekä yhteistyöstä Jukolan johtoryhmän kanssa. Kilpailunjohtaja toimi järjestelytoimikunnan puheenjohtajana ja siinä roolissa vastasi valvontasuunnitelman ja johtoryhmän asettamien aikataulujen noudattamisesta järjestelyiden aikana.

Kangasala-Jukolassa projektin johtaminen käytännön tasolla jaettiin viimeiseksi vuodeksi kilpailunjohtajan ja pääsihteerin kesken. Pääsihteeri toimi viimeisen vuoden päätoimisena työntekijänä Kangasala-Jukolan parissa, niin hän vastasi projektin operatiivisesta johtamisesta. Tämä järjestely tehosti erinäisten rajapintojen hallintaa.

Järjestävällä seuralla, taustayhteisöllä ja johtoryhmällä oli sama tavoite: erinomainen Jukola, johon kilpailijat, yleisö, yhteistyökumppanit, talkoolaiset ja kaikki sidosryhmät ovat erinomaisen tyytyväisiä.

Jukolan viestin johtoryhmän vastuulla oli huolehtia tapahtuman vuosikymmeniä jatkuneen perinteen vaalimisesta. Kangasala-Jukola oli osa Jukolan viestin jatkumoa ja se vahvisti onnistuneilla järjestelyillä tapahtuman positiivista jatkumoa. Onnistuneet ja laadukkaat järjestelyt on vuosien saatossa muodostunut maailman parhaan suunnistustapahtuman ja Suomen isoimman aikuisliikuntatapahtuman tavaramerkiksi.

Rajapinnat

Jukolassa on tuhansia tehtäviä. Ei ole itsestään selvää, kenelle jonkin asian tai yksityiskohdan hoitaminen kuuluu. Senkin jälkeen, kun toiminnot ovat nimetty tietyille tahoille, on vielä paljon toimintoja ja asioita, jotka liittyvät moneen muuhun toimintoon. Näin ollen rajapinnoissa olevia asioita pitää huolella miettiä koko projektin ajan ja pitää pienempiä rajapintapalavereja valiokuntien kesken. Monet rajapinnat ilmentyvät vasta toteutusvaiheessa, jolloin vastuuhenkilön ja koko organisaation on pystyttävä nopeaan reagointiin. Pienempien että koko järjestelytoimikunnan kesken pidettyjen rajapintapalaverien myötä pystyimme hyvin tunnistamaan rajapintoja tai viimeistään niiden eteen tullessa reagoimaan niihin hyvin.

Kangasala-Jukolan järjestelytoimikunnan yhteystiedot

Tehtävä/vastuu

Kilpailunjohtaja
 Kilpailunjohtaja, vara
 Pääsihteeri
 Areenatuotantovaliokunta
 It-valiokunta
 Kartta- ja ratavaliokunta
 Kilpailukeskus ja
 kenttävaliokunta
 Kilpailutoimintavaliokunta
 Liikenne-, turvallisuus- ja
 ensiapuvaiokunta
 Ravintola- ja
 ruokahuoltovaliokunta
 Talous- ja
 markkinointivaiokunta
 Toimisto-, ohjelma- ja VIP-
 valiokunta
 Viestintä- ja mediavaliokunta
 Ympäristö- ja huoltovaliokunta
 Puolustusvoimat,
 yhteyshenkilö

Henkilö

Harri Virta
 Ilari Grönholm
 Antti Rantala
 Jarmo Tanskanen
 Kari Papinsaari
 Mikko Heikkinen
 Jouko Jauhia

 Mikko Toivonen
 Tapani Saarinen

 Hannakaisa Haanpää

 Asko Vesanen

 Arja Männistö

 Outi Hytönen
 Pekka Pietilä
 Juha Puustinen

Jukolan johtoryhmä

Kaukametsäläiset ry
 Kaukametsäläiset ry, vara
 Suomen suunnistusliitto
 Suomen suunnistusliitto, vara
 Puolustusvoimat
 Puolustusvoimat, vara
 Tekninen asiantuntija

Juhani Sihvonen
 Esko Junttila
 Petteri Palmi
 Aki Lindroos
 Jouni Lipponen
 Teijo Oksanen
 Jaakko Lajunen

Järjestelyiden aikataulu

2013	Hakemusasiakirjojen valmistelua
2014	
11.6.	Järjestelyoikeus 2018 Jukolan viestiin Kangasala SK:lle
2015	
11.1.	Järjestelytoimikunnan kokous #1
6.-7.11.	Jukola-kokous, Lappeenranta
2016	
22.3.	Järjestelytoimikunnan kokous #2
18.-19.6.	Lappee-Jukola
6.9.	Järjestelytoimikunnan kokous #3
28.-29.10.	Jukola-kokous, Joensuu
2017	
14.1.	Järjestelytoimikunnan kokous #4
3.5.	Järjestelysopimuksen allekirjoitus
21.5.	SM-keskimatka Kangasala, samoilla Jukola valiokunnilla
17.-18.6.	Joensuu-Jukola
30.9.	Järjestelytoimikunnan kokous #5
26.10.	Järjestelytoimikunnan kokous #6
10.-11.11.	Jukola-kokous, Lahti
21.11.	Järjestelytoimikunnan kokous #7
2018	
21.3.	Järjestelytoimikunnan kokous #8
14.4.	Rajapintapalaveri Lahti
29.5.	Järjestelytoimikunnan kokous #9
16.-17.6.	Lahti-Hollola Jukola, Hollola
28.6.	Järjestelytoimikunnan kokous #10
1.8.	Pääsihteerin työsuhde alkoi, Jukola-toimisto avautui
18.9.	Järjestelytoimikunnan kokous #11
23.10.	Ilmavoimien sopimuksen allekirjoitus Tikkakoskella
30.10.	Järjestelytoimikunnan kokous #12
9.-10.11.	Jukola -kokous, Kangasala
27.11.	Järjestelytoimikunnan kokous #13
2019	
22.1.	Järjestelytoimikunnan kokous #14
20.2.	Järjestelytoimikunnan kokous #15
20.3.	Järjestelytoimikunnan kokous #16
27.8.	Rajapintapalaveri
12.6.	Kangasala-Jukolan kenraaliharjoitus
15.-16.6.	Kangasala-Jukola

4.7.	Järjestelytoimikunnan kokous #19
31.7.	Jukola-toimisto sulkeutuu
2.10.	Järjestelytoimikunnan kokous #20
Lokakuu	Loppuraportti valmis
25.-26.10.	Jukola-kokous, Rovaniemi
31.10.	Pääsihteerin työsuhde loppui
2020	
Maaliskuu	Tilinpäätös ja projektin päättäminen

Kilpailun aikataulu

Pe 14.6.

10.00 Kilpailukeskus ja kilpailuinfo avattiin
18.00 Juoksujärjestykset viimeistään jätettävä
22.00 Kilpailuinfo suljettiin

La 15.6.

8.00 Kilpailuinfo avattiin
12.45 Venlojen viestin sisäänkirjautuminen avattiin
12.45 Avajaiset ja Jukolan lipunnosto
13.20 Venlojen viesti / aloitusosuuden suunnistajien ryhmittäminen lähtöalueelle alkoi
14.00 Venlojen viestin lähtö
16.45 Venlojen viestin voittaja maalissa
18.30 Venlojen viestin vaihto suljetaan
18.45 Venlojen viestin uusintalähtö
19.00 Jukolan juhla ja Venlojen viestin palkintojenjako
21.00 Jukolan iltahartaushetki ohjelmavalla
21.45 Jukolan viestin sisäänkirjautuminen alkoi
22.30 Venlojen viestin maali suljettiin
22.20 Jukolan viesti / aloitusosuuden suunnistajien ryhmittäminen lähtöalueelle alkoi
23.00 Jukolan viestin lähtö
23.06 Aurinko laski

Su 16.6.

03.41 Aurinko nousi
06.14 Jukolan viestin voittaja maalissa, voittajajoukkue lukee Jukolan viestin sanoman Hiidenkivellä (ohjelmavalla)
08.45 Jukolan viestin vaihto suljettiin
09.00 Jukolan viestin uusintalähtö 7. osuus
09.30 Jukolan viestin uusintalähtö: 2.-6. osuus
09.30 Palautuskarttojen jako kilpailuinfossa alkaa
09.40 Jukolan viestin palkintojenjako, Jukola lipun luovutus
15.00 Jukolan viestin maali suljetaan
16.00 Kilpailukeskus ja kilpailuinfo suljetaan

AREENATUOTANTO

Jarmo Tanskanen

Tavoitteet ja tehtävät

Tavoitteet

Areenatuotannon tavoitteena oli tarjota ajan tasalla olevaa, viihdyttävää ja kiinnostavaa tietoa viestien tapahtumista ja toimia kisakeskuksen ja TV-rastien areenatoimintojen vastuullisena organisoijana.

Tehtävät

- Elävän kuvan tuottaminen televisioon, screeneille ja internettiin
 - TV-rastien suunnittelu ja toteutus yhdessä ratamestariryhmän ja TV-tuotantoyhtiön kanssa
 - TV-tuotannon ja Ylen kaluston sijoittelun suunnittelu ja osittain toteutus kisakeskukseen yhdessä kenttävaliokunnan kanssa
 - Teknisten tarpeiden ja rakenteiden suunnittelu kilpailukeskuksessa yhdessä kenttävaliokunnan kanssa.
- Kuva- ja äänituotanto kilpailukeskuksen yleisöalueille
 - Kilpailukuulutus
 - Äänentoisto
 - Musiikki
- Jukola Live, englanninkielisen maksullisen ohjelman suunnittelu ja organisointi
- Jukola Special TV tuotannon ja Ylen radiolähetysten avustaminen.
- GPS-laitteiden jako

Vastuuhenkilöt

Tehtävä/vastuu	Henkilö
Areenatuotantopäällikkö	Jarmo Tanskanen
Kenttätoiminnot	Teemu Hämäläinen
Areenan maastotoiminnot	Pasi Kontio
Jukola Live	Lassi Tanskanen
Rastivaroittajat	Miika Vennelä
Rastimanagerit	Jatta Haapamäki
GPS-laitteiden jako	Harri Pajula

GPS-laitteiden jako

Harri Pajula

GPS-laitteita oli jakamassa 12 henkilöä. Porukka oli jaettu kahteen osaan. Työvuorot olivat puolet viestistä ja toinen puoli lepoa. Väkeä oli riittävästi ja muutama halusi tehdä pidempiäkin vuoroja.

Venloissa seurannassa 31 joukkuetta ja yksi joukkue lisää nostettiin seurantaan ankkuriosuudelle. Jukolassa oli 30 joukkuetta ja Aamulehden julkisjoukkue oli kahdella ensimmäisellä osuudella seurannassa.

Tänä vuonna oli ensimmäistä kertaa numeroliivissä tasku GPS-laitteelle. Tämä nopeutti toimintaa huomattavasti. Edellisenä vuonna Lahti-Hollola Jukolassa GPS-laitteen laitto kesti suunnistajalle 3-5 minuuttia, Kangasalla tämä samainen toimenpide kesti noin 30 sekuntia.

Huomiot numeroliivin GPS-laitteen taskusta:

- Tasku oli ommeltu vain yläosasta kiinni, joten tämän vuoksi kahdella suunnistajalla tasku kääntyi liivin ulkopuolelle. Laite pysyi silti taskussaan.
 - Kehitysehdotus: Tasku ommellaan myös alaosasta kiinni numeroliiviin.
- Jukolan viestissä lampujen akut olivat samalla kohdalla GPS-laitteen kanssa.
 - Kehitysehdotus: Tasku ommellaan numeroliivissä hieman sivuun olkapään kohdalle.
- GPS-taskussa oli läppä, joka taitetaan laitteen päälle. Pienemmän laitteen päälle se ei ylettynyt. Onneksi hiki liimasi laitteet niin hyvin taskuun, että yksikään ei tippunut. Muutama tasku laitettiin kiinni hakaneulalla.
 - Kehitysehdotus: repäisynauhakiinnitys

Työnjako

Yksi oli listan kanssa teltan ulkopuolella ja bongaili numeroita sisäänkirjautumisesta ja ilmoitti niistä sitten muille. 2-3 toimi laitteiden asentajina ja haki aina kyseisen joukkueen GPS-laitteen valmiiksi ja käynnisti sen. Suunnistaja istutettiin penkkiin ja laitettiin laite paikoilleen. Toisella puolella oli yksi myös bongaamassa palaavia kilpailijoita ja pysäytteli niitä, jotka meinasivat mennä ohi. Sillä puolella taas kilpailija penkkiin, laite pois, sammutus ja lataukseen. Numeroliivit kilpailijat saivat pitää. Ainoastaan kesken kisan seurantaan otettu- sekä harrastelijajoukkue varustettiin erillisellä GPS-liivillä, joka kerättiin pois vaihdossa/maalissa. Ankkuriosuuden laitteet käytiin keräämässä maalissa, koska kilpailijat päästettiin sieltä suoraan pois haastatteluihin.

Laitteet oli jaettu koreihin 3/joukkue. Meillä oli osuuksille värikoodit, jotka helpottivat erottamista. Korissa oli joukkueen nimi, numero ja laitenumerot. Näin oli helppo ottaa oikea laite ja niin kaikki menikin oikein, eikä virheitä tullut.

Jukola Live, maksullinen internet lähetys

Lassi Tanskanen ja Ella Tanskanen

Selostajat: Vili Virtanen ja Kalle Rantala, haastattelija Markku Vauhkonen, GPS Tommi Uusimäki

Kansainväliselle televisio yleisölle välitettiin tänä vuonna livestream, joka näkyi maailmalle lukuun ottamatta Suomea. Aiemmin PayTV:nä tunnettu striimin markkinointia ja käyttökokemusta parannettiin. Tiimissä oli teknisestä toteutuksesta vastaava ja kansainvälisestä markkinoinnista vastaava. Tämän lisäksi tiimiä auttoivat areena- ja apulaisareenapäällikkö.

Ennen kisapäivää julkaistussa live.jukola.com palvelussa pystyi ostamaan katseluoikeuden noin viikkoa ennen kisapäivää. Ostajia tuli tasaisin välein, mutta varsinaisesti kauppa kävi muutamia tunteja ennen Venlojen viestiä. Venlojen viestin aikaan yhtäaikaista katselijoita oli noin 1000. Jukolan viestiä seurasi parhaimmillaan sama määrä, mutta keskimäärin noin 600 katsojaa. Liven ostajia oli noin 1680.

Jukolan jälkeen julkaistiin tallenne, johon liven ostajat saivat katseluoikeuden. Tallennetta myytiin samalla hinnalla kuin liveä ja tähän mennessä ostajia on ollut muutamia kymmeniä.

Toteutuksessa huomioitavaa

- Pre Jukola lähetys. Maksaville katsojille kannattaa tarjota maistiainen siitä, minkälainen lähetys heitä odottaa maksumuurin takana. Teknisesti tämä kannattaa toteuttaa Live:n yhteistyössä Liven selostajien kanssa, mutta muun tuotannon ulkopuolisella kuvaajalla.
- Liven laajempi GPS-seuranta katseluminuutteina on ehdoton, sillä maksavat asiakkaat haluavat nähdä tätä paljon.
- Tukisähköpostin hoitamiseen kannattaa olla vähintään kaksi henkilöä. Jos katsojilla on ongelmia he laittavat herkästi viestiä, koska maksavat palvelusta.

Markkinointi

- Kansainvälisille lajiliitoille lähetettiin tiedote Jukola Livestä.
- Erillinen sähköposti ja tiedote lähetettiin myös kansainvälisen median edustajille.
- Jukola Live näkyi myös jonkin verran orgaanisesti somekanavissa.
- Orgaaninen somemarkkinointi on kuitenkin Liven kohdalla suhteellisen tehotonta, sillä seuraajia Jukolan viestin kanavilla on lähinnä Suomesta.
- Maksullinen Facebook-markkinointi kohdennettuna vain tiettyihin maihin toimii hyvin. Jukola Live-mainosta jaettiin myös orgaanisesti ja se saavutti todella hyvin tykkäyksiä, mikä on mainoksille yleisesti ottaen vaikeaa.
- Facebook-markkinointi aloitettiin 13.6. ja jatkettiin Jukolan viestin loppuun asti. Facebook-markkinoinnin voisi aloittaa seuraavina vuosina jo aikaisemmin, toki suurin panostus lähelle itse tapahtumaa.
- Mainosten kokonaiskattavuus oli yhteensä 5508 ihmistä.
- Mainonta targetoitiin seuraavasti: 1. Mainos maat: Ruotsi, Norja, Venäjä ja Sveitsi. Ihmiset, joiden kiinnostuksen kohteissa on suunnistus. 2. Mainos maat: Tanska, Saksa ja Ranska. Kiinnostuksen kohteissa suunnistus.
- Targetointi oli tarpeeksi tarkkarajainen, sillä cost per click eli mainoksen hinta per mainoksen klikkaus Jukola Liven nettisivuille oli vain: 1. Mainoksessa 0,17 € ja 2. Mainoksessa 0,27 €. Tämä on hyvä tulos: mainos näkyi aiheesta kiinnostuneille ihmisille. Jos mainoksen targetointi olisi epäonnistunut, cost per click nousisi korkeammaksi.
- Uniikkeja mainoslinkin klikkauksia oli: 1. Mainoksessa 224 ja 2. Mainoksessa 71.
- Alue 1. Mainoksessa oli selvästi kiinnostuneempi mainoksesta.
- Kiinnostuneinta yleisöä mainoksille olivat 35-65 vuotiaat miehet. Näihin siis kannattaa eniten targetoida markkinointia tulevaisuudessa.

Sisällöllisiä kehityskohteita

Tärkeä: Sisältö. Katsojat maksavat ensisijaisesti sisällöstä.

- Muutamilta katsojilta tuli negatiivista palautetta selostajista. Heidän mielestään juonto tulisi olla energisempää, natiivilla englannilla selostettua. Kaikki kommentit ovat analytiikkapaketin mukana.
- Oma ohjaaja Livelle ja selkeämmät suunnitelmat miten lähetys aiotaan toteuttaa. 2019 vuonna ohjaaja jätti Liven toissijaiseksi Ylen lähetyksen ohella. Tämä johti siihen, että Live selostajat joutuivat välillä arvailemaan tapahtumia.

- Kannattaa harkita myös kilpailuttamaan Live tuotanto erikseen, muuten se tulee olemaan aina ns. "kylkiäis" tuotanto.

Teknisiä kehityskohteita

- Livesivun tekninen kehittäminen, mm. tulosmoduulin muuttaminen rajapintapohjaiseksi ja livechatin rakentaminen.
- Ulkoasullisesti ja kustannuksiltaan parempi striimauspalvelu
 - Hyvää palvelussa oli CDN-verkko, palvelu ei kaatunut kertaakaan, helppo maksuliikenteen muutos, geoblokkaus yms.
 - Huonoa oli ulkoasullisesti kehittymätön hallintapaneeli, välillä vähemmän tietävä tukihenkilöstö.

Jukolan viestin suurin katsojamäärä tulee Ruotsista ja niin kauan, kun ruotsalaiset voivat päästä tavalla tai toisella näkemään YLE Areenan lähetystä vieläpä ruotsin kielisellä selostuksella, niin katsojamäärien nousua ei valitettavasti tule tapahtumaan. Jukolan aikaan jaettiin Orienterare.nu keskustelusivustolla avoimesti ohjeet, miten Areenan kautta tuleva lähetys saadaan näkymään Ruotsissa.

Mediateltan äänentoisto

Äänentoistoon kuului kaksi aktiivikaiutinta, pikkumikseri sekä langallinen mikrofoni Jukola customoinnilla. Äänentoisto oli pystyssä hyvissä ajoin torstaina ja aktiivisessa käytössä koko viestin ajan.

VIP-teltan AV-tekniikka

VIP-teltan äänentoistoon kuului kaksi aktiivikaiutinta, digitaalimikseri, langaton ja langallinen mikrofoni. Aktiivisin käyttö tekniikalla oli lauantaina. Sunnuntaina käyttöä ei juurikaan ollut.

Teltassa seurattiin myös YLEn kisälähetystä neljästä televisiosta, jotka oli kytketty yhteen broadcast tasoisesti. Yhdeltä kannettavalta tietokoneella toistettiin samanaikaisesti kaikkiin televisioihin PowerPoint-esitys, dokumenttielokuva sekä muina aikoina YLEn lähetys. Tekniikan toimivuudesta tuli paljon hyvää palautetta ja siitä pidettiin.

Maastotoiminnot

Pasi Kontio

Tehtävät

- TV-rastien suunnittelu yhdessä ratamestarien, online-ryhmän ja TV-tuotantoyhtiön kanssa
- TV-rastien rakentaminen ja purku
- YLEn radiotoimittajien avustaminen maastossa (ennakkotestaus ja kilpailun aikana)
- TV -kuvaajien avustaminen maastossa (ennakkotestaus ja kilpailun aikana)
- Ennakkovaroittaminen kilpailun kärjen saapumisesta tv-rastille
- YLEn toimittajien avustaminen vaihtoalueella
- Netti-TV:n avustaminen (osuusisäntien saattaminen haastattelupisteelle)

Maastotoimintojen talkoolaistarpeet

Rastimanagerit	8	(esimies + 7 manageria)
Rastivaroittajat	1	(päävaroittaja)
Radion oppaat	2	

YLEn toimittajien oppaat	5
Netti-TV:n avustajat	1

TV-rastien rakentaminen

Pasi Kontio (sekä online-ryhmästä Saku Suuriniemi)

TV-rastien rakentaminen hoidettiin hyvin pitkälti online-ryhmän kanssa yhteistyössä; kilpailun aikana tv-rastilla on kuvaajan lisäksi myös areenatuotannon rastimanageri, sekä online-ryhmän rastivarmistaja.

Rastipisteet käytiin etukäteen pariin otteeseen Kruuva Oy:n Markku Mäkäräisen kanssa katsomassa, keväällä 2018 ja syksyllä 2018. Tällöin määritettiin kuvauspaikat, aggregaattien paikat, sekä tarvittavat kuvauslavat kullekin tv-rastille. Kangasala-Jukolassa kuvauslavoja rakennettiin maastoon 3 kpl. Muutamalla rastilla oli erikseen kuvauspaikka sekä Venlojen viestiä että Jukolan viestiä varten.

Kustakin tv-rastista tehtiin erillinen piirros, johon merkittiin aggregaatin, rastilipun, rastisalmiakin ja kuvauspaikkojen paikat, sekä johtovedot + muut ylimääräiset rakenteet (nauhoitukset, johtoputket, yms)

Kuvauslavat rakennettiin syksyllä 2018 ennen lumien tuloa, rastipukkiryhmän toimesta.

Talkoot tv-rastien rakentamiseksi järjestettiin viikkoa ennen H-hetkeä eli lauantaina 8.6.2019. Talkooporukkaa oli yhteensä 15 henkilöä. Porukka jaettiin 4 ryhmään, ja kukin ryhmä hoiti muutaman rastin rakentamisen (yhteensä rakennettavia rasteja oli 9 kpl; ns. 'langattomille' rasteille, joita oli 2 kpl, ei tarvinnut rakentaa mitään). Tässä yhteydessä kannettiin vihreät rastilaatikot salmiakin keskelle ja vedettiin jatkoroikat ja ethernet-kaapelit suunnitelmien mukaisesti aggregaatin, rastisalmiakin ja kuvauspaikkojen välille. Suurin osa johdoista kiinnitettiin joko nippusiteillä tai kuormaliinoilla noin kolmen metrin korkeuteen puihin. Muutama johto voitiin jättää maahan, ja yhdelle rastille vietiin 6 metriä viemäriputkea, jonka avulla johdot saatiin suojattua juoksijoiden nastareilta. Puolustusvoimat veti valokuitukaapelin tv-rasteille 9.6.-10.6.2019 (su-ma).

Aggregaatti tarvitaan online-rasteille lähinnä tv-kameraa varten, joskin niillä voidaan ladata myös online-laitteiston akkua tarvittaessa. Meille oli varattu 13 kpl 1,8 kW aggregaatteja, joissa oli 3,5-4 litran bensatankki, ja paino noin 20 kg. Aggregaatit saatiin maanantaina 10.6.2019. Niistä jokaisesta katsottiin öljyt, käyminen testattiin ja ne vietiin seuraavien 3 päivän aikana tv-rasteille. Samalla vietiin sammuttimet, sammutuspeitot sekä bensakanisterit bensoineen. Bensaa (98-oktaanista) tankattiin aggregaatteihin aluksi ja kilpailun aikana yhteensä noin 60 litraa; osa aggregaateista oli saataessa tankattu pipipintaan, osassa tankki oli tyhjä. Kilpailun ajaksi jätettiin aggregaatteja 2 kpl varalle, mahdollisia vikatilanteita varten.

TV-rastien yhteydet oli tarkoitus alun perin testata perjantaina klo 14 alkaen, siten että kukin rastimanageri menee oman kuvaajansa kanssa rastille, käynnistää aggregaatin, ja sen jälkeen kuvaaja testaa Kruuvan henkilöstön kanssa verkkoyhteyden toimivuuden. Näin toimittiinkin, mutta sitä ennen, torstaina, Kruuva Oy halusi testata muutaman kauempana olevan rastin yhteyden jo alustavasti. Näin ollen kiersimme yhden kuvaajan kanssa kolmella rastilla. Kahdella ensimmäisellä kaikki tuntui olevan kunnossa, mutta kolmannella ilmeni ongelmia; vaikka verkko tuntui pääpiirteittäin pelaavan, niin minuutin välein tuli pieni katko, yksittäisiä paketteja katosi mystisesti. Tämän jälkeen havaittiin myös ensimmäisen rastin uusintatestauksessa sama ongelma, mutta epäsäännöllisempänä. Muutaman tunnin kuluttua syy ongelmalle löytyi ja saatiin kuntoon, mutta kun uusintatestausta oltiin tekemässä, katkesi verkko kilpailukeskuksen ja tv-tuotantoauton väliltä. Kaksi kolmesta

testirastista oltiin kuitenkin saatu jo testattua uudestaan ja todettu toimiviksi, joten tältä pohjalta jätettiin lopputestaus perjantaille. Yön aikana verkko tv-tuotantoautolle oli saatu kuntoon, ja perjantain testaukset menivät läpi ongelmitta; yhden kuvaajan sanoin jopa nopeammin kuin kertaakaan aiemmin, joten torstaina tehty ylimääräinen, pienen porukan kanssa tehty alustava testaus kannatti, muuten perjantaina olisi toistakymmentä henkeä istuskellut ja odotellut metsässä tuntikausia yhteyksien korjaamista!

Radion oppaat

Pasi Kontio

Oppaat: Kimmo Kontio, Jeremias Joutsensaari

Yleisradiolta pyydettiin kilpailun aikana maastossa toimivien radiotoimittajien oppaiksi 2 henkilöä (1 per toimittaja). Toimittajina olivat Johannes Oikarinen ja Maria Rantala, ja heidän avustajinaan toimivat Kangasala SK:n suunnistajat Kimmo Kontio ja Jeremias Joutsensaari. Kimmon ja Jeremiaksen osalta työt aloitettiin maanantaina 20.5.2019, jolloin YLE:n mastoauto saapui kilpailukeskukseen, tarkoituksena testata kauimpien rastien radioyhteyksiä. Samassa yhteydessä Pertti Tapola koulutti oppaat tehtäviinsä.

Tämän jälkeen seuraava tapahtuma oli perjantaina 14.6.2019 eli kilpailua edeltävä perjantai, jolloin radion toimittajat ja oppaat kiersivät radorastit vastaavassa järjestyksessä kuin mitä kilpailussa tultaisiin tekemään. Samalla katsottiin autojen maastopysäköintipaikat valmiiksi, testattiin yhteydet ja kellotettiin siirtymien kesto.

Käytännössä oppaat opastivat toimittajat metsässä oikealle rastille, kantoivat antennin sekä laittoivat sen lähetykseen siirtymän päätteeksi, ja lopuksi laittoivat antennin kasaan, ennen jatkamista seuraavalle rastille.

Varsinainen kisälähetys ja toiminta kilpailujen aikana sujui ongelmitta ja moitteitta.

Rastimanagerit

Jatta Haapamäki

Rastimanagerit avustivat kilpailun aikana kameramiehiä kuvauspaikkojen vaihdossa, ja huolehtivat TV-rasteilla olevista aggregaateista, joiden avulla tv-kameroille saatiin sähköä. Jokaisella kameramiehellä oli oma henkilökohtainen rastimanageri, joka oli kameramiehen apuna koko kilpailun ajan, sekä Venloissa että Jukolassa. Lisäksi rastimanagerit huolehtivat online-laitteiden käynnistämisestä ennen kilpailua, koska online-varmistajat tulivat paikalle vasta hieman myöhemmin. Jotta kuvayhteys kilpailukeskuksen TV-autoille toimi, piti online-laitteistojen olla päällä, muuten verkkoyhteys ei pelannut; rastimanageri ja kuvaaja olivat ensimmäisellä rastilla noin tunti ennen kilpailun/oman rasti kuvaamisen alkua.

Kommunikointi kilpailujen aikana hoidettiin rastimanagereita varten perustetulla whatsapp-ryhmällä. Etukäteen oli pienenä pelkona, että mahdollinen GSM-verkkojen ruuhkautuminen voisi tuottaa ongelmia, mutta loppujen lopuksi viestit kulkivat ongelmitta, ja tarvittava tieto saatiin liikkumaan hyvin.

Jatta Haapamäki ja Pasi Kontio päivystivät viestien aikana kilpailukeskuksessa mahdollisten ongelmien varalta. Kummallakin oli autoon varattuna bensaa kanisterissa sekä vara-aggregaatti. Online-ryhmän kanssa oli varauduttu ja sovittu että he hoitavat varakaapelin paikalle, mikäli tv-kameralle menevä ethernet-kaapeli vikaantuisi.

Kullekin rastille oli varattu aggregaattia varten bensaa kanisteriin noin tuplasti laskennallisen määrän (1 litra per käynnissä olo tunti) verran. Tämä riitti hyvin, eikä lisäbensaa tarvinnut toimittaa yhdellekään tv-rastille.

Muutama pikkuongelma kilpailujen aikana tv-rasteilla oli:

- Yhdellä rastilla suunnistajien reitit poikkesivat hieman ennakoarvioista, ja aggregaatti sekä sammutuskalusto meinasi jäädä suunnistajien jalkoihin. Ongelmasta selvittiin siten että Venlojen ensimmäisen osuuden aikana käytiin virittämässä muovinnauhaa kriittisten paikkojen eteen, ohjaamaan suunnistajien kulkua
- Yhdellä (samalla kuin edellinen) rastilla Jukolaa varten rakennettu kuvauslava näkyi Venlojen viestiä kuvattaessa, jolloin kuvaaja ja rastimanageri siirsivät lavan pois paikaltaan, valitettavasti kuitenkin juuri Venlojen kulkureitille, joka poikkesi alun perin oletetusta hieman. Näin ollen lavaa jouduttiin siirtämään vielä uudelleen. Venlojen viestin jälkeen käytiin sitten siirtämässä lava takaisin paikalleen ja korjaamassa se kuntoon Jukolan viestiä varten.
- Online-laitteistojen käynnistämisen opastamiseen olisi tarvinnut käyttää hieman enemmän aikaa: tarve tuli esille viime tingassa, ja sen vuoksi opastuskin jäi aavistuksen pintapuoliseksi. Yhdellä rastilla aiheutui tästä johtuen hieman ongelmia, mutta laitteet saatiin nopeasti käyntiin ja ongelmatilanteesta selvittiin reilusti ennen kisan kuvaamisen alkamista.

Kaikkienensa rastimanagerit selvisivät tehtävistään loistavasti, eikä mitään oikeasti merkittäviä ongelmia ollut.

Rastivaroittajat

Miika Vennelä

Alun perin areenatuotantovaliokuntaan varattiin 8 kpl rastivaroittajia, joiden tarkoitus oli liikkuu tv-rasteja edeltävillä rasteilla, ja välittää radiopuhelimella päävaroittajalle tieto, milloin kisan kärki saapuu varoitusrastille. Päävaroittaja istuu (käytännössä koko kisan ajan) tv-tuotantoautossa, ja avustaa tv-ohjaajaa, pitämällä kirjaa kilpailun etenemisaikataulusta ja ilmoittamalla ohjaajalle tarvittavat arviot kärjen saapumisesta tv-rasteille. Maalis-huhtikuussa tehtiin kuitenkin päätös, että rastivaroittajien ja kartta ja rata -valiokunnan rastitarkastajien toimenkuvia yhdistetään, siten että kummatkin tekevät kumpaakin, jolloin selvittää hieman pienemmällä henkilömäärällä. Näin ollen rastivaroittajat siirrettiin kartta- ja rata valiokuntaan, päävaroittajaa lukuun ottamatta. Kartta- ja ratavaliokunta hoiti siis rastivaroittajien ja rastitarkastajien aikatauluttamisen, koulutuksen, jne, eikä tästä jäänyt mitään varsinaista tehtävää areenatuotantovaliokuntaan.

Päävaroittajalle suunniteltiin varahenkilöä, tuuraamaan lyhyiden ruoka- ja vessataukojen ajaksi, mutta käytännössä ennen kilpailujen alkua todettiin tämä tarpeettomaksi, koska vaihtaminen tai tv-tuotantoautosta poistuminen kesken lähetyksen ei olisi käytännössä mahdollista. Pasi Kontio kävi kuitenkin Miika Vennelän (päävaroittaja) kanssa lyhyesti läpi tehtävät, sairastumisen yms. varalta, eli jos olisi ollut aivan pakko saada joku toinen Miikan tilalle.

Mitään ongelmia ei tämän tehtävän osalta kohdattu.

YLEn toimittajien ja Jukola Liven avustaminen

YLEn toimittajien avustajina kisakeskuksen studiossa ja vaihtopuomilla tarvittiin useita henkilöitä, pääasiassa hakemaan haastateltavia haastattelupisteelle. Onneksemme saimme tähän ryhmään talkoolaiseksi mukaan

henkilön, joka oli tehnyt samaa hommaa jo neljässä edellisessä Jukolassa, ja saimme häneltä hyvää lisätietoa tehtäviä varten. Tarvittava ryhmän koko oli 5 henkilöä; varasimme kuitenkin tähän 6 henkilöä, koska areenan talkoolaisille meillä ei ollut juurikaan muuten varahenkilöitä varattuna. Vaikka kukaan ei sairastunut, niin alusviikolla todettiin, että yksi henkilö tarvitaan opastamaan osuusisäntien edustajia vaihtopuomin luona olleelle haastattelupisteelle, joten kyseinen varahenkilö tuli näin ollen tarpeeseen. Tämä kuuden hengen ryhmä varautui tapaamaan YLEn toimittajat kisalauantaina klo 12 YLEn ulkotuotantoauton luona, mutta YLEn asiasta vastaava henkilö oli unohtanut kertoa toimittajille palaverista, ja käytännössä talkoolaiset tapasivat sitten toimittajat vasta 20 minuuttia ennen kilpailun alkua vaihtopuomilla ja kisastudion luona. Ryhmä sopi työvuoroista ja tauoista keskenään. Ennakkotietona oli, että toimittajilta saadaan lista henkilöistä, jotka haastatteluun halutaan kunkin osuuden jälkeen, lisäksi kilpailun aikana tuli joitain seurantatehtäviä tiettyjen suunnistajien osalta, että heidät saadaan 'kiinni' vaihtopuomilta ennen heidän poistumistaan leimantarkastukseen. Osuusisäntiä varten oli sisäänkirjautumisportin luona tapaamispiste, jossa talkoolainen odotteli kyltin kanssa. Tästä osuusisännät vietiin sitten toimitsijoille varattujen porttien kautta vaihtoalueelle, vaihtopuomin luo haastattelupisteelle. Aikataulu oli etukäteen määriteltä, osuusisännät tulivat haastatteluun 15 min – 1 tunnin välein, aina 'oman' osuutensa aikana.

Tämäkin homma hoitui ongelmitta, kiitos loistavan talkooporukan.

Kenttäkuuluttamo valmiina viikonlopun h-hetkeen ©Antti Harkko

IT-VALIOKUNTA

Tavoitteet ja tehtävät

IT-valiokunnan tärkeimpänä tehtävänä Kangasala-Jukolassa 2019 on tuottaa kilpailuun osallistuville joukkueille oikeat lopputulokset.

Tämän lisäksi valiokunnalla on useita muita vastuutehtäviä, joita ovat esimerkiksi

- kilpailun reaaliaikaiset tulostiedot internetissä, televisiossa sekä kilpailukeskuksen videotauluilla yhdessä areenatuotannon kanssa
- Online-rastien väliaikatiedot Puolustusvoimien toteuttaman tietoliikenneverkon kautta
- Tietoliikenneyhteydet kaikkialla kisakeskuksessa: tulospalveluiden sisäiset yhteydet, kauppojen ja ravintolan maksupäätteiden internet -yhteydet, sekä muiden valiokuntien tarvitsemat yhteydet
- Median ja VIP-yleisön langattomat sekä langalliset yhteydet
- Tietoliikenteen tarvitseman valokuitu- ja kupariverkon sekä palomuurien, kytkinten ja VLAN:ien suunnittelu, hankinta ja asentaminen kilpailukeskukseen
- Muiden valiokuntien tukeminen tietoteknisissä asioissa sekä tarvittavien tietokoneiden, näyttöjen, printtereiden ja kopiokoneiden hankinta ja toimittaminen käyttökuntoon asennettuna
- IT-tuki kilpailun aikana
- tulosten mahdollinen korjaaminen ja muutokset sekä näiden muutosten kirjaaminen Jukolan tulosarkistoon

Vastuuhenkilöt

Työryhmien vastuuhenkilöt vastasivat oman ryhmän työn koordinoinnista yhdessä IT-valiokunnan pj:n kanssa.

Tarvittavien talkoolaisten rekrytointia tukee Lyyti järjestelmä (Marja Molin), jossa IT valiokunnasta vastasivat Saku Suuriniemi ja Kari Papinsaari, joiden kanssa työryhmien vetäjät keskustelevat tarvittavasta määrästä talkoolaisia sekä heidän tehtävistään.

Tehtävä	Nimi
Valiokunnan pj	Kari Papinsaari
Valiokunnan vpj	Sami Sivunen
Verkot & verkkoyhteistyö	Mikko Sipilä
Fyysinen verkko, PV & operaattorikytkentä	Mikko Sipilä
Verkonvalvonta	Mikko Sipilä Jari Penttinen
Wlan ja palomuuuri konfiguroinnit. Operaattorit ja PV yhteistyö.	Mikko Sipilä Petri Ahonen Juuso Heikkinen
Kaapelointi, teltat	Mikko Sipilä
Maksupäätteet	Pekka Mäki
Yleisön ja median internet- ja kännykkäyhteydet	Mikko Sipilä
Laitteet ja tarvikkeet	Kari Papinsaari
Hankinta, asennukset, sijoituspaikat. Työasemat, tulostimet, näytöt.	Kari Papinsaari Jussi Lahdenniemi Timo Kokko Jukka-PekkaPärssinen

Median koneet	Kari Papinsaari
IT-Helpdesk	Jukka Pekka Pärssinen
Tulospalveluohjelmisto	Jussi Lahdenniemi
Kilpailudata & softan asennukset	Matti Rintanen Jussi Lahdenniemi
Pirilä verkko	Jussi Lahdenniemi
Tulostaulut & vaihtopuomin näytöt	Kristian Kannus
Online -rastit	Sami Sivunen
Väliaikarastit ja varmistukset	Saku Suuriniemi Sami Sivunen
Maalirastit ja varmistukset	Sami Sivunen Saku Suuriniemi
Rastien kalustus	Sami Sivunen Saku Suuriniemi
Lähtö, maali ja itkumuuri	Terhi Vesanen
Emit sisäänkirjaus ja leiman tarkistus	Terhi Vesanen Sami Kotkajuuri
Itkumuuri	Poika Isokoski Niina Papinsaari
Maalikamerat	Kristian Kannus
Internet palvelut ja muiden valiokuntien IT asiat ja tuki	Kari Papinsaari

Johto

Kari Papinsaari, IT-valiokunnan pj.

- IT-valiokunnan vetovastuu sekä kokonaisuuden rakentaminen
- Järjestelytoimikunnan jäsen ja yhteistyö muiden valiokuntien kanssa

Sami Sivunen, IT-valiokunnan vara pj.

- koordinoi IT-valiokunnan toimintaa yhdessä Kari Papinsaaren kanssa sekä sijoittelua valiokunnassa
- vastuu online-rastien rakentamisesta yhdessä Saku Suuriniemen kanssa

Yleistä

Kari Papinsaari

Kangasala-Jukolan IT-toimintojen koordinointi alkoi talvella 2016 eli yli 3 vuotta ennen tapahtumaa. Tähän projektiin sain mukaan Sami Sivusen, joka oli ollut Kangasala SK:n toiminnassa muutamia vuosia. Samin kanssa tutustuimme kesällä 2016 Lappee-Jukolan toimintoihin sekä kenraaliharjoituksessa että itse tapahtumassa.

Tämän jälkeen rekrytoimme IT- valiokunnan eri toimintoihin vetäjiä, joista suuri osa oli jo Joensuu-Jukolassa ottamassa oppia. Rekrytointi jatkui ja Lahti- Hollola Jukolassa IT-valiokunnan eri toimintoihin oli jo tutustumassa melkoinen joukko. Suuri osa oli myös purkamassa Hollolassa, jolloin näimme mitä on ns. kiertävässä kalustossa.

Saimme Lahti- Hollola Jukolasta paljon myös lisää kiertävään kalustoon, kuten esim. runko ja muut kytkimet sekä kuitukaapelit.

Kangasalan kunnalta saimme käyttöömmme Finnentien testitilan, joka osoittautui erittäin hyväksi ratkaisuksi. Siellä saimme tehtyä laitetestejä jo loppuvuodesta 2018. Testit ja konfiguroinnit jatkuivat talvella ja keväällä 2019. Järjestimme siellä yhden testikilpailun, jossa pyrimme mahdollisimman hyvin simuloimaan Jukolan toimintoja.

Pidimme IT- valiokunnan vetäjien kanssa kahden viikon välein Skype –palaverit, joissa kävimme läpi projektin ja rekrytoinnin tilanteen. Rekrytointi valiokunnan eri toimintoihin sujui kahdella tavalla. Ensisijaisesti pyrimme itse kukin saamaan tutuista ympyröistä tekijöitä. Toinen merkittävä kanava oli Lyyti -järjestelmä. Koulutukset eri toimintoihin hoidettiin pääasiassa kevättalvella ja viimeiset ohjeet kenraalissa.

IT- valiokunnan talkoolaisten määrä oli 130, joka saatiin hyvissä ajoin kokoon. Muutamia sairastapauksia tuli, mutta ne eivät aiheuttaneet ongelmia.

Rakentaminen sujui pääosin hyvin. Aikatauluongelmia tuotti sähköjen puuttuminen, jolloin esim. verkkoa ja kytkimiä ei päästy testaamaan, sillä aikataululla kuin IT olisi halunnut. Kenraalissa ei ollut johtokeskuksella vielä Pirilä verkkoa, joten se aiheutti ongelmia kilpailun seuraamiseen siellä.

IT rakentamista helpotti huomattavasti, että ravintola palvelut oli ulkoistettu, jolloin IT valiokunnan osuus siitä jäi pois.

Yleisenä toteamuksena sanoisin, että meidän IT -toimintojen vetäjät olivat erittäin ammattitaitoisia ja motivoituneita tässä projektissa, vaikka kaikilla oli myös perhe ja työasiat hoidettavana. Kangasala-Jukolan IT -valiokunnan talkoolaiset onnistuivat mielestäni loistavasti. Mitään isompia ongelmia ei ilmentynyt. Pienempiä toki oli mutta ne hoidettiin mallikkaasti. (Näistä lisää tehtäväkohtaisissa raporteissa). Koordinointi muiden valiokuntien kanssa hoidettiin yhteisillä palavereilla ja tiimivetäjien kontaktoinneilla muihin toimintoihin.

Tapahtuman purku IT:n osalta sujui melko rivakasti.

Ohjelmisto puolella tehtiin ”tuotekehitystä” joka helpotti toimintoja. Myös ensimmäisen kerran oli käytössä täysin uudet koneet, jolloin niiden konfigurointi oli helppoa ja johdonmukaista. Muita IT- projektissa käytettäviä laitteita saatiin hyvin joko ilman veloitusta tai erilaisilla yhteistyö sopimuksilla. Alkuun budjetti liikkui noin 60.000 EUR paikkeilla mutta lopulta IT- kulut jäivät alle 20.000 EUR.

Kilpailu jälkeen tuloksia korjattiin yllättävän vähän, mikä osoitti sen, että valmistelut ja konfiguroinnit oli tehty huolella.

Verkot

Mikko Sipilä

Yhteys kilpailukeskuksesta ulkomaailmaan (WAN)

Operaattorin liityntä

Ulkomaailman yhteydet toimitti Telia-Sonera. Telia-Sonera rakensi vuonna 2018 Jukola-maaston pohjoispuolelle sijoittuvan Kolmikouran mobiilimaston ja kuituyhteys tänne mobiilimastolle kulki Jukola-kilpailukeskuksen

kautta. Pääsimme jo rakennusvaiheessa keskusteluyhteyteen ja saimme sovittua kuitujatkoksen tähän runkoyhteyteen juuri sopivalle sijainnille keskelle kilpailukeskusta. Kuitukaivosta nostettiin kytkentäjatkos vieressä sijaitsevaan konttiin ja tähän konttiin sijoitettiin Telian kuituliittymän runkolaitteet (Juniper kuitureitin ja varalaite) ja 4g-yhteydellä toimiva varalaite erillisantenneilla, jotka sijoitettiin verkkokontin katolle. Konttiin sijoitettiin myös kilpailujärjestäjän puolelta Fortigate-palomuurilaitteet ja Cisco runkoreitittimet.

Kilpailuorganisaation käyttöön tilattiin 1 Gbps kuituliittymä ja varayhteys 50Mb 4g-yritysluottamuksella. Ennakolta tiedostettiin riski heikosta varayhteyden tasosta, mutta onneksi tähän ei ollut lopulta tarvetta siirtyä.

Samasta liityntäpisteestä myös Yle sai 4 kuitua käyttöönsä suoraan Pasilaan ohjattua STM-1 yhteyttä varten.

Kuitukaivosta vuokrattiin lisäksi yksi kuitupari Kolmikouran mastolle menevästä kaapelista ja Kolmikouran maston laitetilaan toimitettiin Ciscon kuitukytkin, mihin kytkettiin PV:n radiolinkki ja muutama online-rastilta tuleva kuitu.

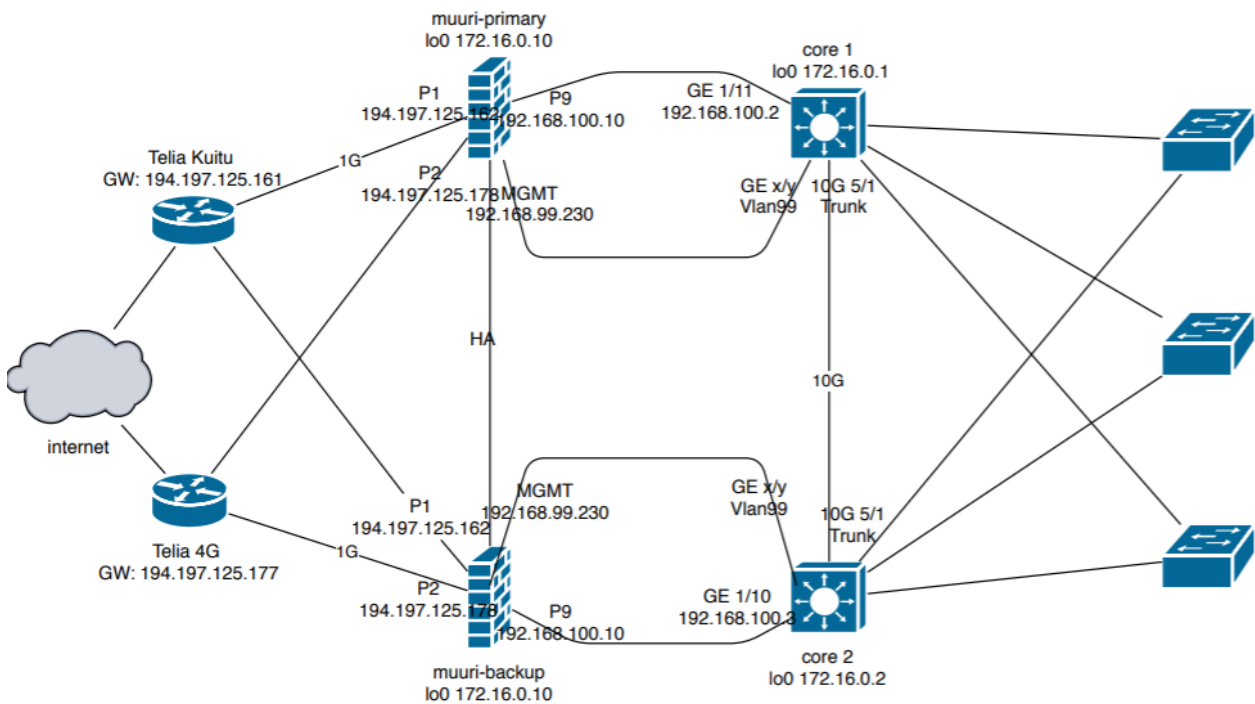
Julkisia IP-osoitteita saatiin operaattorilta 12+12kpl (eri osoitteet 4g-verkossa), mutta lopulta näistä tarvittiin käytännössä vain Zabbix-valvonta-serverille osoite. TV-tuotannon serverille tehtiin NAT, mutta sille sitten lopulta oltuaan tarvetta. 4g-verkossa oli käytössä eri julkiset osoitteet kuin kuituverkossa ja olisi tarvittu operaattorin puolelta konfiguraatiota, jos samoja osoitteita olisi haluttu käyttöön. Tähän ei ilmennyt tarvetta ja myös operaattorin puolella tehtävät muutokset olisivat vaatineet erikseen tilattavaa kallista asiantuntijatyötä.

Palomuurit ja runkolaitteet

Lahti-Jukolasta saatiin kiertävän kaluston mukana Ciscon 4500 runkoreitittimet, jotka olivat jo lähes valmiiksi konfiguroitu toimivaksi. Näiden asetuksia pyrittiin mahdollisimman vähän muuttamaan. Lahti-Jukolassa oli käytössä 10Gb kuitumodulit, mutta meillä ei näitä ollut ja muureille lähtevät portit vaihdettiin 1Gb porteiksi. Runkolaitteet pyrittiin tekemään toisiaan varmentaviksi ja ne saatiin lopulta toimimaan siten, että kumpi tahansa runkokytkin voitiin sammuttaa ilman että verkossa näkyi katkosta. Tämän mahdollistamiseksi maastosta tulevat kuituyhteydet (Kolmikoura-verkkokontti ja PV:n kuitu) kytkettiin erilliseen kytkimeen, joka liitettiin molempiin core-kytkimiin.

Palomuurilaitteiksi päätettiin valita Fortigate muurit, koska kontaktit Fujitsulla olivat olemassa ja myös Lahti-Jukolassa oli käytetty näitä. Kokeiluvaiheessa Kangasalla pistettiin pysty 2 kpl Vmware servereitä, jonne asennettiin virtuaalikoneina Fortigate muurit, mutta toinen serveri hajosi ja verkkokorttien määrä ei lopulta riittänyt kunnolliseen HA-kokeiluun. Varsinaiset muurilaitteet saatiin vasta 1kk ennen Jukolaa ja näiden kanssa ei juuri ehditty tekemään kunnon kokeiluita ennen kuin laitteet vietiin kilpailukeskukseen.

Muurilaitteiden ja Ciscon core-reitittimien välinen konfiguraatio ei aluksi toiminut HA-yliheittotilanteessa oikein. Tilanne todettiin vasta kun saatiin operaattorin yhteydet kytketty verkkokontille 3.6. Tilanteeseen saatiin onneksi Lahti-Jukolan verkon pystyttäneiltä apua ja onnistuttiin konfiguroimaan muurilaitteiden ja runkokytkinten ohjaukset siten, että muurilaitteen hajoaminen ei olisi näkynyt käytännössä mitenkään ja internet-yhteys varayhteydelle reitittyi myös automaattisesti. Laitteiden konfiguroinnista on erillinen dokumentti. Ohessa kaavio ja kuva verkkokontista.

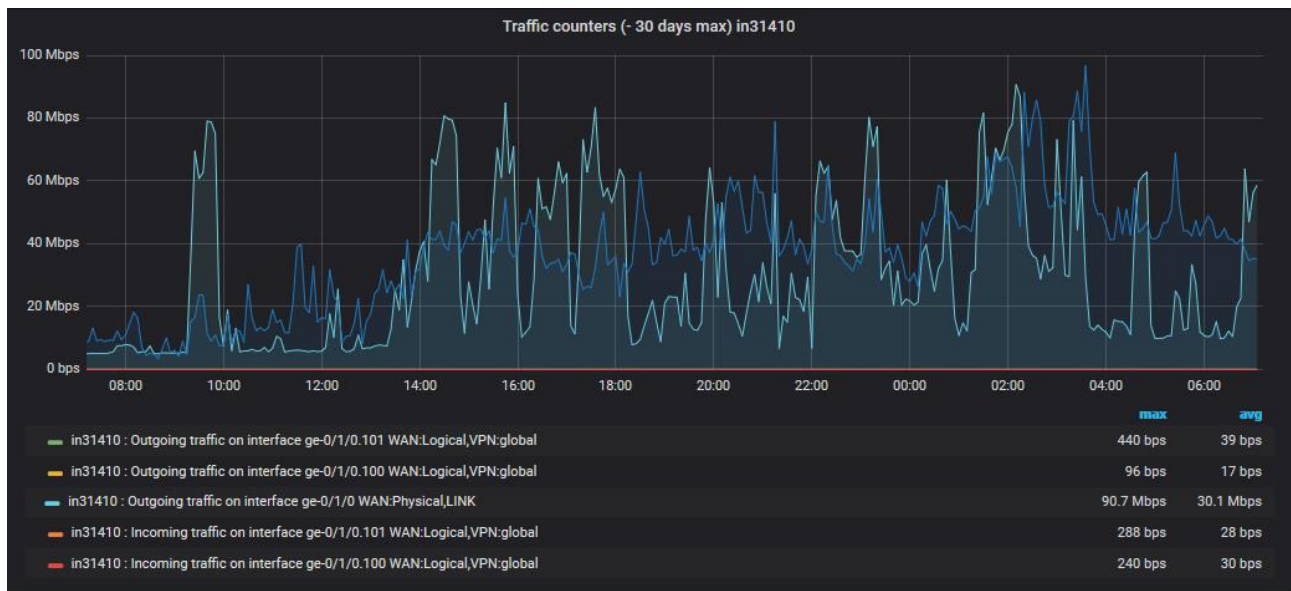

Laitteet sijoitettiin yhteen rakennuskonttiin, joka sijaitsi kyllä optimaalisella paikalla, mutta kontin kanssa ilmeni monta ongelmaa. Teräsrakenteisessa kontissa ei ollut läpivientejä kaapeleille ja tähän rakennettiin erikseen puulevystä toisen oven tilalle seinä, jotta saatiin tuotua kaapeleita sisään. Kontin ilmanvaihtaukut olivat onnettomat ja puurakenteiseen seinään puhkottiin lisää ilmastointiaukkoja. Pelkkä ilmanvaihto ei riittänyt ja laitteita jouduttiin sammuttamaan ylikuumentumisriskin vuoksi, kunnes hankittiin 2kpl jäähdyttimiä. Kontin sulakkeet olivat aluksi yhden vaiheen takana ja vikavirtasuojakin aiheutti ongelmia. Kaikki laitteet laitettiin verkkokontissa kahden eri UPSin taakse, jotka kytkettiin siten että runkokytinten toinen virtalähde sai sähkönsä toisesta UPSista ja Fortigaten muurit ja Telian laitteet olivat eri UPSien takana. Verkkokonttiin tuotiin lisäksi 1kpl pienempi Ciscon kytkin, joka kytkettiin ilman UPSia sähköihin ja laitettiin tämä Zabbix-verkonvalvontaan korkean prioriteetin valvontakohteeksi. Sähkön katkeamisesta oli n. 20min aikaa ennen kuin UPSien akku tyhjeni.

Kaistan käyttö

Ohessa olevasta Telia-Soneralta saadusta graafista ilmenee Internet-yhteyden kaistan käyttö. Kilpailun aikana kaistan käytön vähäistä määrää jo ihmeteltiin ja lopulta todellakin ilmeni, että jopa 100Mb liittynällä oltaisiin tultu hyvin toimeen. Kangasalla ei tarjottu yleisölle WLAN-verkkoa ja siten kaista käyttö pysyi hyvin maltillisena. Nähtävästi suurin data kulki sisäverkon sisällä.

Sisäverkon (LAN) rakenne ja käyttökohteet

Verkon fyysinen toteutus

Lappee-Jukolasta toimitettiin osa kuitukaapeleista Lahti-Jukolan käyttöön ja Lahti-Jukolan organisaatio hankki lisää kuitukaapelia. Lahti-Jukolasta saatiin Kangasalle paljon kuitukaapeleita valmiina pätkinä, joiden pituudet

vaihtelivat (arviolta yhteensä 2-3km). Näistä valmiiksi hitsattuja oli 12kpl ja lisäksi hitsattiin 5 kaapelia lisää. Uutta kuitukaapelia ei tarvinnut hankkia ja osa Lahdesta saaduista kuiduista jäi vielä käyttämättä.

Runkoyhteydet kilpailukeskuksessa rakennettiin kuitukaapelilla, joka liitettiin kriittisiltä osin rengasverkoksi. Rengasverkon tavoitteena oli varmistaa verkon toiminta, vaikka yksi kuitukaapeli tai runkoverkon laite, tai laitteen kuituportti vikaantuisi kilpailun aikana. Samaa kuitukaapelia hyödynnettiin siten, että kuitukaapelista otettiin aina yksi kuitupari, jolla pyrittiin tuomaan runkoreitittimeltä suora yhteys liitäntäkohteen kytkimelle ja muut kuituparit voitiin viedä kohteen ohi hyppyyliitoksella. Verkkokontin core1-kytkimeltä tuotiin kuidut suorana maalikonktien kautta kohteille ja core2-kytkimeltä puolestaan Jukola-kaupan kautta kulkevassa renkaassa. Tässä läntisessä (Jukola-kaupan) yhteydessä oli vähemmän kuitupareja käytössä ja kytkimille tuleva reitti muodostui osittain toisen kytkimen kautta kulkevaksi.

Rengasverkossa tärkeimmät kahdennettavat yhteytyspisteet olivat:

Operaattorin yhteyspisteen lähellä olevaan verkkokonttiin sijoitettava runkokytkin (kahdennettu)

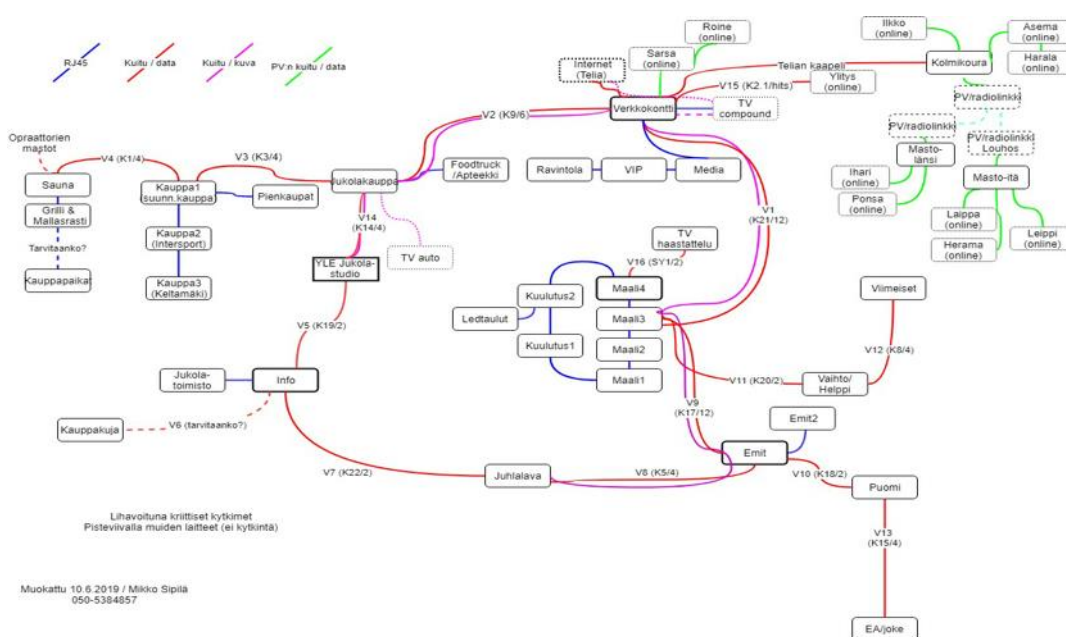
Tulospalvelukonttiin (maali4) sijoitettava kytkin (kahdennettu)

Tämän lisäksi muille kuiturenkaan varrella oleville kytkinlaitteille pyrittiin tuomaan kahta eri reittiä yhteys, jossa toinen oli suora runkokytkimeltä (core1 tai core2) ja toinen muiden kytkinten kautta muodostuva reitti.

Lähes kaikkiin kohteisiin vietiin lisäksi varalle toinen kytkinlaite, joka oli lämpimänä valmiudessa kohteeseen sijoitettuna. Lisäksi varalla oli muutama verkkolaite, jotka oli konfiguroitu pääosin valmiiksi ja valmistauduttiin toimittamaan kohteeseen tarvittaessa.

Valokuituyhteyksiä käytettiin kaikissa kriittisissä yhteyksissä ja yli 100 metrin yhteysväleillä vain muutama yhteys toteutettiin kuparikaapeleilla.

Katso erillinen kuva kilpailualueen yhteyksistä.

Mobiiliverkot

Yleisölle tarjottavat mobiiliverkot ovat operaattoreiden vastuulla, eikä kilpailujärjestäjänä varauduttu suuremmin näihin. Operaattoreihin oltiin hyvissä ajoin yhteydessä ja yhteyksistä päävastuussa oli Telia ja Sitowise, joka järjesti yhteistyössä muiden operaattoreiden kesken tilapäiset tukiasemat kilpailualueelle. Siinä vaiheessa, kun operaattorit heräsivät, oltiin kilpailualueen suunnittelussa kuitenkin jo pitkällä, eikä operaattorien tilapäiselle mastolle löytynyt kilpailukeskuksesta tilaa. Operaattorit itse neuvottelivat paikallisen maanomistajan kanssa mastolleen sijainnin. Kilpailujärjestäjän toimesta varattiin saunan läheisyydestä tilaa vaunuille ja niiden omille pienille mastoille, sekä tuotiin sähkö viereisestä muuntamosta. Elisalla ei ollut vaunussa omaa mastoaan ja heille tarjottiin vuokralle nosturia, jolla antennit nostettiin 12m korkeuteen.

Operaattoreiden tukiasemavaunuille tuotiin verkkokontin liityntäpisteestä kuitu, joka vietiin hypytettynä Jukola-kaupan ja Suunnistajankaupan kautta. Tämän yhteyden kanssa esiintyi hankaluuksia, joista tarkemmin tietoa jäljempänä.

Media

Mediatelttaan vietiin RJ45-kaapeloinnilla yhteys ja 4 kpl Ciscon kytkimiä, joista median edustajille tarjottiin VLAN20 verkossa kiinteä yhteys julkiseen Internetiin noin sadalle aktiiviselle käyttäjälle (50 työpistettä) ja lisäksi langattomat yhteydet kahdella Fortinetin wlan-tukiasemalla.

Kaupat

Suurimpien kauppojen maksupääteille järjestettiin kiinteät verkkoyhteydet. Näistä Intersport ei kuitenkaan hyödyntänyt heille tarjottua yhteyttä ja heidän käyttämässä 3g-yhteyteen perustuvassa maksupääte liikenteessä oli sunnuntaina kilpailun aikana ongelmia todennäköisesti mobiilimastojen suuresta kuormituksesta tai sähkönsyötön häiriöistä johtuen. Suunnistajan kaupan käyttämä kiinteä yhteys toimi tietojemme mukaan moitteitta. Myös Apteekille ja Jukola-kaupalle, sekä Mallasrastille toimitettiin kiinteä yhteys ja kytkinlaite, mutta näistä Jukola-kauppa ei lopulta käyttänyt tätä lainkaan. Näille ulkopuolisille kauppiaille tarjottiin VLAN40 verkon kautta yhteydet internetiin.

Tulospalvelu

Jukolan järjestelyohjeessa on kuvattu tarkasti tulospalvelun vaatima verkkorakenne ja Kangasalla käytettiin hyvin samaa kuin Lahdessa.

Maalikontit

Maalikontteja tuli yhteensä 4 kpl ja tämän lisäksi yläkertaan kuuluttamon ja TV-selostamon tilat. Kuhunkin konttiin vietiin Ciscon kytkin ja sille varalaite. Alkuperäisessä suunnitelmassa oli kuituyhteys verkkokontilta maalikontti 1:een, mutta valmiiksi hitsattu 12-parin kaapeli ei riittänyt sinne asti ja maalikontti 3 muodostui konttialueen verkon solmupisteeksi. Tähän sijoitettiin 2 kpl Ciscon kuituportteja sisältäviä kytkimiä (maali3.1 ja maali3.2) ja lisäksi RJ-portteja sisältävä kytkin ja sille varalaite.

Maalialueen konttien kytkimet kytkettiin RJ45-kaapelilla renkaaksi, jotta yksittäisen kytkimen sammuminen ei katkaise yhteyksiä muihin. Maalikonttien rengas liitettiin kahta eri reittiä runkokontille siten, että yhteys muodostui core2-maali3.2 tai core1-maali3.1 kautta. Lisäksi maali3.1 ja maali3.2 kytkimiltä otettiin kahta eri

reittiä kuituyhteyksiä muihin kytkimiin, jotta varmistettiin että kumman tahansa kytkimen sammuminen ei katkaisisi yhteyksiä.

Viimeiseltä rasteilta yhteys väliaikaleimauksesta

emit-teltaan, viimeiselle rastille tai puomille. Tämä suunnitelma ei kuitenkaan täysin onnistunut, koska maali3-puomihelppi välillä kuitukaapeli oli osittain viallinen ja vain yksi toimiva pari

Maasto-onlinet

Maastosta väliaikatietoja tuotiin maastorastien Planet-kytkimiltä yhdellä PV:n vetämällä kuidulla suoraan verkkokontille, ylityksen rastilta itse vedetyllä kuidulla verkkokontille ja muut yhteydet kytkettiin Kolmikouran mastolle vietyyn Cison kuitukytkimeen.

Kilpailukeskus sijaitsi katvealueella ja PV:n radiolinkkiä ei saatu sijoitettua kilpailukeskukseen. Osa maastossa sijaitsevista väliaikatiedoista välitettiin PV:n radiolinkillä Kolmikouran mastolle ja tieto tuotiin sieltä kuituyhteydellä kilpailukeskukseen.

Maasto-onlinejen yhteydessä olevilta kameroilta välitetään samaa PV:n kuitua pitkin myös kuvaa IP-dataverkossa. Yle liittää kamerat onlinepisteissä oleviin kytkinlaitteisiin.

PV:n kuiduissa oli LC-liittimet, jotka liitettiin kytkimen moduliin. Cison laitteiden kuituportit, mihin liitettiin suoraan Planet piti konffata ”switchport trunk native vlan 99”, jotta ping ja hallintayhteys Planeteille toimi näiden kautta. PV:n radiolinkkien portit olivat tavallisia trunk-portteja.

EMIT-teltha

Emit-teltha huolehti kilpailijoiden sisään lukemisesta ja emit-kortin tietojen purkamisesta tulospalvelun käyttöön ja GPS-liivien jakamisesta. Emit-teltan kytkimille määritettiin VLAN20 (GPS-seuranta) ja Pirilä VLAN10 portteja.

Emit-teltaan vietiin yhteys kahta eri reittiä. Maali3.1 kytkimen reitti kiersi verkkokontin (core1), Jukola-Studioon ja Infon kautta ja maali3.2 kytkimiltä tuli suora kuitu. Emit-teltaan toimitettiin myös toinen kytkin ja sille varalaite, jotka kytkettiin RJ45 yhteydellä toisiinsa.

Emit-teltassa toimi myös muutama verkkotulostin, jotka määritettiin Pirilä-VLANissa kiinteillä osoitteilla

Kilpailijoiden tilanneseuranta

Vaihtoalueella sijaitsi piste ”puomi”, josta kilpailijat voivat seurata oman joukkueensa väliaikatietoja lukemalla oman emit-korttinsa. Tilanneseurantapisteelle tuotiin kytkin, josta oli yhteys VLAN10 Pirilä tulospalveluverkkoon. Tänne tuleva kuitukaapeli oli myös osittain viallinen ja jouduttiin toimimaan vain yhdellä kuituparilla. EA/Joke jäi näin ollen Puomi-kytkimen toiminnan varaan, koska ei saatu suoraa kuitua sinne asti.

TV- ja areenatuotanto

Screeneille välitettiin kuvaa suoraan kuvatietona, joka muunnettiin TV-tuotannosta valokuidulla välitettäväksi. Kuitukaapeleihin varattiin kuvansiirtoyhteyttä varten kuitupareja, jotka hypytettiin suorana verkkokontilta kohteeseen ja näitä voitiin käyttää kuvan siirtoon TV-autolle. Kuvasiirtoon tarkoitettuja kuituja oli käytössä YLE:llä seuraavilla väleillä: TV-compound – Jukola-Studio ja TV-compound – Maalikontti3.

TV-compoundilta YLE hoiti itse oman kuituyhteytensä verkkokontissa sijaitsevaan liityntäpisteeseen.

TV-tuotannon autoon (maastolähetysten kokoaminen) toimitettiin Ciscon kytkinlaite ja toinen varalle. Yhteys rakennettiin ensin kuitukaapelilla, mutta kaapelin liitos irtosi ja tämä korvattiin kahdella eri RJ45-kaapelilla, jotka liitettiin kumpaankin core-laitteeseen.

INFO

Info myi myös mm. parkkilippuja, harjoituskarttoja ja hoiti mm. osallistumismaksuliikennettä. Tätä myyntiä varten infolle tarjottiin pääsy internetiin kiinteän verkkoyhteyden kautta.

Kilpailunjärjestäjän muut palvelut

Kiinteä verkkoyhteys tarjottiin myös Jukola-kauppaan, mallasrastille ja apteekille.

Looginen verkko

Aikaisempien Jukola-kilpailujen pohjalta on olemassa malli verkon osoiteavaruuksille, mutta VLAN jako on hieman vaihdellut vuosittain. Kangasalla käytettiin suoraan Lahdessa käytettyjä VLANeja, jotta vähennettiin tarvetta uudelleen konfiguroida kytkimiä. Hieman hämmennystä aiheutti perinteinen tapa käyttää Pirilä-verkosta VLAN10 nimeä, mutta kuitenkin 192.168.0.x osoitteita.

Kangasala Jukolassa käytettiin seuraavia VLANeja:

Nimi	VLAN	Verkko-osoite	Aliverkon peite	Oletusyhdyskäytävä
Pirilä	10	192.168.0.0	255.255.255.0	192.168.0.1
Internet	20	10.20.0.0	255.255.0.0	10.20.0.1
TV	30	192.168.30.0	255.255.255.0	192.168.30.1
Kassa	40	192.168.40.0	255.255.255.0	192.168.40.1
IT	50	10.50.0.0	255.255.252.0	10.50.0.1
Hallinta	99	192.168.99.0	255.255.255.0	192.168.99.1

Tulospalvelu / Pirilä VLAN 10

Tulospalveluverkon (VLAN 10) tarkoituksena on kuljettaa Pirilä-ohjelmiston keräämää kilpailudataa verkossa. Melkein kaikilla tulospalveluverkossa olevilla laitteilla oli kiinteät osoitteet. Tulospalveluverkkoon tarjottiin DHCP:llä vain muutama osoite.

Myös Pirilä-verkosta oli yhteys Internetiin auki. Tämä haluttiin Lahti-Jukolan ongelmien jälkeen sallia.

Maasto-onlinet liitettiin myös tulospalvelun VLANiin.

Internet VLAN 20

Internet-verkko (VLAN 20) oli tarkoitettu koneille, joilla on pääsy internetiin, mutta ei pääsyä Jukolan sisäiseen intraan. Pääosa koneista sai osoitteen DHCP:llä. Verkosta excludoitiin muutama osoite wlan-tukiasemille ja internet-kameroille, sekä media-teltan verkkotulostimille.

Lahti-Jukolassa ja Kangasalla Media ja ulkopuoliset käyttivät tätä VLANia.

TV (VLAN 30)

TV-tuotannolle on varattu oma verkko. Maastosta kameroiden yhteydet Planet-kytkimiltä hoidettiin myös tässä verkossa.

Kassa (VLAN 40)

Kaupoille varattiin oma verkko, jotta saatiin tämä eristettyä muista. Verkosta oli yhteys internetiin kassajärjestelmille.

IT (VLAN 50)

Kangasalla tämä oli IT:n koneille hallintakäytössä ja tästä oli avattu yhteydet muihin VLANeihin. Verkonvalvontaserveri sijoitettiin tähän verkkoon. DHCP oli käytössä muille paitsi valvontaserverille.

Hallinta (VLAN 99)

Hallinta-verkossa (VLAN 99) ei käytetty DHCP-palvelua laisinkaan. Jokaisella kytkimellä oli ennalta määrätty IP-osoite, jolla mahdollistettiin kytkimen etähallinta. Hallinta-verkosta ei ollut reititystä muihin Jukola -tietoverkon VLANeihin tai pääsyä internetiin.

Myös palomuurilaitteiden osoitteet määrittiin hallintaverkosta, mutta näille ei ollut coreille määritettyä reititystä.

Projektin suunnittelu ja aikataulutus

Projektin suunnittelu lähti liikkeelle jo valiokuntien perustamisen yhteydessä. IT-valiokunnan tehtäväjaon selvittyä lähdettiin selvittämään mistä saadaan tarvittavat yhteydet kilpailukeskukseen. Onneksi Telia oli rakentamassa mastoa lähiseudulle ja saimme liittymän järjestettyä sen rakentamisen yhteydessä.

Aikaisempien Jukoloiden loppuraporttien pohjalta hahmoteltiin verkkorakennetta ja sijoittelua reilu vuosi ennen tapahtumaa. Lahti-Jukolassa kävimme talkoilemassa rakennusvaiheessa ja kaikkien verkkolaitteiden pisteet kuvattiin ja otettiin ylös kokemuksia ja kyseltiin tietoja. Lahti-Jukolasta saatu raportti oli kuitenkin heikohko ja tutustuminen jatkui konkreettisesti vasta kun saatiin laitteet Kangasalle sisätiloihin ja päästiin tutkimaan näiden asetuksia.

Syksyllä 2018 suoritettiin kuitenkin inventointia ja mittauksia. Talven aikana Fujitsun konesalista pois purettuja kytkimiä haalittiin kokoon ja luotiin näille Lahti-Jukolan pohjan perusteella pohjakonfiguraatiot, joka päätettiin käyttää kaikissa.

Spanning-treellä totetettua LAN-verkon toimintaa tutkittiin ja tutustuttiin Lahti-Jukolan runkolaitteiden toimintaan.

Tammikuussa 2019 saatiin Vmware-serverit, joille aloitettiin muurilaitteiden kokeilut Kangasalla toimistotiloissa. Lisäksi hankittiin 4g-tukiasema ja tälle kiinteä julkinen IP-osoite kokeiluja varten.

Verkkopuolen tiimi oli kuitenkin hyvin pieni ja haasteita oli löytää aikaa talkoilla tutkimassa verkkoratkaisun toimintaa.

Suunnittelu ja kokoilupuoli eteni muutoin melko hyvin aikataulussa, mutta palomuurilaitteiden kanssa oli ongelmia ja oikeat laitteet saatiin vasta toukokuun alussa, mikä oli vähän liian myöhään, jotta olisi ehditty kunnolla testailla näiden toimintaa ennakolta.

Kuitukaapeleiden veto kisapaikalle päätettiin suorittaa vasta kun kontit on viety paikalleen ja osa vasta telttojen pystyttämisen jälkeen.

Havainnot ja ilmenneet ongelmat

Rakennusvaiheen haasteet ja ongelmat

Resurssien käyttö: kuitukaapelointiin vaadittiin paljon työväkeä ja talkooväkeä ei resursoitu ja kerättä tätä varten tarpeeksi ajoissa. Onneksi meillä oli muutamia innokkaita eläkeläisiä ja talkoolaisia, jotka suorittivat kaapelointia. Ajoituksen kanssa oli myös haasteita, koska kaapeleita ei haluttu vetää liian aikaisin, ettei telttojen pystytys riko niitä ja toisaalta muutamassa paikassa piti tehdä kaivuutöitä ennen teltan pystytystä. Kaapeleiden fyysisten reittien suunnittelua ei tehty sähköisesti piirretylle kartalle ja kenttäorganisaation kanssa oli haasteita sovittaa tekemistä. Kaapeleiden kulkureiteissä tuli joitakin väärinymmärryksiä ja muutama ennakkoon toimivaksi todettu kuitukaapeli vaurioitui, kun pääterasia irtosi vedonpoistostaan.

Rakentamisen ohjaus osoittautui myös ennakoitua haasteellisemmaksi ja olisi käytännössä vaatinut koko ajan fyysisesti kilpailupaikalla läsnäoloa. Rakennuksen aikana mm. Suunnistajan kaupan kytkin oli yllättäen siirretty teltassa kassan alle ja kriittisten kuitukaapeleiden yhteys operaattorien mobiilimastoille oli katkennut.

Verkkokontin jäähdytys ja sähkönsyöttö olivat varsinainen murhe alkuvaiheessa, kun vietiin runkokytkimet ja Telian verkkolaitteet paikalle. Kontissa ei ollut tuuletusaukkoja, jäähdytinlaitetta ei ensin saatu mistään ja sitten kun saatiin, laite hajosi. Sähkösyötön kytkentä oli tehty yhden vaiheen taakse ja vikavirtasuojauskin aiheutti harmia. Pölyä tuli paljon konttiin ja alkuvaiheessa yö sateiden jälkeen oli kunnolla kuraa lattialla. Onneksi sadevesi ei päässyt konttiin. Kontin sähkönsyötön valvonnan osalta keksittiin laittaa 1 kpl Ciscon kytkimiä, joka liitettiin vain kontin omaan sähköön (ei UPSin takana), jotta sähkökatkoksesta verkonvalvonta osasi hälyttää kytkimen sammumisesta ja tässä oli 20min toiminta-aikaa ennen kuin kriittiset runkolaitteet sammui UPSin akun loppuessa.

Sähkönsyötön saaminen telttoihin halutussa aikataulussa ontui myös rakentamisen aikana. Runkorengasta ei saatu pystyyn halutussa aikataulussa, koska kaikkiin pisteisiin saatiin sähkö vasta 2 päivää ennen kilpailua.

Ongelmat kuvadatan muunnoksissa ja välittämisessä maalikontilta juhlatavan screenille tulivat Areenatuotannolta yllätyksenä. Maalikontilta tarjottiin yhtä kuituparia juhlatavalle kuvansiirtoa varten, mutta muunnoslaitteissa maalin TV-selostamossa tai juhlatavan puolella aiheutui pätkimistä ja lopulta maalikontilta vedettiin suora kuvakaapeli screenille.

Kilpailunaikaiset tilanteet ja ongelmat

Mobiilitukiasemien sähkönsyötön häiriöt

Kriittisten kuitujen ja johtojen suojaaminen epäonnistui myös osittain. Mobiilitukiasemille menevästä valokuituyhteydestä oli varattu 1 kuitu, josta valo hypytettiin Jukola-kaupan ja Suunnistajan kaupan teltan jatkoksissa suorana saunan kuiturasiaan asti ja siitä Telian kuidulla suoraan Telian tukiasemavaunuun. Tämä yhteys oli varsin kriittinen operaattoreiden tilapäiselle tukiasemakapasiteetille. Kuitua ei aikataulun ja suuren

työmäärän takia haluttu kaivaa maahan ja se vedettiin lauta-aitaan kiinnitettynä muutamaa tien alitusta lukuunottamatta. Kilpailun aikana aidan yli kiivettiin ja kaapelin yli käveltiin ja oli melkein hyvää tuuria, ettei yhteys katkennut. TV-compoundin reunalla TV-tuotantoautojen kaapelit oli heitelty vain kivikkoon ja näiden kaapeleiden yli käveli paljon väkeä niin talkoolaisten majoitusalueelle menijöitä TV-tuotannon väkeä kuin TV-toimittajiakin. Näitä kaapeleita koitettiin suojailta ja laittaa värillistä stop-nauhaa merkitsemiseksi, mutta muovinauha osoittautui kyllä melko turhaksi, eikä tuntunut estävän ketään.

TV-tuotantoautojen yhteysongelmat

TV-auton yhteyden rakentamisessa oli jo torstaina ja perjantaina erilaisia ongelmia, kun valokuitukaapeli pätki ja lopulta toinen TV-auton kytkimistä vaihdettiin ja kuitukaapeli korvattiin kahdella RJ45 kaapelilla, jotka vedettiin kummaltakin core-kytkimeltä TV-autolle. Kuitukaapelin pääterasien liitoksissa oli ilmeisesti ongelmia ja jälkikäteen analysoituna myös kytkimen spanning tree esto varmaankin aiheutti näitä alkuvaiheen ongelmia.

Venlojen viestin alun jälkeen TV-tuotannon autosta tuli ilmoitus, että kaikkien online-kytkimien kautta tuleva maastokameroiden kuva pätkee pahasti ja näkyy TV-lähetyksissä. Epäiltiin laajempaa verkkohäiriötä, mutta onneksi vika paikallistui TV-auton kytkimen paikallisiin ongelmiin. Kytkein oli Lahti-Jukolan konfiguraatiolla ja ylätasolla oli jostain syystä estetty spanning tree. Epäselväksi jäi miksi yhdeltä online-rastilta kuva ei pätkenyt. Pätkiminen rauhoittui n. 25min jälkeen vain ajoittaiseksi ja konfiguraatio korjattiin lopulta vasta Venlojen viestin jälkeen. Jukolassa TV-kuva pelasti moitteita.

Viimeisen rastin online-tulosten katkeaminen

Maali3-kontilta vedettiin kuitukaapeli puomihelppiin ja sieltä jatkettiin toisella kuitukaapelilla viimeisen rastin Planet kytkimelle. Maali3-puomihelppi välisessä kuitukaapelissa oli kuitenkin vikaa ja vain 1 pari toimi, eikä saatu suoraan kuituyhteyttä hyypytettyä viimeiselle rastille asti vaan yhteys viimeiselle pelasi puomihelppin kytkimen kautta. Jukolan viestin yhteislähdön jälkeen puomihelppiä ryhdyttiin purkamaan ja kyseisestä kytkimestä otettiin sähköt pois. Tästä aiheutui samalla myös katkos viimeisen rasti yhteyteen. Verkonvalvonta hälytti asiasta ja sähköt palautettiin puomihelppin kytkimelle.

Intersportin raportoimat maksupääteongelmat

Sunnuntaina aamupäivällä Intersportista raportoitui verkko-ongelmista. Kytkein oli toimintakunnossa verkossa koko ajan, mutta maksupääteyhteyksien pätkimisestä raportoitui. Paikan päällä käytiin asiaa selvittämässä ja vaihdettiin kytkein, kunnes lopulta selvisi, ettei maksupääteissä käytetty lainkaan kiinteätä tarjottua yhteyttä. Maksupäätteet toimivat 2g/3g yhteyksillä ja tukiasemavaunujen kuormitus ja pätkimä aiheutti samalla myös maksupääteyhteyksien ongelmia. Jälkikäteen selvisi myös, että operaattoreiden vaunuilla oli ollut sähkönsyötön pätkimistä sunnuntaina.

Mobiiliverkon pätkiminen

Kisakeskuksen lähellä olleen vaunun 3G:ssä oli joku muutaman tunnin sähkövika sunnuntaina. Jälkikäteen syytä ei pystytty selvittämään. Telttakylän vaunun 3G pystyi paikkaamaan kisakylän vaunun 3G-puutteen ruuhkautumatta. 4G toimi koko ajan eli ongelma koski vain kisakylän vaunun 3G:tä.

Vaunuissa ei ollut 2G:tä vaan sen verkon palvelu tuli läheisestä Raikon mastosta. GSM-liikenne oli melko vaatimatonta koko tapahtuman ajan.

Kisakeskuksen vaunun 4G on välittänyt liikennettä sunnuntaihin klo 19 asti. Eli ainakin siihen asti on kuituyhteys ollut kunnossa. Telttakylän vaunun siirtoyhteys oli toteutettu linkillä Raikun mastoon.

YLEn ja TV-tuotannon purkaminen ilmoittamatta järjestäjille

Venlojen viestin jälkeen illalla Ylen Jukola-studion kytkin katosi verkosta ja valvonnan hälytyksen jälkeen käytiin paikalla selvittämässä, mikä on vikana. Kyseisen kytkimen kautta kulki varayhteys myös Infolle ja juhlahavalle. Vika johtuikin siitä, että Yle oli purkamassa omaa studiotaan ja otti sähköt pois. Tilanne korjattiin hypyttämällä kuitu kyseisen pisteen ohi ja kytkinlaite otettiin kokonaan pois verkosta.

Vastaava tilanne tuli ilmi aamulla Jukolan viestin jälkeen TV-compoundilta. TV-tuotannon yhteyksiä ryhdyttiin purkamaan ilmoittamatta etukäteen. Verkonvalvonnan hälytyksen perusteella käytiin selvittämässä mitä tapahtuu ja onneksi oltiin ajoissa paikalla, koska TV-tuotanto meinasi purkaa myös maasto-onlinejen kuituja tien ylityksestä.

Jatkossa TV-tuotannon kanssa kannattaa sopia, että muistavat ilmoittaa etukäteen ennen kuin purkavat laitteitaan.

Ajatukset ja ehdotukset tulevia Jukola-järjestelyitä ajatellen

Palomuurilaitteiden hankinta, konfigurointi ja testaus

Kangasalla saatiin lopulta Fortigate HA hienosti toimimaan, mutta aikataulun kannalta olisi pitänyt saada jo aikaisemmin muurilaitteet ja testailla toiminta kattavammin. Saimme Fortigaten laitteet vasta 1kk aikaisemmin, mikä oli kyllä liian myöhään. Viimeinen kuukausi oli niin kiireistä, ettei enää ehditty syvällisesti paneutua muureihin ennen kuin laitteet vietiin kilpailukeskukseen.

Kuitukaapeleiden suojaus kriittisiltä osin ja asennukset

Kangasalla todettiin, että stop-muovinauha ei oikeasti suojaa yhtään mitään ja ainakin pitää olla vähintään 1,5m korkea, jotta siitä ei kiipeillä yli. Kaikki kriittiset johdot ja kaapelit pitää oikeasti joko kaivaa maahan, nostaa tolppien varaan ylös (tarpeeksi ylös, jotta kuorma-autot eivät riko) tai suojata maassa erilaisilla laudoitus tai ylikulkusuojauksilla. Kaapeleiden poiskeräämisen kannalta suositeltavinta on maahan laitettavat kaapelirampit tai nostaminen ylös. Kuitukaapelin vetäminen putken läpi aiheutti ongelmia säilyttää pääterasiasia toimintakuntoisena. Lahdessa teltoissa oli kieputettu johtoja teltojen tankojen ympäri, mikä aiheuttaa purkamisessa tuskaa. Kangasalla johdot osattiin laittaa viisaammin löysillä nippusiteillä siten että ne sai helposti irti nippusiteen katkaisulla.

Rengasverkon toteutus

Lahdessa oli suunniteltu verkko hyvin ja tätä ratkaisua hyödynnettiin onnistuneesti myös Kangasalla ja saatiin lähes kaikille kytkimille kahdennettu yhteys. Kuitenkin muutama kuitukaapeli olisi vaatinut vielä enemmän kuitupareja, jotta olisi saatu suorat kuidut kaikkiin haluttuihin paikkoihin. Suosittelen tulevissa tapahtumissa toteuttamaan verkon samaan tapaan siten, että yhteys laitteille syntyy kahta eri reittiä ja spanning tree huolehtii automaattisesta ohjauksesta varareitille tarvittaessa.

Operaattoreiden mobiilitukiasemien tarpeet

Kangasalla ei osattu varata etukäteen kilpailukeskuksen alueelta operaattorin antennimastolle tilaa, ja vaikka operaattoreihin oltiin hyvissä ajoin yhteydessä jo 9kk - 5kk ennen tapahtumaa, operaattoreiden suunnittelu alkoi vasta n. 2kk ennen. Operaattoreiden mastolle ja tukiasemavaunuille kannattaa varata kisakeskussuunnitelmissa tilaa ja suunnitella myös sähkönsyöttö ja kuituyhteydet.

Verkonvalvonta

Aikaisemmin käytössä olleen Jari Penttisen käyttämän jatkuvaa seurantaa vaativan ping-monitorin lisäksi toteutettiin Kangasala-Jukolaan Mylab Oy:n mainoskuviolla Zabbix-valvontaserveri, jolla hälytykset saatiin SMS-viesteinä ja saatiin myös SNMP seurannat verkkolaitteille ja servereille. Valvonta tarjosi selainkäyttöisen seurannan myös maastosta ja ulkoverkosta millä tahansa laitteella. Tämä vapauttaa monitorin tuijottelusta ja tarjoaa paljon helpottavia jatkokehitysmahdollisuuksia. Serverille oli pääsy ulkoverkosta SSH:llä ja HTTP:llä ja myös verkon hallinta etänä onnistui tämän serverin kautta. SMS valvonnan avulla herätettiin mm. Ylen ja puomihelpin purkuihin sekä Mediateltan katkokseen ja sähköpostivalvontaa hyödynnettiin jo ennen kisaviikonloppua, jolloin ei ollut vielä ketään seuraamassa monitoria.

Zabbix-valvontaserverille koitettiin laittaa SNMP:llä core-kytkinten VLAN:eiden kaistankäytön graafeja, mutta näiden todenmukaisuus jäi varmistamatta. SNMP:n virittelyyn ei muutoinkaan ehditty vielä juurikaan perehtyä ennen kilpailuviikonloppua ja sillä puolella olisi paljon käyttökelpoisia parannusmahdollisuuksia verkon seurantaan. Kangasalla ei myöskään ollut mitään servereiden valvontaa laitettu Zabbixille. Pirilä-verkon koneiden valvonta oli hoidettu samalla softalla, jolla myös hoidettiin näiden koneiden etähallinta ja konfigurointi.

Valvontaserveri jatkaa siirrettävän kiertävään kalustoon ja asennus dokumentoitiin erilliseen dokumenttiin. Mylab Oy on kiinnostunut myös mainosyhteistyöstä valvonnan jatkohyödyntämisessä.

Kameravalvonta

Lahti-Jukolassa kokeiltiin Zoneminder kameravalvontasovellusta kahden Avigilon web-kameran kanssa. Kangasalla päädyttiin pystyttämään tämä sama kameravalvontasovellus myös Zabbix-valvontaserverille. Kameravalvonta oli käytössä Kangasalla talkootilassa ja verkkokontin sisätilavalvonnassa. Kameran liiketapahtumista saatiin sähköpostihälytyksiä, mutta erilaiset valon vaihtelut tuottivat paljon turhia hälytyksiä ja hyötyarvo jäi melko vähäiseksi. Sovellus on kuitenkin nyt asennettuna ja konfiguroituna valmiiksi kiertävään kalustoon toimitetussa valvontaserverissä ja tätä voi hyödyntää jatkossakin valvontatarkoituksiin mm. kilpailua edeltävällä viikolla silloin kun paikalla ei ole ketään.

Rakentamisen aikataulus ja resursointi

Kuitukaapelit testaus ja mittaus talvella

LAN-verkon testaus hyvissä ajoin

Tulospalvelu

Jussi Lahdenniemi

PIRILÄ-VERKON KONEET

Tulospalvelua hoiti kilpailun aikana 74 konetta + minun ja Timo Kokon (Kaukametsäläiset) henkilökohtaiset koneet. Näitä kahta lukuun ottamatta kaikki koneet olivat DG SataIT:n toimittamia Jukola-läppäreitä: keskenään

identtisiä uusia Dell Latitude 3590 koneita. Läppärit saatiin maaliskuussa, jonka jälkeen Timo Kokko kävi osan niistä läpi, konfiguroi alustavasti, ja roolitti Pirilä-konfiguraatioilla. Timon työn jälkeen läppärit tulivat Kangasalle, jossa kävimme ne IT-tiimin voimin läpi uudelleen, teimme loppuun peruskonfiguroinnin (koneen nimi, IP-osoite, käyttäjän nimi ja oikeudet, virransäästöasetukset) ja roolitimme kaikki koneet kohdalleen.

Toisen kerran kaikki koneet käytiin läpi toukokuun lopulla, jolloin koneisiin asennettiin viimeisimmät Windows-päivitykset ja tämän jälkeen kytkettiin automaattipäivitykset pois päältä. Koneet vietiin kilpailukeskukseen 3.6. (kisaviikkoa edeltävän viikon maanantai), jonka jälkeen päästiin ensimmäistä kertaa testaamaan koko tulospalveluverkkoa yhtä aikaa. Kisaviikolla koneille ei tarvinnut tehdä käytännössä enää mitään.

Koneluettelo alla:

- Emit-teltha:
 - E0/L0 - E9/L9, EA/LA, EB/LB (12 kpl): Sisäänluenta/leimantarkastus
 - EE (1 kpl): Sisäänluenta kortinvaihto-/ongelmatilannepisteellä
 - I1 - I4 (4 kpl): Itkumuuri
 - G1 (1 kpl): GPS-seurannan Pirilä-kone
- Kuulutus/selostus:
 - K1 - K8 (8 kpl): Pirilä-koneet
 - GPS1 - GPS7 (7 kpl): GPS-seuranta
- Maalikontti 1 (tulostus):
 - A1, A2 (2 kpl): Osuusnäyttötaulujen ohjaus
 - T1 - T4 (4 kpl): Tulostuksen koneet
 - R1, R2 (2 kpl): Viimeisten rastien ja ylityksen väliaikakoneet
- Maalikontti 2 (tulospalvelu):
 - Z1, Z2 (2 kpl): Jakelupalvelin ja varakone
 - S1, S2 (2 kpl): Pirilä-palvelin ja varakone
 - O1, O2 (2 kpl): Out-palvelin ja varakone
 - N1 (1 kpl): Online-tulospalvelin
 - M1 - M3 (3 kpl): Maalikarsinoiden ajanottokoneet
- Maalikontti 3 (verkko):
 - LM (1 kpl): Kärjen maalintulon erillinen leimantarkastus
 - VD (1 kpl): Maalin online-varmistus
- Maalikontti 4 (online-varmistus):
 - V1 - V7 (7 kpl): Väliaikakoneet
 - VA - VC, VE (4 kpl): Väliaikarastien online-varmistus
- Vaihdon lämmittelyalue:
 - P1 - P4 (4 kpl): Puominäytöt
- TV-tuotanto:
 - C2 - C4, C7 - C9 (6 kpl): TV-tuotannon tarpeet.

PIRILÄ-KONFIGURAATIOT

Koneiden Pirilä-konfiguraatioiden pohjan teki Timo Kokko, jonka jälkeen muokkasin niitä tarpeen mukaan kilpailua edeltävien parin viikon aikana. Myös Niko Petteri Salo (Kaukametsäläiset), Jouni Aaltonen (Kaukametsäläiset) ja Juha Villikka (KooVee) kävivät konfiguraatiot läpi ja tarkastivat, että ne ovat kohdallaan.

Konfiguraatiot pohjautuivat Lahdessa käytettyihin tiedostoihin, jotka taas pohjautuivat vuoden 2015 Jukolan konfiguraatioihin.

Sellaiset konfiguraatiot, jotka menivät lähes samanlaisina moneen paikkaan (E/L ja V, M, R), luotiin skriptillä. Tällä vältettiin sekä turha työ että inhimilliset virheet (esim. jonkin konfiguraation jääminen päivittämättä) kun kaikista konfiguraatiosta piti systemaattisesti vaihtaa jokin asetus toiseksi. Ajanottokoneiden (V1-V7, M1-M3, R1-2) ja online-varmistuskoneiden (VA-VE) konfiguraatiot luotiin lisäksi yhdestä taulukosta, jossa oli lueteltu kaikkien väliaika- ja maalipisteiden tiedot (lähdepistenumero, Moxan/Raspin IP-osoite, mikä kone vastuussa), mikä myös vähensi inhimillisten virheiden mahdollisuutta.

KILPAILUDATA

Ratatiedot ja hajontaluettelot saatiin ratamestareilta helmikuussa, eikä niihin tullut enää tämän jälkeen muutoksia – paitsi se yksi, josta lisää alla Ongelmatilanteet-kappaleessa.

Ensimmäinen versio kilpailudatasta tehtiin 11.6., jolloin mobiiliapplikaatio saatiin julkiseen levitykseen. Tämä data sisälsi vain ilmoittautuneiden joukkueiden nimet, ei vielä juoksujärjestyksiä, jotka tulivat julkisiksi perjantaina 14.6. kello 18, kun juoksujärjestysten ilmoittautumisaikaraja umpeutui. Tämän jälkeen tein toisen version kisadatasta mobiiliapplikaatiota ja online-tulossivuja varten.

Perjantai-iltana Info jatkoi kuitenkin juoksujärjestysmuutosten syöttämistä Jukolan ilmoittautumisjärjestelmän kautta. Lauantaiaamuna 15.6. noin kello 7.30 otin ilmoittautumisjärjestelmästä ulos viimeiset tiedot ja tein sen pohjalta viimeisen version kilpailudatasta.

Info aukesi jälleen lauantaina kello 8. Tällöin Infossa oli juoksujärjestysten muutosten syöttämistä varten käytössä hieman viime tipassa torstai-iltana ideoitu ja tehty yksinkertainen web-sovellus, joka joukkueen numeron syöttämisen ja viestin valinnan jälkeen näytti joukkueen senhetkisen juoksujärjestyksen ja salli muutosten tekemisen. Muutokset vietiin CSV-tiedostoon, joka oli suoraan yhteensopiva Pirilän kanssa; käytännössä näitä muutostiedostoja tuotiin sitten satunnaisin väliajoin sisään järjestelmään koko kilpailun keston ajan. Yhteensä muutoksia syötettiin tämän järjestelmän kautta 172 kappaletta, joten järjestelmän käyttö vähensi tulospalvelutiimin työtä merkittävästi.

JAKELUPALVELIN

Konfiguraatioiden ja kilpailudatan jakelu kaikille 74 koneelle olisi ollut toivoton tehtävä ilman automaatiota. Samoin jo ennakoon nähtiin, että on oleellista kyetä valvomaan kaikkien verkon koneiden tilaa yhdestä pisteestä. Tätä tarkoitusta varten rakensin sovelluksen, jonka asiakaspuoli asennettiin kaikkiin tulospalvelun koneisiin ja palvelin tulospalvelun hermokeskuksessa sijainneelle Z1-koneelle (varakoneena Z2, jossa sama palvelin myös asennettuna mutta ei käynnissä).

Jakelupalvelin tarjosi ”yhden napin takaa” seuraavat toiminnot:

- Kilpailudatan jakaminen (KILP.DAT, KilpSrj.xml, radat.xml)

- Kilpailudatan oikeellisuuden tarkastaminen (SHA-1-varmistussumma) ennen kisan alkua
- Konekohtaisten konfiguraatioiden jakelu (XX.CFG + liittyvät tiedostot, kuten lähdepisteluettelot tai itkumuurikoneiden karttakuvat)
- Pirilä-sovellusten käynnistämisen ja sammuttamisen
- Vapaamuotoisten skriptien ajaminen (suuri osa koneiden konfiguroinnista tehtiin tällä tavalla; skriptit olivat olemassa esimerkiksi Windowsin automaattipäivitysten estolle ja TightVNC:n ja Chromen asentamiselle)
- Ruutukaappauksen haku koneelta
- VNC-etäyhteyden avaaminen koneelle.

Lisäksi jakelupalvelin valvoi kaikkia siihen yhteydessä olevia koneita ja varoitti heti, jos

- koneen Pirilä-konfiguraatiot muuttuivat (joku editoi konfiguraatiota käsin paikallisesti)
- yhteys koneeseen menetettiin
- kone putosi verkkovirrasta akkukäytölle
- koneen kello näytti yli puoli sekuntia väärää aikaa.

Jakelupalvelin sisälsi myös mekanismin kellonajan automaattiseen synkronointiin, mutta tähän päädyttiin lopulta kuitenkin käyttämään Meinbergin NTP-sovelluspakettia. Muut koneet hakivat oikean ajan Z1:ltä (Z2:lta), ja Z1 (Z2) Internetistä. Meinberg asennettiin konejoukolle luonnollisesti jakelupalvelimen skriptillä.

Viime tipassa palvelimeen rakennettiin myös toiminnallisuus Moxien ja Raspien kellonaikojen valvontaan.

Kilpailun jälkeen jakelupalvelin tullaan avaamaan (open source), joten niin tulevien vuosien Jukola-järjestäjät kuin muutkin Pirilän ohjelmistoja tulospalvelussa hyödyntävät voivat halutessaan käyttää sovellusta tuloslaskentansa tarpeisiin. Sovellus tulee saataville GitHubiin syksyn 2019 aikana:

https://github.com/jlahd/pirila_control

PUOMINÄYTÖT

Puominäytöt hyödynsivät samaa Jouni Aaltosen tekemää WWW-sivua kuin edellisenä vuonna Lahdessakin. Näyttöjä oli neljä ja ne palvelivat ilmeisen hyvin. Hieman haasteita oli näyttöinä toimineiden televisioiden asetusten säätämisessä niin, että kuvan kirkkaus oli riittävä auringonpaisteessakin.

MOBIILISOVELLUS

Kangasala-Jukolaa varten tehtiin täysin uusi mobiilisovellus, joka julkaistiin 3.6. sekä Google Playssa Android-puhelimille että Applen AppStoressa iOS-laitteille. Mobiilisovellus tarjosi seuraavat ominaisuudet:

- Uutiset (automaattisesti päivittyvä syöte Jukolan WWW-sivuilta)
- Kilpailukeskuksen kartta (oma paikka + kiinnostavien kohteiden haku)
- Saapumiskartta (parkkipaikat)
- Ohjelma (aikataulu)
- Tulospalvelu (sisältäen push notification -ilmoituksina saapuvat tiedot kiinnostaviksi valittujen joukkueiden edesottamuksista)
- Näin toimitaan -ohje

- Kilpailuohjeet
- Ravintoloiden ruokalistat ja aukioloajat
- Kisabussien aikataulut.

Tapahtuman jälkeen mobiilisovellus siirtyy lähdekoodeineen Jukolan kiertävään kalustoon. Tulevat Jukola-järjestäjät voivat halutessaan tuoda siihen oman sisältönsä ja saada näin varsin kevyellä työllä toimivan sovelluksen käyttöönsä sekä tietysti edelleen jatkokehittää sovellusta. Toiveena on, että tätä kautta Jukolaan saadaan kestävä ratkaisu mobiilisovellukseksi sen sijaan, että aiempien vuosien tapaan joka vuosi kehitetään kokonaan uusi sovellus.

ONGELMATILANTEET

Venlojen viestin ensimmäisellä osuudella oli kaksi joukkuetta, jotka olivat erehdyksessä ottaneet seuransa Jukola-joukkueen ensimmäisen osuuden numeron. Tätä ei huomattu emit-luennassakaan; siinä havaittiin vain, että juoksijan nimi ei täsmää, ja korjattiin se kohdalleen (eli vääräksi). Tämä aiheutti Venlojen ensimmäisen vaihdon jälkeen hämminkiä. Jatkossa siis **numerolappuihin kannattaa merkitä selvästi, kumman viestin numerosta on kyse**. Kangasalan käyttämissä numerolapuissa ainoa Jukolan ja Venlojen numerolapun erottava tekijä oli osuusisännän logo.

Toinen numerolappuihin liittyvä sähälys lähti siitä, että joukkueen 91 osuuden 6 kilpailija saapui emit-luentaan kantaen numerolappua, joka oli tehty tussaamalla joukkueen 1 osuuden 6 lappuun eteen ylimääräinen yhdeksikkö. Joukkueen 1 numerolaput olivat jääneet ylimääräisiksi, koska kyseinen joukkue oli GPS-seurannassa ja käytti näin ollen numeroliiviä. Tässä lähestymistavassa on yksi perustavanlaatuinen ongelma: Ysin tussaaminen lappuun ei muuta lapun viivakoodia. Emit-luennassa toimitsija oli lukenut koodin, varmistanut nimen, saanut vastauksen (ilmeisesti tämä ulkomaalainen kilpailija ei ollut ymmärtänyt, että varmistetaan hänen nimeään) ja kuitannut emitin käyttöön. Oikea joukkueen 1 kuudes osuus oli jo tullut vaihtoon ennen tätä, joten virhe ei onneksi aiheuttanut välittömiä seuraamuksia; mutta hänen väliaikojaan metsästettiin sitten urakalla myöhemmin. Virhe myös toistui osuuden 5 kohdalla –joukkueen 1 juoksijan tulokset ylikirjoituivat toisen suunnistajan tiedoilla, kun hänelle oli tussattu vastaavalla tavalla numerolappu joukkueen 1 osuuden 5 lapusta. Jatkossa siis **GPS-liivillisten ja ei lähteneiden joukkueiden numerolaput kerättävä visusti talteen, eikä niitä saa ”kierrättää”**.

Joukkueen 84 (Kalevan Rasti 2) tultua ensimmäiseltä osuudelta vaihtoon leimantarkastus ei mennyt läpi ja suunnistaja ohjattiin itkumuurille. Itkumuurilla havaittiin, että leimat täsmäsivät toisen hajonnan rataa. Vaihdesta haettu kartta osoitti, että kartassa oli oikean joukkueen numero ja kilpailija oli kiertänyt karttaan merkityn radan. Paikalle haetut ratamestarit muistivat tässä kohtaa, että olivat käsin vaihtaneet joukkueiden 83 ja 84 hajonnat päikseen ennen karttojen pussitusta, koska muuten Kalevan rastin ykkös- ja kakkosjoukkueille olisi tullut avausosuudelle turhan samankaltaiset hajonnat. Ongelman selvittyä hajonnat vaihdettiin kohdalleen molempien joukkueiden ykkösosuuksille (juuri ajoissa – 83 tuli leimantarkastukseen heti kun vaihto oli ehditty tehdä eikä näin joutunut itkumuurille) ja sitten muillekin osuuksille. Jatkossa siis **ratamestareiden kannattaa muistaa kertoa hajontamuutoksista tulospalvelulle**. Viime vuonna Lahdessa oli hieman samankaltainen tilanne – joka tosin koski silloin 30 kärkipään joukkuetta, ei kahta.

Edellinen tapaus ei kuitenkaan pääty vielä tähän. Joukkueen 83 toisen osuuden tultua vaihtoon havaittiin, että hän oli juossut väärän radan (väärä kartta). Kilpailija tyytyi tähän eikä vaatinut saada karttaansa vaihdosta

katsottavaksi, joten joukkueen suoritus hylättiin. Kun kolmas osuus tuli vaihtoon, kävi sama tilanne – mutta tällä kertaa kilpailija vaati saada kartan, ja siitä ilmeni hänen juosseen oikealla kartalla kartan mukaisen radan. Tässä kohtaa havaittiin, että edellistä tilannetta selvitellessä oli ilmeisesti viimeisiä hajontamuutoksia tehtäessä unohdettu painaa ”talleta muutokset”-nappia, jolloin joukkueen 83 hajontakorjaus oli mennyt talteen vain ensimmäisen osuuden osalta. Tässä vaiheessa hajonnat korjattiin; valitettavasti vain osuus 4 oli jo lähtenyt metsään sellaisen tiedon kanssa, että joukkue on hylätty, mikä todennäköisesti vaikutti negatiivisesti hänen suoritukseensa (osuussijoitus 345.). Tällaisia virheitä vastaan on vaikea varautua systemaattisesti; lähinnä tarvitaan **lisää huolellisuutta**, kun käytetään Pirilän ei-aina-niin-käyttäjystävällisiä mekanismeja. Lisäksi voisi olla hyvä idea laittaa itkumuurin seinälle iso taulu, johon kirjattaisiin sellaisten joukkueiden numerot, joilla on ollut epästandardeja ongelmia aiemmilla osuuksilla; kun kilpailija tulee muurille, toimitsija voisi saman tien nopeasti vilkaista onko numero tuossa listassa ja jos on, lähteä hakemaan mahdollisia ongelmia muualtakin kuin kilpailijan suorituksesta.

Juoksujärjestysmuutosten toimittamisesta infon ja tulospalvelun välillä käytiin paljonkin keskustelua vielä kisaa edeltävällä viikolla ja mietittiin, mikä olisi paras toimintatapa. Infoon ei haluttu viedä Pirilä-konetta, koska ohjelman käyttäminen on hieman hankalaa ja virhealtista (vrt. edellinen tapaus). Toisaalta juoksujärjestysten toimittaminen paperilla aiheuttaa lisätyötä tulospalvelulle ja altistaa myös virheille (väärin luettu kirjain vieraskielisissä nimissä). Lopulta päädyttiin yllä Kilpailudata-kappaleessa kuvattuun ratkaisuun, joka **osoittautui varsin toimivaksi**. Tämä pieni webbisovellus on saatavilla jatkokäyttöön tulevissa Jukoloissa (tiedustelut: Jussi Lahdenniemi, jussi@lahdenniemi.fi).

Sekä Venlojen että Jukolan alkuvaiheissa (käytännössä toisen osuuden aikana) kun tulospalvelun liikenne on huipussaan – väliaikoja tulee jatkuvalla syötöllä – liikenne N1-koneelta pilvipalvelussa toimiville online-palvelimille takkusi hieman ja viestejä jäi jonoon pahimmillaan noin tuhat kappaletta. Kolmannen osuuden aikana jono alkoi kyllä purkautua varsin nopeastikin. Paitsi että mobiiliapplikaation ja online-tulosten osalta viivettä tuli joitakin minuutteja (ei kriittistä), jono aiheutti sellaisen konkreettisen ongelman, että kilpailijan taivallettua emit-luennasta puominäytölle ei emit-luennan tulos ollutkaan vielä ehtinyt siirtyä online-palveluun, ja puominäyttö herjasi tuntemattomasta kortista. Tämä taas aiheutti jonkin verran tilanteita, joissa hämmentynyt kilpailija meni takaisin emit-luentaan kyselemään, onko luenta epäonnistunut. Jono ja viive ei tässäkään kohtaa sinänsä ole kriittinen asia, mutta ehkä tätä kannattaisi jatkossa **opastaa joko puominäytöllä tai emit-luennan jälkeen kyltillä**, joka kehottaa odottamaan hetken ja yrittämään uudelleen, jos puominäyttö valittaa tuntemattomasta kortista.

ONNISTUMISET

Kaiken kaikkiaan kilpailu meni tulospalvelun osalta todella hyvin. Tuloksissa ei ollut juurikaan ongelmia, ja minkäänlaisia kriisitilanteita ei kilpailun aikana syntynyt. Koen, että tätä edesauttoivat ennen kaikkea seuraavat asiat:

- Tulospalvelukoneet. Koneet olivat keskenään identtisiä, puhtaita (pohjana pelkkä tyhjä Windows-asennus) ja meillä todella hyvissä ajoin. Kaikki koneet olivat käytännössä valmiita kaksi viikkoa ennen Jukolaa, joten kisapaikalla voitiin keskittyä olennaiseen, ei Windowsin asetusten säätämiseen.
- Riittävä harjoittelu. Kangasala SK:lla ei ollut ennen Jukola-projektia kovinkaan paljon Pirilä-kokemusta, mutta kokemusta kerättiin järjestelmällisesti SM-keskimatkalla 2017, Seikkailujen Yö tapahtumissa 2017

ja 2018, Esi-Jukolassa 2018, omassa harjoitusviestissä keväällä 2019, sekä Jukolan kenraalissa keskiviikkona 12.6. Harjoitustapahtumiin rakennettiin aina ”hieman liian järeä” Pirilä-verkko ja opeteltiin ja testailtiin erilaisia asioita. Viimeiset rypyt oiottiin vasta kenraalissa, joten harjoittelua ei ollut yhtään liikaa.

- Asiantuntijatiimi: Kaukametsäläisten Timo Kokko, Niko Petteri Salo ja Jouni Aaltonen sekä KooVeen Juha Villikka toivat kokemusta ja varmuutta toimintaan.

Kilpailijoille näkyvistä asioista kiitosta keräsivät erityisesti puominäytöt ja mobiilisovellus.

Online-rastit

Saku Suuriniemi ja Sami Sivunen

Missio

1. Tuottaa reaaliaikaiset väliajat TV-tuotannolle
2. Saada väliajat verkkoon ja vaihtoja ohjaamaan
3. Auttaa väliaikatiedoilla, jos joudutaan etsintätoimiin

Rajapinnat

Areenavaliokunta

Maastorastien kaikinpuolisessa valmistelussa tärkeä rajapinta on Areena. Tämän yhteistyön sujuva toimiminen on molemmille tärkeää erityisesti TV-tuotannon osalta, tärkeimpänä yhteistyötahona rastimanageri-toiminto, joiden kanssa hoidettiin TV/Online-rastien yhteyksiä ja kalustuksen rakentamista ja purkamista.

Areenatuotannon kautta yhteys myös GPS-Online-seurantaan, joka on elintärkeä työkalu Online-toiminnon operoimiseksi.

Areenavaliokunta oli myös mukana radiopuhelinjärjestelyissä ja toimi ensisijaisena kontaktina TV-tuotantoon.

Kilpailuvاليokunta

Kilpailuvاليokunnan osalta yhteistyö erityisesti kärjen vaihtoaikojen toimittamisessa vaihdon Helppi-toiminnolle. Yhteistyötä myös maalitoimintoihin ja -järjestelyihin liittyen.

Kartta- ja ratavaliokunta

Ratamestareiden ja areenavaliokunnan (ja TV-tuotannon) kanssa käytiin läpi TV-rastien sijainnit jo edellisenä syksynä ja edelleen kisaa edeltävänä keväänä, sekä erityisesti edellisenä parina viikkona.

Ratavaliokunnan maastovalvojien kanssa tehtiin yhteistyötä radiokanavien käytön koordinoinnissa maastossa kuuluvien kanavien lukumäärärajoituksiin liittyen.

Puolustusvoimat

Kuituyhteydet metsä-online-rasteille tarjosi Puolustusvoimat, joten siihen suuntaan oli toinen avainrajapinta. Puolustusvoimilla on myös merkittävä ja hyödyllinen rooli verkonvalvonnassa ja vikatilanteiden selvityksessä (erityisesti kisaa edeltävänä aikana). Online-toiminnossa oli käytössä jatkuva näkymä verkonvalvonnan tilannenäkymään online-rastien verkkotoiminnan tilanteesta.

IT-valiokunta

IT-valiokunnan sisällä rajapintoja olivat erityisesti verkko- ja Pirilä-toiminnot. Verkkotoiminnon kanssa toteutettiin 2. viimeisten rastien ("Ylitys"), sekä viimeisten rastien tietoliikenneyhteydet.

Tekniikka

Rastien tekniikkaa harjoiteltiin Esi-Jukolassa, syksyllä juniorien kisoissa ja koko tulospalvelua keväällä seuran sisäisessä harjoitusviestissä. Online-talkooväen määrä harjoituksissa kasvoi siten, että ennen kenraaliharjoitusta jo valtaosa online-talkoolaisista oli tutustunut online-rastien tekniikkaan (rastirakenteet, periaatteet), sekä Pirilän varmistustoimintoon. Kenraaliharjoituksen jälkeen kaikilla oli tiedossa, miten online-tehtävät heidän osaltaan toimivat, eli kilpailupäivänä ei enää koulutettu uutta asiaa talkoolaisille, vaan kerrattiin tärkeimpiä asioita.

Radiopuhelimia oli 10 kannettavaa ja autoradiopuhelin. Autoradiopuhelin asennettiin radiopuhelintoimittajan toimesta ulkoisella antennilla Online-varmistuksen konttiin. Kaikilla varmistajilla oli mukana myös kännykkä. WhatsApp-sovellus oli käytössä viestikanavana kännyköiden osalta. Kännykkäkuuluvuus osassa maastoa oli varsin heikko ja paikoin olematon. Maastotukiaseman kautta toistettu radiopuhelinyhteys kuului hyvin.

Maalissa maalivarmistuksen osalta käytettiin Alge-lankapuhelinta maalitarkkailijan ja Pirilä-varmistajan välillä.

Pirilä-tiimi valmisteli tietokoneet ja Pirilän myös Online-toiminnon työasemien osalta. Verkkotiimi veti järjestäjän kuidut ja tarvittavat reitittimet. Areena-tiimin rastimanagereista oli merkittävä apu viimeisten rastien verkkoyhteyksien rakentamisessa.

Online-varmistuskontilla oli käytössä suora TV-kuva ja reaaliaikainen GPS-seuranta. Nämä oli järjestelty kahden ison TV-näytön avulla siten, että kaikilla kontissa työskentelevillä oli mahdollista seurata molempia näyttöjä koko ajan. TV-kuva saatiin viivästämättömänä lähetyksenä suoraan TV-tuotannolta paikallisesti. Tämä oli Kaukametsäläisten asiantuntijan ehdoton suositus, ja on suositeltava tapa jatkossakin (ei viivettä, erinomainen kuvanlaatu ja hyvä toimintavarmuus maasto-olosuhteissa). Lisäksi käytössä oli isolla monitorilla verkonvalvontaohjelmiston (Zappix) Online-toiminnolle räätälöity näkymä kaikkien online-rastien verkkoyhteyksien tilanteesta (sekä Planet-reititin, että Moxa/Raspberry). Varalla lisäksi pääsy toiseen verkonvalvontaohjelmiston näkymään, mutta sille ei juuri ollut käyttötarvetta.

Online-rasteja oli maastossa 14. Maastorasteilla oli kärjen ajan varmistaja radiopuhelimen kanssa. Lisäksi oli 2 viimeistä rastia, joilla ei ollut varmistusta. Maalille oli oma kahden hengen varmistustiiminsä.

Talkoolaiset, talkoovuorojen käyttö ja vahvuudet kisojen aikana

Online-tiimi koostui 26:sta talkoolaisesta. Talkoolaisilla oli kaikilla tekniikka- ja/tai suunnistustaustaa. Onnistunut rekrytointi ja perehdytys tuottivat erittäin hyvin tehtävänsä hoitaneen tiimin. Online-kontilla päävastuussa radioliikenteestä oli erittäin kokenut radioamatööri, josta oli erittäin merkittävä apu radioteitse tapahtuvan kommunikaation ohjaamisessa ja selkeyttämisessä. Hän osasi antaa selkeitä ohjeita, koulutusta ja tarvittaessa komentoja radioyhteyden käytöstä ilman epäröintiä kaikille maastossa radiopuhelinta käyttäville. Jos vastaavalla

kokemuksella oleva henkilö on tulevissa Jukoloissa mahdollista rekrytoida vastaavaan rooliin, se on erittäin suositeltavaa.

Perehdytystilaisuudet olivat kolme harjoitusviestiä (joista kolmas tiedotettiin kaikille talkoolaisille), yleisen Jukola-infon jälkeinen perehdytys 22.5. ja Jukola-kenraali.

Valtaosa viestinnästä tapahtui WhatsAppilla.

Etukäteen tehtiin 14 asennustalkoovuoroa edeltävästä lauantaista alkaen. Rastilaatikot ja varusteet oli ennen sitä inventoitu ja varattu valmiiksi. Johtopituudet yms. selvitettiin Areenan kanssa edeltävänä syksynä.

Ennen Venloja oli 5 henkilöä vaihtamassa akut, valmistelemassa rastit ja käynnistämässä ne. Areena oli apuna.

Venlojen aikana oli valmiudessa neljä kirjaajaa, rasteilla 8 varmistajaa, maalissa työpari, valmiina huoltoon 2 henkeä ja Kontilla koordinoimassa 2.

- Varmistajat liikkuvat teitä pitkin polkupyörillä.
- Leimasinten tarkistus pyrittiin hoitamaan kännykällä missä mahdollista. Näin säästettiin radiopuhelimen kanavaa.

Ennen Jukolaa 5 henkeä valmisteli rasteja.

Jukolan osuuksilla 1-3 oli 3 kirjaajaa, 7 varmistajaa, maalin työpari, 2 huoltoon ja 2 koordinoimassa.

Jukolan osuuksilla 4-7 oli 3 kirjaajaa, 8 varmistajaa, maalin työpari, 2 huoltoon ja 2 koordinoimassa.

Purkuun käytettiin sunnuntaina 7 ja maanantaina 3 talkoovuoroa Onlinen osalta. Areenan rastimanagerit olivat tällöinkin suurena apuna. Purun osalta olisi ollut erittäin hyödyllistä, jos käytössä olisi ollut mönkijä peräkärryllä. Kantaen tapahtuva rastikaluston siirto metsästä metsäteiden laitaan on hidasta ja vaatii useita käsiä. Rastimanagerien apu osin tästä syystä oli erittäin hyödyllistä ja kiitettävää.

Onlinen ydintiimissä oli kolme henkeä, jotka olivat mukana viimeistään edeltävästä syksystä lähtien. Heidän osaltaan tehtäviä tehtiin edellisen Jukolan (tai useamman), syksyn, talven ja kevään aikana, sekä Jukolaa edeltävänä viikonloppuna, viikolla, sekä Jukola viikonloppuna tarvittaessa "vuorotta", kun taas Online-päätalkoojoukon osalta noudatettiin varsin hyvin suunniteltua talkoovuoro-menettelyä. Ydintiimillä oli käytössä "Ajo vapaa" -ajoluvat Jukola-kisakeskukseen ja maastoon.

Suosittelaaan jatkossa tarvittavaa määrää Ajo vapaa –lupia; jos Onlinelle saatavissa omia mönkijöitä, voidaan korvata myös niillä

Koordinoinnin apuvälineet

Varmistajille oli etukäteen arvioitu sopiva aika tulla Kontille hakemaan kartta ja varusteet. Varmistajille annettiin kartan mukana oman rastin nimi, koodi ja kärjen laskettu saapumisaika.

Kirjaajilla oli lista, jossa osuus, väliajan järjestysnumero, rastin nimi ja kärjen saapumisaika-arvio.

Toisessa listassa oli joukkueen nimi -> joukkuenumero. Tämän listan kanssa voi vinkata GPS-seurannan perusteella varmistajalle tulevia joukkueita.

Koordinoijalla oli muistilistassa kaikki varmistajien kontille saapumisajat, rasteille saapumisen tavoiteajat, leimasinten tarkistusajat, 3 minuutin varoitukset ja varmistukset. Näitä on niin paljon (pari sataa), ettei niistä voi selvittää muistinvaraisesti väsyneenä.

Huomiot

Seuraavassa huomioita ja parannusehdotuksia.

Turvallisuus

Rakennusvaiheessa sattui akkuhapon kanssa tapaturma. Lievä, mutta yksikin on liikaa.

Maastossa ilmoitettiin yksi tapaturma, jonka paikka jäi epäselväksi => ilmoitus ensiapuun jäi summittaiseksi.

- Ratakartta auttaisi Online-varmistajaa onnettomuuspaikan haarukoinnissa ja myös rastin lähestymisen suunnittelussa.

Rakentaminen

Rakentamisvaiheessa edellisenä viikonloppuna käytössä oli yksi mönkijä. Useamman mönkijän käyttö olisi nopeuttanut ja tehostanut toimitaan merkittävästi online-kaluston siirrossa metsään rasteille asti. Sikäli kuin ratamestarien ratasuunnittelun, TV-tuotannon väliaikavaatimusten ja maaston kuvauksellisuuden, sekä PV:n yhteyksien rakentamisen puolesta on mahdollista, niin Online-rastien sijoittelussa olisi hyvä huomioida maaston kulkukelpoisuus ja kuljettavat välimatkat rasteille (esim. Pääsy mönkijällä rastille tai lähelle sitä) olisi hyödyllistä ottaa huomioon. Hankala sijoittelu lisää työmäärää, aikaa ja tarvittavia resursseja merkittävästi.

Edelliset huomiot koskevat myös online-rastien kalustohuoltoa (erit. akkujen vaihdot) ja purkamista kisan jälkeen.

TV-tuotannon maastotesti

Kilpailun edellispäivänä (perjantai) tapahtuva TV-kaluston maastotestaus jäi aavistuksen liian pienelle miehitykselle. Onlinen osalta, yhdelle kuvaaja-rastimanageriparille ei riittänyt online-varmistajaa seuraksi. Vaikka Online-rastien yhteydet oli rakennettu ja varmistettu toimiviksi, osa laitteistosta oli sammutettu ohjeistuksesta poikkeavalla tavalla (ei vain akkuvirran pääkytkimestä, vaan myös Planet-reitittimen virtakytkimestä). Tällöin ensimmäistä kertaa maastossa/online-rastilla käyvä rastimanageri ja TV-kuvaaja eivät saaneet kahdestaan TV-yhteyttä toimimaan (Planettia päälle), vasta PV:n edustajan ja Online-varmistajan saavuttua rastille yhteys saatiin toimimaan.

- *TV-tuotantotestissä tulisi olla online-rastitekniikan perusteet osaava, radiopuhelimella varustettu online-rastivarmistaja käytössä jokaisella kuvaaja-rastimanageri-parilla.*

TV-tuotantotestin osalta valmiudessa oli varalaitteita (Planet-reititin, GBIC-kytkinmoduleita, RJ-45 –varajohtoja; lyhyt 1 m & pitkä n. 30 m), jos testissä tulee ongelmia. Samat varalaitteet olivat varalla kenraalissa ja kilpailun aikana.

TV-kuvaus ei ole järjestelty suoraan rastien mukaan, vaan rastimanageri-kuvaaja pareina, jotka saattavat vaihtaa rasteja jopa ristiin kilpailujen aikana osuuksista riippuen. Sama menettely toistetaan harjoituksena TV-tuotannon maastotestissä.

Online-maastorastien rakenteet

Online/TV-rastien maastorakenteista laadittiin jokaisesta rastimanagerien toimesta karttaan piirretty kuvaus, johon oli kuvattu mittoineen (tarvittavat johtopituudet; sähköjohdot ja RJ45) ja paikkoineen rastikehän muoto ja sijainti, salon sijainti, TV-kamerojen sijainnit (osuuksineen), aggregaattien sijainnit, sekä juoksijoiden saapumissuunnat. Näistä oli merkittävä apu ja hyöty useassa kohdin rastien rakentamisen ja TV-testauksen osalta.

- Suositellaan käytettäväksi jatkossakin

Johtoyhteyksien vienti rastikehästä ulos toteutettiin pääsääntöisesti kehän (yleensä salmiakkimuoto) kulmaan sijoitetun salon avulla. Rastirakenteista vastaavalla taholle painotettiin useaan otteeseen, että salkojen tulee olla riittävän tukevia, kaksi sähköjatkoroikkaa pitkällä jännevälillä painaa salkoa voimakkaasti. Samoin painotettiin, että rastikehän tulee olla riittävän suuri online-varustelaatikon ja johdotuksen rakentamiseksi. Tässä onnistuttiin varsin hyvin, rakenteet oli tehty kiitettävällä tavalla.

Optimikoko rastikehälle on sellainen, että rastikehässä voidaan operoida online-kalustoa kisan ollessa käynnissä ja kilpailijoiden samaan aikaan tapahtuvaa leimausta häiritsemättä. Näin jouduttiin menettelemään mm. EMIT-laitteiston resetoinnin yhteydessä kisan aikana.

Kaapelit kiinnitettiin salkoihin ja puihin kuormaliinoilla ja nippusiteillä. Nippusiteet nopeuttavat purkua.

- *TV-tuotannon osalta suositellaan mahdollisimman näkymätöntä kaapelointia, mustat nippusiteet ja liinat suositeltavia.*

Maaston online-rasteilla, viimeisillä rasteilla, sekä maalissa käytettiin Online-kaluston sijoittamiseen PV:n vanhoja, Jukolan kiertävässä kalustossa olevia vihreitä kuljetus/varustelaatikoita, joihin on tehty kumiläpälliset johtoläpiviennit. Maasto-online-rasteilla suositeltava laatikko on pitkä malli, maalipukkien väliin sopii hyvin lyhyempi viestilaatikkomalli.

Tarvittaessa kaapelointien ja aggregaattien tms. suojaamiseksi nauhoitettiin muutamien neliöiden alueita Jukolan kielletyn alueen nauhalla.

Tekniikka, tilat ja varusteet

Pirilän tallennustoiminnossa on jokin ongelma, jonka kanssa meni aikaa moneen kertaan. Tässä ongelman kuvauksia tiedoksi eteenpäin - tälle emme olisi voineet enää tapahtuman aikana mitään.

- Maalivarmistuksen kirjaajan kommentit: "Ainut ja ehkä kaikista isoin ongelma koko maalivarmistuksessa oli ohjelman useasti toistuva ja satunnainen virhe tietojen tallennuksessa. Tämä saattoi tapahtua joukkueen numeron tallennuksen yhteydessä, ajan odotus tilassa tai kun aikaa oltiin tallentamassa. Otin tuon virheen itselleni ylös mutta hukkasin lapun joten 100% en ole virheen sanamuodosta mutta se meni jotenkin näin: "Aikatieto muuttunut. Tallennus peruutettu". Tämän jälkeen ainut mitä pystyi painamaan oli esc. Jonka jälkeen tuli kysymys, että haluatko tallentaa vai et. Jos painoit + (tallenna) niin sinne tuli rivi jossa aika oli oikein (siis jos sitä oltiin tallentamassa) mutta joukkueen numero ja nimi puuttui ja tilalla oli "0 bridge: 0 port: 0" teksti. Tähän pystyi myöhemmin muuttamaan oikean joukkueen

numeron, jos sen vielä muisti. Tämän tilanteen hankskaus vei kohtuuttomasti aikaa ja nosti pulssia, kun ei voinut tietää, koska se tapahtui. Ja yleensä ongelma tapahtui, kun oli kiire. “

- Kontin kirjaaja: ”Ilmeisesti leimasta tuli jotenkin vaillinainen data, jolloin näyttö jäättyi. Virhetilassa generoitui 3-4 tyhjää leimariviä ilman tunnistetta, jonka jälkeen useimmiten piti palata alkunäyttöön ennen kuin pääsi jatkamaan kirjausta.”

Toinen Pirilän käyttöön liittyvä yllätys: Ylänumeroiden +-näppäin ei toiminut vaan ainoastaan numeronäppäimistön + näppäin tallensi

Kontti:

- Sijainti kilpailukeskuksessa oli rauhaton. Toisaalta logistiikka, ruokailut ym. olivat helppoja.
- UPS käytössä Online-kontin kytkimellä ja autoradiopuhelimella, läppärien akut hoitavat saman niiden osalta
- Kapea työmaakontti oli hankala. Onlineen useiden rajapintojen ja hyvän tilannekuvan vuoksi kontilla myös muuta väkeä kuin ydinporukka (esim. PV), tällöin tilaa tulisi olla riittävästi
 - Tilan tulisi olla neliömäisempi. Nyt leimanvarmistuksia ym. varten tarvittiin ”viittomakieltä”.
 - Ehdottomasti isoa tai ”tuplakonttia” vastaava tila käyttöön, jos mahdollista.
 - Kaikilla kontissa olijoilla tulee olla hyvä mahdollisuus seurata avointa Online-GPS:aa, TV-kuvaa ja verkonvalvonnan tilaa: Isot, hyvin sijoitetut TV-näytöt tai videotykit tarpeen
- Online-rastien vaihtoakkujen (powerbank, auto/vapaa-ajanakku), ja EMIT ETS –laitteiden ja radiopuhelinten (vara-akkujen) latausmahdollisuus tulisi olla hyvin järjestetty ja lähellä toimintaa; riittävä virransyöttö ja pistokkeet ja tilat laitteille (hylly tai reilusti lattiatilaa)

Radiot:

- Online-kontin autoradio oli kenraalissa UPSaamaton. Asia korjattiin kisaan.
- 10 + autoradio oli nippa nappa riittävä, kun maastorasteja 14 ...
- ... mutta Venloissa sama kanava ratamestarien kanssa meni kaksi kertaa kriittisellä kohdalla heidän käyttöönsä.
 - Onlinelle aina oma kanava
 - Online-kanavan tulee olla maastotukiaseman kautta välitettävä
- Onlineen radiokuria kiiteltiin erikseen.
 - Liikennettä paljon, siksi välttämätöntä ja pitää perehdyttää erikseen radioliikenneviestintään.
 - Meillä oli radioamatööri pääradistina.

Kahdella rastilla oli ongelmia, jotka johtivat muiden kuin kärjen osalta reaaliaikaisten väliaikatietojen menettämiseen. Menetettyjä väliaikoja oli Venloissa ongelman pitkän keston vuoksi 5.5% ja Jukolassa 3.2% Kaukametsäläisten kanssa koordinoitua lisäohjeistuksella ne olisi voitu havaita aiemmin.

- 1) Yhdessä ETS-rastissa ETS oli seonnut, jolloin leimat tulivat ainakin osittain läpi, mutta niissä oli väärä kellonaika. Kyseessä oli onneksi toinen Ylitys-rasti, joten edellinen väliaika oli vain vähän ennen sitä ja seuraava pian sen jälkeen. Kävi vielä niin, että TV-tuotanto ei saanut ongelman aikaan paikalta kuvaa, muusta syystä johtuen.

- a. ETS resetointiin tuolloin käsin ja sama jouduttiin toistamaan muutamaan kertaan myöhemmin
 - i. Osa ETS-laitteista toimi kuitenkin moitteettomasti hyvin pitkään ilman resetointia
 - ii. Kaikkiin ETS-laitteisiin oli päivitetty uusin firmware, mutta rautalaitteistot olivat hyvin eri-ikäisiä, mikä näkyi mm. Paljonkin vaihtelevan akkukestona
- 2) Viimeisiltä rasteilta verkkoyhteyksiltä oli jossain vaiheessa Jukolan aikana tapaturmaisesti katkennut verkkovirta. Viimeisillä rasteilla oli suoraan sarjaporttileimasimet ja Moxa, joka ei puskuroi tulleteleimoja.
- a. Tämä tapahtui sunnuntaina vajaa pari tuntia uusintalähdön jälkeen, ei isoa merkitystä seurannalle, koska vaihtoja ei enää ollut ja maalileimauksesta tuli kuitenkin online-tieto hyvin pian viimeisellä rastilla käynnin jälkeen.

Laipalla oli ikävä yllätys, kun kuvauslava oli sellaisessa suunnassa, johon olikin paljon menijöitä. Lava oli Jukolan viestiä varten ja se ei ollut käytössä Venlojen viestin aikana. Venlojen viestin jälkeen, ennen Jukolan alkua, lava siirrettiin takaisin alkuperäiselle paikalle.

- Online-varmistaja auttoi lavan siirrossa.
- TV-rastien karttaan kannattaa aina laittaa paitsi edelliset, myös seuraavat rastit, ei pelkät tulosuunnat.
 - Näin joku voi huomata jo katselmointivaiheessa tällaisen vaaran.
 - Ratamestarit osallistuivat kuitenkin kuvauslavojen (ja muiden kuvauspaikkojen ja aggregaattien) paikkojen määrittelyyn maastossa, eli kaikkea ei kuitenkaan pysty ennakoimaan varmasti

Talkoolaiset ja perehdytys

Maalivarmistus jäi vähän liian ohuelle ohjeistukselle - se eroaa jonkin verran maastorasteista.

Kirjaajan ohjeistus kaipaa täydennystä:

- Ohjeiden alussa olisi hyvä olla selitys mistä nuo ohjelmat saa käyntiin.
- LOCALHOST ikkunan ohjeet lähestymisseurannan näyttämiseen eivät toimineet vaan tuo piti kaivaa tulospalveluspalvelu valikon kautta.
- Lähestymisseurannan toiminnasta olisi saanut olla ohjeet. Ei ollut ollenkaan itsestään selvää, että vaikka valittuna on maali niin tuo näyttää silti listaa joukkueista, jotka ovat lähestymässä esim. rastia 2 jos se on rasti mistä kärki on lähestymässä. Tosin GPS seurannan kanssa pysyy kärryllä koska tuota kannattaa enemmän seurata.
- Ohjeissa mainitun ALT-A näppäimen tarve jäi itselle epäselväksi, kun sitä ei muualla mainita

Talkoolaisten muu palaute

Toistuva kuvio palautteessa: vielä perehdytyksen jälkeen oli monilla vähän epävarma olo, mutta heti kun hommaan tartuttiin, se lähti sujumaan annetuilla nuoteilla aika lailla heti. Yllätystilanteisiinkin saatiin reagoitua ja jäi hyvä mieli.

Lisäksi Online-porukan yhteishenki ja tekemisen meininki, kuten myös koko Jukolan tunnelma ja henki sai erittäin paljon kiitosta, erityisesti monilta ensimmäisessä Jukolassaan olevilta talkoolaisilta.

Itkumuuri

Poika Isokoski

Kangasalla seurattiin pääosin Lahdessa hyväksi havaittuja toimintatapoja. Tässä raportissa kuvataankin lähinnä niitä kohtia, joissa päädyttiin erilaiseen ratkaisuun (tai joissa Lahden ratkaisu ei ole meillä tiedossa).

Kokonaiskuvan saamiseksi lukijan on siis syytä perehtyä myös Lahden toimintasuunnitelmaan ja loppuraporttiin.

Valmistautuminen

Itkumuurin vastuuhenkilöt (2 kpl) talkoilivat itkumuurilla kahdessa edellisessä Jukolassa. Lisäksi Seura otti Pirilän käyttöön pienemmissäkin tapahtumissa, jotta avainhenkilöillä olisi enemmän mahdollisuuksia tutustua sen käyttöön eri toiminnoissa ennen Jukolaa. Erityisesti ennakkoperehtyminen Jukolan itkumuurin toimintaan kisaviikonloppuina oli hyödyllistä koska viesteissä ja erityisesti Jukolassa on joitain toimintatapoja, jotka eivät tule vastaan pienemmissä kisoissa. Tästä syystä olikin harmi, että Rovaniemeltä ei kukaan ehtinyt ketään Kangasalan itkumuurille.

Koulutuksia uusille itkumuurilaisille järjestettiin KangSK:n sisäisen testikisan yhteydessä 7.4., talkoolaisten yhteisen infotilaisuuden yhteydessä 22.5., kenraaliharjoituksen yhteydessä 12.6. ja ennen Venlojen alkua 15.6. Koulutusmateriaalina oli Lahden PowerPoint-setistä edelleen kehitetty materiaali, joka lähetettiin talkoolaisille etukäteen ja Lahdessa askarreltu Pirilä, jossa oli käytettävissä joko Joensuun tai Lahden harjoittelusetti, eli valikoituja tapauksia paperilla ja data Pirilässä. Kokonaan uusien itkumuurilaisten koulutuksessa tämä harjoittelusetti on korvaamaton.

Settiä käytettäessä toinen harjoittelija istuu Pirilän takana ja esittää itkumuuritalkoolaista. Toinen ottaa hylkäysesityksen käteensä ja esittää suunnistajaa. Eläytyessään suunnistajan asemaan itkumuurilainen oppii samalla ymmärtämään missä mielentilassa asiakas itkumuurilla on. Näihin harjoituksiin varattu aika oli yleensä liian lyhyt. Yleisimpien tapausten huolellinen läpikäynti edellyttää ehkä tunnin tehokasta harjoittelu-aikaa per henkilö. Toinen tunti menee näytellessä suunnistajaa, kun kaveria koulutetaan. Aloittelijoiden harjoitustilanteet kannattaa siis mitoittaa vähintään kahden tunnin mittaisiksi. Tämä kannattaa kommunikoida talkoolaisten koulutuspäiviä suunnitteleville hyvissä ajoin.

Osa talkoisiin ilmoittautuneista oli kokeneita Jukolan itkumuurilaisia. He eivät osallistuneet koulutuksiin (asuvat kaukana). 2-4 tällaista kokenutta talkoolaista tarvitaan. Itkumuuripäälliköllä on tarpeeksi tekemistä toiminnan koordinoinnissa, rajapintakommunikaatiossa ja vuoroon tulevien opastamisessa. Haastavien ja harvinaisten tilanteiden ratkomiseen tarvitaan vähintään yksi kokenut itkumuurilainen joka vuoroon.

Henkilöstön rekrytointi ja työvuorojen sumpliminen on itkumuuripäällikön suuritöisin tehtävä. Erityisen haastavaksi osoittautui riittävän miehityksen löytäminen sunnuntaille. Monet joko juoksevat Jukolassa tai vahtivat lapsia, kun puoliso juoksee. Jukolassa juossut ei välttämättä jaksaa tulla enää sunnuntaina töihin. Juoksujärjestykset ratkeavat usein vasta viime hetkillä ja tästä seuraa säätötarvetta työvuoroihin. Onneksi viimeisellä viikolla tuli myös lisää ilmoittautumisia ja riittävä miehitys saatiin kokoon.

Venäjänkielisen henkilöstön rekrytointi oli vaivalloista. Venäjänkielen tarve osoittautui vähäiseksi. Venäläistä viittomakieltä osaavaa henkilöstöä olisi tarvittu ainakin kahden asiakkaan kohdalla. Jatkossa venäjänkielentaitoiseen henkilöstöön rekrytointiin kannattaa ehkä jonkin verran panostaa, mutta muistaa, että ilmanakin pärjätään.

Itkumuurille oli nimetty kaksi vastuuhenkilöä. Poika Isokoski hoiti suurimman osan valmisteluista (asui paikkakunnalla). Niina Papinsaari oli varalla. Varahenkilöjärjestely on itkumuurilla tärkeä. Erityisesti rajapintojen monipuolisuuden vuoksi on hankalaa, jos itkumuuritoiminnan suunnitellut ja valmistellut henkilö ei kisaviikonloppuna olekaan työkykyinen. Kaikkia sovittuja asioita on vaikea kirjoittaa sellaiseksi dokumentaatioksi, jonka pohjalta satunnainen henkilö saisi kaiken sujumaan.

Itkumuuria fyysisesti lähinnä olevat toiminnot ovat emit-teltan sisään- ja ulosluku sekä GPS-teltoa. Emit-teltan infran ja henkilöstön suunnittelu tehtiin jatkuvassa yhteistyössä kevään aikana. Näin kannattaa toimia jatkossakin. Sähköt ja verkkokaapeloinnit koko telttakompleksiin kannattaa suunnitella keskitetysti. Erityisesti emit-teltan kalusteiden siirtely ruuhkien mukaan pitää osata ottaa huomioon kaapeloinnissa, eikä sitä siksi kannata jättää ulkopuolisten suunniteltavaksi.

Itkumuurin ylivuototilaa tarvitaan paljon, jos ratatiedoissa on virhe tai metsässä sammuu leimasin. Tällöin voi käydä niin, että kaikki maaliintulijat tulevat itkumuurijonoon (näin kävi Kangasalan kenraalissa). Asian selvittely voi joskus kestää, joten jonoon pitää mahtua ainakin kaikki tunnin aikana maaliin tulleet (yli 1000 suunnistajaa). Tämä ylivuototila jouduttiin suunnittelemaan moneen kertaan, kun kilpailijoiden reitityssuunnitelmat kisakeskuskartalla vaihtelivat kevään aikana. Lopulta päädyttiin ratkaisuun, jossa karsina, jota pitkin ankkurit tulivat maalista emit-teltalle, olisi otettu jonotustilaksi tarpeen vaatiessa. Karsina on tyhjillään muulloin paitsi kilpailun lopussa, jolloin ratayllätysten todennäköisyys on jo aika pieni. Tällaisen tilan tarve unohtuu kisakeskuksen suunnittelijoilta helposti, ellei itkumuri siitä muistuttele kevään aikana.

Aiempien vuosien datasta selviää yleiset tapaukset. Koulutuksessa tavoitteeksi kannattaa ottaa, että jokainen itkumuurilaisen osaa tunnistaa ja käsitellä yleiset tapaukset. Harvinaisempia tapauksia varten on itkumuurin päälliköt ja kokeneemmat itkumuurilaiset. Erilaisia tilanteita on niin paljon, että aloittelija menee sekaisin, jos yrittää ymmärtää ne kaikki. On järkevää, että valtaosa talkoolaisista käsittelee yleisiä perustilanteita ja kutsuu sitten kokeneemman avuksi, kun eteen tulee jotain muuta. Näin myös kokenut henkilöstökin tulee parhaiten hyödynnetyksi.

Toteutus

Kisaviikolla todettiin, että suunnitelmasta poiketen verkkokytkimiä on EMIT-teltassa järkeä olla kaksi, jotta portit riittävät ja pitkiä verkkokaapeleita ei tarvita niin paljoa. Kytkimet olivat teltan vastakkaisissa nurkissa. Molemmat kytkimet saivat sähkönsä UPSista samoin kuin itkumuurin VHF-radio. Johtoniput koottiin lattialla ja nostettiin sitten löysiin nippusiteisiin teltan kattoon. Nippusiteet olivat käsin avattavaa mallia. Näin lisäjohtojen ripustaminen ja purkaminenkin oli nopeaa. Purkamisen nopeus on tärkeää, koska sunnuntai-iltana väki on aika väsynyttä.

Itkumuurilla toimi 22 talkoolaista. Näistä 4 oli ratavaliokunnan päivystäjiä, jotka olisivat rientäneet metsään poistamaan/vaihtamaan leimasimia, mikäli tarvetta olisi ilmennyt (koodi 99 ilmoitus emit-teltasta, huolestuttava leimanpuuteilmiö itkumuurilla tai ilmoitus rastivalvojilta metsästä). Ratavaliokunnan henkilöitä ei siis laskettu varsinaiseen vahvuuteen, kun arvioitiin väen riittävyttä kilpailujen aikana.

Palvelupisteitä oli 3 ja sermin takana neljäs Pirilä-kone juurevampia selvittelyjä varten. Itkumuurin kapasiteetti riitti hyvin paitsi ruuhka-aikoina. Ruuhkaton palvelu tällä kilpailijamäärällä edellyttäisi viidettä Pirilä-konetta. Ruuhkat eivät kuitenkaan olleet pahoja. Odotusajat eivät venyneet varttia pidemmiksi. Yleensä tiskille pääsi heti.

Totuttuun tapaan asiakkaille oli tarjolla vettä ja karkkia. Karkin ja veden kulutus lisääntyi selvästi sään lämmitessä ja suunnistussuoritusten pidentyessä sunnuntaina.

Talkoolaisten joukossa oli monta ensikertalaista, mutta kaikki selvisivät tehtävistään hyvin. Osa koki tehtävän stressaavana ja siksi ahdistavana. Osa nautti haasteesta. Iso osa henkilöstöstä rekrytoidaan heitä tapaamatta, joten onnistuminen ei aina ole täydellistä. Kannattaa varautua siihen, että tehtäviä vaihdetaan, jos tarvetta ilmenee. Itkumuurin haastava tehtävä on saada hylätyn suorituksen tehnyt suunnistaja hyväksymään tilanne. Jokainen tuomarineuvoston käsittelyyn edennyt aiheeton vastalause voidaan katsoa itkumuurin epäonnistumiseksi. Vastalauseita Kangasalla jätettiin yksi.

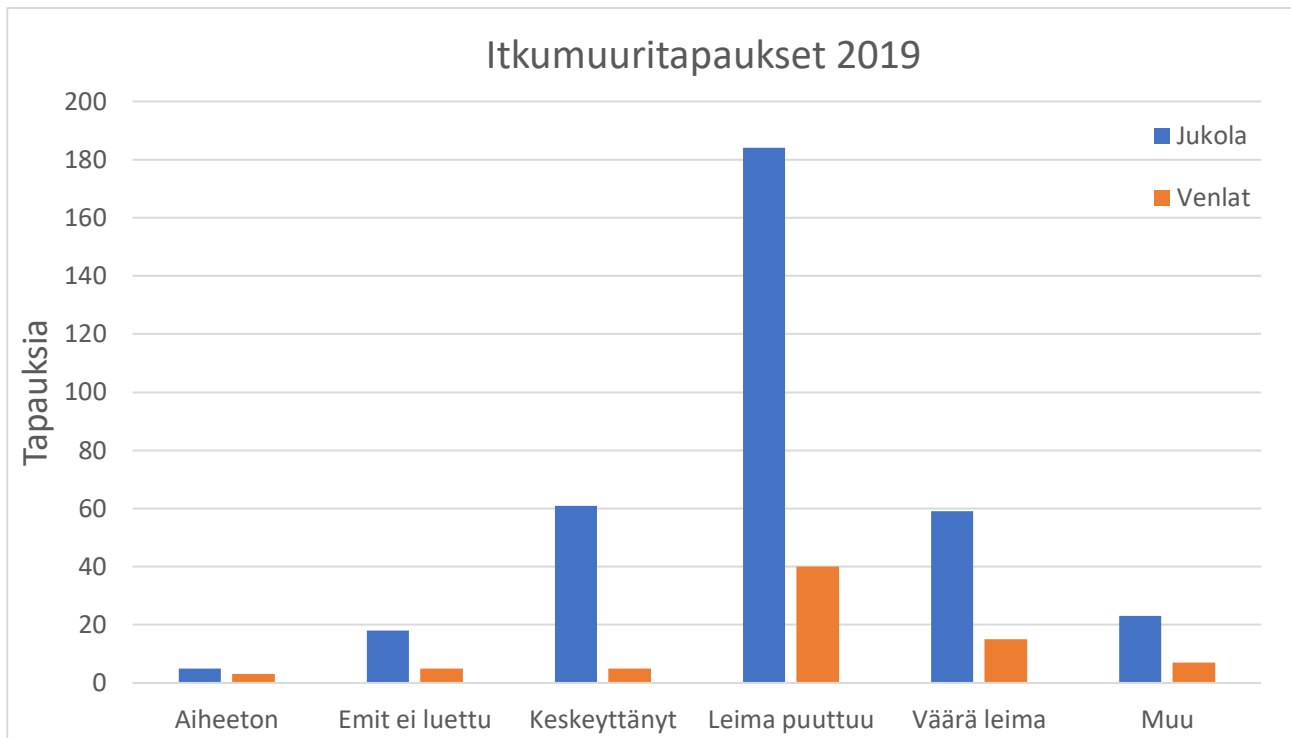
Kisaviikonloppuna käytiin läpi erikoistilanteita rajapintojen kanssa. Kärjen maaliintulon yksityiskohtia säädettiin vielä kenraalin kokemusten perusteella. Lopulta päädyttiin siihen, että itkumuuritapaukset talutettiin itkumuurille, mutta muut pääsivät maalilta suoraan pois. Itkumuurin päällikkö kokosi iskuryhmän maalille aina kun kärjen maaliintulo lähestyi. Ryhmään kuuli EMIT-lukija EMIT-teltasta, EMITin noutaja maalihenkilöstöstä, GPS-pulikan nappaaja GPS-teltasta ja kaksi itkumuurilaista, joista toinen maalilla ja toinen itkumuurilla, josta lähti maalille heti jos toinen talutti itkumuuritapauksen teltaan. Tämän järjestelyn tavoite on, että epävarmuus kärjen tulosten oikeellisuudesta kestäisi mahdollisimman vähän aikaa. Tämä on oleellista TV-lähetyksen kannalta. Kärki ja media voivat toimia vapaammin, kun ei ole kiire emit-teltaan.

Ennen kilpailua suurin huoli oli se, että ovatko radat varmasti kunnossa ja oikeat ratatiedot Pirilässä. Aiempina vuosina isoimmat itkumuuripaniikit ovat syntyneet juuri näistä syistä. Lopulta ratatiedoissa oli vika, mutta se koski vain yhtä joukkuetta. Koska ratamestarit oli tilattu itkumuurille kärjen ensimmäiseen vaihtoon, tilanne selvisi nopeasti. Ilman ratamestareita selvittely olisi vienyt niin kauan, että jos olisi ollut isompi systemaattinen virhe, niin ruuhka olisi ollut iso.

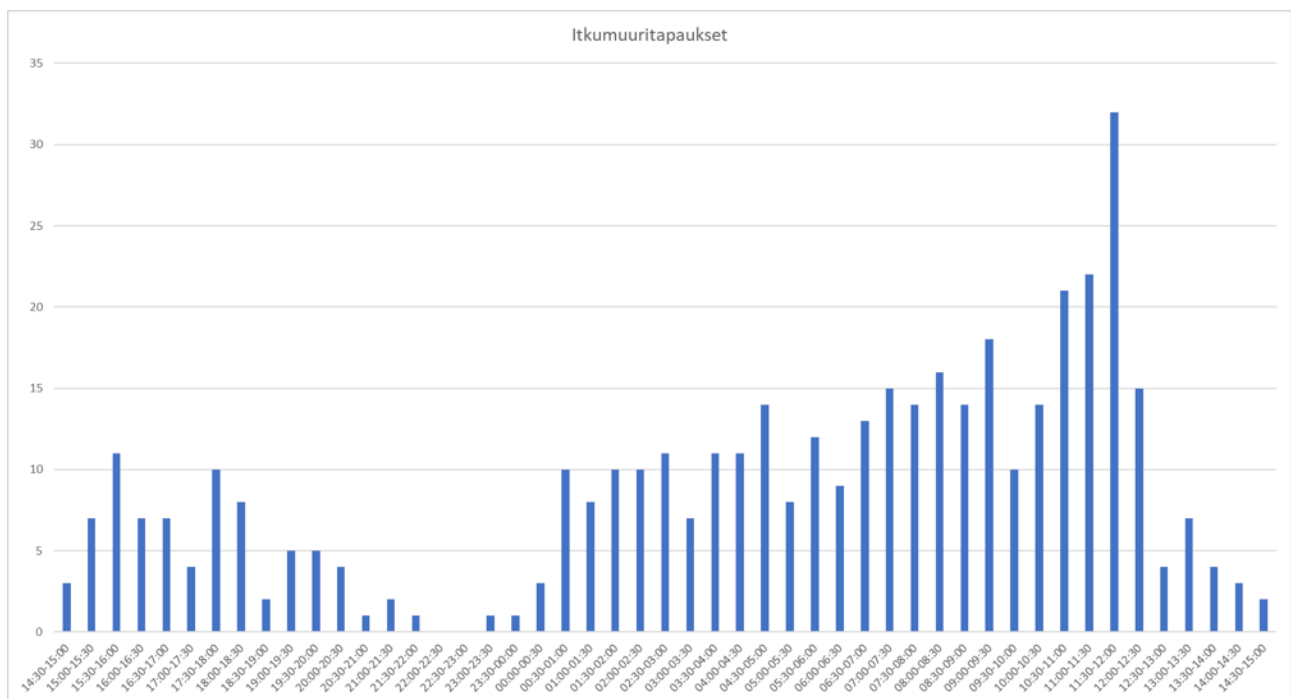
Itkumuurin kisan aikaiset rajapinnat ja viestintävälineet olivat seuraavat:

- Vaihto, whatsapp-ryhmä ”HELPPi” ja lähettitoiminta (keltaiset laput ja lähtemättä jääneiden kartat)
- maalikamera, whatsapp-ryhmä ”MAALIKAMERA”
- maalin karttavaraisto, lähettitoiminta – usein itkumuurilainen kävi hakemassa tarvittua kartan itse.
- ensiapu, puhelin – ensiapu ilmoitti itkumuurin puhelimeen maastoon keskeyttäneistä.
- tulospalvelukontti – puhelin ja lähettitoiminta – joissain tilanteissa käytiin kysymässä mitä on meneillään
- lähtö/vaihto, VHF-radio (käyttö jäi vähäiseksi)
- Ratatiimi, päivystäjät päivystivät itkumuurilla, ratamestarit vierailivat ensimmäisen vaihdon alkaessa ja muulloin tarvittaessa.
- tuomarineuvosto, puhelin (yhteydenotot TA:n kautta)

Vasta kisan aikana suunniteltu ja käyttöön otettu toiminta oli se, että kärjen maaliinlukukoneella maalikontilla luettiin myös viimeisinä maaliin tulneiden emitit. Syynä tähän oli se, että maalihenkilöstö alkoi jo purkaa maalin jälkeisiä aitoja ja vaarana oli, että maaliintulijat olisivat menneet emit-teltan ohi ulos kilpailualueelta. Tämä klo 14:30 jälkeen maaliin tulevien käsittely kannattaa suunnitella etukäteen tai huolehtia siitä, että aitojen purku ei ala ennen kuin kaikki ovat maalissa. Kangasalla pieneksi käytännön ongelmaksi jäi se, että maalilla ei ollut konfiguroituna itkumuuritulostinta. Paperiset hylkäysesitykset piti käydä hakemassa emit-teltasta.

Itkumuuritapaukset tyypeittäin. Kaikkiaan tapauksia oli 427.

Itkumuuritapaukset hylkäysraportin aikaleiman puolen tunnin pätkissä. Isoimman piikin kohdalla itkumuurilla oli jonoa ja neljä asiakaspalvelupistettä käytössä.

Ruuhkaa oli vain Jukolan uusintalähdöstä n. 2 tunnin kuluttua. Tällöin kuitenkin ilma oli jo lämmin eikä jonottelu isommin haitannut suunnistajia. Neljäskin kone otettiin tällöin perustapausten käsittelyyn ja jono purkautui alle tunnissa. Kun jonoa syntyy, on järkevää antaa yhdelle talkoolaiselle tehtäväksi toimia jonon ohjaajana, joka ottaa

tulostuvat hylkäysesitykset ja kutsuu suunnistajan palvelupisteelle sen vapautuessa samalla kun ohjentaa palvelupisteen henkilöstölle jonon ensimmäisen hylkäysesityksen.

Kokonaisuutena itkumuuritoiminto on Jukolassa järjestetty hyvin. Suuriin muutoksiin ei ole tarvetta. Kangasalla esille tulleet kehityskohteet ovat pientä säätöä, jonka voi hyvin myös jättää tekemättä palvelutason siitä juuri kärsimättä.

Kehitysehdotukset

- Itkumuurille tarvitaan puhelinnumero, josta esim. johtokeskus ja ensiapu tavoittavat itkumuurin erilaisissa poikkeustapauksissa ja keskeytyksistä ilmoittaakseen. Tätä varten Kangasalla hankittiin prepaid-liittymät ja halvat puhelimet. Puhelimet hankittiin kuitenkin niin myöhään, että jäi epäselväksi ehtikö numerotieto kaikkialle. Tästä syystä itkumuurin päällikkö kävi fyysisesti paikanpäällä tarkastamassa, että oikea numero oli tiedossa keskeisissä kontaktipisteissä kisakeskuksessa. Tältä työltä välttyy, *jos kaikki kilpailun aikana käytettävät puhelinnumerot ovat tiedossa ajoissa* (kuukauden ennen kisaviikonloppua).
- Itkumuurilla on vaikea pysyä selvillä kilpailun tilanteesta. Jo parina vuonna on yritetty saada striimattua areenasta lähetystä, josta olisi helppo huomata mitä maalilla tapahtuu. Kärjen vaihtajat on syytä merkata seinälle, että kaikkien on helppo tarkastaa onko tiskillä viivästystä tarvitseva joukkue. Tänä vuonna kuten ennenkin oli verkko tukossa ja striimi ei toiminut. Toimiva digi-tv vastaanotto olisi vaatinut isohkon antennitolpan. Lopulta Jukola-appi oli helpoin tapa saada väliaik tiedot. *Toimiva ratkaisu kilpailun kärjen seuraamiseen kannattaa miettiä etukäteen.*
- Varsinkin yöllä sattuu ihmisille virheitä. *On tärkeää, että kokeneet itkumuurilaiset käyvät läpi käsiteltyjä tapauksia ja katsovat, että tuloksissa ja hylkäysraporteissa on samat päätökset* ja opastavat asiakaspalvelijoita tarvittaessa. Muutaman kerran kävi niin, että hylkäysraporttiin oli merkattu päätös, mutta tuloksissa oli edelleen esitys tai jotain muuta. Yksi tällainen tapaus jäi havaitsematta kisan aikana ja korjattiin reklamaation perusteella jälkikäteen.
- Itkumuurin VHF-radio: Itkumuurilla ei etukäteen nähty radiopuhelinta tarpeelliseksi. Se palvelee itkumuurin tarpeita huonosti koska järkeviä seurattavia kanavia on monta (lähtö/vaihto, rastivalvonta, IT). Meille oli kuitenkin varattu radio, joten se otettiin vastaan. Se oli kisan ajan lähtö/vaihto kanavalla, josta muutaman kerran meiltä kysyttiin jotain (esim. metsässä olevien Venlojen määrää risteävän Jukola-liikenteen alkaessa). *Radion tarve kannattaa miettiä etukäteen ja osallistua kanavasunnitteluun, jos sitä aikoo käyttää.* Kangasalla ne harvat tulleet yhteydenotot olisi voinut hoitaa myös puhelimitse. Ratapäivystäjillä oli omat radiot omalla kanavallaan.

Emit-teltha

Terhi Vesanen ja Sami Kotkajuuri

Toteutus

- Toimintaohjeen päivitys (syksy 2018)
 - Toimintaohjeen pohjaksi otettiin Joensuun Jukolan toimintaohje, jota täydennettiin ja tarkennettiin. Toimintaohjeiden lopussa olevat sisäänsisällytykset ja leimantarkistuksen pääkohdat tulostettiin jokaiselle toimitsijapisteelle kilpailun ajaksi. Päivitetty toimintaohje löytyy kilpailumateriaalista.
- Koulutusmateriaalin laatiminen (keväät 2019)
 - Keväällä 2019 järjestetyssä testikilpailussa ”nauhoitettiin” Pirilä -ohjelmiston näyttöjä ja näitä käytettiin hyväksi koulutusmateriaalin tekemisessä. Powerpoint- muotoinen koulutusmateriaali löytyy kilpailumateriaalista.
- Talkoolaiskoulutus (22.5.2019)
 - Koulutuksessa oli runsaasti osallistujia ja siinä selitettiin kilpailun kulku, opastettiin Pirilä-ohjelmiston käyttöä ja käytiin läpi erikoistapaukset. Lisäksi osallistujilla oli mahdollisuus kokeilla sisäänsisällytystä.
- Talkoolaisten hankinta, työvuorolistat ja kommunikointi
 - Talkoolaisten rekrytointi aloitettiin syksyllä 2018. Vuoropäälliköt (3 kpl) rekrytoitiin hyvissä ajoin, he olivat vastuushenkilöille ennestään tuttuja. Osa talkoolaisista olivat olleet samoissa tehtävissä aiemmissa Jukolan viesteissä. Talkoolaisten työvuorojen suunnittelu aloitettiin koulutusten jälkeen siten, että kutakin talkoolaiseksi ilmoittautunutta kehoitettiin merkitsemään kullekin sopivat vuorot Doodleen. Tämä oli hyvä järjestely, ja sen lopputuloksena tarvittiin hyvin vähän säätöä lopullisten talkoovuorojen sopimiseksi.
 - Talkoolaisille viestitettiin säännöllisesti (vuoden 2019 alusta alkaen noin kuukausittain) valmistelujen etenemisestä ja tulevista tapahtumista. Toimintaohje ja koulutusmateriaali lähetettiin kaikille sähköpostilla koulutuksen jälkeen.
- EMIT-teltan layout ja varustelu
 - EMIT-teltan layoutista tehtiin kevään aikana eri versioita. Lopulliseen versioon päädyttiin kuitenkin vasta kilpailua edeltävien viikkojen aikana, kun teltha oli paikallaan ja sen ympäristö sai lopullisen muotonsa. Sisään- ja uloslukualueiden välillä käytettiin erottimena mellakka-aitaa, mikä helpotti kommunikaatiota eri osien välillä ja mahdollisti joustavat pöytien siirtelyt kilpailun eri vaiheissa.
- Kenraaliharjoitus
 - Kenraaliharjoitukseen saapui runsaasti talkoolaisia ja koulutusmateriaali käytiin siinä yhteydessä uudestaan läpi. Harjoitukseen osallistuneet olivat erittäin tyytyväisiä siihen, että heillä oli mahdollisuus saada ensi käden tuntumaa järjestelmän toimintaan jo ennen varsinaista kilpailua.
- Kilpailun läpivienti
 - Hyvän valmistautumisen ansiosta kilpailun aikana tuli melko vähän yllätyksiä. Myöskään yllättäviä talkoolaisten poisjäämisiä ei tapahtunut.

Opit

- Talkoolaisten rekrytointi

”Satunnaisen” talkoolaiseksi haluavan on hyvin vaikea löytää EMIT-teltoa ilmoittautumisjärjestelmästä, koska sitä on vaikea hahmottaa IT-valiokunnan alaiseksi toiminnaksi, vaan se ehkä mielletään enemmän kilpailutoiminnaksi. Lisäksi, jos henkilö ei nimenomaan maininnut EMIT-teltoa ilmoittautuessaan talkoolaiseksi, hänet osoitettiin johonkin toiseen tehtävään IT-valiokunnassa. Sen takia käytännössä kaikki EMIT-teltan talkoolaiset hankittiin henkilökohtaisten kontaktien avulla.

➔ Voisiko talkoolaisrekrytoinnissa käyttää jotakin muuta kuin valiokuntajakoa?

- EMIT-tarkistuspiste

EMIT-tarkistuspisteen (mallirasti) sijoittelu sisääntuloväylälle aiheutti kilpailijoiden ruuhkautumista etenkin uusintalähdössä.

➔ Mallirasti/tarkistuspiste olisi pitänyt laittaa sivummalle, jotta se ei olisi estänyt kilpailijoiden etenemistä sisäänkirjautumiseen.

- Kilpailunumero-sekaannukset

Venlojen viestissä kahden joukkueen aloittajilla oli saman seuran Jukolan viestin joukkueen aloitusosuuden rintanumero. Numerossa ei ollut mitenkään indikoitu, kummasta viestistä oli kyse, joten sekaannus oli helppo tehdä eikä EMIT-teltassa osattu arvata, miksi numerolapussa on oikea joukkueen nimi (esim. Kuopion Suunnistajat -1), mutta väärä numero. Kesti pitkään ennen kuin juurisyy selvisi ja ongelma saatiin korjattua. Onneksi ehdittiin kuitenkin ajoissa varmistamaan, että aloittavat saivat oikeat kartat ja tulokset menivät oikealle joukkueelle.

➔ Kilpailunumeroissa pitäisi selkeästi näkyä kumman viestin numerolapusta on kyse

Toinen suurehko ongelmien aiheuttaja oli kilpailutoimistossa käsin tehdyt numerolappumuutokset: Jos kilpailija oli hukannut numerolappunsa, hänelle muokattiin käyttämättä jääneestä numerolapusta uusi esim. muuttamalla numero 1 numeroksi 91, mutta jättämällä mustaamatta alkuperäinen viivakoodi. EMIT-sisäänluvussa luettiin väärä viivakoodi, jolloin EMIT-numero kirjautui väärälle joukkueelle. Näiden virheiden korjaaminen kilpailijan jo lähdettyä metsään oli erittäin työlästä.

➔ Infossa pitäisi olla tyhjiä numerolappuja siltä varalta että kilpailijat hävittävät niitä. Lisäksi talkoolaisilla pitää olla ohjeet siitä, miten menetellään jos viivakoodin antama kilpailunumero ja lapulla näkyvä kilpailunumero eivät täsmää

- Uusintalähtö

Uusintalähdössä oli käytössä oma ”kaista” ankkureille. Tämän ansiosta ankkurit eivät jääneet muiden osuuksien juoksijoiden taakse ruuhkaan. Tämä oli hyvä käytäntö ja sujuvoitti erittäin paljon sisäänkirjautumista (ainakin Lahden Jukolaan verrattuna).

- Keskeyttäneet -> voiko jatkaa?

Ohjeita keskeyttäneiden joukkueiden osalta voisi tarkentaa: pitääkö muiden odottaa uusintalähtöä vai voiko myöhemmän osuuden kilpailija mennä suoraan Helppi-pisteelle ja lähteä omia aikojaan myös siinä tapauksessa, että hän ei ole ollut lähtöpuomilla siinä vaiheessa, kun keskeyttämistieto on tullut.

- Pirilä-ohjelmisto

Puuttuvien käyttöohjeiden takia kilpailun aikana tuli yllätyksiä, joihin ei oltu osattu varautua koulutuksessa:

- Väärä luentajärjestys (EMIT luettu ennen viivakoodia): kun tässä tilanteessa painaa Esc:ia, ohjelma ei mitenkään indikoi, että se on valmis lukemaan seuraavan viivakoodin
- Leimantarkistus: jos toimitsija lukee saman EMITin kaksi kertaa peräkkäin, järjestelmä antaa virheilmoituksen ja pyytää syöttämään käsin joukkue numeron ja osuuden. Sen jälkeen tulee varoitus aiempien tietojen ylikirjoittamisesta.

Tulostus- IT -helpdesk, maalikamera ja näyttötaulutiimin ohjeistus

Jukka-Pekka Pärssinen

Yleisesti tiimistä

Tulostin-, IT-helpdesk-, näyttötaulu ja maalikameratiimi työskenteli K1 kontissa maalialueen päässä. Tiimin koko oli 14 henkeä. Henkilömäärä oli tiimissä käytännössä enemmän kuin tarpeeksi, mutta yövuorolaisista oli suurta pulaa, sillä suurin osa ei pystynyt työskentelemään aamulla/aamuyöllä oman osuuden, lapsenhoidon tai muun vastaavan vuoksi.

Tulostintiimin tehtävät

Tulostintiimin tehtävänä oli tulostaa kilpailun tulostietoja osuuksittain, siten että tulostaulu on ”tarpeellisen” ajantasainen. Kärjen osalta tulokset kiinnostivat yleisöä eniten, joten taulu päivittyi siltä osin nopeasti. Muuten vietiin uusi tulossivu taululle vasta uuden sivun täytyttyä tuloksista. Tulostaululla oli yllättävän paljon katselijoita, joten ei kannata ajatella tulosteita tarpeettomana helposti saatavilla olevista nettituloksista huolimatta.

Tiimin tehtävänä on myös tuottaa niitä tarvitseville muita kilpailuun liittyviä tulosteita, kuten palkittavien joukkueiden maaliintulojärjestys juoksujärjestyksineen palkintojenjakoon. Lähtöluetteloita ei tulostettu, koska kilpailunjohto totesi sen tarpeettomaksi. Tiimi piti myös huolen siitä, että kilpailussa käytössä ovat tulostimet toimivat ja on asennettu oikein. Tiimi vastasi tulosteiden osalta ainoastaan niiden tulostamisesta, tulostaululle tulokset toimitettiin toisen oman talkootiimin avulla, jossa työskenteli yhteensä noin 6 henkilöä.

Tietokoneet, ajurit sekä apuohjelmat

Tulostuskontissa käytettiin seuraavia tietokoneita:

Koneen nimi	Lyhenne	IP	Tehtävä	Ohjelma	Muuta
JUKOLA-176	T1	192.168.0.176	Tulostaulutulostus	ViestiWin520	
JUKOLA-177	T2	192.168.0.177	Tulostaulutulostus	ViestiWin520	Officepaketti
JUKOLA-178	T3	192.168.0.178	Tulostaulutulostus	ViestiWin520	
JUKOLA-179	T4	192.168.0.179	Tulostaulutulostus	ViestiWin520	
JUKOLA-135	A1	192.168.0.135	Näyttötaulujen ohjaus	ViestiWin520	MAALI
JUKOLA-136	A2	192.168.0.136	Näyttötaulujen ohjaus	ViestiWin520	VAIHTOKARSINA
Kamera 1			Kamerakone 1		
Kamera 2			Kamerakone 2		

Kaikkien tietokoneiden käyttöjärjestelmänä on Windows 10. Käytössä oleva tulostin oli Samsungin CLX-9301.

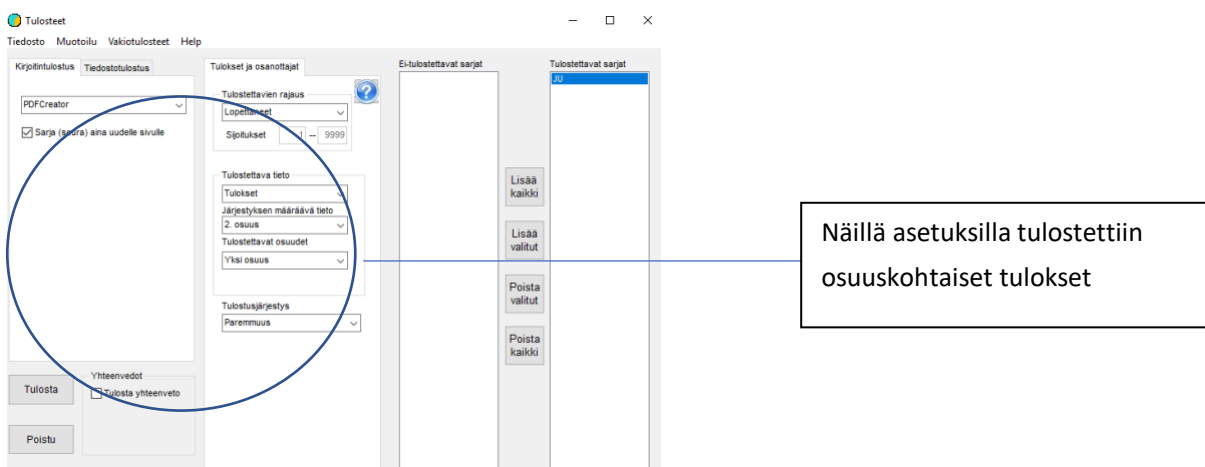
Kaikkiin tietokoneisiin asennettiin Samsungin tulostusajurit valmiiksi ja tulostuksen toimivuus testattiin jokaisella tulostuskoneella. Ennen kilpailua varmistettiin myös, että K2 kontissa olevaan Samsungin tulostimeen sai koneilla yhteyden, jotta sitä pystyttiin tarvittaessa käyttämään varatulostimena.

Lisäksi tulostuskoneisiin on asennettuna PDFCreator ohjelma PDF-dokumenttien luomiseen sekä Acrobat Reader DC PDF-dokumenttien avaamiseen ja tulostamiseen. Tulostuskoneessa T2 oli lisäksi asennettuna Office paketti. Kyseisellä koneella tehtiin kirjanpitoa tehdyistä tulosteista Excelissä.

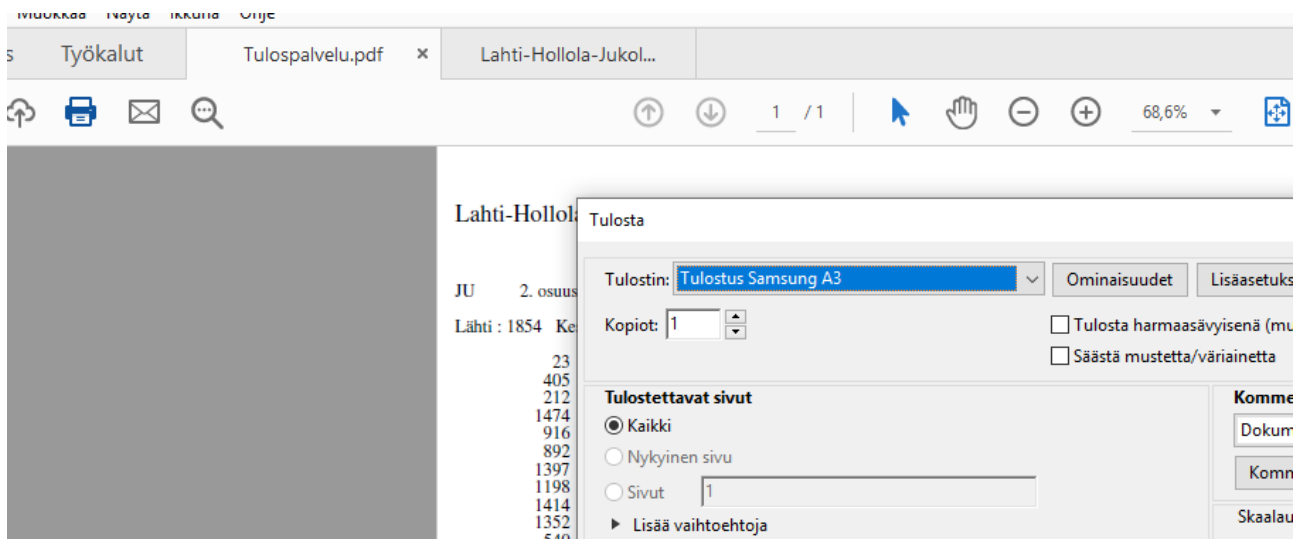
Käytettävä tulostusohjelma

Tulostaminen tapahtui Pirilä-verkossa olevan ViestiWin sovelluksen kautta. Kun ohjelma on käynnistetty, valitaan ylhäältä valikosta ”Tulosteet” ja ”Laadi tuloste”.

Tulosteet tallennettiin aina ensimmäisenä PDF-muotoon PDFCreatorin avulla. PDF dokumenteista pystyttiin tulostamaan halutut tulosteet sekä A4, että skaalattuna A3 paperikokoon. Noin 1000 arkkia A3- ja 500 arkkia A4-paperia pitäisi riittää helposti tiimiin tarpeisiin. PDF dokumentit tallennettiin serverille, jotta kaikki verkossa olevat koneet pääsivät niihin käsiksi ja voivat tarvittaessa niitä tulostaa. Myös medially oli oma mediaserverinsä, johon osuustuloksia päivitettiin noin 10-20 minuutin välein.

Acrobat readerillä tulostettiin tulokset paperille:

Tulosteet laadittiin pähkinänkuoressa näiden ohjeiden mukaan:

- lähtöluetteloita ei tulosteta
- jokaisen osuuden tulokset viedään taululle
- jokaisen osuuden hylätyt ja keskeyttäneet joukkueet tulostettiin erillisiin listoihin
- viimeistään tuntia ennen palkintojen jakoa tuli tulostaululle toimittaa tarkastettu ja allekirjoitettu lopputulostieto parhaista joukkueista: 25 parasta joukkuetta molemmissa viesteissä

Sekä Venlojen että Jukolan kärkijoukkueiden maaliin tulon jälkeen piti tulostaa 25 (Venlat) ja 25 (Jukola) parhaan joukkueen lopputulokset siten, että myös joukkueiden jäsenten nimet olivat mukana. Näissä tulosteissa pitää olla tarkkana, että juoksijoiden tai joukkueiden nimistä ei puutu merkkejä (esimerkiksi pitkien nimien vuoksi). Nämä kopiot tuli toimittaa juhlahalalle, jossa palkinnot jaettiin.

- Ohjelmasta ei löytynyt keinoa tulostaa koko kilpailun kaikkien osuuksien kumulatiivista hylättyjen ja keskeyttäneiden listaa. Ne tulostettiin erikseen osuuksittain.

Tulostettuja sivuja seurattiin Excelillä tehdyllä seurantataulukolla, johon merkattiin taululle viedyt sivut (ks. alla oleva kuva).

A	B	C	D	E	F	G	H
JUKOLA	1. osuus	2. osuus	3. osuus	4. osuus	5. osuus	6. osuus	7. osuus
1100	x	x	x	x	x	x	x
1158	x	x	x	x	x	x	x
1216	x	x	x	x	x	x	x
1274	x	x	x	x	x	x	x
1332	x	x	x	x	x	x	x
1390	x	x	x	x	x	x	x
1448	x	x	x	x	x	x	x
1506	x	x	x	x	x	x	x
1564	x	x	x	x	x	x	x
1622	x	x	x	x	x	x	1652
1680	x	x	x	x	x	x	
1738	x	x	x	x	x	1709	
1796	x	x	x	x	1771		
1854	x	x	x	1816			
1912	x	1902	1866				
1970	x						
1975							
Hylätyt	13	18	24	37	37	39	44
Keskeyttäneet	4	6	8	11	4	8	7

Myös hylättyjen sekä keskeyttäneiden määrää seurattiin omalla taulukolla, jotta tiedettiin, milloin osuuskohtaiset tulosteet tuli päivittää tauluille.

On tärkeää tiedostaa, että kilpailun uusintalähtöjen jälkeen tilanne muuttuu olennaisesti tulosten osalta. Kun kaikki loput lähtevät yhtä aikaa, niin eri osuuksien juoksijat tulevat maaliin vaihtelevassa järjestyksessä. Tämän seurauksena joukkueiden järjestykset osuuskohtaisissa tuloksissa vaihtelevat osuudesta kaksi alkaen. Jokaisen osuuden alkuosa on muuttumaton, mutta varsinkin loppupää muuttuu. Tämän vuoksi on tarpeen varautua siihen, että samoja sivuja pitää tulostaa useaan kertaan yhtä aikaa usealta osuudelta ja taululle vietävän tavarain määrä kasvaa. Tämä on huomioitava erityisesti Venlojen osalta, jossa lyhemmät osuudet synnyttävät nopeamman temmon myös tulostuspuolella.

Maalikamera

Tavoitteet

Maalikameroiden tarkoituksena on varmistaa maaliintulijoiden järjestys, dokumentoida maaliintuloajat ja ratkoa epäselvyyksiä esimerkiksi tilanteissa, joissa henkilöltä on jäänyt maaliintuloaika saamatta. Käytännössä maalikamerat toimivat itkumuurin jatkeena, kun maaliintulossa on jotain epäselvää.

Toteutus

Maalikameroiden tehtävä on yksinkertainen, kun itkumuurille tulee kilpailija, jonka maaliintuloaika pitää selvittää, itkumuuri lähettää kilpailijasta WhatsAppin kautta valokuvan. Kuvan kanssa samassa viestissä on kilpailijan numero ja osuusnumero (vaikka se numerolapussa näkyisikin). Lisäksi jos itkumuuri osasi arvioida maaliintuloajan, itkumuuri lähetti sen. WhatsAppia varten kameratiimille on varattu yksi puhelin ja prepaid liittymä yhteiskäyttöön. Whatsapp- viestintää helpottamaan, laitettiin yhdelle tietokoneen näytöistä whatsapp näkymä whatsapp-web selainsovelluksen avulla näkyviin.

WhatsApp viestin saavuttua kameroista vastaava etsii kamerakuvista henkilön, katsoo mihin aikaan hän on ollut leimaavinaan emitin ja lähettää kilpailijanumeron ja maaliintuloajan vastauksena (WhatsAppissa vastaa /

replytoiminto) takaisin itkumuurille. Itkumuurille tarvittiin myös tieto, leimasiko kilpailija maalileimauksen vai juoksiko hän maalileimauksen läpi leimaamatta.

WhatsApp:n kautta tulevissa valokuviissa on tärkeää, että kilpailija näkyy kokonaisuudessaan, koska kamerakuvasta kilpailijan tunnistaminen vaatteista on helpompaa kuin numeron näkeminen. Erilaiset poikkeavat yksityiskohdat (kuten värikkäät suunnistussukat) on yleensä nopea löytää kuvasta.

Jos itkumuuri ei lähetä arvioitua maaliintuloaikaa, kamerasta kilpailijan löytämistä helpottaa huomattavasti, jos kamerahenkilö osaa katsoa Pirilästä tai Jukolan tulossivuilta koska kyseinen henkilö on ollut viimeisellä rastilla ja tietää kauanko rastilta kestää maalille. Ongelmallisimmissa tapauksissa puuttui sekä tieto viimeisen rastin leimausajankohdasta ja kuva maaliaikaa kaipaavasta henkilöstä. Näitä tapauksia tuli yön aikana noin 3 kappaletta. Kannattaa siis painottaa itkumuurille kuvan tärkeyttä. Jokaiselle kuitenkin löydettiin lopulta maaliaika.

Kannattaa selvittää mistä suunnasta aurinko paistaa Venlojen viestin aikana ja suunnata kamerat siten, ettei aurinko aiheuta yllättäviä ongelmia. Mikäli vaikuttaa siltä, että aurinko tulee olemaan suuri ongelma, kannattaa suunnitella varjostavia lippoja tms. kameroille jo hyvissä ajoin ennen kilpailua. Kameroiden kotelot itsessään kestävät säättä, mutta linssit saattavat likaantua pölystä ja vedestä. Kameroiden eteen saattaa myös vahingossa mennä maalin toimitsijoita, joten on hyvä seurata välillä kamerakuvaa ja hätistää kamerasisäisistä seisovat toimitsijat pois.

Kalusto

Timo Kokko toimitti maalikameratoimintaan tarvittavan kaluston. 3 jalustallista kameraa, joiden tehtävänä oli kuvata pääosin omaa kaistaansa ja yhden pienemmän laajakuvakameran, jonka tehtävänä kuvata kaikkia kolmea maaliintuloaistia. Kameroihin saatiin virta ja niiden data liikkui ethernet-kaapeleiden avulla.

Jotta kirkkaiden valojen aiheuttamaa häikäisyä voitiin lieventää, ei kameroita laitettu kuvaamaan kaistoja kohtisuorasti. Lisäksi varmistettiin, että vaikka kamerat kohdistettiin kuvaamaan pääosin yhtä kaistaa, niin jokainen kaista näkyi vähintään kahdesta kamerasta (viereinen kaista näkyi kuvan reunalta).

Kameran ohjaukseen ja videomateriaalin läpikäymiseen saatava ohjelma ja tietokoneet tulivat myös Timo Kokolta. Ohjelman käyttö on helppoa ja siihen saadaan perehdytys Timolta. Kenraaliharjoituksen aikana saatava maalikamerakoulutus on edellytys onnistuneeseen maalikameratoimintaan itse kisapäivän aikana.

IT-helpdesk

IT-helpdeskin tavoitteena oli avustaa Jukolan kisakeskuksen palveluntarjoajia ja kisajärjestäjiä IT aiheisissa ongelmissa.

Avunpyyntöjä tuli viikonlopun aikana noin 5 kappaletta, joista valtaosa liittyi kauppojen maksupäätteiden toimimattomuuteen. Lähes kaikki maksupäätteongelmat johtuivat kauppiaiden käyttämistä puhelinverkossa toimivista maksupäätteistä, jotka toimivat tahmeasti ruuhkautuneen dataliikenteen vuoksi. Mikäli maksupäätteet toimivat ainoastaan matkapuhelinverkossa, ei ongelmaan ollut ratkaisua. IT-ongelmien selvitys vaati usein verkkopuolen apua ja IT-helpdeskiin olisikin hyvä saada talkooväestä vahvaa verkko-osaamista.

Led-näyttötaulut

- Taulujen ohjaus Pirilän Gaz-ohjauksella toimivaa, mutta epäintuitiivista ja klikkailuun koulutettava käyttäjät, koska asiat naksuteltava oikeassa järjestyksessä.
 - Huom. ohjauksen lukitus ja ylävalikon täpän oikea asento.
 - Huom. klo 00:00:00 kellonaika vaihdettava muotoon ~"ero kilpailuajasta" ja -1 sekunti.
- Kangasalla teimme oikein kunnon Excel-matriisit, jossa lukivat kunkin taulun näytettävä tieto kulloisenakin viestin hetkenä yksiselitteisesti. Tämä kannattaa ehdottomasti katsoa, kouluttaa ja käyttää.
- Kommunikointi fyysisten osuusnumerokylttien vaihtajien kanssa käytiin Whatsapp- ryhmän avulla, (samoin kuin maalikamera-itkumuuri viestinnässä). Prepaid-puhelimet olisivat sopineet tähän paremmin. Yksityiskohta: Vaihdoista pyydettiin aikaleimat, jotta kaikkia selvittelyjä varten voidaan katsoa aina oikeaa videota/leimasinta.

Puominäytöt

OSUUS	AIKA	VIMEINEN VÄLIAIKA	AIKA EDELLISESTÄ VÄLIAJASTA	SEURAAVA VÄLIAIKA
1	0:40	4,1 km	2 min	6,0 km
1	0:40	4,1 km	12 min	6,0 km

TIME FROM EXCHANGE LAST ONLINE CONTROL VISITED TIME FROM THE LAST ONLINE CONTROL NEXT ONLINE CONTROL

- Koko alue oli noin 10m x 30m. Katoksen sisällä kytkin ja koneet. Kolme eri ilmansuuntaa auringon häikäisyn takia. Näyttöille oli kopissa hyvin lippaa sateen ja auringon varalle. Koppi tilattiin rakentajilta.
- Alueella ei ollut kokoaikaista päivystäjää, vaan vastuuhenkilö ja muita IT porukkaa kävi ajoittain katsomassa tilannetta. Nämä tarkistuskerrat voisi vuorottaa. Sovittiin kuitenkin kilpailuvaliokunnan lähistön puomeilla päivystävien talkoolaisten kanssa, että soittavat, jos huomaavat ongelmaa. Kerran esim. hajosi leimasin.
- Näyttöjä ja leimasimia 4 kpl, 55 tuumaisia televisioita. Deltacon kiinnikkeet laitettiin kiertävään kalustoon ja mahdollistivat suuntaamisen. Televisiot olivat vaaka-asennossa, 12 riviä joukkueita.
- Läppäreissä oltava uudehko selain, meillä Chrome, ja kuvaliitântä. **Kaikki virransäätöasetukset**, horrostilat (hibernate) pois päältä. Sama pätee tietenkin televisioihin + kirkas kuvatila.
- Leimasimet riittävän kauas näyttötauluista, parempi vain jos leimasimilta asti ei näe taululle asti, jotta leimannut suunnistaja siirtyy lähemmäksi ja seuraava pääsee leimaamaan. Vaihtoalueella oleskeli yhtä aikaa jopa 500-1000 henkeä. Jonoa oli silti vain muutama henkilö.

- Funktiona näyttötaulut ovat järjestäjille toisarvoiset, mutta osallistujien kisakokemukselle tärkeitä. Esim. vaihtojen sujuminen ilman älytöntä megafonilla huutelua puomilla. Näistä saatiin paljon hyvää palautetta, vaikka kerran Venlojen alussa serverille tuli jonoa ja sisäänkirjautumisesta osuusnäyttötauluille liian nopeasti tullessa kilpailijaa ei tunnistettu.
- Softassa vanhimman rivin pyyhintä nopeahko ja englannin kieltä voisi harkita.

KARTTA- JA RATAVALIOKUNTA

Valiokunnan vastuu alue alkoi kilpailukeskuspellon reunasta ja päättyi viimeiselle rastille. Kilpailukeskuksen ja K-pisteen välinen alue rakennettiin yhteistyössä kilpailuvaliokunnan kanssa. Lisäksi valiokunta vastasi muuta organisaatiota avustavista tehtävistä ja harjoituspaketeista sekä mallisuunnistuksesta.

Tavoitteet ja tehtävät

Tavoitteet:

Hyvät suhteet maanomistajiin, tarkat ja selkeät kartat, monipuoliset harjoitukset, suunnistukselliset ja hajonnoiltaan tasapuoliset radat, kestävät rastirakenteet, juomapaikat kunnossa, toimiva rastivalvonta ja sujuva yhteistyö muiden valiokuntien kanssa.

Tehtävät:

- Yhteydenpito ja tiedotus maanomistajien suuntaan
- Osallistuminen maaston käyttöön liittyviin viranomaislupamenettelyihin ja esittelyihin eri järjestöille.
- Yhteydenpito muiden valiokuntien kanssa
- Yhteyshenkilöt; turvallisuusvaliokunta, IT, itkumuuri, kutsuvieraat, varakartat
- Kilpailu- ja harjoituskartat
- Karttojen painatus / tulostaminen sekä kilpailukarttojen käsittely
- Viestiradat, karttaharjoitukset ja mallisuunnistus
- TV-rastien järjestelyissä avustaminen
- Kilpailun, tv:n ja radion, juomarastien ja tienylityksien aikataulukot
- Karttatiedostot turvallisuusvaliokuntaa, gps-seurantaa, TV- ja radiotuotantoa varten
- Maaston kielletyt alueet ja niiden merkitseminen
- Rasti- ja maastorakenteet
- Rastien valvonta ja tv-varoitus
- Juomapaikat
- Ensiapupaikkojen suunnittelu yhteistyössä EA:n kanssa

Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Henkilö
TA-suunnistusliitto	Jaakko Lajunen
Ratavalvoja	Ilkka Kivisara
Puheenjohtaja	Mikko Heikkinen
Ratamestari	Jarkko Liuha
Ratamestari	Petteri Laitinen
Harjoituspaketit	Antti Rantala
Kartoittaja	Janne Weckman
Kilpailukartta ja radat	Jarkko Liuha
Hajonta- ja tulospalvelutiedostot	Petteri Laitinen
Karttojen käsittely	Mikko Heikkinen
Rastirakenteet	Markku Huikkola
Rastivalvonta	Jarkko Liuha / Petteri Laitinen
Juomapaikat	Heli Mäkelä
Maanomistajat	Mikko Heikkinen
Emit-vastaava	Jarkko Liuha
Luontokartoitus	Tuomas Korhonen

Talkoolaistarve

Talkoolaisia oli n. 270 henkilöä, joista

- Juomapaikoilla 169 kpl (4-5 h vuorot)
- Rastivalvonnassa ja TV-varoituksessa 34 kpl (pääosin yksi vuoro n. 22 h)
- Rastirakentajissa 8 kpl (kisapäivinä pääosin muissa tehtävissä)
- Karttakäsittelyssä n. 60 kpl (pääosin muiden valiokuntien talkoolaisia, katso ko. kohta)

Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa

Toimisto, ohjelmat ja VIP

- Karttapainon ja karttapussien kulujen laskutus
- Rastikalustuksen laskutus
- Mallisuunnistuksen kartta-aineiston tuottaminen
- Toimistotarviketarpeiden hankinta
- Harjoitus- ja mallisuunnistuskarttojen myynti

Markkinointi ja talous

- Mainospaikkojen sopiminen kilpailun TV-rasteille

Viestintä ja media

- Kilpailualueen ennakkomarkkinoinnin kartta- ja tekstimateriaalin tuottaminen
- Avustaminen kilpailuviikonloppua edeltävässä uutisoinnissa
- Valokuvausrasteista sopiminen

Areenatuotanto

- TV-tuotannon maastorasteista sopiminen
- TV- ja radiorastien aikataulujen ja karttojen tuottaminen
- Puolustusvoimien yhteysrakentamisen avustaminen

Liikenne, turvallisuus ja ensiapu

- Kilpailualueen turvallisuuskarttojen tuottaminen
- Tienylityskohtien järjestysmiehien järjestäminen
- Kilpailun aikataulun tiedottaminen turvallisuusvaliokunnalle
- Ensiapupakkausten toimittaminen rastivalvonta- ja tv-varoitusrhymille

Ravintola ja ruokahuolto

- Kilpailuviikonlopun maastoeväspakettien toimittaminen

IT- ja tulospalvelu

- Onlinerastien suunnittelu yhteistyössä Areenatuotannon kanssa
- Kartta- ja tulospalvelutiedostojen tuottaminen tulospalvelulle ja itkumuurille
- Yhteyshenkilön tuottaminen Itkumuurille ratkomaan kilpailutapahtuman aikaisia emit-ongelmia

Kilpailukeskus ja kenttä

- Viitoitusten suunnittelu ja rakentaminen vaihtoalueelta lähtöpisteelle ja viimeisiltä rasteilta vaihtoon
- Kilpailua edeltävän maastorakentamisen materiaalin hankinta (laudat, kiinnitystarvikkeet yms.)

Ympäristö ja huolto

- Luontoselvityksen tuottaminen
- Maastoon tarvittavien WC-tilojen paikoittaminen ja tarpeen selvittäminen

Kilpailutoiminnot

- Vaihdon varakarttapisteen ohjeistaminen
- Lähtöportin ohjekartan laatiminen

Tehtäväkohtainen toteutus

Kartta- ja ratavaliokunnan puheenjohtaja Mikko Heikkinen

- Maanomistajaluvat
- Kilpailukeskusalueen suunnittelu ja kartat (kenttävaliokunnan kanssa)
- Järjestelytoimikunnan kokoukset

- Osallistuminen eri valiokuntien yhteisiin maastokäynteihin mm. TV-tuotantoon tai juomarasteihin liittyen.
- Karttojen pussituksen ja käsittelyn suunnittelu ja johtaminen

Ratamestari Jarkko Liuha

- Kartta-aineiston tuottaminen karttapainoa varten
- Yhteistyö Grano Oy:n kanssa karttapainoon liittyen
- Karttapussien kilpailutus ja hankinta
- Ratasuunnittelu
- Rastipukkien rakentamisen karttojen ja muun aineiston tuottaminen
- Juomarastien suunnittelu ja kuormituksen laskenta
- Kilpailuaikataulujen tuottaminen
- Karttojen pussituksen ja käsittelyn suunnittelu
- Rastivalvonnan ja TV-varoituksen karttamateriaalin ja aikataulun tuottaminen sekä aineiston valmistaminen
- Gps-seurannan ja selostajien karttamateriaalin tuottaminen
- Eri valiokuntien tarvitsemien maastokarttojen tuottaminen
- Yhteistyö luontoselvityksen tekijän, alueen metsänostajien, Puolustusvoimien yhteysrakentajan, TV-tuotannosta vastaavan Kruuva Oy:n, Yle:n ja VHF-yhteyksien kanssa
- Rastien emit-kaluston käytön suunnittelu, hankinta ja lajittelu
- Maastoviitoitusten suunnittelu
- Rastien kalustaminen ja purku
- Mallisuunnistuksen osittainen rakentaminen ja kartta-aineiston tuottaminen
- Koejuoksujen suunnittelu ja toteuttaminen
- Kenraaliharjoituksen karttojen ja ratojen tuottaminen ja käsittely
- Kenraaliharjoituksen rastien kalustaminen

Ratamestari Petteri Laitinen

- Ratasuunnittelu
- Hajontakaavioiden ja tulospalvelutiedostojen tuottaminen
- Yhteistyö tulospalvelusta vastaavien henkilöiden kanssa
- Rastivalvonnan ja TV-varoituksen aikataulun ja ohjeistuksen tuottaminen ja aineiston valmistaminen
- Maastoviitoitusten suunnittelu
- Rastien kalustaminen ja purku
- Mallisuunnistuksen suunnittelu
- Koejuoksujen suunnittelu ja toteuttaminen
- Kenraaliharjoituksen tulospalvelutiedostojen tuottaminen

Harjoituskartat Santeri Sainio / Antti Rantala

- Harjoitusratojen laadinta
- Harjoitusratojen rastien vienti

- Harjoituskarttojen ajantasaistaminen

Rasti- ja maastorakenteet Markku Huikkola

- Rastipukkien rakentajien rekrytointi
- Materiaalin hankinta
- Rakentamisen johtaminen syyskuussa 2018 ja korjausrakentaminen toukokuussa 2019

Juomapaikat Heli Mäkelä (Partiolippukunta Roineen Tytöt)

- Maaston juomapaikkojen henkilökunnan rekrytointi
- Juomapaikkojen rakentaminen ja purku
- Yhteistyö Puolustusvoimien kanssa veden kuljetukseen liittyen

Maanomistajaluvat ja ympäristöasiat

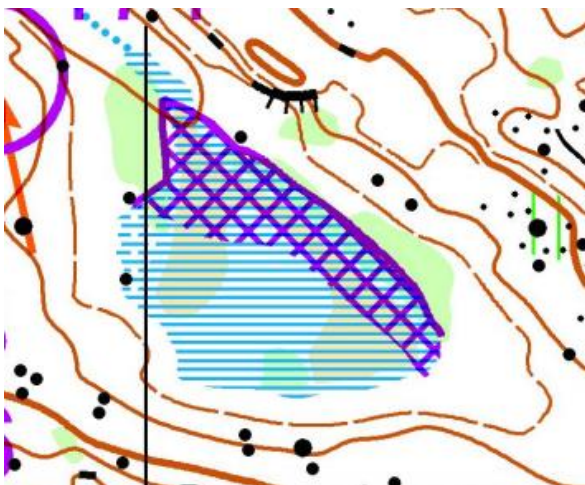
Mikko Heikkinen

Maanomistajaluvat haettiin kilpailualueelle kilpailun hakemusvaiheessa vuonna 2013 – 2014. Tarkennuksia tehtiin vielä kesällä 2018. Mikko Heikkinen piti yllä kilpailualueen maanomistajarekisteriä. Kilpailualueelle jäi yksi alue, jonka maanomistaja ei sallinut kulkua. Alue nauhoitettiin maastoon.

Tapahtuman hakemusvaiheessa Ely-keskukselta ja luonnonsuojelupiiriltä hankittiin lausunnot alueen luonnosta. Näiden lausuntojen perusteella mm. Horhan rotkoalue, Valkeisvuoren jäkäläalueet ja Keikanvuoren kalasääksen pesän alue rauhoitettiin kilpailutoiminnalta.

Yhteistyössä Ympäristö- ja huoltovaliokunnan pj. Pekka Pietilän kanssa alueelle saatiin luontokartoittajaksi metsätalousinsinööriopiskelija Tuomas Korhonen, joka teki alueesta tarkemman luontoselvityksen opiskeluihin liittyvänä lopputyönä kesän 2018 aikana.

Erityistä huomiota kiinnitettiin alueen metsänhoidollisiin toimenpiteisiin ja niiden vaikutukseen suunnistustapahtumaan. Tuomas tarkasteli myös tarkemmin Ely- ja luonnonsuojelupiirin lausunnoissa mainittuja alueita. Luontoselvityksen perusteella alueelta rauhoitettiin myös Leitissuon alue sekä Leitisvuoren päältä muutama jäkäläalue.

Leitissuon kielletty alue ja Leitisvuoren jäkäläkalliota rastin 91 itäpuolella ennen tapahtumaa

Kilpailualueen etukäteen suurimmalle kulutukselle arvioituilta reiteiltä otettiin valokuvia kilpailutapahtumaa ennen ja heti kilpailun jälkeen sunnuntaina. Näiltä alueita käydään tarkastelemassa vuoden ja kahden kuluttua seuraten, miten urat ja alueen luonto palautuu kilpailun aiheuttamasta rasituksesta.

Tv-rasti 46 ennen ja jälkeen tapahtuman

Kilpailutapahtuman jälkeen suunnistajien reiteiltä on kerätty maahan tippuneita kilpailunumeroita ja kilpailijoiden maahan tiputtamia energiageeli-pakkauksia ja muita roskia.

Kerättyjä roskia kilpailumaastosta tapahtuman jälkeen.

Kartat

Jarkko Liuha

Kilpailualueen kartoitus aloitettiin syksyllä 2016. Janne Weckmanin piirtämä kilpailualueen kartta valmistui heinäkuussa 2017. Kartoitettavan alueen koko oli 10,5 km², josta kilpailualueena käytettiin 8,6 km² aluetta.

Kilpailualueen kasvillisuuspäivitys tehtiin kesällä 2018 ja mallisuunnistuksessa käytetty eteläinen maastoalue päivitettiin vielä keväällä 2019. Yhteistyö kartoittajan ja rataryhmän kesken oli mutkatonta.

Kilpailukartta ja harjoituskartat tuotettiin Kangasalan Kaupungin liikuntapaikkoina.

Kenraaliharjoitusta varten tehtiin erillinen A3-kokoinen kartta, jossa pääosa kartasta oli peruskarttamuodossa ja vain kenraaliharjoituksen radan osuus oli suunnistuskarttaa. Janne Weckman tuotti Maanmittauslaitoksen avoimesta aineistosta ocad-muotoisen peruskartan, jota oli kohtuullisen helppo käyttää tässä työssä.

Harjoituskartat

Käytössä oli seuraavat Janne Weckmanin kartoittamat harjoitusmaastot:

- Ponsa 4,5 km² (2017-2019) (SM-Keskimatka R1 2017)
- Majaalahti ja Rutakorpi 6 km² (2018-2019),
- Kisapirtti 4,5 km² (2018-2019) (Esi-Jukola 2018)
- Kaukavuori 6 km² (2019)

Mikko Heikkinen vastasi harjoitusmaastojen maanomistajalupien hankkimisesta ja rekisterin ylläpidosta.

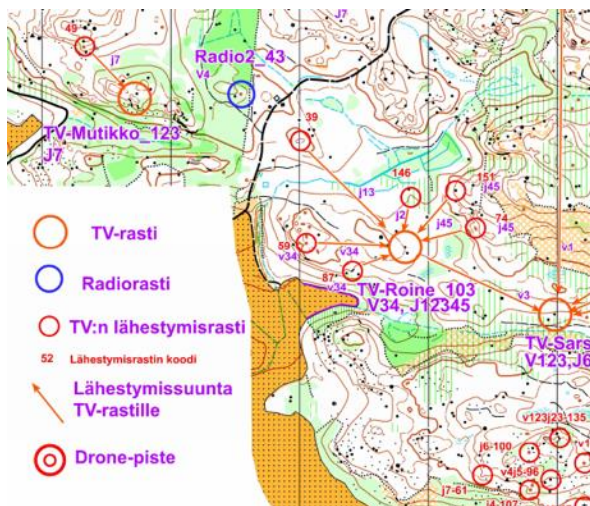
Santeri Sainio vastasi harjoitusmaastojen ratojen suunnittelusta ja karttojen tuottamisesta kevääseen 2019 asti. Keväällä 2019 työstä vastasi Antti Rantala. Rastien viennistä vastasi Kangasala SK:n edustusryhmän suunnistajat.

Ratasuunnittelu

Jarkko Liuha ja Petteri Laitinen

Ratasuunnittelu aloitettiin kesällä 2017, kun kilpailualueen kartta oli valmistunut. Heinä-syyskuun aikana maastossa tehtiin juoksulenkkejä, joilla katselmoitiin Jukolaan ja Venloihin sopivia maastoalueita. Tässä vaiheessa oli jo selvitetty TV-tuotannolta ja Puolustusvoimilta se, kuinka monta tv-rastia maastoon voidaan toteuttaa. TV-kuvaa pyrittiin tarjoamaan vähintään 15min välein jokaisella osuudella. Gps-seurantaa varten jokaiselta osuudelta on löydettävä alueita, joilta karttakuvaa voidaan näyttää. Kilpailualueemme oli pieni, jonka vuoksi koitimme suojella koko kartan näyttämistä viimeiseen asti.

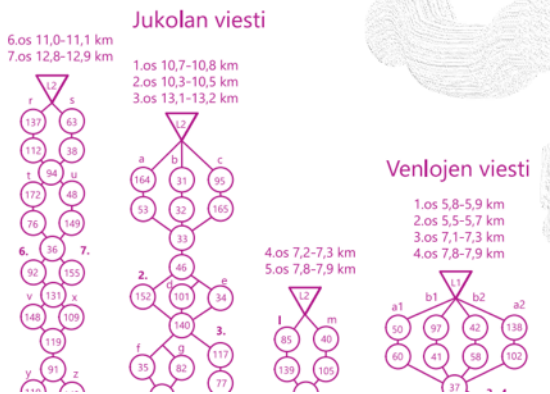
Lokakuussa 2017 Kruuva Oy:n Markku Mäkäriselle esiteltiin ensimmäinen suunnitelma Venlojen viestin ja Jukolan radoista ja TV-rasteista. Tämä perussuunnitelma säilyi oikeastaan muuttumattomana lopulliseen

toteutukseen. Keväällä 2018 tehtiin ensimmäinen TV-rastikatselmointi, jossa määriteltiin TV-rastien alustavat paikat. Kaapeloitavia tv-rasteja tuli 10kpl ja mobiiliyhteydellä toteutettavia pisteitä oli 2.

Syyskuussa 2018 TV-rastien paikat lyötiin lopullisesti lukkoon ja katselmoinnin yhteydessä maastoon merkittiin kameroiden, kuvauslavojen ja aggregaattien paikat. Puolustusvoimat hoiti kaapeloinnin leimaussalmiaille.

Hajontaa pyrittiin tekemään kaikille osuuksille. Venloissa hajontaa oli tasaisesti osuuksilla 1-3 ja ankkuriosuudelle laitettiin hajontaa hiukan vähemmän. Venloissa hajontaratojen lukumäärä oli $24 + 24 + 24 + 8$. Venlojen viestin alussa 4-hajonta toimi hyvin. Sen jälkeen hajonnat tehtiin 1-2 ja 3-4 osuuksien kesken ja ratojen lopussa oli hajonta 1-3 osuuksien kesken.

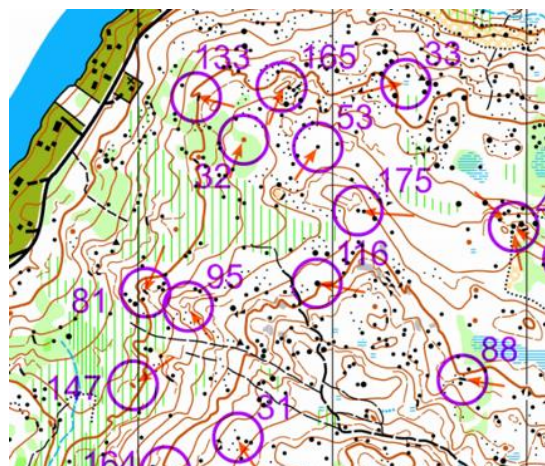
Jukolassa hajontaratojen lukumäärä osuiksittain oli $24 + 24 + 24 + 8 + 8 + 16 + 16$. Hajontaratojen lukumäärä olisi voinut olla vielä suurempi osuuksilla 1 ja 2. Hajontaa oli riittävästi, mutta porukkaa oli letkoissa niin paljon, että kärkipääinkin miehet löysivät seuraa lähes koko osuuden ajaksi. Hajontaa oli 1-3, 4-5 ja 6-7 osuuksien kesken. Nämä kolme hajontaryhmitystä lähtivät kukin omaan lähtösuuntaansa ja maasto oli kärkipään suunnistajille tällöin tyhjä kuntosuunnistajista. Pohdimme myös 4-7 osuuksien hajonnan käyttöä, mutta totesimme, että

kahden hajonnan toimivat paremmin. 4 osuuden hajonnan käytössä Jukolassa on se ongelma, että hajonta toimii oikeastaan vain kahdella ensimmäisellä osuudella. Sen jälkeen on kärjelle valmiit urat ja paljon aiempien osuuksien menijöitä edessä.

Alueilla, joilla kulki useiden osuuksien suunnistajia, pyrimme ohjaamaan radat siten, että aikaisempien osuuksien urat kulkevat mahdollisimman hyvin ristiin tai erisuuntaan suhteessa toisiinsa. Kärjen gps-seurantaa katsomalla selviää, että onnistuimme tavoitteessamme kohtuullisen hyvin. Joukkueita harhautui aikaisempien osuuksien tekemille urille.

Tärkeää oli myös, että isot massat eivät juokse maastossa vastakkain. Pyrimme huomioimaan myös sen, että aiempien osuuksien massat kulkevat eri alueilla kuin missä kilpailun kärki kulkee, eivätkä täten ole kovavauhtisten juoksijoiden tiellä.

Rastipisteet merkittiin maastoon heinä-elokuun aikana 2018. Merkinnäissä käytettiin muovipaperille painettuja ratamestarinprikoja. Rastilippukeppeinä käytettiin lasikuituisia aitatolppia. Ratavalvoja Ilkka Kivisara tarkasti ja hyväksyi rastipisteet elo-syyskuussa ja rastipukkirakentaminen suoritettiin syys-lokakuussa 2018. Rastirakenteita varten maastoon toimitettiin puutavaraa rakentajia varten. Rastipukkia varten varattiin 2 kpl n. 110cm pystypuita ja 50cm lautta vaakapuuta varten. Rastipisteitä maastossa oli 132 kpl.

V1.49_pukkien_määrät						59			2		
▷ L1						60			4		
▷ L2						61			3		
31			5		↗	62		2		↗	
32			5		↗	63		5			
33			7		↗	64		6		↗	
34			3		↗	65		5		↗	
35			4		↗	67		2		↗	
36			4			69		2		↗	

Rastirakentajia varten tehtiin erillinen kartta, jossa oli kuvattu pääasiallinen tulosuunta rastille. Lisäksi tehtiin rastimäärityhteen veto, jossa oli merkattu vain rastikoodi, pukkiin lukumäärä ja salamasymbolilla tieto siitä, että rastille tulee heijastin.

Juomapisteet yhdistettiin viitoitusten varteen tai keskeiselle kulku-uralle. ReitINVALinnalla olevia juomapisteitä ei Kangasala-Jukolassa ollut kuin yksi 6-7 osuudella. Sen käyttö jäi hyvin vähäiseksi. Viitoituksille tai lyhyen rastivälin keskelle sijoitettu juomarasti helpottaa suuresti juomapisteiden resurssien laskentaa.

Ratapituuksien ja osuusaikojen arvioinnissa käytettiin pohjatietona vuoden 2002 Hämeen rastiviestin ja vuoden 2004 keskimatkan kilpailun kilometrivauhteja. Tosiasiassa Kangasala-Jukolassa juostiin huomattavasti kovempaa kuin näissä aikaisemmissa kansallisissa kilpailuissa. Koejuoksissa ei päästy lähellekään samoja vauhteja kuin mihin kärki Jukolassa ja Venloissa pääsi. Maasto nopeutui vuosi vuodelta, kun vanhat harvennusalueet haihtuivat pois. Jukolassa varsinkin yöosuuksien kesto oli arvioitu pahasti yläkanttiin. Tätä tosin edesauttoi se, että keli oli täysin optimaalinen – kirkas kuiva poutakeli ja täysikuu, joten kunnolla pimeää ei edes ollut.

Maailman kärki juoksee todella kovaa myös huonompipohjaisessa maastossa. Pimeä tai hämärä ei juuri vauhtia hidasta. Kuntosuunnistajien suuren määrän takia en lähtisi kuitenkaan pidentämään osuuspituuksia mahdottoman paljon.

Venlat

Osuus		Kokonais matka	osuuden pituus	Arvioitu osuusaika	Toteutunut osuusaika	Arvioitu viestin kesto	Toteutunut viestin kesto	erotus
1.osuus	vaihto	6,0	6,0	0:40:02	0:36:26	0:40:02	0:36:26	0:03:37
2.osuus	vaihto	11,6	5,7	0:37:06	0:34:04	1:17:08	1:12:38	0:04:30
3.osuus	vaihto	18,9	7,3	0:49:28	0:44:18	2:06:36	1:56:57	0:09:39
4.osuus	maali	26,8	7,9	0:53:00	0:47:40	2:59:36	2:45:17	0:14:19
Yhteensä		26,8 km				2:59:36	2:45:17	0:14:19

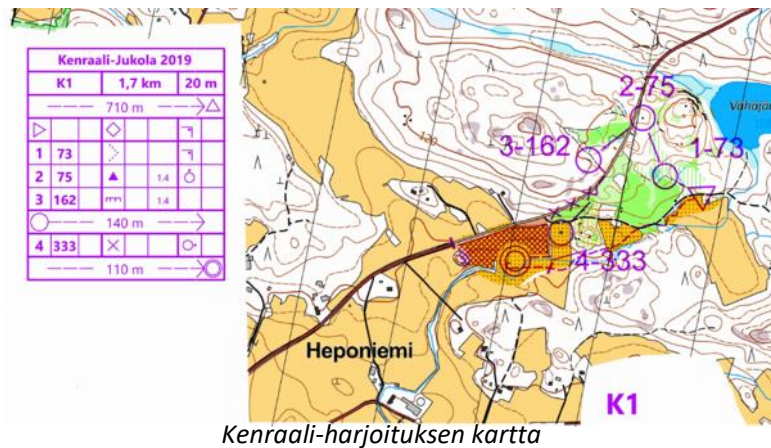
Venlojen viestin arvioitun ja toteutuneen aikataulun vertailutaulukko

Jukola

Osuus		Kokonais matka	osuuspu- us	Arvioitu osuusaika	Toteutunut osuusaika	Arvioitu viestin kesto	Toteutunut viestin kesto	ero arvioituun aikaan
1.osuus	Vaihto	10,9	10,9	1:08:59	1:05:20		1:05:20	0:03:39
2.osuus	Vaihto	21,4	10,5	1:09:36	1:00:49	2:18:35	2:06:23	0:12:11
3.osuus	Vaihto	34,6	13,2	1:27:45	1:18:11	3:46:19	3:24:39	0:21:40
4.osuus	Vaihto	41,9	7,3	0:47:05	0:44:06	4:33:23	4:10:05	0:23:19
5.osuus	Vaihto	49,7	7,8	0:48:26	0:47:54	5:21:50	4:58:00	0:23:49
6.osuus	Vaihto	60,8	11,1	1:07:46	1:05:17	6:29:35	6:03:17	0:26:19
7.osuus	Maali	73,7	12,9	1:16:32	1:11:18	7:46:07	7:14:39	0:31:28
Yhteensä:		73,7 km				7:46:00	7:14:39	0:31:28

Jukolan viestin arvioidun ja toteutuneen aikataulun vertailutaulukko

Kenraaliharjoitusta varten suunniteltiin 4-osuuksinen kilpailu, jossa oli hajontaradat K1, K2, K3 ja K4. Näistä tehtiin vain neljä eri läpivientiä. Kilpailukartta oli kooltaan A3. Ratakartat tulostettiin Granossa. Personointi ja pussitus tehtiin käsin ratamestareiden toimesta. Karttojen personointiin ja pussitukseen kului aikaa n. 6h.

Hajontakaaviot

Petteri Laitinen

Hajontojen perustana olivat seuraavat periaatteet

- Hajontaa pitää olla riittävästi
- Hajontojen tulee olla koko ajan ajallisesti mahdollisimman tasavertaiset
- Hajontasysteemin ei tarvitse itsessään olla monimutkainen

Granon sopimuksen puitteissa meillä oli käytettävissä painolevyjä 200 eri radalle. Lisäradat olisivat tuoneet lisäkustannuksia, joten pyrimme pysymään näissä määrissä. Tässä myös onnistuttiin, sillä Venloissa oli kaikkiaan 80 erilaista rataa ja Jukolassa 120.

Erilaisia ratoja Venlojen viestissä oli käytössä $24+24+24+8=80$. Hajontojen puolesta ratoja olisi voinut olla $24+24+48+16=112$, mutta 3-4 osuuden lopun hajonta yhdistettiin radan alkupään hajontaan ratojen määrän rajoittamiseksi. Teoreettinen maksimi erilaisille kilpailun läpivienneille näillä radoilla oli 384, joista käytettiin 120:tä.

Jukolassa radoilla oli hajontapaikkoja enemmän, mutta hajontoja yhdisteltiin ratojen sisällä siten, että ratojen määrä pysyi kurissa. Hajontojen maksimaalisella käytöllä ratoja olisi ollut käytössä $96+48+24+16+16+32+32=264$, mutta hajontoja yhdistelemällä ratojen märeksi otettiin $24+24+24+8+8+16+16=120$. Käytetyillä ratamäärillä läpivientien teoreettinen maksimimäärä oli 12288, joista käytettiin 96:tta.

Käytetyt läpiviennit pidettiin maltillisina, koska siten oli helpompi suorittaa manuaalinen tarkistus lopullisille painetuille kisakartoille tämän läpivientimäärän osalta.

Ratojen ja hajontojen tuottamiseen käytettiin pientä tietokoneohjelmaa, jonka Simo Martomaa oli tehnyt vuoden 2017 Jukolaa varten. Sain Simolta koodit käyttöön ja jatkokehitin ohjelmaa jonkin verran. Pääosin muutokset kohdistuivat siihen, että muutama manuaalinen välivaihe saatiin poistettua ja hajontojen arvonta suoritettua automaattisesti sitten, että hajonnat jakautuivat karkijoukkueille tasaisesti.

Ohjelman käyttö auttoi suuresti monessa vaiheessa. Ohjelmaan määritettiin hajontakaavio rastikoodeilla, jonka jälkeen sillä saatiin generoitua kaikki tarvittavat tiedostot. Ohjelma mm. tuotti Ocad-rataformaatin mukaisen csv-tiedoston, jolla saatiin vietyä käytetyt 200 rataa Ocadiin automaattisesti. Ohjelma myös arpoi hajonnat joukkueille ja tarkisti, että kaikki hajonnat ovat oikein jokaisella joukkueella. Tästä saatiin tarvittavat tiedostot suoraan tulospalvelua varten. Ohjelma tuotti myös tiedostot Granon tekemää karttojen personointia varten. Jokaista 200 rataa kohti oli siis csv-tiedosto, jossa lueteltiin arvonnin perusteella mitkä joukkueet juoksevat kyseisen radan.

Ohjelma siis poisti valtavan määrän manuaalista ja virheellistä työtä. Kun hajontakaavio oli määritetty oikein, tämän jälkeen kaikki tarvittava pystytään generoimaan automaattisesti.

Alla esimerkkejä generoiduista csv-tiedostoista (vain ensimmäiset rivit).

Venlojen radat Ocadiin:

```
[TYPE];[IDENT];[CLASS];[COMBINATION];[LENGTH];[CLIMB];[START];[CTRL1]; ... ;[CTRLn];[FINISH];
Relay;V101;V 1. osuus;V1A1CE;5900;140;V1;L1;50;60;37;119;64;V5;129;73;130;170;162;V8;333;V10;M1
Relay;V102;V 1. osuus;V1A1CF;5900;140;V1;L1;50;60;37;119;64;V5;129;73;130;83;162;V8;333;V10;M1
Relay;V103;V 1. osuus;V1A1CG;5900;140;V1;L1;50;60;37;119;64;V5;129;73;130;135;162;V8;333;V10;M1
...
```

Jukolan arvotut hajonnat joukkueittain hajontakoodeilla:

```
Numero;Joukkue;Osuus1;Osuus2;Osuus3;Osuus4;Osuus5;Osuus6;Osuus7
1;Joukkue 1;BEGHH1;AFIJ;CDI1K;LNP;MOQ;SUVZ;RTXY
2;Joukkue 2;CDFII1;BGHJ;AEH1K;LOP;MNQ;RTVZ;SUXY
3;Joukkue 3;AEFII1;CGHJ;BDH1K;MNP;LOQ;SUXY;RTVZ
...
```

Jukolan arvotut hajonnat joukkueittain ratatunnuksilla:

```
Numero;Joukkue;Osuus1;Osuus2;Osuus3;Osuus4;Osuus5;Osuus6;Osuus7
1;Joukkue 1;J115;J203;J320;J401;J508;J614;J703
2;Joukkue 2;J118;J213;J306;J403;J506;J602;J715
3;Joukkue 3;J106;J221;J310;J405;J504;J615;J702
...
```

Radan J101 personointitiedosto Granolle:

Numero;Osuus

21;1

39;1

81;1

...

Ratatiedostot

Jarkko Liuha

Ratasuunnittelua varten perustimme Gmail-tilin, jota käytimme vain keskinäiseen tiedostojen säilyttämiseen ja jakamiseen. Tunnus ja salasana oli vain kolmen henkilön tiedossa. Jakamisen teimme linkillä, mutta emme käyttäneet kyseistä Gmail-osoitetta ollenkaan sähköpostien lähettämiseen. Jaetut kansiot poistettiin heti, kun vastaanottava henkilö oli ladannut tarvittavat tiedostot.

Kartta- ja ratasuunnittelu tehtiin Ocad 12 -versiolla.

Ocadin ratasuunnitteluversiot nimettiin V1.XX, V2.XX ja V3.XX.

Ratasuunnitteluversiot V1.XX olivat versioita, joissa rastipisteitä ei ollut vielä kooditettu ja määritelty tarkasti. Näitä versioita tuli yhteensä 50 kpl. Tässä versiossa ratoja suunniteltiin ja piirrettiin viestisuunnistusmuodossa. Ratasuunnitteluun tietokoneen ääressä voi helposti laskea käytetyn n. 1h / ratasuunnitteluversio eli yhteensä 50h.

Elokuussa 2018 siirryttiin V2.XX, kun rastit oli määritelty ja merkitty maastoon. Pasi Jokelainen kommentoi ja tarkasti version V2.00, johon ei ollut vielä määritelty yhtäkään rastipistettä. Lopulta näitä hienosäätöversioita tuli 15 kpl. Tässä versiossa yksittäisiä ratoja ei vielä ollut vaan radat olivat viestisuunnistustilassa. Rastien koodittaminen vei tietokoneella aikaa n. 130 x 5 min = 11h. Työteliään vaiheesta teki se, että viereiset koodit eivät saaneet olla samankaltaisia ja käytettävissä olevien emit-leimasinten määrä vaihteli rastikoodittain. Tässä vaiheessa on huomioitava lajisääntöjen rajoitukset rastitunnuksen suuruudelle. Suurin sallittu rastitunnus on

591. Meillä oli käytössä kuitenkin viimeisellä rastilla koodi 741. Tämä huomattiin vasta lopputarkistusvaiheessa ja päätettiin, että rastikoodia ei lähdetä enää muuttamaan. Enossa 2017 oli käytössä viimeiset rastit 888 ja 741 ja koodi poimittiin sieltä. Koimme, että turhien hylkäyksien ennaltaehkäisemiseksi viimeisillä rasteilla on hyvä olla täysin erilaiset koodit eli mieluummin 541 ja 333

kuin 222 ja 333.

Joulukuun lopussa 2018 lopullinen hajontakaavio valmistui ja viestisuunnittelusta siirryttiin ratakarttojen piirtämiseen tiedostoversioissa V3.XX. Pasi Jokelainen kommentoi ja tarkasti ensimmäisen version V3.00, johon ei ollut vielä tuotu yhtäkään ratakarttaa. Tämä tiedosto oli Ocadissa henkilökohtaisen kilpailun ratasuunnittelutiedosto ja siihen tuotiin vain yksittäisiä ratakarttoja.

Ratakarttoja oli viesteissä yhteensä 200 kpl. Ratakartat muodostettiin Petterin hajontaohjelmiston tuottamasta radat csv-tiedostosta. Ocadin tuonnin ainoa ongelma oli, että K-pistettä edeltävät viitoitukset eivät näkyneet oikein ratojen esikatselussa, eivätkä ne myöskään tulostuneet ratakohtaisiin ocad-tiedostoihin oikein.

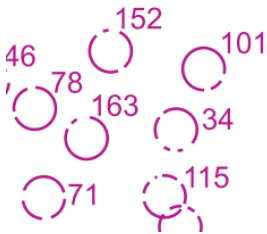
K-pistettä edeltävät viitoitukset piti manuaalisti ensin poistaa ja sen jälkeen palauttaa ratoihin. Työhön kului 200 x 30 sek = 1h.

Ratakarttoihin tulostettiin sekä ratatunnus muodossa esim. J101 ja hajontatunnus esim. ACE kirjaimilla. Ratatunnus oli kartassa isolla näkyvissä ja hajontatunnus kirjaimilla oli pienellä kartan yläreunassa. Ratatunnuksen selkeä näkyminen helpotti sekä kartan pussituksen että varakarttapisteen toimintaa. Hajontatunnus kirjaimilla auttoi hajontojen tarkastelussa.

rastitunnus ja hajontatunnus

Ratavalvoja Ilkka Kivisara tarkasti rastiympyröiden ja rastiväliiviivojen katkot versiosta V3.04. Rastiväliiviivojen katkot kopioituivat hyvin muille radoille. Katkojen tekemiseen kului rastiympyröiden osalta n. 130 x 1min ja rastiväliiviivojen osalta n. 200 erillistä rastiväliä x 1min. Yhteensä siis n. 6h. Tärkeää on muistaa optimoida ocad-ratatiedostoa säännöllisin väliajoin, jotta tiedostokoko ei kasva mahdottoman suureksi. Tiedoston koko vaikuttaa paljon jokaisen katkon jälkeen näytön ja ratatiedoston päivittymiseen kuluvaan aikaan.

Ratakarttojen emotiedostot muodostettiin versiosta 3.05. Emo-tiedosto kannattaa muistaa optimoida!

Jokaisella osuudella ratakarttojen painoasu oli hiukan erilainen. Rastimääritteen ruutukoko vaihteli 3,2mm ja 4mm välillä. Rastimäärite oli kohdistettu kaikilla osuuksilla samaan kohtaan vas. alakulmastaan. Kielletyt alueet ja reitit ja viestin ensiapupisteet näkyivät kaikilla osuuksilla. Kaikilla radoilla rastiväliiviivan etäisyys rastiympyrästä oli 0,5mm.

Ratakarttoja varten loin jokaiselle osuudelle ns. Emo-tiedoston, johon piirsin osuudelle yksilöidyn ulkoasun. Osuuden ratakartat olivat yhteisiltä osiltaan kaikki samanlaisia. Osuuskartoissa näkyivät kyseisellä osuudella kärjelle käytössä olevat juomapisteet. Emo-tiedostojen tekemiseen kului n. 11 x 10 min = 2h.

Ratakarttojen muokkaamista ja pdf-tulostamista varten koko viestin Emo-tiedostoon kannattaa määrittää tulostusalueeksi koko kartta ja määrittää taustakartta jo tässä vaiheessa oikein. Tämä nopeuttaa karttojen pdf-tulostamista merkittävästi (n. 15-30 sek / ratakartta)

Kun osuuskohtaiset Emo-tiedostot olivat oikein, niin ratakohtaisia karttoja tarvitsi säätää enää rastinumeroiden ja -tunnusten sijoittelu osalta Jukolan viestissä osuuksilla 1-3. Muilla osuuksilla ratakartat voitiin tulostaa osuuden Emo-tiedostosta.

Ratakarttojen muokkaamiseen ja pdf-tulostamiseen kului aikaa n. 200 ratakarttaa x 2 min eli yhteensä n. 7 h.

Kun painatuspdf:t olivat valmiit, jaoin ne tarkastettavaksi ratamestariryhmälle, ratavalvojalle ja kilpailun TA:lle. Google Driven esikatselusta oli helppo pikaselata kaikki tiedostot läpi ja tarkistaa, että ainakin rastimäärä ja rasti/rastitunnusnumerointi olivat oikein.

Tässä vaiheessa tulostimme Ocadista radat.xml tiedoston ja vertasimme tulostetta Petterin alkuperäiseen radat csv-tiedostoon excelin avulla. Tarkastelussa ei havaittu ristiriitaisuuksia. Tarkastus kannattaa ehdottomasti tehdä ja se teettää vielä useammalla henkilöllä.

Kun tiedostot oli tarkasteltu jaoin tiedostopakettin Granolle. Tiedostopakettissa oli tarkat painatusmäärät ratakartoille ja taustakartalle. Paketissa oli omassa kansiossaan myös ratakohtaiset personointitiedostot.

Tiedostojen jakamiseen ja tiedostopakettien tekemiseen kului aikaa n. 2 min versio. Kokonaisuudessaan voi siis laskea tiedostojen jakamista tuli tehtyä n. 70 x 2min eli 2,5h.

Ratakarttatiedostojen työstämiseen käytin siis aikaa lähemmäs 100 h 1,5 vuoden aikana.

Karttatiedostojen painoasun muokkaamiseen kului aikaa kokonaisuudessaan kymmenesosa ratakarttojen ajasta. Työtä aiheutti logojen paikkojen suunnittelu, kartta-alueen suunnittelu ja leikkaaminen, otsikkojen värimäärittely ja ulkoasun muokkaus.

Kilpailuorganisaation tarvitsemien muiden karttojen muokkaamiseen käytin aikaa yli 30 h. Karttoja piti tehdä mm. seuraavia: TV- ja Radiorastikartat, pelastuskartat, rastivalvonnan ja varoituksen kartat, koejuoksujen kartat, rastirakentajien kartat, gps-seurannan kartat, tulospalvelun taustakartat, reittihärvelin taustakartta jne.

Kartan ja ratojen painaminen sekä personointi

Jarkko Liuha

Kartat painettiin Granon Vantaan toimipisteessä viikolla 9 / 2019. Personointi tehtiin seuraavalla viikolla 10/2019.

Kartta-aineisto toimitettiin Granolle viikolla 7 /2019. Aineisto jaettiin Granolle Drive-kansioon ladattuna tiedostopakettina.

Kilpailukartan koko oli 32cm x 40,5cm ja palautuskartan koko 35cm x 49cm.

Aineistossa oli kartan 6-värinen PMS-painoaineisto pdf-muodossa, karttaan painettavat logot cmyk-painatusta varten pdf-muodossa ja 1-väriset ratapainotiedostot pdf-muodossa. Sovittiin niin, että tiedossa olleet osuusiännät lähettivät omat logoaineistonsa suoraan Granolle ja näiden logojen asettelu tehtiin heidän toimestaan kilpailukarttaan. Olin määrittänyt kilpailukarttaan purppuralla paikat, joille logot tuli sijoittaa.

Pasi Jokelainen tarkasti ocad-kartta- ja ratatiedostojen oikeellisuuden tammikuun alussa 2019. Ocad-ratatiedostojen oikeellisuuden olin tarkistuttanut Pasilla ensimmäisen kerran rastipisteiden koodimäärittelyä ennen kesäkuussa 2018.

Kilpailukartta painettiin PMS- ja CMYK-yhdistelmänä. Karttavärit painettiin spottiväreinä ja logot ja lisäelementit CMYK-painona.

Karttojen ja ratojen painaminen kesti 4 päivää. Ratakarttoja ja kaikki rastit -karttoja painettiin hiukan yli 70 000 kpl. Kohdistusten kanssa ei ollut ongelmia. Painatukseen kannattaa ottaa mukaan malli painetusta suunnistuskartasta. Ennen painoa värejä joudutaan säätämään ja kirkkaassa valossa värien silmämääräiseen tarkasteluun kannattaa olla mukana jokin malli.

Ratakarttojen personointi kesti kaksi päivää. Karttojen painamista olin seuraamassa kahtena päivänä. Kun olin varmistanut, että työstä vastanneet painajat olivat hommassa kiinni, niin en jäänyt enää seuraamaan työskentelyä. Personointia olimme seuraamassa yhdessä Petterin kanssa. Personointi sujui hyvin. Karttoja personoitiin kaksi sarjaa 1900 Venla- ja 2100 Jukola-joukkueelle. Kaikki rastit karttoja painettiin kaikille juoksijoille sekä 2000 ylimääräistä karttaa myyntiin ja jaettavaksi yhteistyökumppaneille. Tyhjiä karttoja painettiin 1000 kpl. Ylimääräisiä ratakarttoja painettiin 15 kpl / ratakartta.

Grano tuotti personointitiedostoista pdf-tulosteet. Personoinnissa otettiin huomioon karttojen jatkokäsittely ja tulostusjärjestys määriteltiin sen mukaan. Karttojen käsittelystä on kerrottu tarkemmin omassa luvussaan.

Karttamuovit tilattiin Suunnistajankaupasta. Karttamuovin koko oli 33,5cm x 44cm. Karttamuoveja tilattiin yhden osuuden verran ylimääräisiä sekä Venloihin että Jukolaan.

Karttojen käsittely

Mikko Heikkinen

Karttojen käsittelyssä kilpailukartat tarkastettiin, pussitettiin karttamuoveihin, saumattiin ja lajiteltiin joukkueittain. Palautuskarttojen pussituksen joukkuepusseihin teki toimistovaliokunta sen jälkeen, kun joukkueiden numerointi oli tehty varsinaisen ilmoittautumisajan päätyttyä.

Karttojen käsittelyyn saatiin Kangasalan kaupungin omistama n. 170 m² kokoinen liiketila Kangasalan keskustasta. Tila kalustettiin seuran omistamilla vanhoilla kouluruokalan pöydillä ja penkeillä. Tilassa oli kaksi wc:tä ja takatila, johon varustettiin taukotila ruokahuoltoineen. Tilan isot näyteikkunat peitettiin ja tilaan järjestettiin hälytysjärjestelmä.

Kartat saapuivat karttapainosta 14.3.2019 kuormalavoille pakattuna. Karttoja oli kaksi sarjaa valmiiksi personoituna (kilpailukartat ja palautuskartat). Lisäksi oli kaikki rastit-kartat hajontakaavioilla ja Jukola-sanomalla sekä tyhjiä karttoja. Palautuskartat siirrettiin turvallisuussyistä toiseen säilöön kilpailukarttojen käsittelyn ajaksi.

Karttojen käsittelyyn tein kuvallisen ohjeen helpottamaan käsittelyvaiheita (liite **XX**).

Varsinainen karttojen käsittely alkoi la 16.3. 2019 ohjeistamispäivällä, johon olin lähettänyt kutsun kaikille Lyytissä jo keväälle talkootehtäviin ilmoittautuneille (kaikista valiokunnista!). Ohjeistamispäivään ilmoittautui ja saapui n. 60 henkilöä. Heille ohjeistettiin kartankäsittelytehtävät ja sovittiin työvuorot. Työvuoroja oli kaksi / päivä; arkisin päivävuoro 12-16 ja iltavuoro 16-20 sekä viikonloppuisin aamuvuoro 10-14 ja iltavuoro 14-18 (tein ansiotyössä puolta päivää aamuisin).

Työvuorot varattiin vain talkootilassa olleesta isosta taulukosta (ei käytetty Lyytin työvuorosysteemiä). Suurin osa työvuoroista (14 kpl/vuoro) varattiin ohjeistamispäivänä ja talkoolaiset täydensivät vajaita vuoroja listaan myöhemmin käsittelyvuorojen alkaessa. Minusta esillä ollut kokonaisvuorolista oli hyvä, koska siitä näki heti vajeat vuorot ja talkoolaiset pystyivät ottamaan lisää vuoroja (monta vuoroa täyttyi viikolla, kun talkoolaiset huomasivat, että tuostakin vuorosta puuttuu ja ottivat lisävuoroja).

Talkoolaisista otettiin salapitosopimukseen allekirjoitus; siinä määriteltiin, että kartoista ei saanut puhua kenelläkään, karttoja ei saanut vielä tilasta pois eikä valokuvat. Lisäksi ohjeistettiin kertomaan, että tilassa tehdään joukkuematerian pussitusta!

La 16.3. tehtiin myös käsittelyohjeen vaihe A = kartat radoittain laatikoihin. "Ratalaatikoiksi" oli saatu paikalliselta puutarhalla pahvisia vihanneslaatikoita, joka kasattiin ja joihin lajiteltiin kilpailukartat radoittain (120 Jussi-rataa ja 80 Venla-rataa). Tehtävä oli nopea, koska kartat olivat radoittain lajiteltuna jo kirjapainossa. Laatikoihin merkittiin ratatunnus tussilla.

Sunnuntaista 17.3. eteenpäin ryhdyttiin tekemään kilpailukarttojen vaihetta B Tarkastus, pussitus ja saumaus. Työtä tehtiin pääsääntöisesti kolmella linjalla, jossa oli 4-(5) henkilöä; tarkastaja, pussittaja, saumaaja ja ilmanpoistaja (tässä kohtaa pusseista jo puristettiin ilmat pois, koska se helpottaa työtä jatkossa). Käytössä oli neljä saumakonetta; yksi varalla, jota sitten jouduttiinkin käyttämään.

Tarkastuksessa löytyi n. 40 väärin kohdistunutta karttaa, jotka vaihdettiin palautuskarttasarjasta. Koska tässä vaiheessa palautuskarttasarja oli toisessa säilössä, niin väärinkohdistuneet kartat merkittiin huomiolapuilla ja kartat vaihdettiin myöhemmin erikseen. Kahdessa tapauksessa molemmat personoidut kartat olivat kohdistuneet väärin ja niihin kartta otettiin varakarttanipuista.

Kilpailukarttojen vaihe B saatiin valmiiksi ke 20.3, jolloin siis kaikki kartat oli pussitettu.

Loppuviikko tehtiin kilpailukarttojen vaiheita:

- C. Niputus osuuksittain numerojärjestykseen, vihanneslaatikoista muuttolaatikoihin
- D. Niputus
 - 1. joukkueittain lähtöjä varten
 - 2. Joukkueittain vaihtotelinepusseihin
- E. Ensimmäisten läpivientisarjojen tarkastus; Venlat tarkastettiin su 24.3. ja Jussit su 31.3., ratavalvoja oli mukana jussien tarkastuksessa
- F. Palautuskartat radoittain laatikoihin (palautuskartat noudettu käsittelytilana ja kilpailukartat siirretty varastotilaan)
- G. Niputus osuuksittain numerojärjestykseen
- H. Niputus joukkueittain karttojen palautusta varten

Kaikki kartankäsittelyvaiheet olivat tehty lauantaina 23.3. !

Kaikki rastit karttoja ei tässä vaiheessa niputettu palautuskarttanippuihin, vaan se tehtiin palautuskarttojen pussitusvaiheessa (olisi varmaan ollut järkevämpi tehdä se nyt samalla niin ko. työvaihe olisi jäänyt pois pussitustalkoista).

Kilpailukartat odottivat varastotilassa (lukittu työhuone samassa virastotalossa, jossa oli Jukola-toimisto) siirtoa kilpailukeskukseen. Siirto tehtiin to 13.6.2019. Samana päivänä siirrettiin kisakeskukseen myös palautuskartat. Kilpailukeskuksessa kartat olivat lukituissa varastokonteissa.

Kartankäsittelyyn käytettiin n. 800 talkootyötuntia.

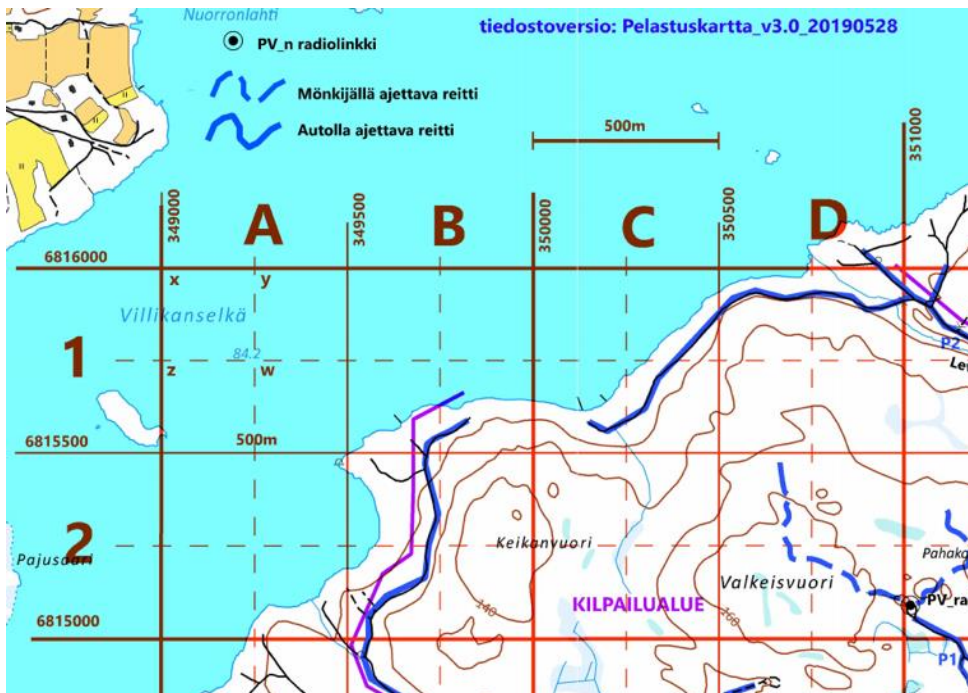
Varakartat

Kilpailuvaliokunnan varakartoista vastaavat henkilöt kävivät tekemässä tarvittavat varakartat karttakäsittelyn alkuvaiheessa karttakäsittelytilassa. Varakartat säilytettiin samoissa tiloissa kilpailukarttojen kanssa.

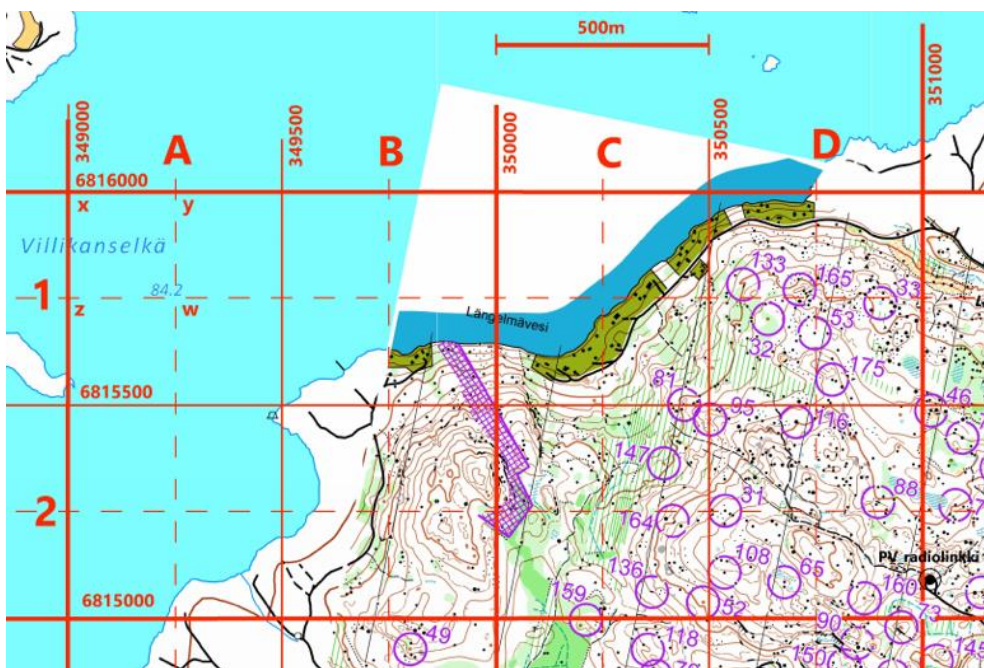
Pelastuskartat

Pelastuskarttoja tehtiin kolme erilaista:

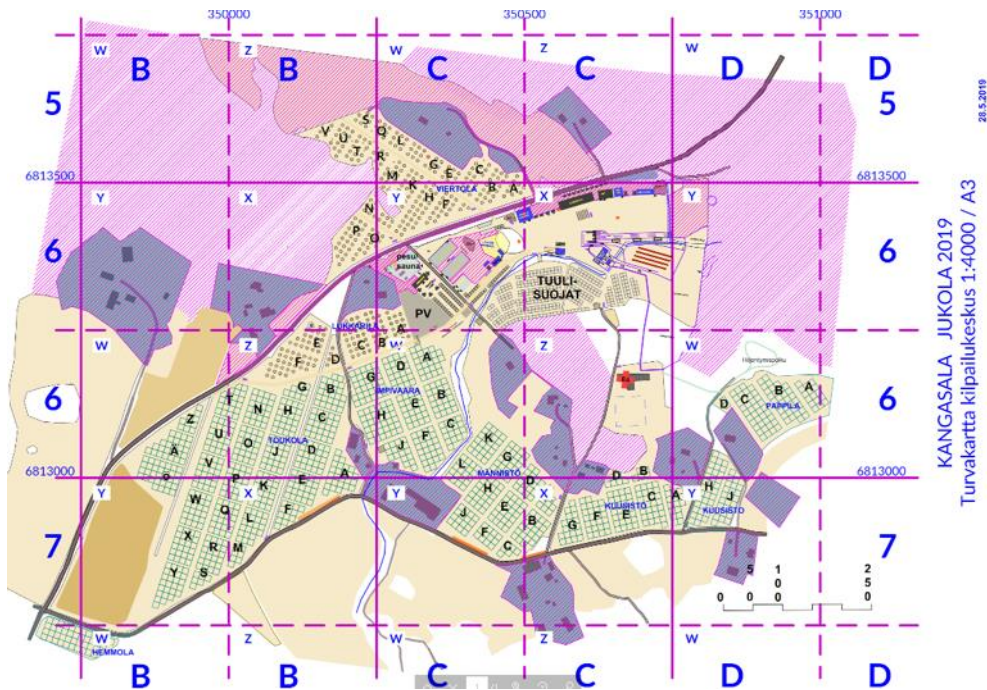
1. Peruskarttapohjainen 1:20000 / A3 pelastuskartta ruudukolla (Ocad)

2. Kaikki rastit sisältävä suunnistuskarttapohjainen 1:12500 / A3 maastopelastuskartta kilpailualueesta (Ocad)

3. 1:4000 / A3 pelastuskartta kilpailukeskusalueesta (ArchiCad)

Kaikissa kartoissa käytettiin samaa ruudukkoa mittakaavaan suhteutettuna. Yksi 500m x 500m ruutu oli jaettu vielä pienruutuihin x, y, z ja w. Tästä oli hyötyä erityisesti maastopelastuskartan käytössä, kun maastosta haettiin loukkaantuneita suunnistajia.

Pelastuskarttoihin 1 ja 2 oli merkitty Ensiapupisteet ja juomapisteet sekä eri karttamerkeillä oli vahvistettu mönkijöillä ja autoilla kuljettavat reitit. Ensiapupisteistä oli merkitty myös koordinaatit pelastushelikopteria varten.

Pelastuskartat jaettiin turvallisuuspäällikölle kilpailua edeltävällä viikolla. Maastopelastusryhmät harjoittelivat mönkijöillä liikkumista alueella. Tätä varten tehtiin kartta 1, josta oli poistettu kaikki kilpailutekniset merkinnät.

Harjoituskartat

Antti Rantala

Kaikki harjoituskartat olivat Jukolan viestin kilpailukartan tekijän Janne Weckmanin käsialaa. Vuonna 2018 harjoituksia oli 5kpl neljässä eri maastossa ja vuonna 2019 6kpl viidessä eri maastossa. Vuonna 2018 ensimmäiset harjoitukset avattiin toukokuussa (2kpl) ja loput 3kpl heinäkuussa. Keväälle 2019 tehtiin käytettyihin maastoihin uudet harjoitusradat. Harjoituskarttoja myytiin kaikkiaan 6700 kappaletta. Kartat olivat tulostekarttoja ja tulostus suoritettiin Tampereen Granossa tilausten mukaan. Harjoituskartat olivat 7e/kpl. Kartat toimitettiin postitse tai noutamalla Jukola-toimistosta. Kartat tilattiin ja maksettiin pääsääntöisesti Kangasala SK:n verkkokaupan kautta. Isoille seuroille isot tilausmäärät myytiin myös laskulla. Jukola-toimistolla maksun kartoista pystyi suorittamaan joko käteisellä tai pankkikortilla.

Useita vuorokausia leireilleille joukkueille tehtiin pyynnöstä omia ratoja harjoituskartoille tai etsittiin relevantteja maastoja Kangasalta, jotka olivat tosin eri kartoittajan tekemiä karttoja kuin Jukola kartan. Tämä työllisti melko paljon kevään kiireisimpänä aikana, mutta oli hyvää palvelua seuroille ja merkittävä lisätulonlähde.

Haasteita harjoituskarttojen osalta aiheutti harjoitusmaastojen osalta aktiivinen metsänhoito ja täten jatkuva päivitystarve. Valitettavasti rajallisten resurssien myötä emme pystyneet pitämään karttoja aivan ajantasaisina. Toisena haasteena oli monen harjoitusmaaston maastonkäyttörajoitukset, jotka rajoittivat ratojen suunnittelua ja ratojen monipuolisuutta. Kolmas haaste oli pysäköintikapasiteetin riittävyys harjoitusten parkkipaikoilla. Parhaimmillaan kevään harjoitusten aikana yhdessä treenipaikassa oli yli 50 autoa. Tämä aiheutti haasteita, tosin lieviä, paikallisten asukkaiden kanssa, kun ajoneuvoja oli parkkeerattu kulkuväylien tukkeeksi.

Harjoituskarttojen kysyntä kunto- ja harrastelijajoukkueiden osalta on kasvanut viime vuosina, joten kannattaa harkita myös eri taitotason harjoitusratoja harjoitusmaastoissa. Nyt radat laaditaan kilpasuunnistajien ehdolla ja ovat monin paikoin haastavampia kuin itse Jukolan tai Venlojen viestissä. Lisäksi uudet harjoitusradat keväälle aiheuttivat yhteydenottoja, kun suunnistajat olivat tilanneet syksyllä karttoja, joita ajattelivat käyttäen myös keväällä. Jatkossa olisi hyvä merkitä karttoihin ja Jukola.com sivuille milloin rastit puretaan maastosta pois.

Harjoituksissa rastilla oli rastilippu, heijastin ja rastilipussa oleva koodilappu.

Harjoitusrastin koodilappu ja yhteystiedot

Mallisuunnistus

Jarkko Liuha

Kilpailualueen eteläpuolelle saatiin rajattua n. 2,5 km² suuruinen mallisuunnistusalue. Kilpailualueen ja mallisuunnistuksen rajalle jouduttiin vetämään n. 2 km pitkä kielletyn alueen viitoitusnauha. Lisäksi rajan poikki kulkevien polku-urien kohdalle laitettiin kyltti, jossa luki harjoitusmaaston puolella ”Kilpailualue / Competition area” ja kilpailualueen puolelta ”Kilpailualueen raja / Out-of-Bounds area”. Tästä huolimatta kilpailualueelta tavattiin Venlojen viestin aikaan harrastesuunnistaja, joka oli eksynyt n. 500 m harjoituskartan ulkopuolelle. Henkilö ohjattiin henkilökohtaisesti takaisin harjoitusmaastoon.

Alueesta tuotettiin 1:10000 / A4 tulostekartta. Kartan alue päivitettiin toukokuussa 2019 ja tulostekartta valmistui toukokuun lopussa. Rasteilla oli lippu, heijastin, rastipukki ja rastitunnus. Ratoja oli vain yksi, johon oli tehty valmis lyhennys ehdotus. Rataa markkinoitiin mallisuunnistuksena. Karttoja tulostettiin 1500kpl ja karttoja myytiin n. 1200kpl. Kartan hinta oli 10 €. Mallisuunnistukseen johti kylttiopastus infosta ja mallisuunnistuksen kartassa oli lisäksi nähtävissä reitti infosta lähtöpaikalle.

Juomapaikat

Heli Mäkelä / partiolippukunta Roineen Tytöt ry

Suunnittelua

Kangasalla partiolaiset ovat tehneet yhteistyötä Kangasala SK:n kanssa jo monta vuotta, joten oli selvää, että Jukola-projektista löytyy meillekin joku sopiva tehtävä. Jo syksyllä 2016 sovimme Mikko Heikkisen kanssa hoitavamme juomapaikat kokonaisuudessaan. Aktiivisempi suunnittelu aloitettiin keväällä 2018, jolloin sovimme neljän hengen vastuutiimin ja kesällä 2018 käytiin Lahti-Hollola Jukolassa tutustumassa juomapaikkojen toimintaan talkoilemalla seitsemän hengen voimin Jukolan alkuosuuksilla.

Syksyllä 2018 käytiin tutustumassa juomapaikkoihin ja saatiin niiden aikataulut. Tämän jälkeen päästiin suunnittelemaan työvuorot jokaiselle juomapaikalle ja hankittiin vuoropäälliköt (19 hlö), jotka vastasivat pääosin oman vuoronsa talkoolaisien hankinnasta. Talkoolaiset, joista suurin osa oli partiolaisia ja heidän perheenjäseniään, olivat pääosin kasassa noin maaliskuun huhtikuussa 2019.

Talkoolaisistamme noin 60 henkilöä osallistui Kangasala SK:n järjestämään talkooinfoon huhtikuussa. Keskiviikkona ennen Jukolaa järjestettyyn kenraaliharjoitukseen osallistui noin 100 henkilöä. Molempiin infotilaisuuksiin osallistuivat kaikki vuoropäälliköt tai heidän varahenkilönsä, jotta informaatio saavutti varmasti joka vuoron.

Juomapaikat ja niiden suunnittelun hoidimme pääosin itsenäisesti. Hankinnoista puutavaran, mukien ja urheilujuomajauheen tilaus tapahtui Jukola organisaation kautta ja muut käyttötavarat hankittiin itse.

Rakentaminen

Juomapaikkojen raivaus aloitettiin kesäkuun 2019 alussa eli viikolla 23. Kun paikat saatiin raivattua, aloitettiin saman tien rakentamaan pöytiä ja roska-altaita. Raivauksessa oli paikalla isompi talkooryhmä, mutta rakentaminen tapahtui 5-8 hengen tehoryhmällä. Yhden juomapaikan rakennus kesti noin 3 tuntia, joten kuuden juomapaikan rakentamiseen käytettiin kolme päivää.

Juomapaikoille tuli 3-4 pöytää ja 3 roska-allasta paikasta riippuen. Paikat olivat melko kivikkoisia ja epätasaisia, joten pöydät rakennettiin suoraan kuhunkin paikkaan sopiviksi. Pöytien tukevoittamiseksi hankittiin metallisia tolpanjalkoja, jotka saatiin lyötyä maahan tukevasti. Pöydän jalat asetettiin metallisiin tolpanjalkoihin ja kukin jalka sahattiin maaston mukaisesti sopivaan mittaan. Myös roska-altaat myös rakennettiin paikan päällä puutavarasta ja vuorattiin muovilla. Osalle paikoista tuli siirreltävä roska-allas, jota voitiin liikuttaa tarpeen mukaan haluttuun kohtaan. Kaikille juomapaikoille tuli myös ennen juomapöytiä 1-2 pienempää metallikehikkoa roskiksiksi, joihin suunnistajat pystyivät tiputtamaan geelipussinsa ennen juoman ottamista. Lisäksi pöytien väliin laitettiin vesisäiliöitä varten neljä kuormalavaa päällekkäin.

Osassa juomapaikoista laitettiin kolme pöytää peräkkäin järjestykseen vesi-urheilujuoma-vesi ja toisissa tehtiin käytävä, jossa molemmin puolin oli tarjolla urheilujuoma ja vesi. Maaston takia kahdessa paikassa koko pöytäjono oli suunnistajien kulkusuunnassa vasemmalla puolella. Tämä sijoittelu aiheutti osalle suunnistajista ongelmaa, koska suurin osa heistä pitää karttaa vasemmassa kädessä, jolloin he olisivat halunneet ottaa juoman oikeaan käteensä.

Jukola-viikolla keskiviikkona pidettiin palaveri puolustusvoimien kanssa ja käytiin yhdessä katsomassa juomapaikkojen sijainnit ja vesisäiliöiden paikat. Tyhjät vesisäiliöt kuljetettiin paikoilleen jo keskiviikon aikana puolustusvoimien toimesta. Illan kenraaliharjoituksessa jokainen talkoolainen meni omalle juomapaikalleen, jossa katsottiin pysäköintipaikat ja kulkureitit paikoille, käytiin läpi juomapaikkojen toimintaa sekä toimintaohjeita poikkeustilanteita varten.

Torstaina ja perjantaina juomapaikoille tehtiin viimeisiä säätöjä ja kuljetettiin loput tarvikkeet kuten mukit, saavit ja urheilujuomajauheet. Perjantaina puolustusvoimat toivat veden säiliöihin säiliöautolla. Kaikkien juomapaikkojen läheisyydessä oli 1-2 wc:tä juomapaikkojen henkilökunnan käytössä.

Kisat

Lauantaiaamuna aloitettiin tarkastamalla kaikki juomapaikat, varmistettiin vesien maku jokaisesta säiliöstä ja kuljetettiin ensiapuvälineet niille paikoille, joissa ei ollut ea-pistettä lähistöllä. Talkoolaiset saapuivat juomapaikoille noin tuntia ennen kuin ensimmäisten suunnistajien arvioitiin saapuvan, jolloin he ehtivät valmistella juomapaikan valmiiksi ajoissa. Tämä oli riittävä aika valmistautumiseen. Talkoovuorojen pituudet olivat meillä noin 4-5 tuntia siten, että vuorot menivät aina puoli tuntia päällekkäin sujuvan siirron varmistamiseksi. Kiireisissä vuoroissa eli molempien viestien ensimmäisten osuuksien aikana meillä oli 15-16 talkoolaista yhdellä juomapaikalla, muuten vuoroissa oli noin 7 henkeä. Sunnuntaiaamun uusintalähtöön sovitettiin vuoronvaihto siten, että kaksi vuoroa oli päällekkäin tunnin ajan ja näin uusintalähdön ruuhkavuoro saatiin myös kunnialla hoidettua.

Juoma kauhottiin saaveista kertakäyttöhanskat kädessä suoraan mukeilla pöytään, mikä on varmasti nopein tapa saada pöytään uusia mukeja. Mukit sovittiin täytettävän noin puolilleen, koska suurin osa suunnistajista haluaa vain kostuttaa suun. Kiireessä mukit tuntuivat täyttyvän juomapaikoilla täydemmiksi. Työergonomian kannalta saavit olisivat voineet olla korkeammalla. Oleellisinta oli, että vesisäiliöiden letku ylettyi saaviin, jotta täysiä saaveja ei tarvinnut siirtää ja mukien täyttööä voitiin jatkaa myös saavin täyttämisen aikana.

Yksi juomapaikoistamme oli hankalassa paikassa pöytien sijoittelun kannalta, joten Venlojen viestin aikana olleista talkoolaisista kolme tuli auttamaan Jukolan alkuun, koska he tiesivät jo juomapaikan haasteet ja siellä toimivat ratkaisut. Toinen tapahtumassa ilmennyt ongelma kohdistui Jukolan aikana toimineeseen juomapaikkaan, joka oli reiteiltä vähän sivussa. Tällä juomapaikalla ei käynyt kolmannen osuuden jälkeen käytännössä kuin pari sataa suunnistajaa, joten siellä kaksi vuoroa talkoolaisia oli lähes turhaan paikalla. Urat eivät kulkeneet juomapaikan kautta ja se sijaitti kielletyn alueen reunalla, joten osa suunnistajista ei edes huomannut juomapaikan olemassa oloa kartasta maalissa tulleen palautteen perusteella.

Purku

Juomapaikoilla tuli olla henkilökuntaa kilpailun loppuun saakka, jotta kilpailijat saattoivat tarvittaessa pyytää sieltä apua. Viimeisten vuorojen talkoolaiset ottivat mukaansa akkuporakoneen ja muita työkaluja, joten he alkoivat klo 13 purkamaan juomapaikkojen rakennelmia. Kaikki paikat saatiin purettua jo sunnuntaina ja näin ollen maanantaille jäi ainoastaan tavaroiden kuljetus ja saavien pesu. Roskat saatiin jättää tien varressa oleville juomapaikoille jätesäkkeihin pakattuina, kauemmilta juomapaikoilta siirrettiin roskat näille paikoille peräkärriyllä.

Juomapaikkojen tarvikkeet

- 6 juomapaikkaa
- 169 talkoolaista (4-5 tunnin vuoroissa)
- 14 x 1000 litran vesisäiliö + n. 1 m pituinen vesiletku jokaiseen (puolustusvoimilta)
 - vettä kului noin 9000 litraa (lauantai pilvinen 18 °C, sunnuntaiamu helteinen 23 °C)
- 21 pöytää (pituus 2,5 m, leveys 0,6 m, korkeus paikasta riippuen n. 80-90 cm)
- 70 kuormalavaa vesisäiliöiden alle
- 110 000 mukia
 - mukeja kului 58 200 kpl
- 390 pussia Dexal-urheilujuomajauhetta, josta saadaan 5460 litraa valmista urheilujuomaa (1 pss = 14 litraa juomaa)
 - teimme sovitusti juomasta ohjetta laimeampaa (1 pss = 21 litraa juomaa)
 - urheilujuomaa kului 197 pussia eli laimeampaa urheilujuomaa 4137 litraa
- Dexal-, Water- ja roskat-kylttejä, laminoituja, koko A3

Jokaisella juomapaikalla olleet varusteet:

- 80 litran saaveja 1 kpl/pöytä
- ämpäreitä + sekoitin urheilujuoman sekoitusta varten
- pesuvateja käsien pesua ja tiskausta varten
- tiskiharja ja -ainetta
- elintarvikekelpoisia kertakäyttöhanskoja kahta kokoa yht. 1700 kpl
- käsidesiä
- tusseja
- työhanskoja
- narua
- jätösäkkejä
- harava ja lapio mukien siivousta ja jätösäkkeihin laittamista varten
- ilmastointiteippiä suunnistajien kenkien yms korjausta varten
- merisuolaa suunnistajien lihaskramppeja varten
- turvakartta, jossa näkyi kaikki rastit
- Pöytien ja roskisaltaiden rakentamiseen käytettiin lautta, ”2x2” puutavaraa, lastulevyä, metallisia tolpanjalkoja, ruuveja, rakennusmuovia ja niittejä.

Mukien määrä juomapaikoilla oli niin suuri, että niiden kanssa haluttiin toimia mahdollisimman ympäristöystävällisesti. Alkuun selvitettiin biohajoavien kirkkaasta muovista tehtyjen mukien saatavuutta ja niihin mahdollisia sponsoreita. Pahvimukit ovat kuitenkin biohajoavaa muovia ympäristöystävällisempi vaihtoehto, joten päätettiin kysyä lupaa käyttää läpinäkymättömiä pahvimukeja juomapaikoilla ja saimmekin siihen luvan Kaukametsäläisiltä. Pahvimukien tilaus sovittiin tehtävän talkooravintolan tuotteiden yhteydessä, joten tilaus toimitettiin heille. Jossain vaiheessa tilaus kuitenkin muuttui ja juomapaikoille saatiin valkoisia ohuita muovimukeja. Selvitystyön vaivan jälkeen tilauksen muuttuminen oli meille suuri pettymys.

Rastivalvonta ja TV-varoitus

Petteri Laitinen ja Jarkko Liuha

Heti alussa oli selvää, että suppealla maastoalueella TV-varoitustoiminta ja rastivalvonta tulevat menemään hyvin paljon päällekkäin. Päätimme yhdistää nämä toiminnot, koska emme nähneet järkeväksi sitä, että varoittajat istuvat varoitusrastilla ja rastivalvonta käy tarkistamassa vieressä olevaa rastia. Tästä aiheutui jonkin verran ylimääräistä työtä, kun mm. mietimme aikataulut tarkasti, mutta toisaalta talkoolaiset kokivat tehtävän todella mielenkiintoiseksi ja jakoivat tehdä hommia hyvin koko vuorokauden ajan.

Rastivalvonnan tehtävänä oli siis varmistaa, että rastit ja leimasimet ovat koko ajan kunnossa kilpailijoita varten. TV-varoituksen tehtävänä oli auttaa TV-tuotantoa saamaan kärkisuunnistajat TV-kuviin ja kilpailun seuranta toimimaan.

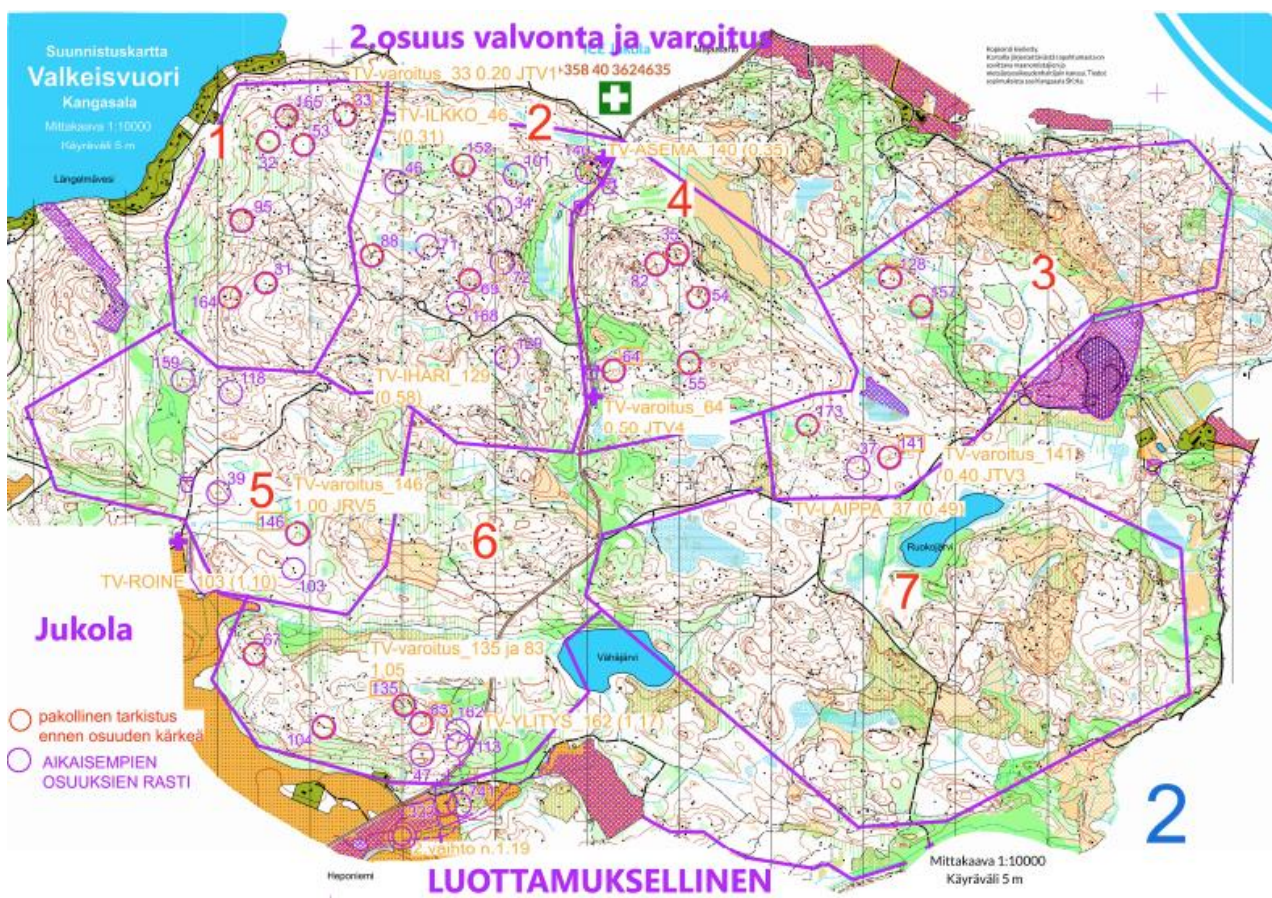
Rastivalvonnan talkoolaisiksi rekrytoitiin ensisijaisesti aktiivisia kilpasuunnistajia, jotta pitkän talkoovuoron fyysiset ja taidolliset rasitukset eivät aiheuta ongelmia.

Maasto jaettiin erillisiin maastoalvonta-alueisiin, joita oli Venloissa 5 kpl ja Jukolassa 7. Toimintaa suoritettiin alueittain 2-5 hengen ryhmissä. Osa ryhmistä suoritti pelkästään rastivalvontaa, osa pelkästään TV-varoitusta ja

osa ryhmistä hoiti molempia tehtäviä alueellaan. Yhteensä talkoolaisia oli 33 henkeä. Toimintaa johti yhden ryhmän kokeneet henkilöt 3h vuoroissa. Johtoryhmän jäsenet kiersivät vuoroissa, joissa kukin vuorollaan hoiti toiminnan johtoa, lähialueen rastien valvontaa ja oli välillä lepovuorossa.

Rastivalvonnan tehtävänä oli myös avustaa ensiapu- ja etsintätarpeissa kilpailun aikana. Näitä tarpeita tuli muutama.

Talkoolaisista 2 henkeä oli koko ajan ns. "päivystyspartiona" itkumuurilla ongelmatilanteiden varalta. Tämän ryhmä oli valmiudessa lähtemään maastoon esim. vaihtamaan emit-leimasimen tulospalvelun pyynnöstä tai korjausavuksi, jos valvontapartiot tarvitsevat apua isommissa ongelmatapauksissa. Näitä tarpeita ei kuitenkaan kisan aikana tullut, joten päivystyspartion henkilöt toimivat itkumuurilla selvitysapuna.

Maastovalvonnan ja TV-varoituksen osuuskohtainen kartta. Esimerkkinä. Jukolan 2. osuutta ennen tarkistettavat rastit.

2019 JUKOLAN VIESTI

ALUE 5

JRV5

Tuomas Kivelä rastivalvonta + TV
Jukka-Pekka Lähti rastivalvonta + TV
Mari Stenvall rastivalvonta + TV

Aika	Tehtävä	Kartta	Tarkistettavat rastit / TV-varoitus rasti	HIö
20.00	eväspaketit mukaan talkooruokalasta			
20.00-21.30	Alueen kaikkien rastien tarkistus			
23.50-0.10	TV-varoitus Roine_103	1		39
0.10-0.55	1.-2.osuuden rastien tarkistus	2	39,159,118,146	
1.00-1.20	TV-varoitus Roine_103	2		146
1.20-2.20	1.-3.osuuden rastien tarkistus	3	39,159,118,146	
2.25-2.45	TV-varoitus Roine_103	3		39
2.50-3.15	1.-4.osuuden rastien tarkistus	4	166,84,169,151,74, 39,159,118,146	
3.15-3.35	TV-varoitus Roine_103	4		151 TK
3.15-3.35	TV-varoitus Roine_103	4		74 JPL
3.35-4.05	1.-5.osuuden rastien tarkistus	5	166,84,169,151,74, 39,159,118,146	
4.05-4.25	TV-varoitus Roine_103	5		151 TK
4.05-4.25	TV-varoitus Roine_103	5		74 JPL
4.25-5.20	1.-6.osuuden rastien tarkistus	6	103,166,84,169,151,74, 39,159,118,146	
5.20-6.10	1.-7.osuuden rastien tarkistus	7	39,49,166,84,169,151,74, 39,159,118,146,123	
6.10-6.35	TV-varoitus Mutikko_123	7		49
6.35-8.30	Alueen kaikkien rastien tarkistus			
8.30-9.15	Alueen kaikkien rastien tarkistus			

Esimerkki ryhmän aikataulusta

Varusteet

Rastivalvonnassa ja TV-varoitustoiminnassa yhteydenpito tapahtuu VHF-puhelimilla. Ryhmällä on käytössä 1-2 puhelinta riippuen samanaikaisten varoituspisteiden määrästä. Niihin saadaan käyttökoulutus keskiviikkona 12.6. kenraaliharjoituspäivänä.

Rastivalvontapartioiden varustus maastossa

Jukola-materiaali:

- VHF-puhelin + vara-akut
- Rastilippu
- Heijastin (teippi)
- Emit-kilpailukortti (vilkkuva)
- Ilmastointiteippi
- Tussi
- Paperilappuja rastikoodeja varten
- Vararuuveja
- Ensiapumateriaali
- Eväspussi
- Valvonta-alueen kartat ja ryhmän aikataulu
- Pelastuskartta

Omat varusteet:

- Reppu
- Ruuvimeisseli (torx 15 & 25)
- Puukko / monitoimityökalu
- Pieni kartanlukuväline / otsalamppu
- Kompassi
- Hyttysmyrkky
- Puhelin + varavirtalähde
- Juoma + omat eväät (ota oma termari - talkooravintolasta saa kahvia siihen)
- Sääsuoja (jos tarpeen)

TV-varoitajien varustus

Jukola-materiaali:

- VHF-puhelin
- Ensiapumateriaali
- Eväspussi
- Valvonta-alueen kartat ja aikataulu
- Pelastuskartta

Ote rastivalvonnan ja tv-varoituksen ohjeistuksesta

KILPAILUKESKUS- JA KENTTÄVALIOKUNTA

Tavoitteet ja tehtävät

Tavoitteet

- Kilpailukeskuksen hyvä toimivuus; toimintojen mitoitus mahdollisimman tarkkaan alusta saakka, jotta sijoittaminen olisi todenmukaista (alue pieni aikaisempiin verrattuna)
- Kilpailukeskuksen toiminnot ja kokonaisuus Jukola-brändin mukaisesti riittävän näyttäviä ja tyylikkäitä
- Kilpailukeskuksen rakenteiden turvallisuus ja kustannustehokkuus
- Teknisen huollon toimintavarmuus; osaavat vastuuhenkilöt ja talkooväki

Tehtävät

- Kilpailukeskuksen suunnittelu muiden valiokuntien tarpeet huomioiden
- Yhteydenpito kilpailukeskusalueen toimintaan vaikuttavien maanomistajien kanssa
- Kiertävän Jukola-materiaalin (7 täysperävaunuyhdistelmää v. 2018) vastaanotto, kuljetus, varastointi ja luovutus
- Kilpailukeskuksen rakentaminen, kilpailun aikainen talkotoiminta tehtäväalueittain ja toimintojen/rakennelmien purkaminen kisan jälkeen
- Kilpailukeskuksen opasteet (Liikennevaliokunta hoiti liikenteeseen ja pysäköintiin liittyvät opasteet)
- Sähköhuollon suunnittelu ja toteutus (IT hoiti kilpailuun liittyvän datapuolen suunnittelun ja toteutuksen)
- Kenttä-/telttamajoituksen suunnittelu ja toteutus (yt. toimisto)
- Materiaali- ja henkilökuljetukset (yt. liikenne)
- Ympäristöasiat omalta osaltaan
- Jälkikatselmukset kilpailutapahtuman ja purkutöiden jälkeen
- Jukola-portin rakentaminen

Vastuuhenkilöt

Tehtävä/vastuu	Henkilö
Kilpailukeskus- ja kenttäpäällikkö	Jouko Jauhia
Valiokunnan vpj.	Heimo Lahti
Rakennustyöt	Jouko Jauhia
Maapohjatyöt	Jussi Haavisto
Sähköhuolto	Matti Toivakainen
Materiaaliasiat	Jouko Jauhia
Opasteet	Juha Antila
Kilpailukeskuksen yleissuunnittelu	Mikko Heikkinen

Palaverit

Kilpailukeskus- ja kenttävaliokunnan kokouksia järjestettiin talven 2018-2019 aikana yhteensä neljä kertaa. Kokouksiin osallistuivat oman valiokunnan vastuuhenkilöt ja tarvittaessa muiden valiokuntien yhdyshenkilöt. Kokouksissa käytiin läpi sen hetkinen tilanne ja jatkossa tehtävät työt.

Talkoolaisten lukumäärä

Lyytiin kirjautuneita kenttävaliokunnan talkoolaisia oli yhteensä noin 70 henkilöä. Rakentamis- ja purkuvaiheessa talkoolaisia oli noin 30-40 eri henkilöä. Ydinporukka noin 15 henkeä olivat lähes joka talkoopäivä talkoissa. Kisaviikonloppuun aikana useat kenttävaliokunnan talkoolaiset olivat muiden valiokuntien talkotehtävissä.

Kiertävä materiaali

Jukolan kiertävän materiaalin tilanne kartoitettiin Lahti-Hollola-Jukolan purkamisen yhteydessä, jossa Kangasala-Jukolan kenttäpäällikkö ja kilpailun varajohtaja oli perehtymässä materiaaliin. Purkuun osallistui noin 15 Kangasala-Jukolan henkilöä. Purku aloitettiin kilpailujen päätyttyä sunnuntaina 17.6., purkutyö saatiin pääosin valmiiksi keskiviikkona 20.6. ja kokonaan se oli valmis perjantaina 22.6. Kangasalle tuotiin tavaraa yhteensä seitsemän rekkakuormaa, jotka sisälsivät kiertävän materiaalin lisäksi myös Kangasala-Jukolan ostamia Lahti-Hollolan hankkimia tarvikkeita. Materiaalin kuormaukseen tarvittavat koneet saatiin käyttöön Lahti-Hollolan organisaatiolta.

Kiertävän materiaalin mukana on kolme konttia, kaksi saunatarvikkeille ja yhdessä kontissa oli pääasiassa sähkötarvikkeita.

Kiertävä materiaali vietiin Kangasalan vanhan Tredun varastokentälle (etäisyys kilpailukeskuksesta noin 9 km) ja lämpimässä säilytettävä materiaali Finnentien varastoon (etäisyys kilpailukeskuksesta noin 13 km).

Em. säilytystiloista materiaalia kuljetettiin aina tarpeen mukaan kilpailukeskukseen pääasiassa nosturilla varustetulla lavakuorma-autolla.

Kilpailukeskuksen suunnittelu

Kilpailukeskus majoitusalueineen sijoittui Heponiementien ja Heposeläntien väliin. Osa sotilasteltha-alueista sijoittuvat Heponiementien pohjoispuolelle.

Heponiementie kulki myös kilpailumaaston halki ja sen liikenne katkasiin jo sen takia kisaviikonlopuksi. Tien liikenteenkatkaisu ulotettiin myös koskemaan kilpailukeskusta; varsinkin kun syksyllä 2018 kisakeskuslayoutissa lähdöt siirrettiin lähteväksi ko. tieltä. Tielle sallittiin luvanvarainen huoltoliikenne.

Katkaiseminen edellytti ajoissa haettua lupaa Sisä-Suomen poliisilta sekä suunnittelua ja toteuttamista vaihtoehtoisille reiteille yleiselle liikenteelle. Suunnitelmaan tuli saada hyväksyntä sekä ELY -keskukselta että poliisilta.

Yleissuunnittelu

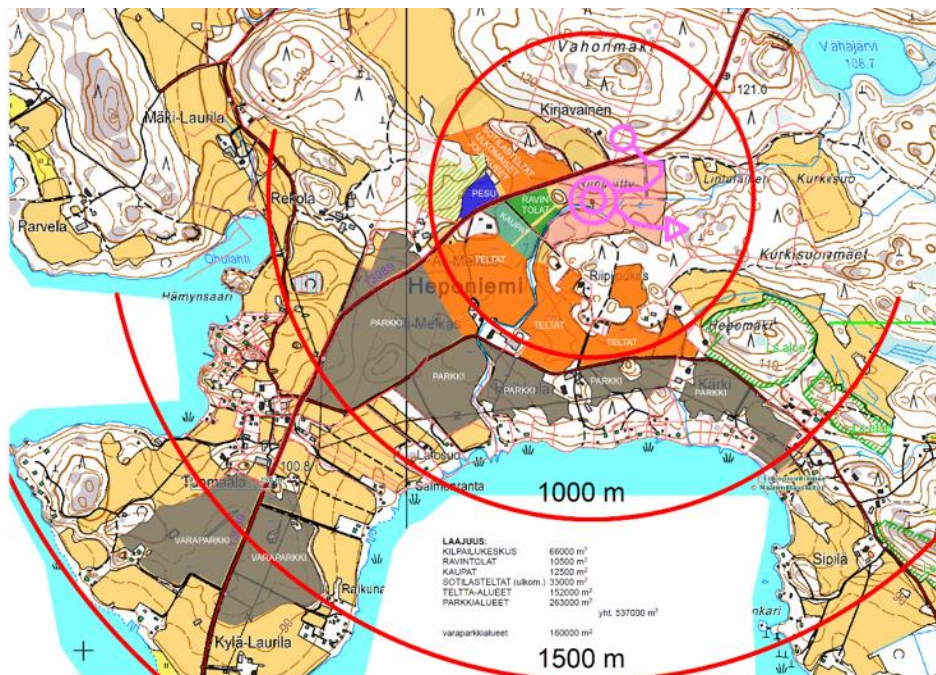
Mikko Heikkinen

Kilpailukeskuksen suunnittelu tehtiin ArchiCad-ohjelmalla (rakennussuunnitteluun tarkoitettu mallinnusohjelma). Jossain vaiheessa oli tarkoitus mallintaa 3D-malliksi varsinainen kilpailukeskus rakennelmineen, mutta pääosin lopulta suunnittelu tehtiin 2D:nä; vain joitain rakennelmia mallinnettiin. Näitä olivat mm. porttitorni, väliaikakatos ja kruuvan-tv-studio:

Jukolaporttina toimineesta Kangasalan näkötorneista aiheesta saaneesta ”porttitornista” tuli lopulta pienempi mm. kuljetus- ja rakennesyitä johtuen. Tornin rakensivat ammattioppilaitos Tredun opiskelijat syksyllä 2018.

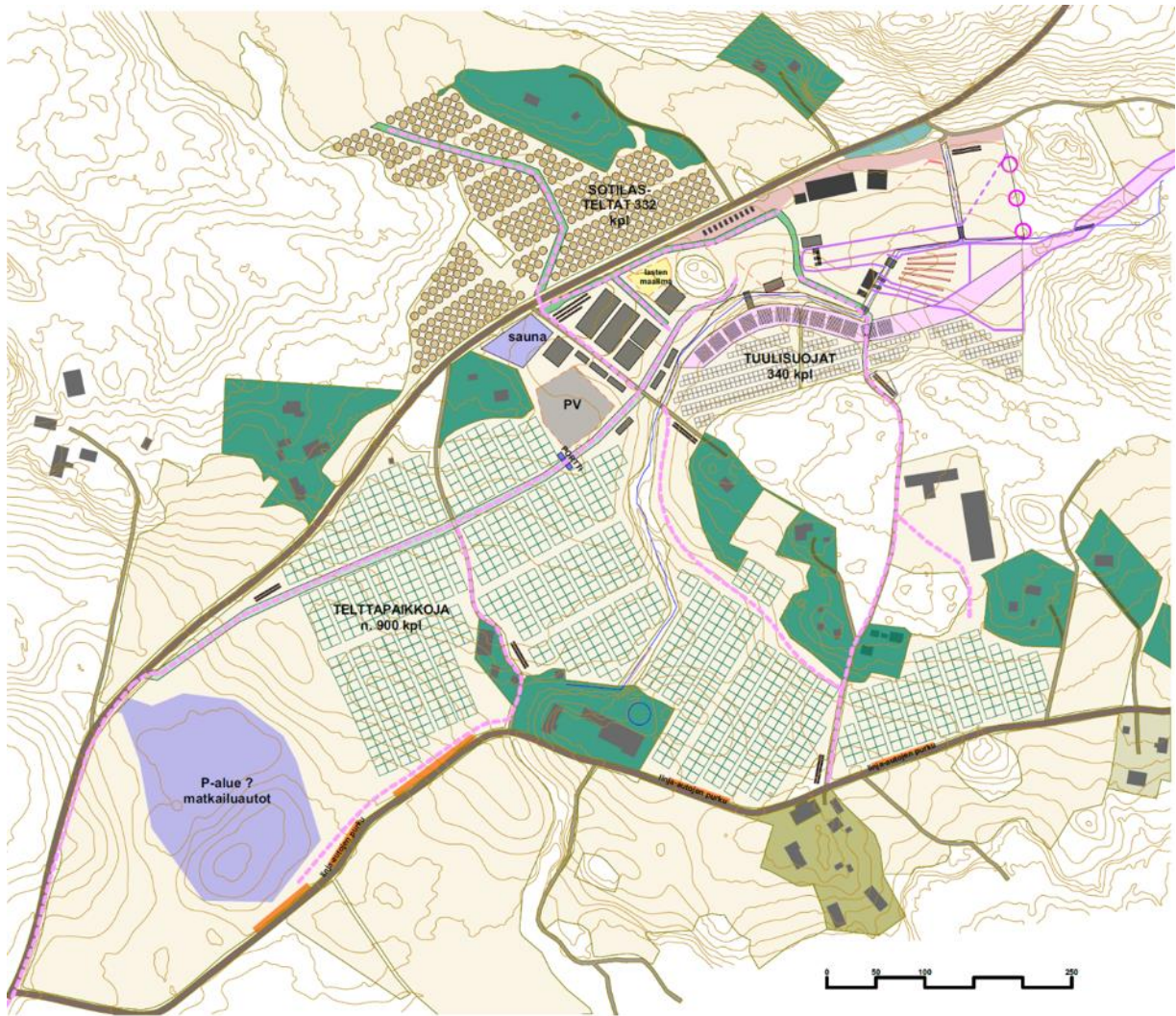
Kilpailukeskuksen suunnittelun aloitettiin jo helmikuussa 2013, jolloin tehtiin ensimmäinen yleissuunnitelmaa hakuvaihetta varten:

Kilpailukeskussuunnitelma hakuvaiheessa 2014

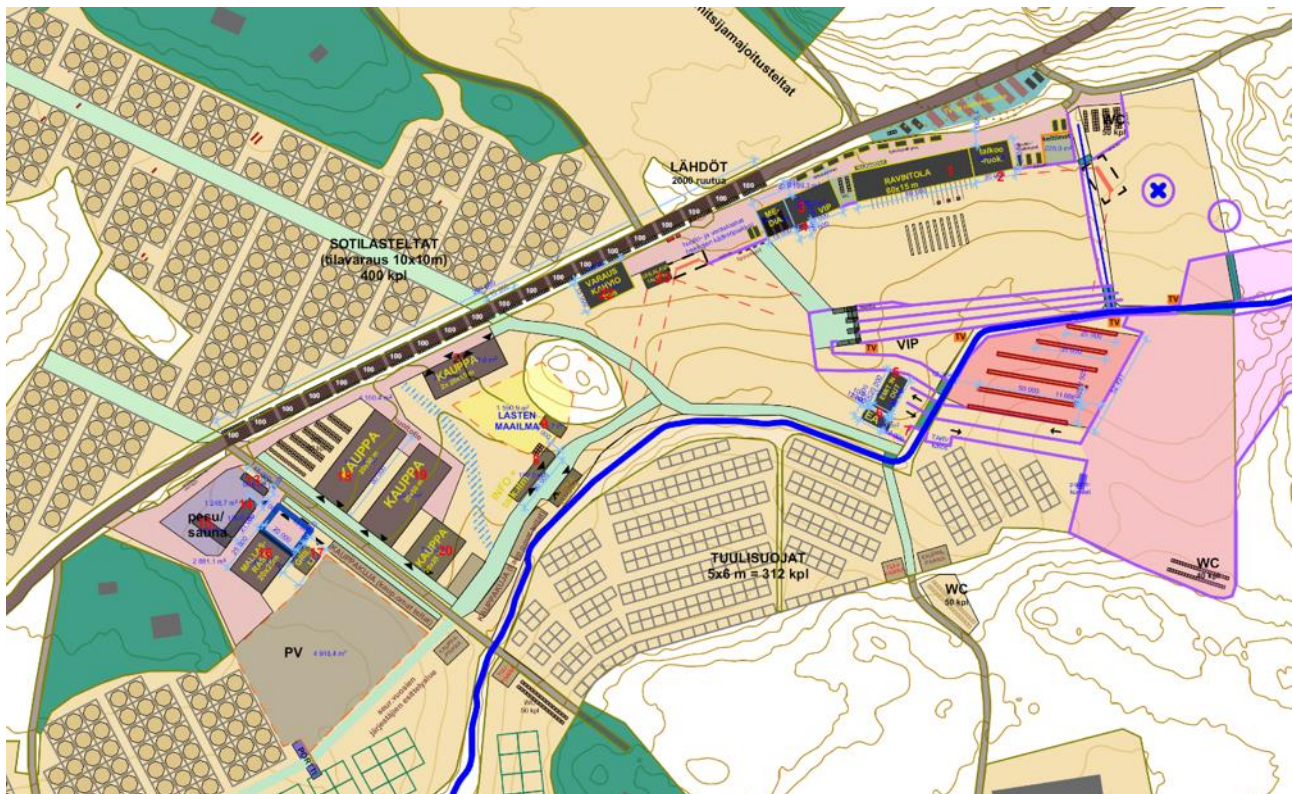
Pääosin jo tuolloin tehty yleisjoitus toiminnoille säilyi loppuun asti; pysäköintialueet siirtyivät alussa varaparkkeiksi ajatelluille alueille ja telttä-alueet laajenivat lounaaseen.

Tarkempaa yleissuunnittelua tehtiin syksystä 2017 alkaen. Tällöin mm. ratasuunnittelun takia lähtö- ja tulosunnat kilpailukeskukseen olivat kääntyneet lopulliseen suuntaan:

kilpailukeskussuunnitelma 1.10.2017

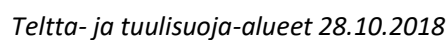
Ainoa suurempi muutos kilpailukeskussuunnitelmaan tehtiin lähtöpaikan osalta. Lähdöt siirrettiin keväällä 2018 tapahtumaan Heponiementieltä mikä salli enemmän tuuliteltpaikkoja, mutta toisaalta toi omat haasteesta lähdönjärjestelyihin.

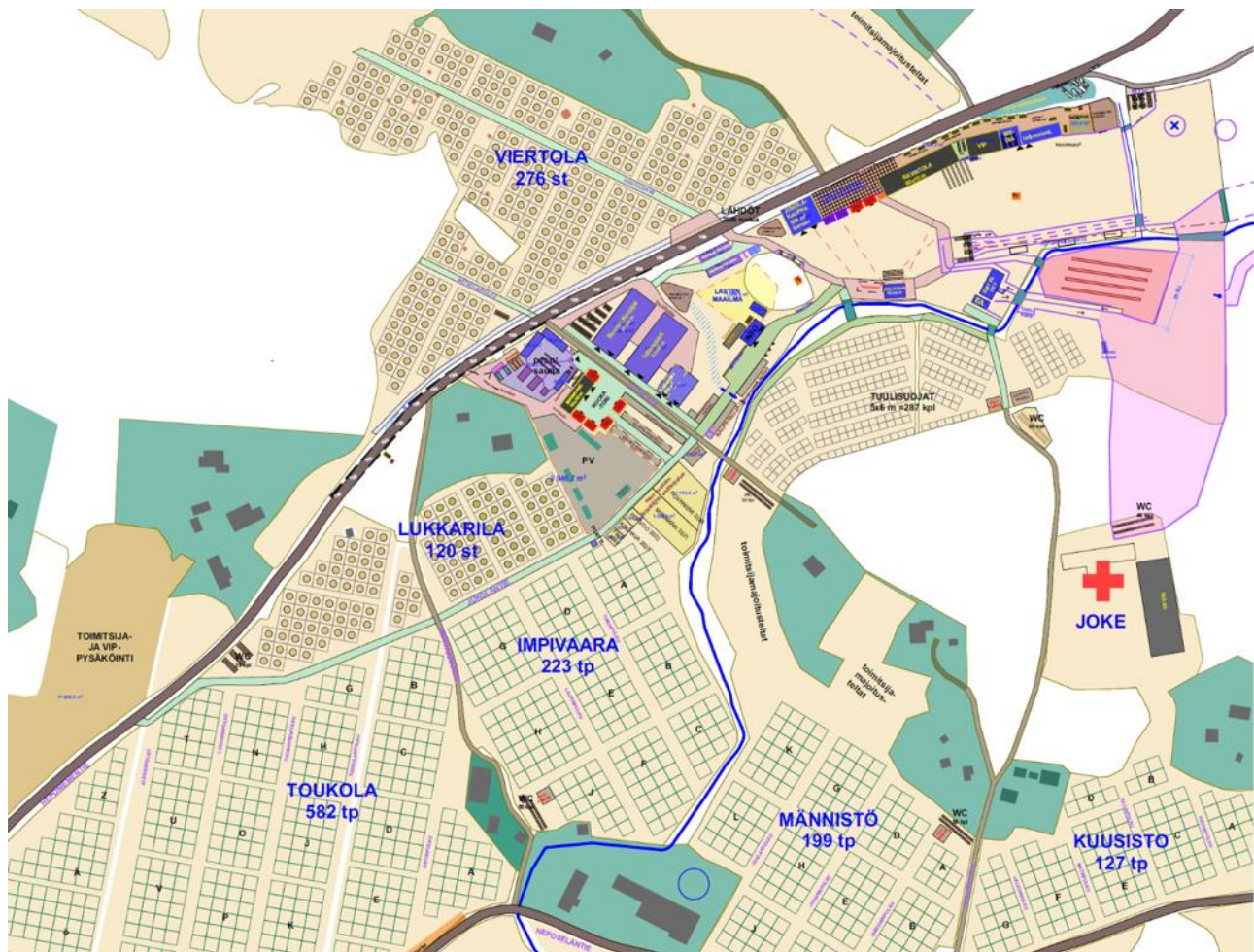
Kilpailukeskussuunnitelma 29.6.2018

Vuoden 2017 märkyyden takia pääscreeniä siirrettiin suunnitelmassa areena-alueen yläreunaan kuivemmalle kohtaa. Lopulta sreeni kuitenkin siirrettiin takaisin alueen eteläreunaan, jossa se juhlatavan kanssa toimi loistavasti kisapäivinä.

Yleissuunnitelman telttä-alueet tuli olla päätettynä lokakuussa 2018, jolloin ne vietiin telttavarausjärjestelmään:

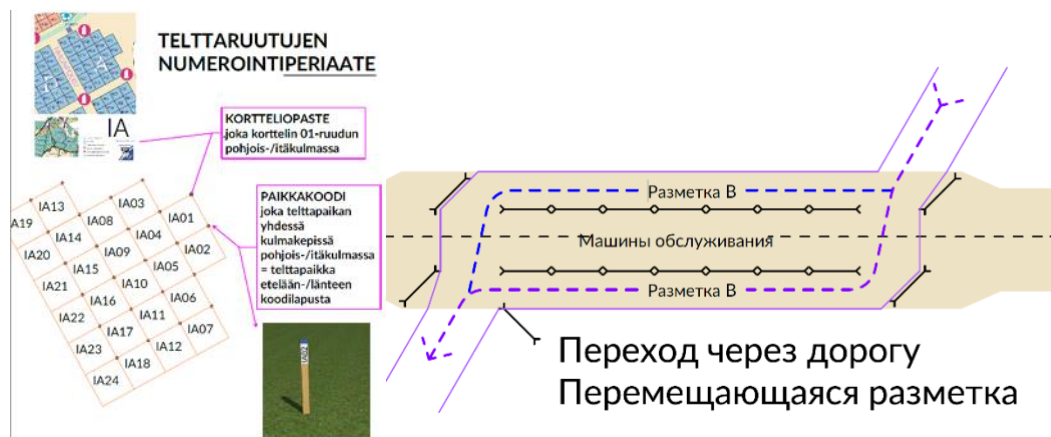
Muuten kilpailukeskuksen lopullinen suunnitelma "lukittiin" talvella 2018/2019:

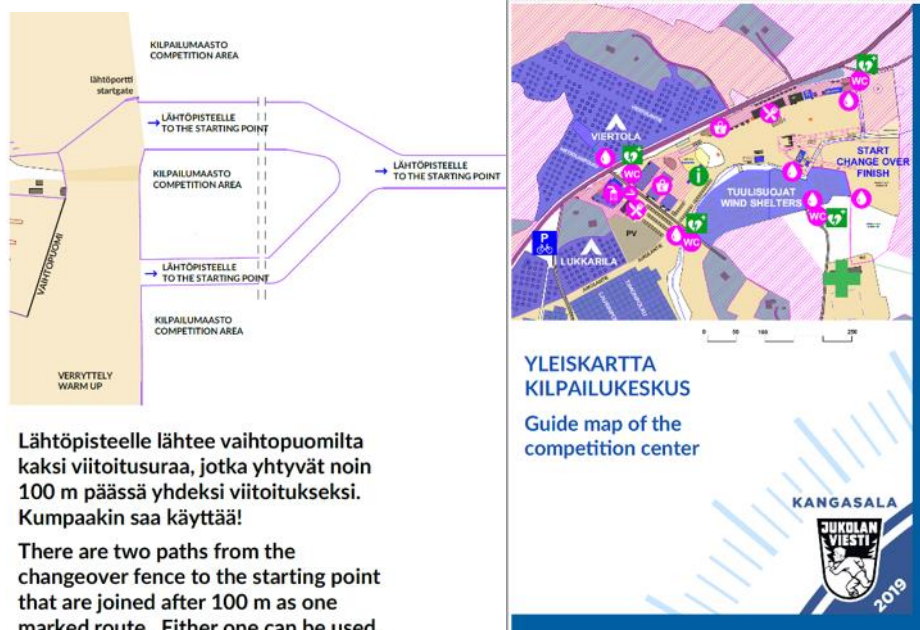

Kilpailukeskussuunnitelma 1.1.2019

Joitain tarkennuksia tehtiin vielä kevään aikana, viimeisimmät vielä kisaviikolla! ("suunnitellaan ja rakennetaan sunnuntai-aamuun asti, jolloin käännetään porakoneissa suunta ja aletaan purkamaan"!)

Lisäksi yleissuunnitteluun/ -suunnittelijalle kuului opas- ja ohjekarttojen laatiminen:

Kilpailukeskuksen tarkempi suunnittelu tehtiin kenttäpäällikön ohjaamana yhteistyössä kilpailuvaliokunnan ja muiden valiokuntien kanssa. Toimintojen suunnitteluun merkittävästi vaikuttavat asiat ratkaistiin v. 2018 syksyllä. Tällaisia olivat mm. ympäristöluvut, sähkön ja veden käyttöön liittyvät sopimukset, jne. Suunnitelman toimivuutta tarkasteltiin 2018 Lahti-Hollola-Jukolan havaintojen perusteella.

Kilpailukeskuksen rakentaminen ja rakenteet

Maapohjatyöt

Kilpailukeskusalue sijaitsi pellolla, mahdollisiin kevään ja alkukesän sateisiin varauduttiin rakentamalla huoltoteitä maalialueen konttien kuljetusta, telttojen pystytystä sekä kauppojen- ja ravintoloiden huoltoajoa varten. Huoltoteiden vahvistamiseksi tiealueilta kuorittiin pintamultaa noin 20-30 cm ja lisättiin saman verran mursketta. Samalla tavalla tehtiin myös maalialueen konttirakennelman alusta.

Kevyempien kuljetusten tiestöä tuettiin lisäämällä niihin ohut (noin 5-10cm) hiekkakerros, joka voitiin purkuvaiheessa vain levittää ja jättää peltoon.

Maapohjatyöt suunniteltiin yhteistyössä maanomistajien ja urakoitsijoiden kanssa.

Maapohjatyöt aloitettiin huhtikuussa 2019.

Maapohjatyöt toteutettiin osin Kangasalan kaupungin tuella siten, että kenttävaliokunta tilasi tarvittavat työt.

Olemassa olevan tiestön liittymien lisäyksiä ja parantamisia tehtiin siten, että kilpailun aikaiset huoltokuljetukset voitiin suorittaa muuten kuin ajamalla kilpailukeskuksessa liikkuvan yleisön seassa.

Pysäköintialueina käytettävillä pelloilla tehtiin erilliset sisäänajo ja ulosajoliittymät. Liittymien parantamiseen ja rakentamiseen tarvittavat luvat haettiin Pirkanmaan ELY-keskukselta.

Majoitusalueet sijaitsivat nurmipelloilla ja niille ei ollut tarvetta tehdä mitään maapohjatöitä.

Kauppatteltojen maapohjiin ei tehty tasauksia yhden ison kauppatteltan nurkka-aluetta lukuun ottamatta.

Telttojen pohjat tehtiin viiroista ja huopakankaista muuten paitsi telttatoimittaja teki Mediateltan lattian vanerilevyistä ja yhteen suureen kauppatteltaan kauppiaan toimesta tehtiin lattia muovisista elementeistä.

Sauna-alueen maapohjaan viirojen alle tehtiin noin 10 cm hiekkakerros.

Rakennustyöt

Kilpailukeskuksen rakentamista varten laadittiin aikataulu, johon merkittiin tärkeimmät työvaiheet. Aikataulussa oli merkittynä myös tärkeitä päivänmääriä kuten esim. telttaurakoitsijoiden tulo, ravintolan rakentajien tulo, screenien tulo yms., jolloin sitä edeltävät työt oli oltava valmiina ja esim. koska päästään sisustamaan telttoja.

Aikatauluun oli merkitty myös toimisto- ja varastokonttien tuontiajat, jotka oli sovittu konttivuokraajan (HRK) kanssa jo huhtikuun alussa. Aikataulua täydennettiin töiden edetessä.

Sähkötöitä aloitettiin talven 2019 aikana pääkaapelien vedolla.

Huhtikuun lopussa kilpailualueelle tuotiin ensimmäinen toimistokontti, joka toimi rakennusaikaisena tauko- ja ruokailutilana. Samaan aikaan tuotiin myös kaksi pöytäsiirtekeliä ja kolme aggregaattia, joita käytettiin toukokuun puoleen väliin saakka, jolloin saatiin sähkötyöt niin pitkälle, että laitteet voitiin liittää sähköverkkoon (kaksi aggregaattia sahoja- yksi taukokonttia varten). Sahat sijoitettiin kahdelle eri ”verstasalueelle” toinen maalialueen alkupäähän ja toinen sauna-alueelle.

Kilpailukeskuksen rakentaminen aloitettiin 2.5.2019 n. klo 8.00 jolloin talkoolaisia oli paikalla noin 15 henkilöä (innostava aloitus). Tavoitteena oli saada rakennustyöt valmiiksi kilpailua edeltävän viikonlopun aikana.

Aluksi töitä oli tarkoitus tehdä kahdessa vuorossa, että myös työssäkäyvät olisivat päässeet paremmin mukaan, vuorot 8-14 ja 14-20. Iltavuoroista kuitenkin luovuttiin koska iltavuoroon tuli korkeintaan 1-3 henkilöä.

Talkooaika määriteltiin tämän jälkeen joustavaksi alkaen klo 8 ja päättyen noin 17.00 kuitenkin siten että tulla ja lähteä sain kunkin mahdollisuuksien mukaan. Käytäntö muotoutui siten että pääosa (15-20 henk.) tuli aamulla vähän ennen klo 8 ja lähtivät noin 14-15. Talkoolaiset pitivät välillä vapaapäiviä mutta vähimmilläänkin talkoissa oli 10 henkilöä.

Talkoolaisten muonitus on tärkeä. Aamulla ensimmäiseksi kahvinkeitin päälle, ja kahvin juonnin yhteydessä jaettiin työt ja sen jälkeen talkoolaiset menivät työkohteille. Ruoka tuotiin Pikkolan koulun keittiöstä noin klo 10, ruokailuaika oli joustava. Muonituksessa on hyvä olla henkilö(t) jotka huolehtivat ruoan esillepanosta ja siisteydestä.

Telttapaikkojen, teiden ja kaapeleiden merkitsemisen maastoon suoritti Kangasalan kaupungin mittausosasto.

Kilpailuviikonloppuna päivystykseen osallistui sähköryhmästä kuusi henkilöä ja kenttäryhmästä neljä henkilöä.

Sähköryhmää työllisti kisaviikonlopun aikana mm. eräiden pienten myyntitelttojen sähköjen katkeilu.

Kenttäryhmän päivystäjiä työllisti vaihtoalueen aidan korjaus, metsässä olevan kameralavan kunnostus, muutaman katsomopenkin kunnostus ja parkkipaikalle sammuneen auton käynnistys apuvirran avulla. Talkoolaisia oli aina riittävä määrä ja talkoolaisten ammattitaito oli hyvä, mukana oli useita rakennusalan

ammattilaisia, joille voitiin antaa vetovastuu vaativimmista rakennuskohteista ja muutama sähköalan ammattilainen. Suurin osa talkoolaisista oli eläkeläisiä.

Rakenteet

Rakenteissa hyödynnettiin mahdollisimman paljon kiertävää kalustoon kuuluvaa materiaalia. Kangasalan Tredun rakennusalan opiskelijat rakensivat talven aikana Jukola-portin näkötornin, taksipisteen laavun ja muutamia TV-kameralavoja, jotka kuljetettiin toukokuun aikana kisakeskusalueelle.

Rakennuskokonaisuudet:

- Maalialueen aidat tehtiin kiertävän kaluston puisista aitaelementeistä. Elementit tuettiin maahan puutolpilla. Elementtien tuennassa huomioitava mainosten kiinnitys aitaan.
- Maalisuoralle kolme juoksukaistaa, jotka erotettiin toisistaan PV:n mars mars mainoksilla. TV:n edustajien pyynnöstä yleisön puoleinen elementtiaita pystytettiin noin 3m:n etäisyydelle juoksukaistasta.
- Maalisuoran alun kaistaopasteita varten pystytettiin kiertävässä kalustossa olevat puiset ristikkorekennetolpat ja niiden yläpuolelle kiertävän kaluston kattotuoli.
- Vaihto- ja lähtöalueiden aidat rakennettiin paikalla katkoduista ja teroitetuista 1,5 m pitkistä pystytolpista (50x100) jotka lyötiin maahan 3 m:n välein. pystytolppien väleihin kaksi vaakalautaa. Lähtöalueelle rakennettiin noin 700 m aita. Yhteensä aita rakennettiin noin 2200 m
- K-pisteelle menevä viitoitus tehtiin Jukola-kielletyn alueen nauhasta, joka sidottiin puihin ja maahan lyötyihin puutolppiin.
- Lasten maailman aitoihin käytettiin kiertävän kaluston oranssista muoviaita.
- Kisakeskusalueen Ravintola-, Vip-, Media- ja talkooruokala telttojen väleihin rakennettiin noin 2,5 m korkeat seinät kevytpeitteestä ja tukirakenteet laudasta.
- Maalialueelle rakennettiin tilat tulospalvelulle, Venlojen kartoille, Jukola kartoille, Jukola-Webille, kenttäselostukselle, TV ja radioselostajille sekä vaijerikameran ohjaajalle kahteen kerrokseen sijoitetuista kolmestatoista kontista, jotka vuokrattiin HRK:lta. Toisen kerroksen tukirakenteiden ja kulkusiltojen rakentamiseen kului aikaa 3-4:lta talkoolaiselta (rakennusalan ammattilaisia) vajaa 4 talkoopäivää.
 - Ensimmäiseen kerrokseen murskepedille asennettiin neljä toimistokonttia (2,4m x 6,0m) IT-toimintoja varten, yksi toimistokontti (2,4m x 6,0m) Jukola-WEB toimintoja varten, yksi toimistokontti (2,4m x 6,0m) taukotilaksi sekä kontti (2,4m x 3,0m) Venlojen viestin ja kontti (2,4m x 3,0m) Jukolan viestin karttojen säilytystä varten. Konttikerrosten väliin rakennettiin tukirakennelmat 150x150 puupalkeista ja vanhoista sähköpylväistä. Kulkutasot tehtiin 50x100 lankuista. Metalliset portaot vuokrattiin HRK:lta.
 - Toiseen kerrokseen asennettiin kenttäkuuluttamo, joka koottiin kahdesta (2,4m x 6,0m) kontista, jotka yhdistettiin yhdeksi tilaksi (toisesta kontista oli toinen pitkä seinä poistettu ja toisesta molemmat pitkät seinät jo HRK:n toimesta). Toisen kontin toiselle pitkälle sivulle rakennettiin seinä, johon tuli koko kontin pituudelta 1,2m korkea pleksi-ikkuna. TV- ja radioselostajille asennettiin yhteensä kolme erillistä toimistokonttia (2,4m x 3,0m) joissa oli ikkuna maalisuoralle päin. Radioselostaja olisi halunnut koko seinän levyisen ikkunan mutta sellaista konttia ei ollut saatavissa. Vaijerikameran ohjaajalle asennettiin yksi toimistokontti

(2,4m x 3,0m) josta hänen oli mahdollisuus nähdä vaijerikamera koko sen toiminta-alueella koska kontin oviaukkoon rakennettiin uusi ikkunallinen ovi.

- Maalin leimauskorokkeet kiertävästä kalustosta.
- Vaihtopuomi kiertävän kaluston elementeistä.
- Karttatelineet kiertävän kaluston elementeistä ja kartta-alueen valaistus kiertävästä kalustosta.
- Juhlalava vuokrattiin valmiiksi pystytettynä ja purettuna telttatoimittajalta. Penkit (noin 350 hengelle) juhlalavan eteen saatiin lainaksi Kangasalan seurakunnalta ja kahdelta kyläyhdistykseltä, lisäksi noin 30 puupölkkyä istumista varten.
- Jukola-portin näkötornin Kangasalan Tredun rakennusalan opiskelijat rakensivat talven aikana. Näkötornin suunnitteli Mikko Heikkinen.
- Isot opaspaalut 2,5m x 2,5m kork. 3,0m (5 kpl) rakennettiin kisa-alueen ”verstasalueella” ja siirrettiin h-auton peräkärreillä paikoilleen.
- Infon opastaulu (noin 20m pitkä) rakennettiin paikalla OBC-levystä.
- Pienet lipputangot ja jalusta kiertävästä kalustosta.
- Korkeat lipputangot (2 kpl) ja betonijalustat kiertävästä kalustosta.
- Tulostaulut (11 kpl) rakennettiin paikan päällä OSB levystä. Jukolan yö-osuuksien tulostauluihin asennettiin sähkövalaistus.
- Ylen kisastudion rakensi paikallinen rakennusfirma, studio tuotiin kahtena osana kisapaikalle ja pystytettiin paikalla rakennetun noin 1m korkean puurakenteisen jalustan päälle.
- Kutsuvieraskatsomot saatiin lainaksi Kangasalan kaupungilta.
- TV-kameratelineet yhteensä 8 kpl rakennettiin puutavarasta, kaksi telinettä rakennettiin talven aikana Kangasalan Tredun rakennusalan opiskelijoiden toimesta, loput rakennettiin kisa-alueen ”verstaalla” ja siirrettiin paikoilleen. Kisastudion vieressä olevan TV-kamerateline oli 4m korkea ja sen rakenteisiin kiinnitettiin yhdet kisakeskusalueen opaskartat.
- Infon hyllyinä- ja palvelutiskinä käytettiin osittain kiertävän kaluston tarvikkeita ja lisähyllyt rakennettiin paikan päällä.
- Ravintolan asiakaspöydät koottiin Lahti-Hollolasta tuoduista maalatuista OSB-levypöydistä.
- Kaapelikameran vaijerin kiinnitystä varten pystytettiin vaijerin (pituus n. 350 m) molempiin päihin 17 m pitkät (korkeus maanpinnasta noin 15,5 m) sähkötolpat molempiin tolppiin kaksi harusvaijeria. Käytetyt sähkötolpat saatiin Vera Oy:ltä.
- Alueella rakenteilla olevaan tallirakennukseen rakennettiin tilat ensiavulle ja johtokeskukselle. Ensiaputiloja varten pystytettiin teltat tallirakennuksen sisälle. Johtokeskusta varten oli tallirakennuksen vieressä neljä konttia.
- Vaihtoalueelle rakennettiin väliaikaseurantakatos vaihtoa odottavien käyttöön.
- Kisakeskusalueen läpi menevän valtaojan yli rakennettiin yhteensä viisi siltaa. Kannakkeet vanhoista sähköpylväistä, joiden päälle 50x100 lankuista koolaus ja lankkujen päälle 18 mm vanerilevy.

Maalialuekonttien kerrosten välirakenteet.

Vaihtoalueen väliaikaseurantakatoksen havainnekuva.

Ison kauppatehtaan rungon pystytys.

Maalisuora 12.6.2019

Puutavaraa yhteensä eri kohteiden rakentamiseen käytettiin n 18 km ja levytavaraa yhteensä n 420 m² jakautuen seuraavasti:

- lauta 22X100(-125) mm n 6000 m
- lankku 50x100 mm n 4000 m
- parru 100x100 mm n 80 m
- parru 150x150 mm n 50 m
- rima 22x50 mm n 7000 m
- rima 50x50 mm n 400 m
- vaneri 18 mm n 300 m²
- osb-levy 12 mm n 120 m²

Luvuissa ei ole mukana kiertävässä kalustossa valmiina olevia rakenteita. Kiertävän kaluston materiaaleista tehtävät ao. rakenteet on helppo toteuttaa, kunhan ensin osallistuu niiden purkuun edellisissä Jukoloissa tai sitten vähintäänkin hyödyntää esim. Louna-Jukolan aineistoja, josta löytyy eri rakenteiden kokoamisohjeet. Jotkin rakenteet / elementit tarvitsevat jo päivitystä tai korjausta, koska niitä säilytetään talvet ulkona tai niitä hieman muutetaan kulloistakin kisa-aikaa vastaaviksi.

Kontit

Erilaisia toimintoja varten vuokrattiin (HRK:lta) 31 kpl kontteja, lisäksi saatiin lainaksi yksi kontti yhteistyökumppanilta yksi seuran oma kontti sekä yksi kaupungin pieni varastokoppi. Yhteensä 34 tilaa.

Alla olevassa taulukossa on HRK:lta vuokratut kontit toimituspäivineen.

PVM	MALLI	K-KOODI	HRK NRO	MIHIN /KENELLE
29.4.	TSTOTILA 3,3X7,2 M	K 34	186501	TALKOOLAISET TAUKO
8.5.	TERÄSKONTTI 20'	K 32	181402	RAK.TARVIKE VARASTO
9.5.	TSTOTILA 2,5 X 6,2 M	K 1	176924	MAALIALUE 1. KERROS IT /TULOSP
	TSTOTILA 2,5 X 6,2 M	K 2	186675	MAALIALUE 1. KERROS IT/TULOSP
	TSTOTILA 2,5 X 6,2 M	K 3	186676	MAALIALUE 1. KERROS IT/TULOSP
	TSTOTILA 2,5 X 6,2 M	K 4	174358	MAALIALUE 1. KERROS IT/TULOSP
	TSTOTILA 2,5 X 6,2 M	K 5	174357	MAALIALUE 1. K HUOLTO/TAUKO
	TERÄSKONTTI 10'	K 6	177546	MAALIALUE KARTAT
	TERÄSKONTTI 10'	K 7	158464	MAALIALUE KARTAT
	TSTOTILA 2,5X3,0 M	K 8	179615	MAALIALUE LIVE STUDIO
16.5.	TSTOTILA 2,5 X 3,0 M	K 9	186684	MAALIALUE 2. KERROS RADIO
	TSTOTILA 2,5 X 3,0 M	K 10	179606	MAALIALUE 2. KERROS TV RUOTSI
	TSTOTILA 2,5 X 3,0 M	K 11	179600	MAALIALUE 2. KERROS TV SUOMI
	TSTOTILA 2,5 X 6,0 M	K 12	186677	MAALIALUE 2. K KUULUTTAMO (ISO IKKUNA)
	TSTOTILA 2,5 X 6,0 M	K 13	186678	MAALIALUE 2. K KUULUTTAMO
	TSTOTILA 2,5 X 6,0 M	K 33	170593	SAUNA TALKOOLAISET
	TERÄSKONTTI 10'	K 35	185846	TV/RADIO VERKKOL. VARASTO
31.5.	TSTOTILA 3,3 X 7,2 M	K 24	175717	JOKE/EA
	TSTOTILA 3,3 X 7,2 M	K 25	186618	JOKE/EA (LAHDESTA vko 22)
	TSTOTILA 3,3 X 7,2 M	K 36	186619	JOKE/EA (HAMMASHOITO)(LAHDESTA vko 22)
3.6.	TSTOTILA 2,5 X 3,0 M	K 19	184205	VAIHTOP. ALUE TV TAUKO
	TSTOTILA 2,5 X 6,0 M	K 20	175849	VAIHTOP.ALUE TALKOOLAISET TAUKO
	TSTOTILA 2,5 X 6,0 M	K 21	175850	TALKOO INFO
	TSTOTILA 2,5 X 6,0 M	K 22	186679	TALKOO INFO
	TSTOTILA 3,2 X 7,2 M	K 23	186617	ESIINTYJÄT BACK STAGE
5.6.	TSTOTILA 2,5 X 6,0 M	K 26	186680	JOKE/EA
	TSTOTILA 2,5 X 6,0 M	K 27	186681	JOKE/EA
	TERÄSKONTTI 20'	K 28	176281	P-ALUEELLE
	TERÄSKONTTI 20'	K 29	180373	P-ALUEELLE
	TERÄSKONTTI 20'	K 30	180372	P-ALUEELLE
	TERÄSKONTTI 20'	K 31	165463	P-ALUEELLE

HRK:lta vuokratut kontit ja toimitusajat.

Pystytettävät teltat

Kilpailukeskuksen teltoista pyydettiin tarjoukset kahdelta yritykseltä. Tarjoukset pyydettiin sisältäen telttojen vuokran lisäksi pystytyksen ja purun sekä myös siten että tarjous sisälsi telttavuokran lisäksi vain pystytys- ja purkutyön ohjaukset/työnjohdon ja pystytys sekä purku tehtäisiin talkootyönä. Lisäksi tarjouksissa ja tarjousten vertailuissa huomioitiin myös mm tarvittavat koneet ja nosturit, kuljetuskustannukset, mahdolliset asentajien majoitus-, matka- ja ateriakustannukset. Edellä mainitut asiat huomioiden telttatoimittajaksi valikoitui UCRent nimenen yritys, jolta teltat vuokrattiin siten, että yritys hoiti myös telttojen pystytyksen ja purun. Sopimukseen sisältyi myös juhhalava.

UCRent toimitti kaikkiaan 17 telttaa ja juhhalavan.

Lisäksi vuokrattiin 3 telttaa Apupapu-nimiseltä toimittajalta. Kaikkiaan telttapinta-alaa oli yhteensä vähän yli 7000 m².

Ravintolatoiminnot oli ulkoistettu Nordic Gourmetille, joka myös toimitti ravintola ym. tarvitsemansa teltat.

Telttanumero	Nimi	Koko
1	Talkooruokala	30 x 10m
2	MEDIA	15 x 15m
4	Emit-sisään-ja ulosluku	20 x 10m
5	Maali ensiapu	12 x 6m
6	GPS-teltta	6 x 3m
7	INFO	18x10m
8	Lastenmaailma	12x6m
9	Pääensiapu	18x6m 2kpl
10	Erikoislääkäri	8 x 6m
11	Ensiapu henkilöstö	8 x 6m
12	Pesu/pukeutuminen 1	15 x 4m
13	Pesu/pukeutuminen 2	21x6m
14	Pesu/pukeutuminen 3	21x6m
15	Kauppa 1	50 x 21.3m
16	Kauppa 2	50 x 21.3m
17	Kauppa 3	25x21.3m
18	Jukolakauppa 4	25x21.3m
19	Juhlalava	15.42 x 10.28
20	Kauppakujateltoa	51 x 6 m
21	Emit-nollausteltoa (Apupapu)	4 x 8 m
22	Talkoopiste (Apupapu)	5 x 9 m

Juhlalava

Juhlalavan, jonka koko oli n. 15 x 10 m toimitti telttatoimittaja UCRent. Juhlalava pystytettiin 2-3 viikkoa ennen kilpailua.

TV-kaapelit

TV:n ja screenien vaatimat kaapelit jouduttiin osittain vetämään yleisöalueen poikki. Tämän vuoksi kaapelit sijoitettiin maanpäällisiin kaapelikouruihin ja maahan kaivettuihin uriin. Tien ylitykset ilmajohtoina. TV:n myöhäisen saapumisen ja heti TV-lähetyksen päättymisen jälkeen poistuminen aiheuttaa omat vaatimukset kaapeleiden vetämiselle. Sen johdosta helpointa on tehdä kaapeloinnit maanpäällisinä. Tämä on hieman työläämpi toteuttaa, mutta purussa säästää aikaa ja vaivaa. Peittäminen maamassoilla ei ole kovin hyvä tapa.

Kuitukaapeli

Kuitukaapelia tarvittiin kisakeskusalueella satoja metrejä. Kaapelit vedettiin osin aitoja pitkin, yleisöalueella kaapelit kaivettiin maahan ja päälle suojakouru ja maata, alueilla, joihin ei yleisö päässyt kaapeli vedettiin maan pinnalla.

Kenttämajoitus ja tuulisuojat

Majoitusalueille ja tuulisuojille oli varattu yhteensä n. 28 hehtaaria peltoa. Maapohjatöitä majoitus ja tuulisuoja alueelle ei tarvittu.

Majoitustelttojen varaaminen tehtiin netissä, jonka ohjelma vaati, että suunnittelussa oli huomioitava paikkojen koordinaattitiedot. Puolijoukkuetelttojen, samoin kuin seurojen tuulisuojapaikkojen, varaamisen ja jaon käyttäjille hoiti toimistovaliokunta.

Telttapaikat

Telttapaikkoja merkittiin yhteensä 1500 kpl. Majoitusruudut (10 x 10 m) mitattiin ja merkittiin maastoon Kangasalan kaupungin mittausosaston toimesta puolijoukkuetelttojen osalta edellisenä syksynä ja loput keväällä 2019. Majoitusalueet jaettiin kortteleiksi, joita reunusti 4-8 metrin kävely-/tieurat.

Nuotiopaikat sijoitettiin jokaisen majoitusalueen välittömään läheisyyteen, yhteensä 4 kpl. Nuotiopaikoilla sallittiin ainoastaan trangian käyttö ja tupakointi, muu avotulen teko oli kielletty.

Tuulisuojapaikkoja merkittiin maastoon 335 kpl. Ruudut olivat 5 x 6 metrin kokoisia. Telttapaikat sijoitettiin niin että ainakin osa oli yhdistettävissä yhdeksi suuremmaksi paikaksi.

Puolijoukkuetelttoja pystytettiin yhteensä 396 kpl. Pystytyksen hoiti Puolustusvoimat. Telttojen paikat merkittiin maastoon edellisenä syksynä. Alue sijaitsi nurmipellolla. Teltat sijoitettiin 10 metrin välin (keskisalosta keskisalkoon) ja tasaisin välimatkoin n. 8 metrin palokatkot.

Majoitusalueiden suunnittelu tehtiin muun kisakeskusalueen suunnittelun yhteydessä.

Opaskarttoja sijoitettiin jokaisen sisääntuloväylän varteen ja jokaisen majoitusalueen välittömään läheisyyteen.

Materiaalit

Materiaalitoimintoja varten oman ryhmän muodostamisesta keskusteltiin. Tätä ei kuitenkaan toteutettu, vaan materiaalin hankinta jäi suurelta osin eri valiokuntien tehtäväksi.

Kenttävaliokunta hankki myös osin muiden valiokuntien yleismateriaalin ja valiokunnat itse oman erikoismateriaalin. Tämä toteutettiin siten, että valiokunnat ilmoittivat maaliskuun loppuun mennessä omat

materiaalitarpeensa hyödyntäen heille etukäteen jaettua aiempien Jukoloiden pohjalta tehtyä excel-taulukkoa. Sen jälkeen tehtiin yhteenveto materiaalitarpeista.

Maa-ainekset ja puutavaran hankinta kilpailutettiin.

Maa-ainekset (murske ja hiekka) hankittiin useammalta eri toimittajalta yhteensä noin 8000 tonnia, eli noin 120 kasettikuormaa.

Puutavaran toimitti Messupuu Oy, jolta saatiin myös rimaa noin 5000 m mainostilaa vastaan.

Pienrautatavara hankittiin Etralta ja läheisestä Pälkäneen K-raudasta aina tarpeen mukaan.

Osa materiaalista ostettiin Lahti-Hollola Jukolasta.

Tarvittavista konteista ja tiloista pyydettiin tarjoukset kahdelta eri vuokraamolta. Paikalliselta rakennuskonevuokraamolta pyydettiin samassa yhteydessä myös tarjoukset koneista, nostimista, telineistä, aidoista, sähkötarvikkeista, jne arvioidun tarpeen perusteella. Lopullinen ratkaisu toimittajasta tehtiin huomioiden kaikki em. asiat siten, että kontit ja muu vuokraamomateriaali voitiin ottaa yhdeltä toimittajalta. Toimittajaksi valittiin Hämeen Rakennuskone Oy (HRK), jonka kanssa yhteistyö toimi koko ajan erittäin hyvin ja joustavasti.

Kaikessa toiminnassa käytettiin mahdollisuuksien mukaan kiertävään kalustoon kuuluvaa materiaalia.

Koneet, laitteet ja kalusteet

Rakentamista varten tarvittiin:

- 2 kpl kurottajia (Manitou), käyttöaika viisi viikkoa (Lamminsivu Oy)
- 1 kpl 30 m puomilla oleva autonosturi, 2 vrk isojen telttojen pystytykseen ja purkamiseen (Kuljetusliike OT-Kiito Oy)
- 1 kpl saksinosturi, 4 viikkoa (HRK)
- 2 kpl Hiab-nosturilla varustettuja kuorma-autoja, satunnaisesti tarvittaessa erilaisia nostoja varten.
- 1 kpl raskas kaivinkone koko rakentamisen ja purkamisen ajan.
- 2 kpl kevyitä kaivinkoneita koko rakentamisen ja purkamisen ajan.
- 1 kpl traktori-peräkäräry yhdistelmä koko rakentamisen ajan.
- 1 kpl tasausjyry tilapäisten teiden ja liittymien rakentamisen ajan.
- (Maanrakennuskoneet Maanrakennus T. Haavisto Oy)
- 2 kpl pöytäsiirrettäviä, koko rakentamisen ajan (HRK)
- 2 kpl aggregaatteja, rakentamisen alusta sähköistyksen valmistumiseen saakka noin 3 viikkoa (HRK)
- Työkaluina käytettiin pääasiassa talkoolaisten omia laitteita ja koneita.
- Työkaluja ostettiin vain vähän 10 kpl käsisahoja, 2 kpl katkaisupihettejä 1 kpl vesuri.
- Lapiot, lekat, rautakanget ja vesurit saatiin lainaksi kaupungilta.
- Porakoneiden ruuvauskärjet, ruuvit ja pientavarat haettiin tarpeen mukaan läheisestä K-raudasta.

Rakentamisen aikana oli käytössä yksi mönkijä. Kilpailupäivinä mönkijöitä oli käytössä yhteensä 7 kpl.

Rakentamisen aikaisia kuljetuksia kisakeskusalueella hoidettiin talkoolaisten henkilöautojen peräkäräryillä.

Verkkokontin ja kenttäkuuluttamon jäähdytystä varten vuokrattiin (HRK) kaksi jäähdytyskoneetta a' 2,5 kW ja lisäksi ostettiin Pälkäneen K-raudasta kaksi jäähdytyskoneetta sillä ehdolla, että ne voidaan palauttaa käyttämättömänä. Kenttäkuuluttamoon varattu jäähdytyskone asennettiin kuitenkin verkkokonttiin siellä jo olevan lisäksi koska lämpökuorma kontissa oli liian suuri yhdelle 2,5 kW:n koneelle. Lauantaipäivän pilvisen ja viileähkön sään (n. 18 C) vuoksi kenttäkuuluttamoon ei tarvinnut asentaa varastoon ostettuja jäähdytyskoneita ja ne voitiin palauttaa käyttämättömänä.

Pöytiä tarvittiin yhteensä noin 150 kpl tuoleja noin 300 kpl ja penkkejä yht. noin 300 m. Pöytiä oli jo aikaisemmin saatu lahjoituksena Metso Oy:ltä ja Kangasalan kaupungilta ja varastoitu seuran varastoon noin 100 kpl. Loput tarvittavista pöydistä ja tuoleista saatiin lainaksi Pikkolan yläasteelta.

Purkaminen

Purkaminen aloitettiin välittömästi kilpailun päättymisen jälkeen siten, että eri pisteiden toimijat purkivat ja veivät pois sinne tuomansa käytössään olleen materiaalin sunnuntain tai viimeistään seuraavan päivän kuluessa. Sen jälkeen purettiin kalusteet ja rakenteet yhteistyössä rakennusosaston ja toimipisteen henkilöstön kanssa. Purkaminen aloitettiin vuokrateltoista, jotta telttatoimittaja pääsi purkamaan niitä mahdollisimman nopeasti. Teltat oli purettu ja poiskuljetettu keskiviikkona paria pientä telttaa lukuun ottamatta, jotka urakoitsija purki torstaina.

Purkaminen ja materiaalien kuormaaminen poiskuljetettavaksi tehtiin yhteistyössä v 2020 ja 2021 Jukolan järjestäjien kanssa. 2020 ja 2021 järjestäjät hoitivat kiertävän materiaalin purkamisen ja heille siirtyvän materiaalin kuljetukset. Kisakeskusalueelle jäi vielä huomattava määrä kiertävän kaluston tavaraa aitaelementtejä, lippukoppeja, saunan vesiastioita (osin rikkinäisiä), pöytiä yms., jotka Kangasalan Jukolan organisaatio lupasi yhteisestä sopimuksesta hävittää.

Purkaminen oli tehty suurelta osin kilpailua seuranneen viikon aikana, mutta seuraavalle viikolle jäi myös jonkin verran purettavaa. Viimeiseksi purettiin maahan upotetut sähkö- ja tietoliikennekaapelit sekä vesijohdot.

Kisakeskusalueen väliaikaiset tiet ja pysäköinti- ja telтта-alueiden liittymät purettiin maanomistajien kanssa tehdyn sopimuksen mukaan heinäkuun aikana. Alueella jäi vielä tavaroita yhdelle maanomistajan kanssa sovitulle peltolohkolle, josta kuka tahansa sai käydä hakemassa tarpeelliseksi katsomiaan tavaroita, elokuun lopussa loputkin tavarat koottiin siirtolavalle ja vietiin kierrätyskeskukseen.

Purkamiseen kannattaa varata riittävästi henkilökuntaa ja koneita koska purettavaa ja poiskuljetettavaa on paljon. Käytössä on oltava vähintään 3 kuormaajaa. Etukäteen kannattaa myös miettiä mihin ko. materiaali menee tai mitä siitä on sovittu.

Lisäksi tulee vielä kaiken vuokratilustun, telttöjen, jätteen ja eri toimijoiden materiaalisirrot. Kilpailuviikolla ja viikonloppuna tavaraa ja materiaalia tuo paikalle tuhansia ihmisiä, kuitenkin siivoamiseen ja purkuun on kilpailun jälkeen käytössä vain muutama kymmenen tekijää.

Rakentamisen aikataulu

Rakentamista varten laadittiin suuntaa antava aikataulu.

KANGASALA JUKOLA 2019 RAKENNUSAIKATAULU; 22.04.2019		alkaen	valmis
1	Majoitus- ja tuulisuojatelta-alueiden nurkkien merkkaukset	2.5.	8.6.
2	Kilpailukeskuksen IT-verkon ja sähkötöiden rakentaminen	2.5.	12.6.
	Maakaapelointi, huhtikuun aikana		26.4.
	Runkoverkko	29.4.	17.5.
	Pakkiverkko	20.5.	31.5.
	Varmennustarkastus	20.5.	24.5.
	Yleisvalaistus	13.5.	17.5.
	Teltojen valaistus		7.6.
	Kuituhitsaus		
3	Kilpailukeskuksen maali-, vaihto- ja siihen liittyvien tilojen ja aitojen rakentaminen	2.5.	11.6.
	Maalikonttien murskealusta		
	1. krs kontit	9.5.	10.5.
	Tukirakennelma 2. kerroksen konteille, puurakenne		
	2. krs kontit	16.5.	18.5.
	Lava, kulkusillat ja portaat		18.5.
	Konttien kalustus, pöydät tuolit		11.6.
	Maalialueen ja vaihtoalueen aidat ym.	2.5.	18.5.
	Raskaan kaluston huoltotiet (PV:n alue, taulamatintie, juhla-lava, ravintolat, VIP ja media)	2.5.	24.5.
4	Teltojen pohjien ja ruokatorin tasaukset	17.5.	23.5.
6	Teltojen ja juhla-lavan pystytykset (UC rent, Nordic Gourmet)	24.5.	7.6.
	Teltojen lattia viirat ja huovat		7.6.
7	Televisiotuotannon tarvitsemien alueiden lopullinen tasaus	1.6.	11.6.
8	Infoalueen rakennelmat ja kalusteet	7.6.	11.6.
9	Lastenmaailman aidat ja rakenteet	7.6.	12.6.
10	Sauna- ja pesualueen rakentaminen putkistoinen	9.5.	9.6.
11	Vesijohtoverkon rakentaminen juomapisteille	2.5.	
12	WC-alueiden tasaus tarvittaessa	20.5.	
13	Viitoitusten ja opasteiden sekä Jukola-portin pystytys	3.6.	11.6.
14	Jukolantien ja muiden kevyenliikenteen väylien rakentaminen	20.5.	11.6.
15	Screenien alustojen tasaus ja lujitus	3.6.	7.6.
16	Tienvarsi- ja ojanvarsi-aitojen ja ylityssiltojen rakentaminen	2.5.	15.5.
17	Ulkokalusteiden (ravintola pöydät) ja tulostaulujen pystytys	30.5.	10.6.
18	TV-tuotannon kamerajalustat ja kisastudiot paikoilleen	3.6.	7.6.
19	Tulipaikkojen varusteet paikoilleen	10.6.	11.6.
20	Johtokeskuksen ja pääensiavun rakenteet	27.5.	11.6.
21	Linja-autojen purkupaikkojen mahdollinen tasaus	10.6.	13.6.
22	Lipputangot (2 isoa ja maakohtaiset) paikoilleen	10.6.	12.6.
23	Sotilasteltojen purkupaikan liittymä		30.5.
24	Info-aulut paikoilleen		10.6.
25	Pysäköintialueiden liittymien rakentaminen	3.6.	12.6.
26	Pysäköintialueiden pysäköintilinjien merkkaukset maastoon	3.6.	12.6.
27	Uusintalähdössä tarvittavan metsäalueen raivaus		10.5.
28	Linja-autojen kääntöpaikka		10.6.
29	2 Ea- pistettä maastossa tasaus ja telttä		8.6.
30	Linkkimaston alustan tasaus		5.6.
31	Uran parannus EA-paikalta maalialueelle		10.5.
32	Kamera-alustat (lisäys edellisiin)		30.5.
33	Köysiratakamera, pylväät		10.6.

34	Selostuskoppien kalusteet + muu kalustus	11.6.
35	Kontit (kenelle + laatu), katso konttiluettelosta	
36	Pääensiavun maaston tasaukset	7.6.

Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa

Kilpailukeskus- ja kenttävaliokunta tarvitsee tehtävänsä toteuttamiseksi muiden valiokuntien vaatimukset ja tarpeet eri kohteilla. Tarpeita käsitellään eri valiokuntien yhteistyökokouksissa ja ne täsmentyvät suunnittelun edetessä. Tarvittavia tietoja eri valiokunnilta ja muilta tahoilta ovat mm:

Kartta- ja ratavalioikunta

- Kilpailukeskuksen suunnitteluun liittyvät ratatiedot kuten viimeisten rastien paikat, k-piste ja kielletyn alueen rajat.
- Reitit kilpailukeskuksesta maastoon liikkumista varten
- Teltta-, kontti-, puutavara-, tarvike ja teline tarpeet
- Jätehuoltopisteiden tarpeet rata-alueella

Kilpailuvaliokunta

- Internet- ja tietoliikenneyhteyksien reitit ja rakentamistarpeet lähtö-, vaihto- ja maalialueella
- Varustarkastuksen ja emit-nollauksen tilantarpeet, kalusteet, sähkötehot ja it- ja jätehuoltotarpeet
- Tulostaulujen, karttakonttien tilantarpeet ja varustelutarpeet
- Lähdön- vaihdon ja maalin rakennetarpeet ja opasteet

IT-valiokunta

- Internet- ja tietoliikenneyhteyksien reitit ja rakentamistarpeet kilpailukeskusalueella
- Maastoyhteyksien reitit ja liittymäpisteet kilpailukeskuksen alueella
- Emit-teltan tilantarve, kalusteet, sähkö- ja valaistustarpeet
- Tulospalvelukonttien tilantarpeet, kalusteet, valaistus, sähköntehon tarpeet
- Kuljetustarpeet

Liikenne-, turvallisuus- ja ensiapuvaliokunta

- Ea-teltan ja sairaalan tilantarpeet, varustus, sähkö- ja internetyhteydet, jätehuolto – ja vesipistetarpeet
- Opasteet, paloturvallisuus
- Johtokeskuksen sijainti, varustelu, yhteydet
- Rakentamis- ja purkuvaiheiden vartiointijärjestelyt
- Parkkialueiden tilantarpeet ja varustus, liikenneyhteydet
- Materiaali- ja henkilöstökuljetukset
- Kuljetuskaluston varaaminen/hankkiminen
- Linja-autojen purku- ja lastauspaikat
- Asuntovaunu ja -autoparkit
- Sähkö-, jätehuolto – ja vesipistetarpeet
- Opasteet

Talous- ja markkinointivaliokunta

- Kauppojen sähkötarpeet, internet-yhteydet, telttojen määrät ja koot, kalusteet, jätehuoltotarpeet
- Käytettävissä olevat sopimuskumppanit rakentamisen toteuttamiseksi
- Mainosten sijainti ja kiinnitystarpeet

Toimisto-, ohjelma ja VIP-valiokunta

- Infoteltan, ohjelman, talkooinfon ja lastenmaailman tilantarpeet, kalusteet, sähkötehot ja internetyhteydet,
- VIP-palveluiden sähkötarpeet, internetyhteydet, telttojen määrät ja koot sekä kalusteet
- Kenttämajoitusalueiden suunnittelu ja järjestelyt, majoituspaikkojen jako
- Opasteiden suunnittelu ja valmistaminen
- Talkoolaismajoituksen järjestelyt

Viestintä- ja mediavaliokunta

- Internet- ja tietoliikenneyhteyksien rakentamistarpeet kilpailukeskusalueella
- Mediateltan tilantarpeet, kalusteet, sähkötehot, it- ja jätehuoltotarpeet

Areenatuotantovaliokunta

- Internet- ja tietoliikenneyhteyksien rakentamistarpeet kilpailukeskusalueella
- Sähkö- ja it-kaapeleiden ja pisteiden tarpeet kilpailukeskusalueella
- Kuvauspaikkojen varustus- ja rakennustarpeet kilpailukeskusalueella
- Kuuluttamot, selostamot, GPS-tilojen tilantarpeet, kalusteet, sähkötehot, it- ja jätehuoltotarpeet
- Areenatuotantoalueen tilantarpeet, autojen paino- ja tehontarvetiedot
- Kuulutuslaitteiden ja screenien tilantarpeet, sähkötarpeet, sijoittelu
- Maastoyhteyksien yhteensovituspaikat kenttäkaapeloinnin kanssa

Ravintolavaliokunta

- Ruokalatoimintojen tilantarpeet, kalusteet, laitteet, sähkötehot, internetyhteydet
- Huoltotiet, jätehuoltopisteet, vesipisteet
- Eri toimipisteiden telttojen koot
- Opasteet

Puolustusvoimat

- Pv-alueen varaaminen kisakeskusalueelta
- Pv-mainosten kiinnitys sovitusti
- Pv-kenttäkeittiövarusteiden tilantarpeet
- Sotilastelttojen pystytys ja purku
- Pv-maastoyhteyksien yhteensovituspaikat kenttäkaapeloinnin kanssa

Viranomaiset

Alueen rakentamisessa huomioidaan jo suunnitteluvaiheessa voimassa olevat määräykset ja yhteistyö viranomaisten kanssa. Ainakin seuraavat luvat/toimenpiteet on haettava/sovittava eri viranomaistahojen kanssa.

Aihe	Viranomainen	Aikataulu	Huom.
Liittymien rakentaminen ja parantaminen	Pirkanmaan ELY-keskus	syksy 2018	yt Liikennevaliokunta
Sähköverkko	Tukes	2018	Käytönvalvoja
Jätehuolto	Pirkanmaan jätehuolto Oy	30.12.2018	Jätehuoltosuunnitelma
Rakenteet ja maansiirrot	Kangasalan kaupungin rakennusvalvonta	30.12.2018	Toimenpideilmoitus/ -lupa
Jätevesien käsittely	Kangasalan kaupungin ympäristötoimi	30.12.2018	Jätehuoltosuunnitelma
Tilapäinen leirintäalue, asuntovaunualue	Kangasalan kaupungin ympäristötoimi	30.12.2018	Leirintäaluelupa ja tarkastukset
Talousvesiputkisto	Kangasalan kaupungin ympäristötoimi	15.5.2019	Vesinäytteet
Toimenpideluvan mukainen käyttöönottotarkastus	Kangasalan kaupungin rakennusvalvonta, palo- ja pelastustoimi, Sisä-Suomen poliisi	12.6.2019	

Yhteenveto

Kokonaisuutena kilpailukeskus- ja kenttävaliokunnan vastuulla olevat toiminnot onnistuivat hyvin.

Talkoohenkilöstöä oli riittävästi. Eri toimintojen talkoolaisiksi oli onnistuttu saamaan oman alansa erinomaisia ammattilaisia, jotka hoitivat annettuja tehtäviä itsenäisesti. Talkoolaisten keskuudessa vallitsi hyvä yhteishenki.

Kilpailukeskuksen ja sinne sijoitettujen eri toimintojen suunnittelu onnistui kilpailijoilta ja yleisöltä saadun palautteen perusteella hyvin. Myös järjestäjän näkökannasta kilpailukeskus oli onnistunut. Kilpailukeskuksen toiminnot oli sijoitettu sopivan tiiviisti, niin että tunnelma pysyi korkealla, kun ihmiset eivät hajautuneet liian laajalle alueelle.

Eri toimintojen suunnittelun osalta oltiin heti alkuvaiheessa yhteydessä eri viranomaistahoihin ja heidän kanssa keskusteltiin alustavista suunnitelmista sekä toiminnoissa huomioitavista asioista. Varsinaiset suunnitelmat ja toiminta toteutettiin nämä huomioiden. Muutenkin yhteistoiminta eri viranomaisten kanssa toimi hyvin.

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

Telttojen ja juhlatilan vuokraaminen telttatoimittajan pystyttämänä ja purkamana oli erittäin onnistunut ratkaisu muutenkin kuin kustannussyistä. Yhden tapahtuman vuoksi ei telttojen pystytystä kannata opetella ja toimittajan hoitaessa pystytyksen vapautuu talkootyövoimaa muihin rakennustehtäviin.

Puutavaran osalta tehtiin sopimus Messupuu Oy:n kanssa ja he toivat tilattaessa puutavarat joko samana tai seuraavana päivänä kisakeskukseen, tämä toimi hyvin, kun ennakoi tarpeet muutama päivä etukäteen.

Ruuvien, joita tarvittiin paljon ja jatkuvasti, osalta täydennys ei toiminut niin hyvin vaan ne pääsivät joskus loppumaan ja vaikka kauppa oli suht. lähellä, kesti vähintään tunnin verran ennekuin saatiin täydennystä. Ennen

rakentamista jo talvella olisi hyvä tehdä karkea arvio tarvittavista ruuvimääristä ja hankkia suuri varasto kilpailukeskuksen varastoon sellaisella sopimuksella, että avaamattomat paketit voidaan palauttaa. Kilpailukeskuksen varastosta sitten täydennetään talkoolaisten saatavissa olevaa varastoa.

Esim. pöytien, tuolien ja penkkien, joita tarvitaan suuri määrä, hankintaan olisi hyvä nimetä henkilö (kalustovastaava), joka selvittäisi ajoissa, kuinka paljon ja minkä kokoisia tarvitaan ja selvittäisi mistä ne olisi saatavissa sekä järjestäisi niiden kuljetuksen kilpailukeskukseen ja purkuvaiheessa pois.

Kaikki erikoistarvikkeiden tarpeet on pyrittävä ennakoimaan tarkasti jo hyvissä ajoin. Esim. pienet screenit (3 kpl) vaativat noin 1,2 m korkeat alustat, joiden hankinta osoittautui hankalaksi (eivät esim. mahtuneet normaalikokoiselle traktorin peräkärjelle).

Hankintojen ja muiden rakentamisessa syntyvien kustannusten maksuliikenne ja -tapa (tili, kortti, käteinen) tulee hoitaa valmiiksi jo kuukausia ennen tapahtumaa. Maksujärjestelyt kannattaa olla valmiina heti, kun rahaa tarvitaan, eli jo edellisenä kesänä.

Hyviin työkaluihin ja välineisiin kannattaa panostaa jonkin verran. Sellaisilla on helppo työskennellä ja myös turvallisuus paranee. Talkoolaisten omat työkalut istuivat parhaiten omaan käteen ja säästävät materiaalikustannuksia. Yhteydenpito toimi hyvin käyttäen jokaisen omia kännyköitä.

Mönkijöitä olisi voinut olla käytössä enemmänkin, rakentamisvaiheessa oli yksi mönkijä-peräkärri-yhdistelmä. Kuljetukset hoituivat suurelta osin talkoolaisten h-auto-peräkärri-yhdistelmillä.

KILPAILUVALIOKUNTA

Tavoitteet ja tehtävät

Kilpailuvaliokunnan tehtävänä oli hoitaa onnistuneesti ja luotettavasti Venlojen sekä Jukolan viestien lähtö-, vaihto-, maali- ja tulostaulutoiminnot:

1. Kenraaliharjoituksen kilpailullisen osion suunnittelu ja toteutus
2. Emit-nollaus
3. Venlojen ja Jukolan viestien lähdöt uusintalähtöineen
4. Vaihto- ja varakarttatoiminta
5. Maalitoiminta
6. Mahdollisen ADT-testauksen liittyvät tukitoimet
7. Tulostaulutoiminnot

Tehtävä, suunnitelma ja johtamisjärjestelmä

Tehtävä	Henkilö
Kilpailupäällikkö	Mikko Toivonen
Varapäällikkö	Jarmo Joutsensaari
Lähtö	Tuomo Ahola
Lähtö, vara	Mikko Vainio
Maali & ADT	Jari Hämäläinen
Maali & ADT, vara	Karri Mustonen
Vaihto	Eero Enroth
Vaihto, vara	Jukka Kujanpää
Varakartta	Tuire Amaral
Varakartta, vara	Julia Järvinen
Emit nollaus	Peter Lillqvist
Emit nollaus, vara	Jarmo Hillberg
Valiokunnan resursointi	Teemu Kontkanen
Resursointi, vara	Veronica Kontkanen
Tulostaulu	Tuomas Sainio
Tulostaulu, vara	Erik Ahola
Kenraaliharjoitus	Jouni Simola
Kenraaliharjoitus, vara	Eeva-Liisa Salonen

Kilpailuvaliokunnan avainhenkilöt kiinnitettiin syksyllä 2015 ja toimipisteiden vastuuhenkilöt vuotta myöhemmin. Vastuuhenkilöt toimivat ”Jukola-rooleissa” sekä SM-keskimatkalla (keväällä 2017) että Esi-Jukolassa (keväällä 2018). Vastuuhenkilöitä osallistui tiedonsiirtokokouksiin Joensuussa ja Lahdessa, sekä talkoolaisina järjestelyihin aina Louna-Jukolasta lähtien. Valiokunta piti yhteisiä kokouksia 7 kertaa, osa kokouksista oli Skype-palavereita. Kokousten välillä keskustelu tapahtui sähköpostitse, puhelimitse sekä

whatsapp-viestein. Järjestelytoimikunnan kokouksiin (14 kpl) osallistui pääsääntöisesti valiokunnan vetäjä. Muiden valiokuntien kokouksissa käytiin tarpeen mukaan.

Valiokunnalle perustettiin oma O365-kansio syksyllä 2017, minkä jälkeen kaikki materiaali (toimintasuunnitelma, toimipistekohtaiset suunnitelmat, materiaalit, esitysmateriaalit, piirroksot, kokousmuistiot, jne) tallennettiin sinne.

Toimintasuunnitelman ensimmäinen versio oli valmiina joulukuussa 2018 ja kevään 2019 aikana sitä päivitettiin useamman kerran.

Kilpailutoimintojen synkronointiin kisaviikonloppuna tehtiin maaliskuu-kesäkuun aikana oma taulukko, minkä avulla eri tapahtumien ja toimintojen etenemistä johdettiin ja seurattiin:

2	Päi	Klo	Emit-nollaus	Lähtö	Vaihto	Maali	Tulostaulu	Varakartat	Resursointi
3	La	8:00							
4	La	8:45		Mikko hakee VHF-puhelimet	Mikko hakee VHF-puhelimet	Mikko hakee VHF-puhelimet		Mikko hakee VHF-puhelimet	Resursointipiste toimintavalmis
5	La	9:00			Työvuoro 1 alkaa. Eero hakee Venlojen viestin kartat "venlakopista", avain Mikolla. Venlojen karttojen kiinnitys (40)				
83	...	...							
84	Su	10:00	Jukolan viestin nollaus sulkeutuu, nollautuminen puretaan		DNS-kartat toimitetaan Itkumunille. Vaihdon purkamisen alkaa. HELPPi-piste sulkeutuu, purku alkaa.			Varakartatoinnot päättyvät Venlojen viestin osalta. Mikko ja Mönkijä noutaa varakarttalaatikot ja vie ne "jukolankonttiin"	
85	Su	11:00			Vaihdon ja HELPPi-pisteen toiminnot + purkamisen päättyvät	Ohjausryhmän 1 vuoro päättyy. Ohjauskyltit asetetaan vakiopaikoille kilpailun loppuun saakka		Varakarttapisteen purkamisen päättyy	Resursointitoiminnot päättyvät. Pisteen purkamisen alkaa
86	Su	12:00				Maaliryhmän 2 vuoro päättyy. Maaliryhmän 3 (pienennetty 5 henk) vuoro alkaa.			
89	Su	15:00				Maali suljetaan. Maalitoimintojen purkamisen alkaa.			
90	Su	16:00				Maaliryhmän 3 (viimeiset työntekijät) vuoro päättyy.	Tulostaulutoiminnot päättyvät		

Kilpailunaikainen kommunikointi toimipisteiden vetäjien välillä tapahtui pääsääntöisesti VHF-puhelimien avulla, osittain käytettiin matkapuhelimia ja Whatsapp-viestejä.

Kenraaliharjoituksen tarkempi suunnittelu aloitettiin helmikuussa 2019, ja simuloitavat häiriötilanteet lyötiin lukkoon kesäkuun alussa.

Talkoolaisinfo ja ensimmäinen koulutus pidettiin keskiviikkona 22.5.2019.

Kalusto, rakentaminen ja varustelu

Valiokunta vastasi vaihtotelineiden karttasäkkien valmistelusta (puhdistaminen, lajittelu, järjestely, täydennyshankinnat), mikä tehtiin helmikuussa 2019. Valiokunnan ja toimipisteiden vetäjät osallistuivat aktiivisesti kilpailukeskuksen suunnitteluun, sekä ohjasivat ja katselmoivat kilpailukeskuksen rakennustoimintaa omien toimipisteiden osalta. Itse rakentamisesta vastasi Kenttä- ja huoltovaliokunta, mutta toimipisteiden varustelu ja kalustaminen oli toimipisteiden vetäjien vastuulla. Sitä tehtiin sitä mukaa kun rakentaminen eteni.

Kilpailuvaliokunnan kalustosta iso osa on ns. kiertävää materiaalia (vaihtokarttatelineet, vaihtokarttasäkit, numerokyltit, karttalaatikot, maalisuoran opaskyltit). Näiden lisäksi toiminnoille tarvittiin:

- kaksi konttia kilpailu- ja varakartoille (toisessa Venlojen kartat, toisessa Jukolan kartat) – samoihin kontteihin laitettiin myös maalissa juoksijoilta kerätyt kartat
- teltta Emit-nollaukseen ja nollaleimasimet
- koppi helppipisteelle vaihtopuomin päähän, toinen koppi varakarttapisteelle K-viitoituksen varrelle.

- Vaihtoalueen talkoolaisille oli käytössä yksi merikontti omien reppujen ja tavaroiden säilyttämiseen, samanlainen oli myös maalin talkoolaisille.

Valiokunnan ihmisiä osallistui talkoolaisina karttojen pussitus- ja säkitystalkoisiin maaliskuussa, kisakeskuksen rakentamiseen toukokuun alusta alkaen, ja kisamateriaalin pussitustalkoisiin kesäkuussa.

Kilpailukartat siirrettiin kilpailukeskuksessa oleviin karttakontteihin torstaina iltapäivällä, minkä jälkeen ne olivat kilpailuvaliokunnan vastuulla.

Talkoolaisten tarve, rekrytointi ja koulutus

Teemu Kontkanen

Tarvittavien talkoolaisten määräksi suunniteltiin 240 – 250. Rekrytointi eteni seuraavasti:

- 13.1.2019: tavoite 50%, toteuma 32%
- 31.3.2019: tavoite 75%, toteuma 48%
- 31.5.2019: tavoite 100%, toteutuma 90 %

Resurssitarve kasvoi matkan varrella suunnitellusta, koska iso osa talkoolaisista oli ilmoittanut kilpailevansa.

Tästä järjestelystä tuli haasteita työvuoroja täyttäessä: jouduimme rekrytoimaan lisää väkeä viime päiviin asti, jotta toiminnot varmasti saatiin vietyä hyvällä miehityksellä läpi. Lopulta talkoolaisia listoillamme oli 304, joista osa talkoili myös muissa valiokunnissa ja teki meillä vain esim. yhden 3h vuoron.

Talkoolaisten jakauma:

- Lähtötoiminnot: 21hlö (+kartanjakajia muista ryhmistä)
- Emit-nollaus: 27 hlö
- Vaihto: 157 hlö
- Helppi: 11 hlö
- Maali: 72 hlö
- Varakartta: 6 hlö
- Tulostaulu: 4 hlö
- Resurssiryhmä/rekry: 6 hlö

Kommunikointi ja yhteydenpito:

Ennen kilpailua koko kevään ajan rekrytointiryhmä kommunikoi muiden rekrytointiryhmien ja talkoolaispäällikön Marja Molinin kanssa henkilöstötarpeista. Marja jaotteli ensin meille kilpailuvaliokuntaan halukkaat talkoolaiset ja me jaoimme omat talkoolaisemme toiveiden mukaan eri toimipisteisiin Lyytissä. Tämän jälkeen annoimme kilpailuvaliokuntien vetäjille talkoolaisten tiedot ja toiveet, miten ja milloin voivat osallistua talkoisiin (tämä toteutui online -raporttina jokaiselle ryhmävetäjälle). Näiden tietojen pohjalta kilpailuvaliokunnan vetäjät pystyivät tekemään työvuorot talkoolaisten toiveiden mukaisesti. Jokainen valiokunta teki omassa ryhmässään päätökset siitä, miten työvuorot tehtiin ja miten heille jaetut talkoolaiset tehtäviinsä aikataulutettiin. Tarjosimme apua työvuorojen tekemiseen ja vaihtoehtoja työvuorolistojen tekemiseen. Kuudesta ryhmästä viisi päätyi tekemään työvuorot talkoolaisten toiveiden mukaisesti ja yksi (isoin ryhmä) avasi Lyytiin työvuorot, josta talkoolaiset itse valitsivat sopivat vuoronsa.

Loimme jokaiselle ryhmälle omat sähköpostiryhmät (olimme saaneet tietää Lahti-Hollolasta, ettei Lyytin kautta lähetetyt viesti tavoittaneet kaikkia talkoolaisia ja toisaalta yleistä Jukola viestintää tuli niin paljon, ettei se ns. tärkeä viesti tavoittanut). Tästä sähköpostista lähetimme kaikille talkoolaisille tervetulokirjeen, jossa kerroimme mihin tiimiin hänet oli valittu ja kuka on ryhmänjohtaja. Näin samalla loimme myös ryhmälle talkoolaisten sähköpostitiedot, mitä ryhmänvetäjät pystyivät käsittelemään tarpeidensa mukaisesti ja laittamaan jatkoviestejä. Kun päälliköt olivat jaotelleet talkoolaisensa eri ryhmiin, niin ohjeistimme heidät luomaan whatsapp-ryhmiä omiin tarpeisiinsa.

Kisapäivien aikana kommunikointi tapahtui puhelimitse joko valiokunnan päälliköiden omassa whatsapp-ryhmässä tai suoraan soittamalla. Talkoolaisvastaavien kanssa kommunikointi kisan aikana oli myös whatsapp-ryhmän kautta ja toimi hyvin nopeiden tarpeiden paikkaamiseen.

Opastus kisapaikalla:

Teimme oman talkoolaispisteemme kilpailutoiminnoille lähelle sisäänkirjautumispistettä. Merkitsimme sen kyltillä ja siinä oli myös kartta kilpailu- ja vaihtoalueesta. Ajatuksena oli, että talkooinfosta ohjataan tuleva talkoolainen pisteelle, jossa hän saa meiltä tarkempia ohjeita mm. miten kilpailualueelle mennään jne. Talkoolaispisteellä oli kaikki info talkoolaisille, esim. talkoolaisten käsikirjat, työvuorolistat eri ryhmiltä, ryhmäpäälliköiden tiedot, talkoolaisemme tiedot. Ryhmäpäälliköiden oli siitä myös helppo tavoittaa meidät esim. tilanteessa, jossa tarvittiin lisähenkilöstöä toimintoihin. Talkoolaispisteellä oli aina resurssiryhmästä henkilöstöä la klo 08.00 ja su klo 10.00 välisen ajan. Hyvin paljon talkoolaispisteellä kävi myös itse kilpailijoita kyselemässä asioita ja varsinkin vaihtoalueen kartta oli tarpeellinen ja siinä opastettiin useampaa. Osa talkoolaisista oli saanut ohjeen mennä suoraan omaan tehtäväänsä kilpailualueelle ja osa tuli talkoopisteen kautta. Kilpailualueelle menoreitti vaihtui vielä edellisenä iltana ja ”portin vartijoiksi” saatiin järjestyksenvalvonnasta kaksi talkoolaista. Viime hetken vaihdos ei tavoittanut kaikkia, joten se aiheutti talkoolaisissa hieman hämmennystä. Samoin talkoolaisten ohjeistuksesta ei kaikki ryhmäpäälliköt olleet antaneet aina samoja ohjeita. Opastuksen tarve väheni huomattavasti kilpailun edetessä ja la-su yönä sitä ei enää huomioitu vaan resurssiryhmän tarve oli talkoolaisten resurssien siirrossa.

Resurssien siirrot:

Valiokuntien talkoovastaavien whatsapp-ryhmän kautta viestiteltiin tapahtuman aikana resurssien tarpeesta ja saimme hyvin nopeasti muutaman tunnin avun esim. emit-nollauksen talkoolaistarpeelle väkeä. Varauduimme lähdön kartanjakajien odottamattomaan tarpeeseen 15 hlön vararesurssoinnilla. Heitä ei kuitenkaan tarvinnut käyttää. Tapahtuman aikana lisäresursseja tarvittiin 10 henkilöä. Lisäresurssin tarve johtui siitä, että osa talkoolaisista oli vielä kilpailemassa itse, kun heidän työvuoronsa alkoi, muutamat eivät saapuneet paikalle ja joitakin lisätehtäviä syntyi kilpailun aikana (esim. kilpailijoiden kulkemisen estäminen k-pisteelle).

Kehitettävää ja hyväksi havaittua:

- Rekrytointivaiheessa kannattaa etsiä keinoja, miten saada kilpailuvaliokunta mahdollisimman aikaisessa vaiheessa täytettyä. Olisiko mahdollista esim. avata talkoolaisilmoittautuminen ensin vain muutamaan valiokuntaan?
- Työnjako talkoolaisten jaottelussa oli toimiva. Paljon aikaa meni talkoolaisten sijoitteluun ja pitämään tilanne ajantasaisena. Tähän apukeinona oli se, että jaoin ryhmäpäälliköille s-postilla

talkoolaisnimilistan, jossa näkyi jokaisen ryhmän tilanne. Päivitin sitä aluksi kerran viikossa ja kesäkuussa jo päivittäin.

- Oma sähköposti ja whatsapp-ryhmät toimivia.
- Kilpailuvaliokuntaan ilmoittautuu paljon itse kilpailijoita, se kannattaa huomioida työvuoroissa.
- Työvuoroja tehtäessä kannattaa huomioida talkoolaisten toiveet ja rajoitteet. Ne kannattaa päivittää ennen työvuorojen tekoa! Itse tehtynä työvuorot ovat toimii, jos on ottanut toiveet huomioon. Työvuorot kannattaa täyttää ensin siten, että la-su yö ja su aamu tulee hyvin miehitetyksi. Lauantaille löytyy kyllä tekijöitä. Jos antaa työvuorot valita Lyytin kautta, niin huomio työvuorojen pituuteen/määrään ja esim. ensin valittavana ne hankalat ajat.
- Talkoolaispiste oli tarpeellinen. Se auttoi niin talkoolaisia, että osaa kilpailijoistakin. Varsinainen talkooinfo ja kilpailuinfo on kuitenkin aina matkan päässä varsinaisista kilpailutoiminnoista. Se voisi olla samalla myös ns. pikainfopiste kilpailutoimintoihin, sillä kaikenlaisia kysymyksiä riitti.
- Kehitettävää voisi olla se, että valiokunnalla olisi suurempi resurssiryhmä esim. 10-12 hlöä, jotka osa palvelisi talkoolaispisteellä ja osa olisi 24h resurssitarpeena silloin kun tarvitaan nopeaa hlövahvistusta jossain toiminnossa. Näin me jo 6 henkilöllä osakseen toimittiin, mutta se ei ollut riittävää vaan jouduimme pyytämään varsinkin yön tunteina apuja muualta. Usein tarve oli hyvin lyhytaikainen esim. 0,5-2 tuntia.

Kenraaliharjoitus

Jouni Simola

Tavoitteet

Kenraaliharjoituksen keskeisenä tarkoituksena oli perehdyttää ja syventää toimitsijoiden osaamista ja valmiutta Jukolaa varten. Sekä testata Jukolan viestissä käytettävien toimintojen toimivuus ja sujuvuus. Testattavia osa-alueita kilpailuvaliokunnan osalta olivat koko kilpailullinen prosessi; Emit-nollaus, lähtö, vaihto, maali. Lisäksi näiden osa-alueiden välinen kommunikointi ja niihin sidoksissa olevien muiden valiokuntien rajapintakommunikointi olivat aiheet, joihin haluttiin kiinnittää huomioita.

Suunnittelu

Kilpailutoimintovaliokunnan päällikkö kysyi Kenraaliharjoituksen vetäjäksi keväällä 2018 ennen Lahti-Hollola Jukolaa. Kilpailutoimintovaliokunta halusi, että Kenraaliharjoituksen suunnittelija on hiukan erillään valiokunnan muista vastuuhenkilöistä ja vastuista. Suunnittelu lähti liikkeelle olemalla mukana Lahti-Hollola Jukolassa Kenraaliharjoituksessa avustamassa ”tehtävälappujen” jakelussa. Keskustelin myös Joensuu-Jukolan kenraaliharjoituksen vetäjän kanssa. Lahti-Hollola Jukolan kenraaliharjoituksen vetäjältä sain muistiinpanoja, joita luin alkusyksystä 2018. Seuraava tilaisuus, jossa olin mukana, oli iso tiedonsiirtopalaveri syksyllä 2018, jossa Lahti-Hollola oli kertomassa kokemuksia omasta Jukolasta. Talven aikana osallistuin muutamaan kilpailutoimintovaliokunnan vastuuhenkilöpalaveriin Skypellä, pariin palaveriin paikan päällä. Lisäksi keväällä 2019 olin mukana kahdessa rajapintapalaverissa. Jatkuvasti taustalla teimme suunnittelua kahden hengen ryhmällä, joka alkoi aikataulusuunnittelulla jatkuvasti tarkentuen tapahtuman lähestyessä. Suunnittelun vaiheista löytyy dokumentteja.

Kenraaliharjoitus oli esillä kilpailuvaliokunnan palaverissa ja rajapintapalaverissa. Muihin valiokuntiin yhteydenpito sähköpostilla, soittamalla ja WhatsApp viesteillä. Kenraalia varten luotiin toukokuun alussa

WhatsApp ryhmä, jonka sisällä käytiin läpi asioita, joita harjoituksessa on huomioitava. Ratamestaroinnin kenraaliharjoitukseen teki ratamestariryhmä ja keskustelu ratojen osalta pääosin kasvotusten.

Kenraaliharjoituksesta tiedotettiin kilpailuvaliokunnan infotilaisuudessa sekä kesäkuussa talkoolaisille osoitetulla kenraaliharjoituskutsulla.

Kenraaliharjoitus toteutettiin keskiviikkona 12.6. Saapuminen kenraaliharjoitukseen tapahtui omatoimisesti. Käytössä oli vip-parkki.

Harjoituskilpailuun osallistui 40 kaksihenkiä joukkuetta, joista 31 oli Satakunnan lennoston 31 varusmiestä ja loput järjestävän seuran jäseniä. Kenraaliharjoituksen vetäjä sopi puolustusvoimien kanssa, järjestävän seuran jäsenet ilmoittautuivat jäsenille lähetetyn kutsulinkin kautta. Tarkoituksena oli antaa mahdollisimman monelle juniorille mahdollisuus kokea Jukolan henki jo ennen kisaviikonloppua.

Aikataulu

Toimitsijamateriaalien haku, ruokailu...	11- 14.30
Kilpailuvaliokunta / yhteinen areenakatselmus	14.30
Tervetuliaistervehdys	15.00
Kohdekoulutukset	15.20
Harjoituskilpailu / Ensimmäisen osuuden kilpailijat kirjautuvat sisään	16.15 alkaen
Lähtöportti avoinna	16.50 – 17.15
Yhteislähtö	17.30
Vaihto sulkeutuu	18.15
Uusintalähtö niille, jotka eivät ehtineet vielä maastoon	18.25
Maali sulkeutuu	18.50
Kenraaliharjoituksen palaute VIP teltassa	20.00

Harjoitusviestin toteutus

Harjoitusviesti toteutettiin 2 henkisin joukkuein, osuuksia oli 4. Kummallekin kaksi osuutta. Osuuspituus oli noin 1,6- 1,8 km, Kaikilla osuuksilla oli hajonta ja kolme rastia. Matkoihin sisältyi viitoitus. Kilpailijoille pidettiin ohjelmavalla informaatiotilaisuus, jossa jaettiin kilpailumateriaalien noutolaput. Kilpailumateriaali jaettiin infosta. Samaan aikaan kuin kilpailijoille kerrottiin kenraaliharjoituksesta, niin toteutettiin kilpailuvaliokunnan kohdekoulutuksia. Koejuoksijat käyttivät erillisiä kenraaliharjoitusta varten teetettyjä numeroita, jotka vastasivat Venlojen viestien numeroita ilman mainoksia. Kilpailunaikaisia virhetilanteita varten tehtiin tehtäväkortteja, jotka pääosin jaettiin jo etukäteen kilpailijoille informaatiotilaisuudessa. Vältettiin jakamasta virhetilanteita 1. osuudelle. Virhetilanteita pyrittiin tekemään kohtuullinen määrä. Päättöäksena oli mallintaa kilpailun normaalitoiminnot ja näin saada varmuutta toimitsijoille. Virhetilanteet olivat etukäteen tiedossa vain harjoituskilpailun ohjaajilla, joita oli 2. Hallittujen virhetilanteiden lisäksi ennalta arvaamattomia virhetilanteita aiheuttivat varusmiehet, jotka tiedostamattaan tuottivat erilaisia häiriöitä. Varusmiesten käyttäminen lisäsi juoksijoiden määrää ja mukana olleet varusmiehet olivat hyvällä asenteella mukana. Mutta suunnistuskokemuksen puute aiheuttaa itsessään virhetilanteita.

Kenraaliharjoituksen lähtö

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

Kenraaliharjoituksen tärkeyttä ei voi liikaa korostaa, jälleen kerran se osoitti tarpeellisuutensa. Kenraalipäivänä koko kisa-areenan ja tekniikan olisi hyvä olla kunnossa. Näin myös kilpailun aikana käytettävät yhteydet tulisivat hyvin testattua ja koeponnistettua.

Kenraaliharjoituksen vastuu kannattaa tarjota kilpailuorganisaation ulkopuolelle. Tällöin kenraalin valmistelu ei syö resursseja kilpailuorganisaatiosta. Ja samalla ”ulkopuolinen” voi tehdä löydöksiä, joita ei kisaorganisaation vastuuhenkilöt huomaa. Oman työn tarkastaminen ei kaikissa olosuhteissa ole luotettavin. Kenraaliharjoituksen vastuu oli kahdella naapuriseuralla aktiivilla. Kaksi riitti hyvin, pääkenraali, joka osallistui valiokunta- ja rajapintapalaveriin ja apukenraali, jonka kanssa suunniteltiin.

Valiokunnat ehdottivat itse haluamiaan tehtäviä ja kenraalin järjestäjät keksivät lisää. Tehtävistä tiedotettiin ainoastaan kilpailuvaliokunnan päällikköä ja IT-valiokunnan päällikköä. Näin kenraalin ajaksi suunnitellut poikkeamat tulivat yllätyksinä kaikille toimitsijoille. Harjoituksen aikana jokainen kilpailuun liittyvä osa-alue joutui tekemisiin poikkeuksien kanssa. Näistä tehdyt havainnot olivat hyvin tärkeitä ajatellen itse kilpailupäivää. Harjoitus palautekeskusteluineen toimi hyvänä herättäjänä tulevaa kilpailua varten ja kilpailuviikonlopun aikana oli mukava seurata, kuinka havaitut ongelmakohdat olivat huolellisesti korjattu.

Johtopäätökset

- Kenraaliharjoitus tulee toteuttaa kuulutuksia myöten täsmälleen kilpailun mukaisesti. Näin saadaan kaikille toimitsijoille varmuus siitä, miten kilpailussa tullaan toimimaan. Tämä toiminta rytmittää myös harjoituksen kulun luontevasti varsinaiseen kilpailuun. Varsinainen harjoituskilpailu tulee olla melko lyhyt, ettei toimitsijoille tule ylimääräistä odotteluaikaa.

- Virhetoimintojen toteutus sujui 2 ihmisen ohjaamana hyvin. Radiopuhelimia tai muita viestivälineitä ei tarvittu avuksi. Etukäteen laadittu tarkka suunnitelma tehtäväkortteineen oli tärkeä.. Harjoituskilpailu oli niin nopearytmisen, että tehtävät oli oltava hyvin tarkkaan mietittyjä.
- Käytössä oli omat numerolaput kenraaliharjoitukseen.
- Kenraaliharjoitusta suunniteltaessa tulee eri valiokuntien sitoutua harjoitukseen ja omata valmiudet harjoituskilpailun aikana. Tärkeää on, että harjoituskilpailun aikainen kommunikointi toimii kuten Jukola viikonloppuna. Ilman kommunikointikäytäntöjä harjoitus menettää ainakin osittain merkitystään.

EMIT-nollaus

Peter Lillqvist

Emit - nollausryhmän tehtävänä oli valvoa Emit-korttien nollausta ja sallia ainoastaan kilpailunumerolla olevien kilpailijoiden kulku Emit – nollauspisteen läpi lähtö- ja vaihtoalueelle. Lisäksi varmistettiin, että kilpailunumero oli kiinnitettynä neljällä hakaneulalla näkyvälle paikalle. Erillistä varustetarkastusta ei ollut.

Emit – nollaus tapahtui sisäänkirjautumispisteen jälkeen olevassa noin 9 m x 4 m valaistussa teltassa, jossa oli kangaslattia. Sisäänkirjautumisen ja Emit-nollauksen telttojen väli oli noin 10 metriä. Ruuhka-aikana kilpailijoita ohjattiin tulemaan Emit – nollaukseen sekä sisäänkirjautumispisteen ”Emit – sisään” että ”Emit – ulos” porteista. Kulkureitti Emit – nollaukseen oli aidattu.

Emit-nollausteltassa oli kiinteitä nollauspisteitä 8 kpl. Tämän lisäksi varalla oli 2 kpl käsissä pidettävää nollauslaitetta ja 4 kpl varanollaleimasinta.

Kaksi irtonollainta oli käytössä vain lähtöjen ja uusintalähtöjen aikana. Talkoolaiset ohjasivat kilpailijoita käyttämään kaikkia nollauslaitteita esim. nostamalla käden pystyyn vapaan nollauspisteen merkiksi. Ruuhka-aikoina yksi toimitsijoista ohjasi kilpailijoita vapaille nollauspaikoille. Näin saimme tasaisesti käyttöön kaikki 8 kiinteää nollauspistettä, eikä ruuhkia tai jonoja päässyt missään vaiheessa syntyään.

Kilpailijat menivät sujuvasti meidän pisteemme läpi verryttelyalueelle. Parhaillaan teltan läpi kulki noin 65 suunnistajaa minuutissa. Pystyimme myös ratkaisemaan kaikki ongelmatilanteet nopeasti viestien aikana.

Emit-nollaus

Toimimattomien (vilkkumattomien) Emit-korttien varalta talkoolaisia neuvottiin ohjaamaan kilpailija ensin viereiselle nollaleimasimelle, ja mikäli kortti ei vilkkunut siinäkään, kilpailija ohjattiin takaisin sisäänkirjautumistelttaan. Sieltä hän sai ohjeet noutaa oma varakortti tai hän sai järjestäjän vuokrakortin käyttöönsä. Näitä tapauksia tuli muutama.

Mikäli suunnistajalla ilmeni este suunnistamaan lähtemiselle, esim. kompassi oli jäänyt lähtöalueen ulkopuolelle, aurinkolasit päähän tms. ja hän halusi palata Emit-nollauksen jälkeen takaisin teltoille, hän sai lipukkeen tekstillä ”sisäänkirjautuminen suoritettu”, jonka kanssa kulki sisään kirjautumisen ja emit-nollauksen läpi uudelleen. Mikäli joukkue kilpailunumerolla alle 300 olisi joutunut poistumaan lähtö - vaihtoalueelta sovimme, että silloin talkoolainen lähtee mukaan. Tällaista tilannetta ei tullut.

Emit-nollausteltan jälkeen oli pöytä, jossa oli tarkistuslipukkeita jaossa. Pöytä oli katettu mahdollisen sateen varalta. Pöydällä oli kyniä, teippiä ja ohjeet lipukkeiden merkitsemiseksi. Emit-tarkistuslipukkeiden asennus ja merkinnät olivat pöydällä selkeinä kuvallisina ohjeina. Tämän lisäksi joku toimitsijoista oli välillä em. pisteellä opastamassa (vaikkakin lipukkeen kiinnitys on kilpailijoiden vastuulla). Lipukkeita kului kaikkiaan satoja. Tämä piste ruuhkaantui pahasti sekä Venlojen että Jukolan viestin aikana, lisäksi piste satoi aika-ajoin talkoolaisen lukuisten kysymysten johdosta.

Kilpailunumeroiden sääntöjenmukaisesta kiinnittämisestä ei jouduttu juurikaan huomauttamaan.

Pari yksittäistä huoltajaa pyrki kilpailijan seurassa kilpailualueelle, mutta näiden käännäyttäminen sujui onnistuneesti. Yksi kilpailijoista palasi kilpailualueelta pyytäen päästä vessaan kilpailualueen vessojen jonojen vuoksi. Koska kilpailija epäili muuten myöhästävänsä lähdöstä, sallittiin hänen käyttää toimitsijoiden vessaa, jonne talkoolainen saattoi hänet. Yksi ulkomaalaisista kilpailijoista pyrki vaihtoalueelle Emit-nollausteltan kautta seuraavan osuuden kartta kädessään. Toimitsija saattoi hänet vaihtoalueelle takaisin

Henkilöstö ja työvuorot

Emit-nollauksessa oli yhteensä 22 talkoolaista; Emit – nollauspäällikkö, varapäällikkö, 3 ryhmänjohtajaa sekä 18 talkoolaista. Talkoolaiset oli jaettu kolmeen ryhmään. Kunkin ryhmän työvuoro oli yhteensä 9 h 15 min. Emit – nollauspäällikkö tai varapäällikkö olivat paikalla koko Emit – nollauspisteen toiminnan ajan. Emit – nollauspiste oli miehitettyinä lauantai klo 12-19.15 ja klo 22 – sunnuntai klo 10 välisen ajan.

Venlojen ja Jukolan lähdöt sekä uusintalähdöt hoidettiin kahdella ryhmällä. Viestien normaaliaika hoidettiin yhdellä ryhmällä. Työvuorot olivat 15 min limittäin ja niiden kesto vaihteli 1½ tunnista 4 tuntiin siten, että kaikille pyrittiin mahdollistamaan riittävä lepo ja esim. lähistöllä asuvien kotona käyminen.

Talkoolaiskoulutukseen 24.5.2018 pääsi osallistumaan noin puolet talkoolaisistamme. Tässä tilanteessa käytiin ensimmäisen kerran konkreettisesti läpi toimitsijan tehtävät Emit-nollauspisteessä. Kenraaliharjoitukseen 10.6.2018 pääsi mukaan samoin noin puolet Emit – nollauksen talkoolaisista. Kirjalliset toimintaohjeet ja työvuorolistat lähetettiin talkoolaisille sähköpostilla noin 3 viikkoa ennen tapahtumaa. Talkoolaisia pyydettiin kokoontumaan Jukola-lauantaina Emit-nollauspisteeseen kello 11.30. Siinä kävimme vielä tehtävät kertaalleen läpi ja teimme Emit-teltassa tarkastuksen, että kaikki oli huomioitu, nollauslaitteet toimivat ja tarkastuspiste on kilpailukunnossa. Tämän lisäksi tutustuimme kilpailualueeseen niiden henkilöiden kanssa, jotka eivät olleet mukana kenraaliharjoituksen aluekierroksella. Tällä perehdyttämisellä halusimme varmistaa, että talkoolaiset osaavat tarvittaessa vastata kysymyksiin esim. juomapisteiden, WC:n tai seurantalaitteiden sijainnista.

Koska Emit-nollauksen tehtävät ovat nopeasti opastettavissa ja omaksuttavissa, ei itse toiminnassa ollut ongelmia. Talkoolaiset olivat innokkaita, aktiivisia, palveluhaluisia ja hyvin sitoutuneita työvuoroihinsa ja tehtäviinsä.

Lisäksi meillä oli Rovaniemeltä tulevan Jukola 2020 Emit - nollauspäällikkö talkoolaisena tutustumassa toimintaamme. Myös Mynämäen Jukola 2021 henkilöstö kävi tutustumassa toimintaamme.

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

Vaikka kilpailualueelta ei kilpailusääntöjen mukaan ole mahdollista peruuttaa enää taaksepäin (esim. takaisin sisäänkirjautumiseen), palasi useita kilpailijoita nollausteltaan huolestuneena Emit-korttinsa toimivuudesta. Syynä tähän oli kilpailualueella ajoittain toimimaton seurantalaitte, joka ei tunnistanut kilpailijan Emit-korttia. Vaikka Helppi-piste rauhoitteli asiassa kilpailijoita ja myös nollausteltassa kerrottiin todennäköinen syy tähän ”tuntematon kortti”-ilmoitukseen, sallittiin kilpailijan halutessaan käydä varmistamassa emit-kortin toimivuus sisään kirjautumisessa. Jatkossa olisi tärkeää varmistaa, että em. seurantalaitteet toimivat mahdollisimman luotettavasti tai ainakin tieto laitteen toimimattomuudesta olisi välittömästi kilpailijoiden saatavilla.

Venlojen ja Jukolan viestissä kilpailijat tarvitsivat paljon Emit- tarkastuslipukkeita (satoja), vaikka ne oli jaettu jo joukkuemateriaalin mukana. Kilpailuohjeisiin olisi hyvä laittaa maininta niistä pakollisista asioista, joista kilpailijan tulee huolehtia ennen lähtö - vaihtoalueelle siirtymistä muistuttaen samalla mitä kilpailusäännöissä kerrotaan kilpailualueelta poistumisesta. Sama muistutus voisi olla myös nähtävillä esim. erillisessä taulussa ennen sisään kirjautumiseen astumista.

Jatkossa voisi olla eduksi, jos Emit-nollauksesta vastaavat henkilöt voisivat itse huolehtia tarvittavien pienten tavaroiden, kuten maalarinteipin, saksien, kynien yms. hankkimisesta, jotta myös nämä pienet, mutta tarpeelliset asiat olisivat helposti saatavilla.

Vaikka itse talkoolaisten tehtävä on yksinkertainen, on se hyvä käydä huolellisesti ja perusteellisesti läpi, jotta turha epävarmuus ei kuormita usein ensikertalaista toimitsijaa. Tässä asiassa koimme hyvänä, että teimme erikseen ”Toimitsijan käsikirjan”, jossa yleisen infon lisäksi kerrottiin sekä sanallisesti että kuvien kera toimitsijan tehtävistä Emit-nollauksessa.

Talkoolaisten allokointi omille työvuoroille aiheutti hieman ylimääräistä päänvaivaa koska varsin moni oli mukana joko vain lauantaina tai vain sunnuntaina. Jokaiseen vuoroon saimme silti aina oikean määrän talkoolaisia Emit-nollaukseen. Tilanne rauhoittuisi huomattavasti, mikäli talkoolaisten toivottaisiin olevan jo ilmoittaustumisen vaiheessa pidemmän aikaa mukana.

Lähtö

Tuomo Ahola

Lähdön perehtyminen toteutettiin edellisissä Jukoloissa toimimalla lähdössä talkoolaisena. Suurin osa valvojista ja ryhmänjohtajista olivat toimineet lähdön eri rooleissa aikaisimmissa Jukoloissa ja muodostivat vahvan rungon lähdön toteuttamiseen.

Lähdön päällikkö suunnitteli lähtöä pitkään konsultoiden varapäällikköä, kilpailuvaliokunnan johtoa ja turvallisuuspäällikköä sekä valvojaa. Lähempänä kilpailua suunnitteluun tuli mukaan kenttävaliokunta, ensiapu ja

kuulutus sekä talkooresursseista vastaava. Jouni Simola kantoi merkittävän osan lähtöportin rakenteiden suunnittelusta ja valmistamisesta.

Poikkeuksellisen kapea lähtösuora, lähdön sijainti ja etäisyys sisäänkirjautumisesta eivät mahdollistaneet vanhojen ja hyväksi havaittujen käytäntöjen kopioimista suoraan, vaan jouduimme miettimään uusia käytäntöjä. Jotta aloittajat saataisiin ajoissa ja turvallisesti lähtörivistöille otettiin käyttöön lähtöportti, ”kartanjakajan polku”, pidemmät turvavälit ja laadittiin erilliset ohjeet lähtöön siirtymiseen, jotka käännettiin myös englanniksi ja venäjäksi. Ohjeissa ollutta Mikko Heikkisen erinomaista havainnekuvaa laitettiin esille kilpailukeskukseen, verryttelyalueelle ja matkalle lähtöön (Liite 1).

Resurssien rungon muodostaneisiin valvojiin ja ryhmänjohtajiin otettiin yhteyttä kevään aikana ja kerrottiin Kangasalan Jukolan lähdön erityispiirteistä. Heille lähetettiin sähköpostilla toimintaohjeet, ohjeet lähtöön siirtymiseen, ohjeet kartanjakajille sekä havainne kuvia. Samalle ryhmälle luotiin myös ”Jukolan lähtö 2019” WhatsApp-ryhmä, jolla viestittiin kilpailu viikonlopun lisäksi sitä ennen ja jälkeen. Kartanjakajiin otettiin yhteyttä omien ryhmänjohtajiensa kautta ennen kilpailua ja heille lähetettiin omat ohjeensa. Koulutuksessa 22.5. paikalla olleille kartanjakajille käytiin läpi lähdön toiminta ja heille jaettiin ohjeet, jotka myöhemmin lähetettiin myös sähköpostilla. Ohjeita jaettiin myös ennen lähtöä. Kilpailun jälkeen lähdön päällikkö lähetti kaikille kiitossähköpostin henkilökohtaisesti.

Toteutus

Kenraaliharjoituksen lähtö onnistui, mutta siitä löytyi myös useita pieniä havaintoja mihin kiinnitettiin huomiota varsinaisissa lähdöissä. Ilmeisesti kenraalia jännitettiin enemmän kuin varsinaisia lähtöjä mahdollisten ”pyörtymisten” tai muiden testijippojen pelossa. Jännityksen piikkiin laskettaneen myös ryhmänjohtajien lippujen kanssa sähläys ja viestinnän takkuaminen lähtölaukauksen annossa. Viikonlopun lähdöissä näitä ongelmia ei esiintynyt. Kuulutustekstiin tehtiin vielä yksi muutos, sillä osa jakajista alkoi jakamaan karttoja minuuttia liian aikaisin. Viikonlopun lähdöissä jakaminen alkoi ajallaan.

Lauantaiaamun suurin helpotus oli, että kaikki valvojat ja ryhmänjohtajat tulivat paikalle, vaikka kaikki eivät olleet sähköpostilla tai WhatsAppilla tuloaan vahvistaneet. Venlojen ja Jukolan lähdöt sekä uusintalähdöt toteutuivat, kuten oli suunniteltu. Lähtöjen valmisteluun varattu aika oli sopiva. Kalkkiviivojen vetoon oli varattu kolme kärryä ja viivat saatiin vedettyä noin 25 minuutissa. Rivistöjen paikat oli kepitetty jo kuukausi ennen kilpailua. Kärryjä, kalkkia, liivejä ja muuta tavaraa säilytettiin lähtöryhmän ”tukikohdassa” joka oli lukittava peräkärry noin lähtösuoran puolivälissä.

Edellisen vuoden virheestä oli opittu ja karttavalioikuntaa oli opastettu jättämään kaikki kartat paikoilleen. (Hollolassa kartta- ja rata- valioikunta poisti poisjääneiden joukkueiden kartat, mutta tieto poistetuista kartoista ei tavoittanut missään vaiheessa lähdön johtajia. Niinpä puuttuvat kartat aiheuttivat lähdössä hätäännystä ja epätietoisuutta - ei ollut tietoa, puuttuuko kartta virheellisesti vai tarkoituksella.) Kartat tuotiin paikalle mönkijällä. Venlojen karttojen lisäksi mukaan oli eksynyt 20 Jukolan aloituskarttaa, jotka onneksi varapäällikkö ja valvojat huomasivat.

Lähtösuoralla oli korkean tolpan päässä numerokyltti jokaisen 100 lähtöryhmän alussa (1, 101, 201, jne). Tällaisia kylttejä ei välttämättä tarvita raviradoilta tai lentokentiltä lähdettäessä, mutta me koimme numerokyltit tarpeellisiksi. Kartanjakajille oli tulostettu säänkestävälle paperille joukkueidensa numerot (1-20, 21-40, jne) ja

lappu kiinnitettiin keltaiseen liiviin, jonka kartanjakajat pukivat päällensä. Venloissa yksi joukkue ja Jusseissa kaksi joukkuetta saivat numeroaan paremman lähtöpaikan. Näiden joukkueiden numerot kirjoitettiin lappuun ja joukkueen ”menettänyt” jakaja sai tiedon puuttuvasta joukkueesta.

Lähtöportista päästettiin ensimmäinen 100 aloittajan joukko 40 minuuttia ennen lähtöä. Tämän jälkeen laskettiin minuutin välein 100 aloittajaa perimmäisistä riveistä pienimpi numeroisiin kärkijoukkueisiin. Olimme laskeneet, että lähtöportin pitäisi vetää 100 minuutissa ilman ruuhkautumista ja mitanneet, että rennosti kävellen ehtii helposti perille saakka. Ohjeistuksen ja kuulutuksen avustamana siirtyminen toimi loistavasti. Aloittajat saapuivat lähtöön tasaisena virtana ilman ongelmia. Yksi valvojista ”saattoi” viimeiset aloittajat lähtöön, ja lähtöportti sulkeutui 15 min ennen lähtöä. Aloittajat ohjattiin pois tieltä pellon puolelle ns. ”Kartanjakajan polulle” jota myöten he siirtyivät lähtöriveille tallaamatta kalkkiviivoja. Verryttelyalueita oli lähtösuoran edessä ja takana sekä yksi pellolla suoran puolivälissä.

Lähtöportti. Teksti STARTGATE peitettiin portin sulkeuduttua, ettei vaihdosta lähtevät luulisi sitä reitiksi K-pisteelle.

Viime vuoden hämäryyden vuoksi alun perin tarkoitus oli saada punaisten lippujen sijasta valokartiot, mutta niistä luovuttiin kustannussyistä. Koska lähtöviivalta ei näkynyt lähtösuoran perille saakka, ohjeistettiin ryhmänjohtajat laskemaan liput perältä alkaen, siten ettei omaa lippua saanut laskea ennen kuin kaikki liput takanapäin olivat laskeneet. Tämä toimi hyvin ja lähtöpäälliköt näkivät liput hyvin. Lähtöpäälliköllä oli lisäksi radiopuhelinyhteys valvojaan, joka oli lähtörivistön viimeisen neljänneksen kohdalla. Lähtöpäällikön vieressä olevalla lähdön turvallisuusvastaavalla oli myös radiopuhelinyhteys joihinkin turvallisuusmiehistään, jolloin viesti ongelmista olisi saatu nopeasti lähtöviivalle.

Aloittajat ohjattiin paikoilleen 5 min ennen lähtöä ja kartoja alettiin jakamaan 3 minuuttia ennen lähtöä. Nämä toimenpiteet tehtiin minuuttia aikaisemmin kuin Hollolassa, koska rivistö ei ollut 20 juoksijaa rinnakkain vaan

jokaisella kartanjakajalla oli 2 x 10 juoksijan riviä. Ohjeistimme kartanjakajat palaamaan alkuun jakamaan toinen rivi, sen sijaan että olisivat jakaneet toisen rivin suurimmasta pienimpään. Tällä ohjeistuksella pyrimme minimoimaan sekoilut kartanjaossa. Kolme minuuttia riitti oikein hyvin liki kaikille kartanjakajille, mutta mukana oli myös hitaampia jakajia, joille kaksi minuuttia olisi ollut liian lyhyt aika.

Ei lähteneiden kerättiin valvojen johdolla perästä alkaen mönkijän kyytiin ja vietiin HELPPI-pisteelle. Lähdön jälkeen pari ryhmänjohtajaa kävi kääntämässä K-viitoituksen vaihtoasentoon muiden siivotessa lähtöalueen pulloista ja roskista.

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

Kangasala-Jukolan lähdön erilaisuus ei anna aihetta suoraan kopiointiin, vaan Rovaniemellä kannattaa lähteä enemmän Hollolan mallin mukaan. Nyt kuitenkin onnistuimme viemään aloittajat vähän pitemmän ja mutkikkaamman reitin kautta ja lähettämään heidät metsään onnistuneesti. Kenties joskus lähtöporttia ja erityisohjeita käytetään uudestaan. Oli varmasti hyvä, että Alexander Lukitchev käänsi lähdön ohjeet myös venäjäksi. Suomeksi ohjeet laitettiin kaikille suomalaisille joukkueille, venäjäksi Venäläisille ja englanniksi muille ulkomaalaisille.

Työnjako, henkilöiden roolitus ja etukäteen laadittu ohjeistus toimi. Yhteistyö vaihdon ja maalin kanssa toimi hyvin. Koska lähtö oli kaukana kuulutuksesta, meillä oli radiopuhelinyhteys kuulutukseen. Sitä tarvittiin, kun osa kaiuttimista hetkeksi hiljeni, joskin tekniikka sai kaiuttimet ajoissa takaisin päälle. Lähtö ei tarvitse kartanjakajien nimilistoja eikä erillistä nimenhuutoa lähdössä tarvita. Riittää, että kartanjakajien henkilömäärä täsmää tarpeeseen. Kartanjakajat eivät tarvitse etukäteisperehdytystä tai harjoittelua ennen viikonloppua vaan yksi tunti ennen lähtölaukausta riittää kartanjakajien tehtäväkoulutukseen. Vaihdoissa tehty ryhmien työvuorosuunnitelma oli toimiva ja Venloissa tapahtunut ryhmäytyminen sekä harjaantuminen tehtävään palvelivat Jukolan toteutusta. Hollolan tapaan suurin osa ryhmänjohtajista ja valvoista olivat seuraavien vuosien Jukola-vastuullisia, mikä oli onnistunut ratkaisu. Lähtöpäällikölle aiheutti säpinää muutama yllättävä lisätehtävä, mutta Teemu Kontkasen johtama rekrytointi lähetti nopeasti tarpeeseen lisäresursseja. Merkittävin oli ”siviilien” tuleminen lähtöalueelle ennen Venlojen starttia. Järjestysmiehet eivät olleet täysin sisäistäneet tehtäviään ja jouduimme tilkkimään vuodot ylimääräisillä kartanlukijoilla. Ennen Jukolan lähtöä pidimme palaverin turvallisuuden ja järjestyksen kanssa ja Jukolan lähdössä vastaavaa ongelmaa ei ollut.

Käytimme karkeampaa kalkkia, joka on meidän käytössämme parempi kuin jauhoinen kalkki. Karkea kestää paremmin vettä, tuulta ja päälle astumista. Punaiset liput näkyivät riittävästi ja varmasti riittävät Rovaniemellä, mutta valokartioita kannattaa harkita kiertävään kalustoon tulevia Jukolan viestejä ajatellen.

Siivoukset sujuivat nopeasti, kun ne tehtiin heti lähtöjen jälkeen isolla porukalla. Ennen kartanjakajan polun tien ylitystä oli peräpään aloittajille mahdollista käydä puskapissalla. Tämä toimi Venloissa ja Jukolassa miesten kohdalla, mutta Jukolan naisaloittajille olisi pitänyt olla pari käymälää vessakäynnin helpottamiseksi. Mainion sään ansiosta ei ollut lainkaan verryttelyasu/sadeasu ongelmia.

Vaihto, helppi ja varakarttapiste

Vaihto: Eero Enroth, Helppi: Alexander Lukichev ja varakarttapiste: Tuire Amaral

Vaihdolla oli kolme päätehtävää: toiminta karttatelineillä ja vaihdon Helppi-pisteellä sekä varakarttapisteellä. Lisäksi vaihdon talkoolaisista kaksi työvuoroa osallistui sekä Jukolan että Venlojen viestien lähtöihin karttojen jakajina.

Henkilöstö

Kaiken kaikkiaan vaihdon tehtävissä oli 166 henkeä: karttatelineillä 150 henkeä, Helppi-pistessä 10 henkeä ja varakarttapistessä 6 henkeä.

Karttatelineillä oli työvuorosta riippuen töissä 26 - 40 henkeä. Työvuorossa oli aina vaihdon päällikkö tai varapäällikkö ja vähintään yksi vuoron johtaja. Yövuoroissa oli pienin henkilömäärä. Lähtöihin kartanjakajina vaihdosta osallistui 80 henkeä kummassakin lähdössä.

Helppi-pisteellä oli yhtä aikaa töissä kolme henkeä. Helppi-pisteelle oli valittu hyvän kielitaidon omaavia henkilöitä.

Varakarttapisteellä oli yhtä aikaa töissä vähintään kaksi henkilöä.

Vaihdon työtehtävät kilpailun aikana oli jaettu yhteentoista työvuoroon. Esimerkiksi: Vuoro 1 Venlojen karttasäkkien kiinnittäminen (35 henkeä) ja Vuoro 3 Venlojen lähtö (80 henkeä) jne. Työvuoroihin pystyi ilmoittautumaan Lyyti järjestelmän kautta. Talkoolaiset pääsivät itse varaamaan sopivat työvuorot. Lyyti-järjestelmästä saatiin työvuorolistat ko. työvuoroon ilmoittautuneista yhteystietoineen.

Kilpailua edeltävät tehtävät

- Vaihdon toimintojen suunnittelun aloittaminen 1,5 vuotta ennen kilpailua.
- Lahdessa tiedonsiirtopalaveriin osallistuminen syksyllä 2017
- Vaihdon toimintoihin tutustuminen Lahden Jukolassa 2018.
- Kiertävään materiaaliin tutustuminen ja lisämateriaalien hankinta.
- Vaihtoalueen suunnittelu ja mitoitus.
- Karttasäkkien kunnon tarkistus hyvissä ajoin sekä puhdistus ja korjaus tarvittaessa.
- Karttojen säkitykseen osallistuminen keväällä yhteistyössä rata- ja karttavaliokunnan kanssa.
- Opas- ja numerokylttien tarkistus ja tarvittaessa uusien tilaaminen.
- Vaihtoalueen karttatelineiden pystytys ja opaskylttien kiinnittäminen.
- Toimitsijoiden ohjeistus ja koulutus:
 - Koulutustilaisuus noin kuukausi ennen varsinaista kilpailua ja vaihdon ryhmänvetäjien viikko ennen kilpailua
 - Toimitsijaohjeiden kirjoitus.
- Työvuorojen suunnittelu
- Kenraaliharjoitus: Viimeiset ohjeistukset ja vaihtotoimintojen käytännön harjoittelu vaihdon toimitsijoille.
- Varakarttapisteen sekä Helppi-pisteen toiminnan suunnittelu sekä ohjeiden ja materiaalin valmistus.

Kilpailun aikainen toiminta

Kilpailujen aikana karttatelineillä oli pääsääntöisesti toimitsija aina 50 joukkuetta kohti. Suurempinumeroisilla telineillä oli toimitsija 100 joukkuetta kohti. Kilpailun edetessä näitä määriä voitiin muutella tarpeen mukaan. Kaksi - kolme henkilöä oli telineiden edessä ohjaamassa juoksijoita oikeille telineille. Vaihtopuomilla oli kaksi henkilöä megafonien kanssa avustamassa juoksijoita, joilla oli vaikeuksia löytää viestin jatkajaa. Helppi-pisteellä oli koko ajan kolme henkilöä.

Oikean kartan ottamisessa opastettiin toimitsijoita siten, että he eivät saaneet koskea karttaan (vastuu oikeasta kartasta on kilpailijalla). Toimitsijat osoittivat kartan sijainnin niille kilpailijoille, jotka eivät sitä itse löytäneet. Lisäksi toimitsijoiden tehtävänä oli nostaa seuraavan osuuden kartta esiin.

Ennakkoinformaatioissa oli kilpailijoille korostettu kartan oikeaa ottamistapaa karttatelineellä (ylöspäin nostamalla). Tarvittaessa toimitsijat oli opastettu korjaamaan pussit valkoisella ilmastointiteipillä, mutta sen tarve oli vähäistä.

Karttatelineiden numerointi tehtiin myös vaihtopuomilta päin. Tämä olikin tarpeen, sillä joskus puomille tullut suunnistaja oli ottanut väärän kartan ja lähti juoksemaan ”vastavirtaan” hakemaan oikeaa karttaa, tai muuten juossut karttansa ohi. Numerointi nopeutti oikean kartan löytämistä. Tämä numerointi helpotti oikean kartan löytymistä myös uusintälähdöissä kartoille siirryttäessä.

Kärkipään hylättyjen ja keskeyttäneiden joukkueiden viivästyttämiseen käytettiin Lahti-Jukolassa kehitettyä neljällä kielellä kirjoitettua keltaista lomaketta, jonka itkumuuri toimitti tarvittaessa vaihdon päällikölle. Keltainen lomake vietiin joukkueen karttapussiin ja seuraavan osuuden kartta Helppi-pisteeseen. Vaihtoon tuleva suunnistaja vei keltaisen lomakkeen vaihtopuomilla odottavalle seuraavan osuuden suunnistajalle, joka tuli lomakkeen kanssa Helppi-pisteelle hakemaan karttansa. Helppi-piste myöhästytti suunnistajaa, kunnes 30 minuuttia kärjen vaihdosta oli kulunut. Helppi-piste kirjasi Excel-taulukoon lähtijän lähtöajan.

Samaa keltaista lomaketta käytettiin myös ns. maastoon keskeyttäneiden joukkueiden kanssa (siten ettei vaihto voinut muuten tapahtua omatoimisesti). Itkumuuri toimitti keltaisen lomakkeen vaihtopäällikölle, joka otti keskeyttäneen joukkueen kartan karttapussista ja vei sekä kartan että keltaisen lomakkeen Helppi-pisteelle. Helppi-piste kirjoitti vaihtoalueen ilmoitustaululle keskeyttäneiden joukkueiden numerot näkyviin. Keskeyttäneiden joukkueiden seuraavan osuuden suunnistajat tulivat hakemaan karttansa Helppi-pisteeltä ja Helppi-piste kirjoitti suunnistajan lähtöajan Excel-taulukoon lähtöajan saamiseksi tulospalvelua varten.

Helppi-pisteeseen tuli myös sellaisia kilpailijoita, jotka olivat ottaneet väärän kartan telineestä tai joiden kartta oli telineestä puuttunut. Helppi-piste antoi silloin varakarttalipukkeen kilpailijan käteen – mikäli kyseessä ei ollut ns. keltaisen lipun viivästetty lähtö, ilmoitti joukkue numeron ja osuuden varakarttapisteeseen radiopuhelimella, ja kirjasi tapahtuman lokiin. Kilpailijan ollessa matkalla lähellä K-pistettä sijaitsevaan varakarttapisteeseen, siellä ehdittiin etsiä ja valmistella kartta valmiiksi.

Neljäs tapaustyyppi, jossa Helppi-piste palveli osanottajia, oli lähdöstä tai vaihdosta myöhästyneet kilpailijat. Lähdöstä (mukaan lukien uusintälähdöt) myöhästyneiden joukkueiden kartat tuotiin heti sen tapahduttua Helppi-pisteeseen, josta myöhästyneet saivat karttansa. Kartat pidettiin saatavilla 30 min lähdön tapahduttua.

Vaihtoon tulleet kilpailijat, jotka eivät kohtuu aikaan (noin 10 min.) löytäneet oman joukkueensa viestin jatkajaa, saivat luovuttaa karttansa Helppi-pisteeseen. Silloin Helpin toimitsija kirjoitti ilmoitustaululle myöhästyneen joukkueen numeron ja osuuden. Kun myöhästynyt jatkaja tuli Helppi-pisteeseen, hän sai siitä karttansa, ko. tiedot yliveivattiin ilmoitustaululla ja tapaus kirjattiin tapahtumalokiin.

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

- Vaihtoalueella voisi olla suurikokoinen kello.
- Helppi-pisteen henkilöstön koulutukseen on kiinnitettävä huomiota (myös radiopuhelimien ja Helppi-pisteen ilmoitustaulun käyttökoulutus).
- Helppi-pisteellä on oltava vähintään 3 henkilöä/vuoro.
- Helppi-pisteen sijainti vaihtopuomin päässä sekä Helppi-pisteen vaihtopuomin kummallekin puolelle olevat palveluluukut koettiin hyväksi. Näin Helppi-piste palveli suunnistajia vaihtopuomin molemmin puolin. Helppi-pisteellä 3 henkilöä/vuoro todettiin juuri sopivaksi määräksi: yksi toimitsija hoitaa kommunikoinnin osanottajan ja varakarttapisteen kanssa, toinen kirjaa tapahtumat lokiin ja kolmas päivittää ilmoitustaulua tai muuten auttaa. Jukolan viestin klo. 3 – 6 aikaväliin avuksi/varaksi voisi tulla neljäskin toimitsija, koska silloin on eniten tapahtumia.
- Helppi-pisteen tapahtumalokin mukaan Venlojen viestin tapauksia on 6 kertaa vähemmän kuin Jukolan viestissä, ja niiden keskimääräinen tiheys on vastaavasti 5,7 ja 12,4 tapausta per tunti. Eniten asiakkaita Helppi-pisteessä kävi klo. 3 – 6. Nämä tiedot kannattaa ottaa huomioon toimintapisteen miehityksen suunnittelussa.
- Toimitsijoiden määrän on oltava riittävä aina aamuun saakka. Meillä se riitti, mutta ylimäärää ei ollut.
- Toimitsijoiden toimintaolosuhteiden, kuten ruokailu, varusteiden säilytys jne., pitää olla kunnossa läpi vuorokauden ja erilaisissa sääoloissa.
- Valiokunnan kannattaa tehdä omat toimitsijaohjeet.
- Joukkueiden karttapussien päälle kannattaa vetää narut pitämään karttoja paikoillaan.
- Jukolan uusintalähdön jälkeen kannattaa viimeinen paikalla ollut vaihdon ryhmä aikatauluttaa hoitamaan karttapussien irrottaminen ja telineiden purku yhdessä seuraavan vuoden järjestäjien kanssa.
- Metalliset karttatelineet riittivät juuri ja juuri Jukolaan ilmoittautuneille 1964:lle joukkueelle.

Varakarttapiste

Varakarttapisteellä oli yhteensä kuusi (6) henkilöä. Tarkoitus oli, että työ tehdään kahden hengen tiimeissä, toisten levätessä. Kaikki talkoolaiset olivat kilpailuvaliokunnasta. Kuusi henkeä oli riittävä määrä varakarttapisteen toiminnan kannalta. Tämä järjestely toimi hyvin.

Varakarttapisteen pystytyksen ja purkamisen hoiti kenttävaliokunta.

Varustus

- kontti tai telttä
- pöytä (riittävän suuri)
- tuoleja
- karttahyllykkö (-hyllyköt)

- kyniä, paperia, teippiä, nippusiteitä jne.
- valo

Ohjeistus

Varakarttapisteen vetäjä kävi tutustumassa varakarttapisteen toimintaan Lahden Jukolassa.

Varakarttapisteen toimitsijat osallistuivat mahdollisuuksien mukaan ennen kilpailua pidettyihin talkoolaisinfoihin ja kilpailuvaliokunnan omaan infotilaisuuteen. Varakarttapisteen toimintaa testattiin kenraalinharjoituksessa ja todettiin että radiopuhelin kommunikaatio on paras tapa viestiä. Helppi-piste ja varakarttapiste sopivat keskenään radioviestinnästä. Kartta- ja ratavaliokunnan edustajilta saatiin opastus hajontataulukoiden käyttöön. Varakarttapiste toimi yhteistyössä Helppi-pisteen kanssa. Kun Helppi-pisteeseen tuli tieto puuttuvasta kartasta, seuraavan osuuden suunnistajalle annettiin varakarttalappu Helppi-pisteeltä. Varakarttalappuun merkittiin Helppi-pisteellä joukkueen numero ja osuus. Varakarttalapussa oli myös kartta, jonka perusteella suunnistaja löysi varakarttapisteelle. Varakarttapiste sijaitsi K-viitoituksella ennen K-pistettä. Matkaa varakarttapisteelle oli 350 metriä. Helppi-pisteeltä välitettiin varakarttapisteelle radiopuhelimella tieto joukkueesta ja osuudesta, jonka kartta tuli etsiä annettavaksi varakarttalappua vastaan. Varakarttapisteellä yksi henkilö hoiti radiopuhelinta ja samalla kirjasi joukkueen numeron ja osuuden. Toinen henkilö etsi hajontataulukosta oikean karttakoodin ja sen jälkeen etsi oikean kartan. Jokaista rataa oli vähintään kaksi kappaletta (tämä varmistettiin ja tarkastettiin etukäteen). Varakartan taakse merkattiin joukkueen numero ja osuus tussilla. Muistiin kirjattiin myös annetun kartan koodi ja kartanluovuttamisen ajankohta.

Varakarttoja tarvittiin Venlojen viestissä kolme kappaletta ja Jukolan viestissä 21 kappaletta. Yhteistyö Helppi-pisteen kanssa sujui hyvin, pelisäännöt oli sovittu etukäteen ja viestintä oli selkeää ja täsmällistä.

Havaintoja ja kehitysehdotuksia

Varakarttapisteen toimitsijoiden yhteinen tapaaminen osoittautui hyväksi käytännöksi. Pelisäännöt ja toimintatavat voitiin sopia yhdessä. Varakarttapisteellä etukäteen kulloinkin sovitut roolit ja vastuut kartan luovutuksessa autoivat nopeaan ja tarkkaan toimintaan.

Varakarttapisteen etäisyys vaihtopuomilta oli sopiva, aikaa jäi riittävästi kartan etsimiseen

Maali ja ADT

Jari Hämäläinen

Suunnittelu ja valmistautuminen

Maalipäällikkö nimettiin tehtävään kolme vuotta ennen kilpailua ja hän toimi kyseisessä roolissa SM-kilpailussa, Esi-Jukolassa (kansallinen kilpailu) ja Jukolan kenraaliharjoituksessa ennen varsinaista Jukolan ja Venlojen viestiä.

Toimintojen suunnittelu aloitettiin noin 1.5 vuotta ennen tapahtumaa. Maalin varapäällikkö nimettiin pian suunnittelun aloittamisen jälkeen.

Tarkempi perehtyminen tehtäviin alkoi Lahti-Hollola -Jukolassa. Maalipäällikkö ja varapäällikkö toimivat maalin toimihenkilöinä ja tarkkailivat maalin toimintaa Venlojen viestin ja Jukolan viestin ajan. He kirjoittivat kattavan ja lukuisin valokuvien havainnollistetun raportin kokemuksistaan. Tämä raportti oli erittäin tärkeä osa onnistunutta suunnitelmaa ja toteutunutta maalitoimintaa, sillä siitä sai tarkastettua jälkeensä monet jo unohdetut toimintaan liittyvät yksityiskohdat.

Suunnitelma viimeisteltiin viisi kuukautta ennen kilpailua, jonka jälkeen yksityiskohtia päivitettiin aina kilpailua edeltävään iltaan saakka.

Maalitoimitsijoiden koulutus aloitettiin 22. toukokuuta talkookoulutuksessa ja samalla viikolla kaikille talkoolaisille lähetettiin sähköpostilla ”maalitoimitsijan käsikirja” ja työvuorolista. Ryhmien vetäjät oli nimetty ennen talkoolaiskoulutusta.

Henkilöstö

Maalitoimintojen toteuttaminen tapahtui seuraavien vastuualueiden pohjalta:

- Maalin johtoryhmä (3 henkilöä; päällikkö, varapäällikkö ja maalituomari)
- Kolme maaliryhmää (kussakin päällikkö ja 15 henkilöä, kolme työvuoroa)
- Kaksi maalikarsinoiden ohjausryhmää (kussakin päällikkö ja 3 henkilöä, kaksi työvuoroa).

Ohjaus

- Kilpailijoiden ohjaus oikeisiin karsinoihin suunnitellun aikataulun mukaisesti.
- Vaihtokarsinoiden numero-opasteiden vaihto kilpailun kuluessa.
- Numero-opasteiden vaihdon kommunikointi IT-toimintojen vastuuhenkilöille (videotarkastukset ja digitaaliset osuusopasteet).

Maali

- Vaihto- ja maalileimauksen valvonta. Ne jotka unohtivat leimata palautettiin takaisin.
- Karttojen kerääminen kilpailijoilta ja varastointi. Karttalaatikoihin dokumentoitiin aika jolloin ne on kerättiin sekä mistä maalikarsinasta.
- Itkumuurin pyytämien karttojen (hylkäsesitys) etsiminen keräyskarttojen joukosta.
- Maalin viitoitusten muuttaminen viestin aikana (esim. vaihtojen sulkemiset ennen yhteislähtöjä).
- Kulunvalvonta ja järjestyksenpito maalialueella.

Maalituomarointi

- Maalituomarointi 30 ensimmäisen joukkueen osalta. Heidän sijoituksensa ratkaistiin maaliviivan ylityksestä.
- Suunnitelman perusteella toiminnan henkilöstötarve oli 59 henkilöä. Kilpailun aikana maalissa toimi kuitenkin 73 henkilöä. Koska ihmiset eivät voineet sitoutua kaikkiin heidän ryhmälle suunniteltuihin työvuoroihin, rekrytoitiin ennen kilpailua monia ihmisiä lisää tekemään puuttuvat roolit eri työvuoroissa. Tämän vuoksi henkilömäärä muodostui paljon suuremmaksi kuin suunniteltu henkilömäärä.
- Osaa toimitsijoista tarvittiin myös lähtöjen toteuttamiseen. Maaliryhmä 1 oli mukana Venlojen lähdössä ja Maaliryhmä 2 Jukolan lähdössä.

Ryhmien työvuorot olivat seuraavat

- Lauantaina klo 10:30 Maaliryhmän 1 ja 2 ryhmänjohtajat lähtökoulutuksessa.
- Maaliryhmä 1:
 - La klo 12:50-17:30 ja Su klo 04:30-08:30
 - Huom. Maaliryhmä 1 oli kartanjakajana lähdössä klo 12:50-14:01 ja siirtyi sen jälkeen maaliin.
- Maaliryhmä 2:
 - La klo 17:00-23:00 ja Su klo 08:15-12:00
 - Huom: Maaliryhmä 2 siirtyi kartanjakajiksi lähtöön klo 21:50–23:00.
- Maaliryhmä 3:
 - La klo 23:30- Su 04:45 ja Su klo 12:00-16:00 (pienennetty ryhmä 5 henkilöä)
- Ohjausryhmä 1:
 - La 14:15-18:00 ja Su 00:00-04:00 ja Su 08:00-11:00 (*käytännössä lopetus tapahtui tilanteen mukaan noin klo 10*)
- Ohjausryhmä 2:
 - La 18:00-21:30 ja Su 04:00-08:00 johto ja päälliköt
 - 2 henkilöä start-gate ohjaukseen klo 21:45-22:52

Toteutus

Ennen talkoolaiskoulutusta tehty rekrytoitujen talkoolaisten jako suunniteltuihin ryhmiin oli helppo alle tunnin kestävä toimenpide. Siinä vaiheessa vain osa henkilöistä oli saatu rekrytoitua ja lopulta talkoolaisilla oli paljon rajoitteita heidän työpanoksensa aikataululle. Moni ilmoitti olevansa käytettävissä vai tiettyinä aikana. Tämän vuoksi viimeisten henkilöiden rekrytointi muodostui lopulta kaikista maalipäällikön tehtävistä suurimmaksi ja haastavimmaksi. Suunnitellun yhden tunnin sijaan tuohon kului noin 30 tuntia käsityötä muutaman viimeisen viikon aikana.

Keskiviikon kenraaliharjoitus toteutettiin ”korvakuulolla”. Maalin osalta sen suunnitteluun ei riittänyt energiaa ja aikaa. Muuten toiminnot olivat helppoja, mutta rajapintojen suhteen todettiin parantamisen varaa. Esimerkiksi vaihdon sulkeminen mokattiin (se hoitui maalin osalta, mutta unohdimme tehdä sen yhdessä IT:n tulospalvelun kanssa). Muutamia toiminnallisia ja turvallisuuteen liittyviä puutteita korjattiin kenttävaliokunnan ja IT-valiokunnan kanssa vielä ennen kilpailua. Esimerkiksi piti varmistaa, etteivät maalikonttien ovet avaudu täyttä vauhtia juoksevan kilpailijajonon eteen.

Virheiden välttämiseksi maalin johto ja päälliköt sopivat kilpailua edeltävänä iltana alla olevan suunnitelman kriittisten hetkien osalta, varmistaakseen yhteistyön toimivuuden niiden kohdalla.

Jukola 2019 - Maalin kriittiset hetket

Musta = Maalitiimin työtä
Punainen = Muiden vastuualue

Lauantai 15.6. 2019

- **17:00 Venlojen voittaja maalissatä**
 - 30 ensimmäistä maalituomaroitaan (Heikki, Emil, Jari)
 - Varmistetaan, että maalileimaus tapahtuu samassa järjestyksessä kuin maaliviivan ylitys (Karri + 1 henkilö Sirran ryhmästä)
 - 30 ensimmäisen leimantarkastus maalissa. Yksi henkilö ottamassa kilpailijan Emitin, vie leimantarkastukseen ja palauttaa kilpailijalle. (Sirran ryhmä)
 - 30 ensimmäisen kohdalla aidat siten, että heidät päästetään maalista suoraan katsomoon. (Sirra + joku muu ryhmästä 1)
 - Sirran maaliryhmä 1 hoitaa Maalin 1 klo 17:30 saakka. Jussin maaliryhmä 2 kokoontuu maalin takaosaan talkoolaispisteelle ja ottaa klo 17 alkaen hiljalleen vastuulle Maalit 2-3.
 - 30 ensimmäisen GPS liivit kerää maalissa 1 Harri Pajula ulosmenoportilla)
 - Itkumuuri on paikalla maalissa 1 30 ensimmäisen maaliin saapujan aikana ratkomassa mahdolliset hylkäystilanteet
- **18:30 Venlojen vaihto suljetaan** (kilpailijoita ei päästetä kartoille vaan suoraan Emit-tarkistukseen).
 - IT:n (Jussi Lahdenniemi) kanssa katsotaan yhteinen hetki ja sen jälkeen aidat muutetaan siten, että kaikki kulkevat suoraan Leimantarkastukseen. (Jussi)
 - 18:45 Venlojen uusintalähtö
- **21:40 Maaliryhmä 2 siirtyy lähdön kartanjakoon** – Nimetään 2 henkilöä operoimaan maalia 22:30 saakka (Karri/Jari)
- **21:45-22:30 Lähtöportti aukeaa** – 2 henkilöä ohjausryhmästä 2 viimeiselle rastille (Venlojen ohjaaminen maaliin lähtöportin viitoituksen läpi)
- **22:30 Venlojen viestin maali suljetaan (Karri/Jari)**
 - Selvitetään IT:n kanssa montako tulematta ja sovitaan kuinka loput vastaanotetaan

Sunnuntai 16.6. 2019

- **06:46 Jukolan voittaja maalissa**
 - 30 ensimmäistä maalituomaroitaan (Heikki, Emil, Jari)
 - Varmistetaan, että maalileimaus tapahtuu samassa järjestyksessä kuin maaliviivan ylitys (Karri + 1 henkilö Sirran ryhmästä)
 - 30 ensimmäisen leimantarkastus maalissa. Yksi henkilö ottamassa kilpailija Emitin, vie leimantarkastukseen ja palauttaa kilpailijalle. (Sirran ryhmä)
 - 30 ensimmäisen kohdalla aidat siten, että heidät päästetään maalista suoraan katsomoon. Vastuuhenkilö tähän (Sirra)
 - 30 ensimmäisen GPS liivit kerää maalissa 1 Harri Pajula
 - Itkumuuri on paikalla maalissa 1 30 ensimmäisen maaliin saapujan aikana ratkomassa mahdolliset hylkäystilanteet
- **08:45 Jukolan vaihto suljetaan** (kilpailijoita ei päästetä kartoille vaan suoraan Emit-tarkistukseen). (Jussi)
 - IT:n (Jussi Lahdenniemi) kanssa katsotaan yhteinen hetki ja sen jälkeen aidat muutetaan siten, että kaikki kulkevat suoraan Leimantarkastukseen. (Jussi)
 - Klo 9:00 7. osuuden uusintalähtö ja klo 9:30 osuuskien 2-6 uusintalähtö
- **15:00 Jukolan maali suljetaan** (Jorma)
 - Selvitetään IT:n kanssa montako tulematta ja sovitaan kuinka loput vastaanotetaan

Kilpailun toteutus sujui kaikilta osin hyvin ja suunnitelman mukaisesti. Seuraavassa muutamia huomioita yllättävistä tilanteista.

- Maalille tarjottiin järjestysmiehiä kulkijoiden vartiointiin. Nämä henkilöt olivat tärkeitä, sillä he paikkasivat muutamissa kohdissa puutteita. Tämä oli positiivinen yllätys.
- Venlojen ja Jukolan ankkurien kärkijoukkueiden juomatarjoilu ja sen paikka oli sovittu partiolaisten hoidettavaksi. Lisäksi sovittiin, että muut tehtävään liittyvät yksityiskohdat partiolaiset sopivat asianomaisten vastuullisten kanssa. Osoittautui kuitenkin, että heidän esimiehen/naisen antama tehtävänjako oli puutteellisesti hoidettu. Maalin johto joutui opastamaan heitä monissa kohdissa ja aina valmiit partiolaiset ottivat tehtäväkseen myös työtä, jota ei ollut heille koskaan kerrottu (esimerkiksi Jukolan ankkurien juotto, jota ei ollutkaan etukäteen sovittu kenenkään tehtäväksi).
- Sunnuntaipäivä oli kuuma ja viimeiset maaliintulijat olivat kuumissaan. Järjestimme heille kaikille juomatarjoilun maaliin ja tämä aiheutti lisätarpeita toimihenkilöiden määrälle. Haalimme ravintolasta juomaa ja tarjoilimme sitä koko sunnuntaipäivän. Asiakkaat olivat tyytyväisiä palveluun. Täten sunnuntain viimeisille tunneille suunniteltu henkilömäärä ei tahtonut riittää ja kaikki lähimailla pyörivät henkilöt pyydettiin auttamaan.
- Viimeisen viikon aikana ohjausryhmän tehtäviin lisättiin välittää osuusopasteiden vaihdosta tieto IT-henkilöille heidän vaihtaessa tämän tiedon mukaiset digitaaliset osuusnumerot kunkin maalin näyttöihin. Tämä toiminto taisi olla ensimmäistä kertaa käytössä.
- Erittäin harva jätti maalileimauksen suorittamatta, joten tehtäväksi jäi palauttaa leimaukseen vähemmän henkilöitä kuin edellisen vuoden viestin perusteella odotimme.

- Kilpailun aikaisia hylkäystarkastuksia tuli rajallinen määrä ja tiimin toimiessa maalipäällikkö ei puuttunut niistä yhteenkään.
- Yhden henkilön maaliintulohetken video ja kartta etsittiin kolmisen viikkoa kilpailun jälkeen, koska kyseinen henkilö halusi hylkäyksen välttämiseksi varmistaa kartan, jolla hän juoksi.
- Yksi kilpailija luovutti vaihdossa harjoituskartan, joten ilmeisesti oikea Jukolan kartta vietiin parempiin tarkoituksiin jossain paidan sisässä ...
- Keräsimme maalista ryhmän purkutoimintoihin heti viimeisen uusintalähdön tapahduttua. Siinä vaiheessa meillä oli enemmän toimitsijoita kuin olisimme tarvinneet.
- Lähetimme lähtöön enemmän maalihenkilöitä kuin oli pyydetty ja tämä osoittautui tärkeäksi, sillä muuten lähdön henkilöstö ei olisi ollut riittävän suuri.
- Kenttävaliokunta toimi Kangasalla hyvin. Maaliryhmää tarvittiin erittäin vähän rakennus- ja purkutoimissa. Maalipäällikkö keskusteli tarpeet etukäteen kenttävaliokunnan vastuuhenkilön kanssa ja varmisti katselmoinnein, että toteutuma oli suunnitelman mukainen.

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

Seuraavia asioita voisi kehittää:

- Rekrytointi. Varmistakaa, että kilpailutoiminnot eivät saa viimeisiä rekrytoitavia toimitsijoita, vaan henkilöt on syytä rekrytoida jo aikaisemmassa vaiheessa. Varmistakaa, että rekrytoijat ymmärtävät suunnitellut työvuorot ja rekrytoivat henkilöitä, jotka voivat tehdä maaliin suunnitellut työvuorot.
- Opastusryhmän työt lopetettiin kokonaan sunnuntaiaamuna klo 9:30 yhteislähdön jälkeen.
- Kopioimme ryhmä- ja työvuororakenteet suoraan Lahden Jukolasta. Koska yllä mainittu rekrytoinnin vaikeus liittyi suunniteltuihin työvuoroihin, kannattaa pohtia, löytyisikö joku täysin uusi suunnitelma ryhmien ja työvuorojen osalta. Emme ole keksineet tähän parempaa tapaa, mutta miettikää, löytyykö sellainen.
- Karttojen kerääminen lopetettiin viimeisen yhteislähdön jälkeen klo 9:30. Tämän jälkeen kilpailijat saavat pitää oman karttansa. Siten he pääsevät tekemään mahdolliset valitukset itkumuurille välittömästi ja oma kartta on tarjolla ilman erillistä etsintäoperaatiota.
- Varmistakaa juomatarjoilu hellepäivän varalta myös sunnuntaipäivälle.
- Toimitsijoiden osallistuminen ja vastuunotto oli kiitettävää tasoa.
- Maalin kriittisten hetkien suunnitelma ja sopiminen yhdessä päälliköiden kanssa on hyvä käytäntö.

ADT

Eemil Karkulahti

Doping-testauksen suorittaa joko Suomen antidopingtoimikunnan valtuuttama(t) (ADT) testaaja(t), Maailman Antidopingtoimisto WADA, tai kansainvälisen suunnistusliiton (IOF) testaaja(t). Heillä on aina mukanaan henkilökortti osoittamaan statuksensa.

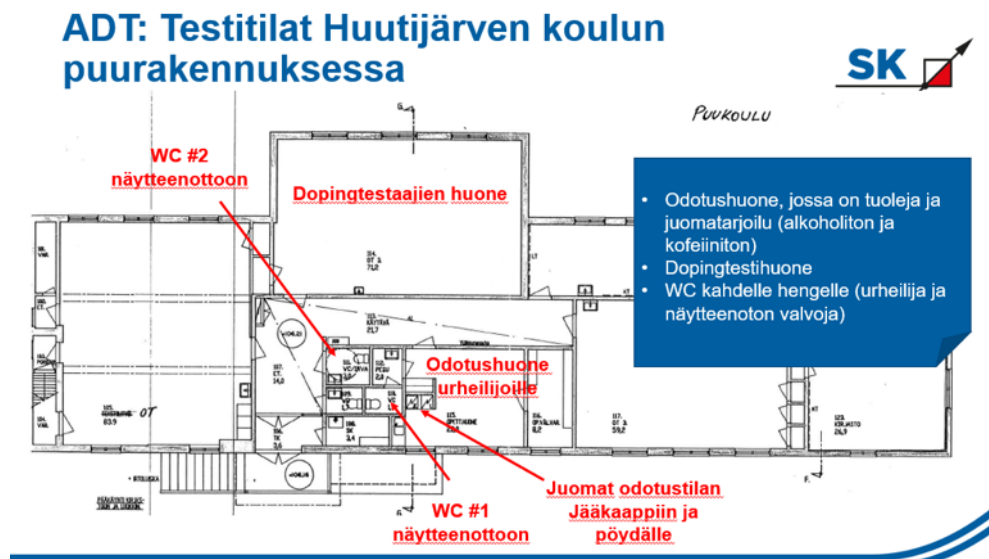
Suomen Urheilun Eettisen Keskuksen (SUEK) sivuilta löytyvät kattavat ohjeet kilpailunjärjestäjille. Näitä ohjeita noudattaen varauduimme antidoping-testaajien tuloon ja teimme siitä oman suunnitelman.

Testauksen toteutus

Testaajia ei kuitenkaan tälläkään kertaa ilmaantunut paikalle.

Kangasala-Jukolassa olimme varautuneet osoittamaan testauksen suorittamiseksi sopivan tilan Huutijärven koululta, joka sijaitsi noin 10 km:n päässä maalista. Vastuuhenkilö oli varautunut kuljettamaan testattavat autolla maalialueelta testitiloihin ja takaisin. Tähän tehtävään oli varattu kaksi autoa, joissa oli tarvittavat ajoluvat. Tiloissa oli varattuna huone istuimien kera odottelua varten, jääkaapit juomien viilentämiseen, WC-tilat, joihin mahtuu yhtä aikaa testaaja ja testattava. ADT-vastaava järjesti koulun oviin opaskyltit ja jääkaappiin alkoholiton ja kofeiiniton juotavaa urheilijoita varten.

Testaamisen tapahtuessa olisimme nimenneet kustakin kolmesta maaliryhmästä kaksi ADT-saattajaa kuljettamaan kilpailijat maalialueelta autolle ja autolla testauspaikalle. Näitä henkilöitä ei kuitenkaan tarvittu, joten heitä ei myöskään nimetty kilpailun aikana.

Testauksen toteutumiseen liittyviä kommentteja

Ohjaajien tehtävä on tärkeä sääntöjen mukaisessa, luotettavassa ja oikeudenmukaisessa dopingtestauksessa. Suurissa, erityisesti kansainvälisissä kilpailuissa ohjaajia tarvitaan aina, ja heidän tulee olla kielitaitoisia. Ohjaajat allekirjoittavat vaitiolositoumuksen, ja saavat ADT:n toimihenkilöiltä tarvittavat ohjeet ja viralliset Doping-testilomakkeet, joihin he ottavat valitun (ADT:n osoittaman) urheilijan allekirjoituksen heti vaihtoon- tai maaliintulon jälkeen. Tämän jälkeen ohjaajat ohjaavat urheilijat testitiloihin testin antoa varten. Urheilijalla on oikeus lyhyeen verryttelyyn ja vaatteiden vaihtoon ennen testiä. Verryttely ja vaatteidenvaihto on kuitenkin tehtävä ohjaajan jatkuvan valvonnan alaisena lähialueella. Ohjaajan tulee raportoida mahdollisista epäselvyyksistä tai sääntörikkomuksista vastaavalle testaajalle. Ohjaajan tulee myös olla esteetön suhteessa testiin kutsuttavaan urheilijaan (esimerkiksi ei sukulainen). Kun urheilija on valmis testiin, testitiloissa oleva ADT:n testaaja ottaa lomakkeen ja täyttää sen yhdessä urheilijan kanssa. Kun urheilija on mennyt testiin, ohjaajan työ on ohi ja hän voi palata normaaliin työtehtäväänsä.

Tulostaulu

Tuomas Sainio

Tehtävä:

Tulostaululla oli vain yksi tehtävä, kuljettaa it-valiokunnan tuottamat tulosteet tulostaululle vähäisellä viiveellä.

Henkilöstö ja työvuorot:

Tulostaulutiimissä oli 4 henkilöä. Kilpailuviikonlopun työvuorot jaettiin siten, että jokaisella työvuorot kestivät 4 tuntia ja vuorojen välissä oli neljä tuntia lepoa. Yksi tiimiläisistä kävi juoksemassa viestissä, jolloin yhtä vuoroa jouduttiin pidentämään lennosta. Vuorot olivat sopivan pituisia ja henkilömäärä täten riittävä.

Taulut:

Jokaiselle osuudelle oli oma taulunsa, joka oli tehty vanerista. Taulut olivat suunniteltu niin, että molemmille puolille mahtui kiinnittämään nitomalla 2x11 muovitaskua (karttojen pussituksesta ylijääneitä karttamuoveja), joihin tulosteet pujotettiin. Tämä mahdollisti jokaiselle taululle 2464 joukkueen vaihtoajan, kun yhdelle tulosteelle tulostui 56 tulosta. Tulostaulut oli siis hieman ylimitoitettu, mutta se helpotti keskeyttäneiden ja hylättyjen tulosten sijoittamista taululle. Säänkestävyyden lisäämiseksi tauluihin oli tehty pienet räystäät. Muovitaskut pysyivät tauluissa kiinni hyvin, pienestä tuulisuudesta huolimatta vain muutaman taskun joutui nitomaan jostain kulmasta uudelleen. Jukolan yöosuuksien tulostaulut oli valaistu.

Huomioita:

- Aamuyöstä kasteen aikaan tulosteet saattoivat kostua ja tarttua muovin ulkoreunaan, jolloin niiden asettelu oikeaan paikkaan vaikeutui huomattavasti. Sateisella kelillä taskujen nitominen tauluun vasta, kun niissä on tulosteet valmiina, olisi ollut parempi vaihtoehto.
- Tulostaulun kävijämäärä vaihteli, mutta ei ollut kauhean aktiivista.
- Yleisö on online-seurannan ansiosta tottunut vähäisempään viiveeseen, ja tuloksia viedessä saattoi kuulla tulostaulun seuraajilta, kuinka ”vanhoja” viimeiseksi päivitetty tulokset olivat.

Purkaminen ja jälkityöt

- Kilpailuvaliokunta osallistui purkuhommiin aktiivisesti. Heti uusintalähtöjen jälkeen Rovaniemeläiset keräsivät karttasäkit karttatelineistä, minkä jälkeen purettiin Emit-nollauspiste, karttatelineet, verryttelyalueen aidat ja mainokset, Helppi- ja varakarttapisteet sekä lähtöviitoitukset. Maaliviitoituksen purkamisenkin kanssa oli määrä odottaa siihen asti, kunnes maali sulkeutui, mutta innokkaimmat alkoivat purkaa loppusuoran mainoksia pian puolenpäivän jälkeen, mitä ei olisi pitänyt tehdä.
- Karttoja säilytettiin laatikoissa 31 päivän ajan, minkä jälkeen kartat häitettiin
- Kilpailuvaliokunnan vastuuhenkilöiden palautetilaisuus pidettiin 1.7, samalla saunottiin, uitiin ja nautittiin iltapalaa
- Valiokuntien johtajien palautetilaisuus pidettiin 6.7.
- Loppuraportti laadittiin toimintopisteittäin 31.7 mennessä, minkä jälkeen kilpailuvaliokunnan vetäjä koosti kokonaisuuden ja toimitti sen pääsihteerille elokuun puolivälissä
- Karonkkaan osallistuttiin isolla joukolla 17.8
- Rovaniemen tiedonsiirtotilaisuuteen 25.10 osallistunee kilpailuvaliokunnan vetäjä sekä maalin vetäjä

Kehitettävää (kokonaisuus)

- Kenraalin vastuiden määrittelyt muilta kuin kilpailuvaliokunnan osalta; kilpailutoimintoa tukevien toimintojen (IT, Turva) suunnitelmat kenraaliin ja niiden parempi valmius kenraalissa; mm. VHF-puhelimien testaus jäi tekemättä
- pikkutavaroiden hankinta: mitä hankitaan keskitetysti ja mitä hajautetusti
- juomavesitarjoilu, tarjoilun kesto, ja tarjoiluun liittyvät vastuut vaihtoon ja erityisesti maaliin tulevien suunnistajien osalta
- opaskylttien koko ja sijoittelu: riittävän isoja ja riittävän korkealla
- talkoolaisten kulkureitit toimipisteisiin – sisään ja ulos
- kärkijoukkueiden maaliintulon kuvaaminen osana maalituomarointia
- Median ja Photon liikkuminen ja kuvauspaikat kilpailuvaliokunnan ”tontilla”

Arvio kilpailuvaliokunnan runkohenkilöstön talkootyötunneista

- Kilpailupäällikön talkootuntien määrä oli n. 500 ja varapäällikön n. 110. Emit-nollaus-päällikkö 110, Lähtöpäällikkö 220, Vaihtopäällikkö 160, Maalipäällikkö 220, Kenraalin päällikkö 60 ja Helppipisteen vetäjä 60

LIIKENNE-, TURVALLISUUS- JA ENSIAPUVALIOKUNTA

Tavoitteet ja tehtävät

1. Valiokunnan tehtävänä oli vastata kilpailujen EA/lääkintä-, pelastus-, liikenne-, pysäköinti- ja turvallisuusjärjestelyistä, laatia riskikartoitus ja turvallisuussuunnitelma, sekä toimia yhteistyössä viranomaistahojen kanssa (poliisi-, pelastusviranomaiset, sekä Traficom, ELY, puolustusvoimien ja kaupungin eri virastojen kanssa)
2. Erityisenä tehtävänä oli ylläpitää kilpailun aikaista EA- ja pelastusvalmiutta, ylläpitää ja valvoa yleistä järjestystä ja turvallisuutta maassa ja ilmassa sekä liikenteen ja paikoituksen sujuvuutta, varmistaa arvokuljetusten ja arvokutsuvieraiden turvallinen ja mutkaton liikkuminen alueella.
3. Eri toiminnoille laadittiin yksityiskohtaiset suunnitelmat.

Tavoitteiden ja tehtävien arviointi

Valiokunnan osalta valmistelut aloitettiin vuoden 2014 puolella ja vauhti kiihtyi matkan varrella ja erityisesti 2016 Lappee-Jukolan ja 2017 Joensuu-Jukolan jälkeen. Rekrytointia ja suunnitelmien tarkentamista alkuperäisen toimintasuunnitelman pohjalta laadittiin kaikille valiokunnan osa-alueille. Viranomaispalavereja eri tahojen kanssa pidettiin valmistelun aikana useita suunnitelmien edetessä (PSHP, Ely, poliisi, pelastus). Lisäksi yhteistyötä tehtiin jatkuvasti PV:n ja MPK:n kanssa. Viranomaisyhteistyö toimi erittäin hyvin kaikkien osapuolien kanssa.

Jo alkuun saatiin tietää, ettei poliisi aseta ylimääräisiä resursseja järjestäjän avuksi tapahtumaan, kuten aiemmissa Jukoloissa on sovittu. Poliisilla oli vain yksi ylimääräinen partio sijoitettuna osan aikaa koko Kangasalan alueen yleisvalvontaan. Juuri ennen tapahtumaa turvapäällikkö sai sovittua yhden poliisimiehen sijoittamisesta tapahtumaan lähinnä riskinä olevan ilmaliikenteen rajoitusalueen valvontaan, massiivista henkilösuojausta ja niihin liittyvien mahdollisten ylimääräisten lupaprosessien hoitamista varten.

Sen sijaan pelastuslaitos ja PSHP sekä ELY olivat talkoissa mukana jo suunnitteluvaiheesta alkaen. Johtokeskukseen oli varattu viranomaisille työskentelytilat.

Riskianalyysiä varten pyydettiin vuodenvaihteessa kaikilta valiokunnilta omia riskikartoituksia mahdollisesti eteen tulevista riskeistä ja ongelmista. Vain osa valiokunnasta vastasi tähän. Tarkoitus oli, että kukin toiminto miettii myös omia turvallisuusasioita omalta näkökulmaltaan. Turvapäällikön toimesta laadittiin analyysi, jota käytiin viranomaisten kanssa läpi.

Tapahtuman aikana puututtiin vain muutamaa turvallisuus- tai poikkeama kohteeseen. Mm. suojakypärien käyttöön mönkijöillä liikuttaessa ja tapahtumakentällä olleeseen lastausmontun suojaamiseen kaiteilla. Jälkeenpäin tuli tietoon korkealla työskennelleen TV-tuotannon henkilön pudonneen kuljetuskontin katolta ja loukkaantuneen. Hänellä ei ollut turvavaljaita käytössä. Tästä keskusteltiin TV-tuotannon vetäjän kanssa. Myöskin TV-tuotannon metsäsaarekkeen haastattelupisteeseen esitetylle nuotiolle evättiin tulenteko mahdollisuus metsäpalovaroituksen voimassa ollessa.

Tienkäyttöistä käytiin useita neuvotteluja ja kaikkien yksityisteiden käytöstä ja ylimääräisistä rakenteista, mm. liittymistä päästiin hyvin sopimuksiin. ELY keskuksen hallinnoimille valtion teille haettiin 15 kpl tilapäisiä liittymä- ja tien levennyslupaa. Lupamenettely sujui ongelmitta henkilökohtaisten neuvottelujen ansiosta. Ramboll oy:n yhteistyöllä saatiin suunnitelmat tieverkon liikennemerkki- ja rajoitus-, sekä liikennesuunnitelmat siten, että ne hyväksyttiin kerrasta sekä ELY:n että poliisin käsittelyssä.

Tulevaisuudessa on huomioitava, että varsinkin päätieverkon liikenne-, ja liikennemerkkisuunnitelmiin on panostettava, koska niitä ohjaa asian käsittelyn erivaiheissa tiukat määräykset mm. alueen muun liikenteen sujuvuuden arvioinnista, merkkien asettelussa ja sijoittelussa.

Valiokunnan toimesta pidettiin asukastiedotustilaisuuksia kaikkien paikallisten asukasyhdistysten tilaisuuksissa syksyn 2018 aikana kolme sekä kevään 2019 aikana uudestaan. Tilaisuuksissa tiedotettiin tapahtumasta, tapahtuman vaikutuksista alueen asujaimistolle ja jaettiin asukasajolupia n 750 kpl. Lisäksi jaettiin osalle (n. 500 kpl) tiedotuslehtisiä mm. mökkiläisille, joita ei muutoin tavoitettu.

Valiokunnan johto osallistui kauden 2018 aikana n. 65 kpl eri kokoukseen tai tiedotustilaisuuteen koskien Jukolaamme. Kevään 2019 aikana kokouksia ja tiedotustilaisuuksia toukokuun loppuun mennessä kirjattiin n. 45 kpl. Toukokuun alusta lähtien panostettiin lähes joka päivä valmisteluihin kisapäiviin asti.

Henkilöstön rekrytointi valiokunnan tarpeisiin onnistui melko hyvin, koko valiokunnan kirjoilla oli yhteensä n. 865 henkilöä. Rekrytoinnissa pysäköinti alueiden hoito onnistui hyvin seurojen kanssa laaditun yhteistyösopimuksen turvin. Seuroista oli mukana yli 350 talkoolaista. Myös lääkinnän n. 120 kpl ja pelastuksen n. 60 kpl osuuksissa rekrytoinnissa onnistuttiin ajoissa. Järjestyksenvalvontaan vaadittavat resurssit n. 120 kpl saatiin kouluttamalla kolme peruskurssia ja kaksi uusintakurssia ja sitouttamalla koulutetut tehtäviin. Liikenteen ohjaajien n. 180 kpl rekrytointi oli vaikein ja aivan viime päivinä saatiin juuri riittävä määrä henkilöitä talkoisiin mukaan. Joidenkin kohteiden liikenteen ohjaajien määrää jouduttiin kuitenkin ohentamaan ja vuorojen pituuksia kasvattamaan.

Rekrytoinnissa eriytettiin valiokunnan yhteinen Lyyti ilmoittautuminen kaikille eri osa-alueille omaksi ilmoittautumisekseen. Tämä oli aivan välttämätön toimenpide, jotta resursseja ja ohjeita voitiin kohdentaa oikeille kohderyhmille. Edelleen tulee kiinnittää erityistä huomiota lomakkeen kohtiin, joilla haetaan erityisosaajia tai jolla halutulle talkotoiminnalle halukkaat voivat kertoa toiveensa. Tarpeettomat kohdat minimoitava lomakkeessa, koska osa täyttää vain ns. omasta mielestään tärkeät kohdat.

Turvallisuussuunnitelman lopullinen versio henkilöstöluetteloineen oli valmis toukokuussa ja toimitettiin hyvissä ajoin ennen määräaikaan viranomaisille käsittelyyn ja hyväksyttäväksi. Traficom:n lentokieltoalueen lupaa jouduttiin kerran tarkentamaan ja muutoin kaikkien viranomaisten luvat saatiin kerralla hyväksytyinä läpi.

Kisapaikalla perjantaina 14.6 suoritettua kaikkien viranomaisten lopputarkastuksessa kiinnitettiin huomiota vain muutamiin isompien telttojen hätäpoistumistie merkintöihin ja kaasupullojen säilytyspaikkoihin sekä majoitus teltta-alueen isompien telttojen riittäviin kiinnityksiin maastoon. Myös tulipaikat tuli merkitä huolellisemmin. Viranomaisten lausuntona todettiin ennakolta hyvin toteutetut pelastus-, lääkintä- ja turvallisuus järjestelyt. Etukäteen jo ongelmana tiedostettuun liikenteen sujuvuuteen poliisin toimesta kehoitettiin panostamaan osaavaan henkilöstöön varsinkin valtatie 12 liittymissä. Poliisi oli varautunut lähialueelle sijoitetulla yhdellä partiolla avustamaan ongelmatilanteessa järjestäjää. Partiota ei kuitenkaan tarvittu.

Turvapäälliköllä oli kokotapahtuman ajan hyvä yhteys ELY:n ja tieliikennekeskukseen paikallisen yhdyshenkilön toimesta. Tieliikennekeskuksen kautta seurattiin mm. valtatie sujuvuutta. Kuitenkaan mihinkään poikkeusjärjestely tiedottamiseen ei tullut tarvetta ja toiminta sujui suunnitellusti, vaikkakin liikenne ruuhkautui sekä lauantain tulo että sunnuntain pois lähdön aikaan.

Kokonaisuutena valiokunnan tavoitteet saavutettiin hyvin ja tehtävät voitiin hoitaa osin jopa kiitettävällä tavalla. Turvallisuus-, lääkintä- ja pelastustoimissa vastattiin kaikkiin tarjolla oleviin tehtäviin ja niille toiminnoille voidaan antaa korkea arvosana onnistumisesta. Myös pysäköinnin ja liikenteen toiminnot voitiin hoitaa niin hyvin, kuin järjestämispaikan olosuhteet sen sallivat. Varautumalla asiantunteviin liikenteenohjaajiin voitiin minimoida vain yhden ajoväylän aiheuttamat ruuhkat kisakeskukseen ja pysäköintipaikoille, sekä tulo- että lähtövaiheessa. Nämäkään ruuhkat eivät kuitenkaan muodostuneet kohtuuttomiksi. Alla on selvitetty tarkemmin kunkin toiminnon kohdalla yksityiskohtaisemmin toteutumia.

Onnistumiset ja kehityskohteet

- Lupamenettelyt onnistuivat hyvin eikä tarkennuksia tarvittu.
- Viranomaistarkastus sujui hyvästä valmistelusta johtuen hyvin.
- Yhteistyö viranomaisten kanssa oli mutkatonta ja neuvoja saatiin hyvin toiminnan suunnitteluun.
- Ramboll OY kanssa tehty yhteistyö varmisti liikennesuunnitelmien määräysten mukaisuuden ja ammattimaisuuden.
- Asukastiedotustilaisuudet olivat avainasemassa tiedotuksessa tapahtumasta paikallisille asukkaille.
- Valiokunnan rekrytoinnin ja ilmoittautumisen hajautus omiksi toiminnoikseen oli välttämätöntä.

Valiokunnan vastuuhenkilöt

Tehtävä	Nimi
Valiokunnan johto vara	Tapani Saarinen Seppo Ojanen
Turvallisuuspäällikkö vara	Tapani Saarinen Raine Nurminen
Lääkintäpäällikkö vara vara	Seppo Ojanen Pekka Kannus Saija Laurila
Liikennepäällikkö vara	Hannu Huhta-aho Seppo Ahoniemi
Pysäköintipäällikkö vara	Jukka-Pekka Tohka Teemu Pusa
Pelastuspäällikkö vara	Teuvo Saarinen Tomi P. Olkkonen
Järjestyspäällikkö 1 vara 1	Pertti Hintsanen Olli Grekkilä
Järjestyspäällikkö 2 vara 2	Jori Wiklund Granlund Riitta
Kuriitoiminnanpäällikkö vara	Jani Sokka Janne Sokka
Johtokeskuspäivystys	Tuomas Saarinen
Viestipäällikkö	Markku Salo
Talkoovastaava	Tuija Ritakallio

Vastuuhenkilöiden arviointi

Valiokunnan vastuuhenkilöt saatiin ajoissa jo edellisen vuoden puolella kaikki sovittua ja suunnittelut heidän vastualueillaan saatiin ajoissa valmiiksi. Kaikki vastuuhenkilöt olivat erittäin motivoituneita ja tekivät tunnollisesti valmistelutyönsä. Vastuuryhmien vetäjien avustajaryhmän koko eri osa-alueilla jäi jälkeensä arvioituna liian ohueksi ja työtehtävät, varsinkin juuri ennen kisatapahtumaa työllisti kohtuuttoman paljon vastuullisia. Lääkinnän osalla varahenkilöiden määrä oli riittävä.

Tulevien Jukoloiden järjestäjien tuleekin kiinnittää erityistä huomiota siihen, että työryhmissä ja alatyöryhmissäkin on riittävän paljon n. 5-8 kpl henkilöitä, jotka ovat mukana jo pidemmän aikaa ja pystyvät oma-aloitteisesti näkemään toimintojen kehitys- ja varustamistarpeet, eikä asian selostamiseen mene tarpeettomasti aikaa.

Koulutukset voitiin käydä läpi siltä osin kuin etukäteen oli suunniteltu. Kuitenkin todettiin, että etukätekoulutuksiin eivät osallistuneet läheskään kaikki talkoolaiset ja heidän osaltaan koulutuksen antaminen jäi osin heikoksi. Kenraaliharjoituksen yhteydessä tapahtunut koulutus ei toteutunut myöskään osalla toiminnoista riittävän kattavasti. Sähköisesti jaetut toimintaohjeet eivät tavoittaneet kaikkia, eivätkä voineet olla täysin kattavia ja tyhjentäviä, muuttuvissa olosuhteissa. Osa talkoolaisista tuli työvuoroonsa vailla aiempaa koulutusta ja tämä aiheutti varsinaiseen työvuoroon tullessa käskynjaon ruuhkautumista ja työvuoron hidasta käynnistymistä. Lääkinnän ja pelastuksen osalla koulutus oli onnistunut ammattilaisista koostuneen henkilöstön vuoksi, jotka oli saatu paikallisista terveydenhoitolaitoksista, SPR:ltä ja VPK:sta sekä pelastuslaitoksilta.

Onnistumiset ja kehityskohteet

- Vastuuhenkilöt olivat kaikki hyvin vastuuntuntoisia ja motivoituneita onnistuneen Jukolamme läpivientiin.
- Vastuuhenkilöitä osaan valiokunnan osa-alueista rekrytoitiin vain 2-4 kpl ja se aiheutti ruuhkaista työtaakkaa heille mm liikenne, pysäköinti ja JV.
- Kussakin valiokunnan alatoimintoryhmässä tulee olla tulevaisuudessa n. 5 kpl henkilöitä mukana jo pidemmän aikaa, jotka pystyvät itsenäisesti viemään asioita eteenpäin ja jakamaan työtaakkaa, sekä kouluttamaan tarvittaessa talkoolaisryhmiä.
- Vastuuhenkilöiden tärkeä tehtävä itse tapahtuman aikana on huolehtia talkoolaiden hyvinvoinnista ja jaksamisesta. Tämä on huomattavasti helpompaa, kun oma työtaakka on jaettu riittävän laajalle ja riittävän ajoissa.

Johtokeskus ja viestintä

Jukolan valmisteluvaiheen- ja kilpailunaikaiseen turvallisuusohjaamiseen ja -valvontaan luotiin johtokeskus (JoKe), jonka tilannehuone sijaitsi kilpailukeskuksen tuntumassa, pääensiavun ja pelastusaseman vieressä.

Johtosuhteet oli sovittu siten, että Jukolan turvallisuuspäällikkö johti johtokeskuksen toimintaa ja vastasi kaikesta turvallisuuteen liittyvästä Jukola-tapahtumassa. Tämä oli onnistunut linjanveto ja kokonaisuus ja näin tilannekuva pysyi hyvin hallinnassa.

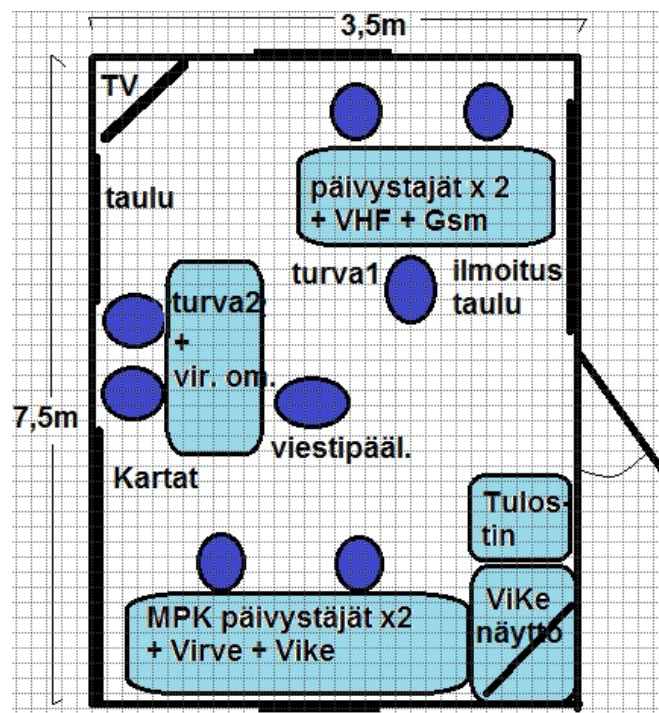
Ulospäin johtokeskuksesta suuntautuvat kulkuväylät ajoneuvoilla rakennettiin ja varmistettiin kilpailukeskuksen takakautta, sekä kiireelliset ajot suoraan maali EA:n kautta kisakeskukseen. Osa johtokeskuksen toiminnoista, samoin kuin pääensiapu, sijoitettiin viereiseen talousrakennukseen mm. pelastuksen, liikenteen, pysäköinnin ja

järjestyksenvalvonnan käskynjako jne. Johtokeskukseen sijoittui turvallisuusjohdon toimipiste, jossa päivysti jompikumpi turvapäälliköistä ja tarpeen tullen neuvotteluissa pelastuspäällikkö, liikennepäällikkö, ensiavun yhdyshenkilö, järjestyspäällikkö ja pysäköintipäällikkö. Lisäksi johtokeskuksessa päivysti perjantai aamusta klo 06.00 sunnuntai iltaan klo 18.00 kaksi talkoolaispäivystäjää vuorollaan ja lisänä lauantai aamusta sunnuntai iltaan MPK:n viestikurssi. Johtokeskukseen luotiin verkko- ja puhelinyhteydet kaikkiin tarvittaviin viranomais- ja yhteistyötahoihin.

Kaikista tietoon tulleista tapahtumista ja yhteydenotoista pidettiin JoKessa sotapäiväkirjaa ja ylläpidettiin tilannekuvaa tapahtumien kulusta. Johtokeskuksessa pidettiin viranomaisten (poliisi, pelastus, ELY, PV) kanssa tilannekuvakokouksia tapahtuman aikana.

MPK:n ja PV:n kanssa käytiin talven ja kevään aikana sopimusneuvottelut toiminnasta Jukolassa. Jukolaan saatiin onnistuneesti MPK:sta viesti/EA kurssi, ja sen valmistelu ja toiminta sujui onnistuneesti.

Toiminnan tueksi valmistettiin pelastuskartat, joita oli samalla pepa-ruudukolla (500x500m ja hiusristikko 250x250m) kolmea eri kokoa. Johtokeskukseen ja pelastuksen/EA-johtopaikalle sijoitettiin koko tapahtuma-alueen kattava 1,2x1,5m kokoinen seinäkartta ja muihin johtokeskuksen toimipisteisiin pienempiä A3 ja A4 karttoja. Lisäksi saatiin käyttöön kaikki rastit sisältävä kartta-aineisto.

Toimistokonttiin sijoitettu turvallisuuden johtokeskus osoittautui liian ahtaaksi.

Johtokeskuksen ja viestinnän arviointi

Johtokeskus saatiin pystyyn ajoissa, mutta sähköistyksen ja nettiyhteyksien asentamisen kanssa menttiin viime metreille näin toimisto ja linjat saatiin käyttöön vasta viime hetkellä. Olisi ollut toivottavaa, että rakentamisaikataulussa olisi ollut muutama päivä pelivaraa. Myös johtokeskuksen kontti todettiin liian ahtaaksi ja siksi lääkinnän ja pelastuksen johtajat pyörittivät normaalia tehtäväkuvansa mukaista toimintaa Pääensiapuun

sijoitetulla komentopaikalla. Tämä aiheutti sen, että pelastuspäällikkö joutui siirtymään ajoittain evakuointi asioita kartoittaakseen viereiseen johtokeskuksen tilaan.

Johtokeskuksen toiminnot jaettiin kahteen eri osa-alueeseen. MPK:lle oli sovittu Virve radioliikenteen päivystys ja viestintä sekä maastossa liikkuvien ryhmien ja mönkijäpartioiden seuranta ja ohjaus viestijärjestelmä ViKen avulla.

Jukolan talkoohenkilöt vastasi VHF-radioliikenteen viestinnästä ja puhelinviestinnästä sekä Virven kuuntelusta ja lisäksi sähköisen ns. sotapäiväkirjan pitämisestä. Näillä henkilöillä oli kaikki tärkeimmät radiokanavat kuuntelulla ja pystyivät kirjaamaan ja jakamaan edelleen kaikki tärkeimmät viestit ja tehtävät eri viestijärjestelmistä. Päivystäjät olivat ajoittain kovan viestiruhkan työllistämiä. Kaikki tehtävään valitut hoitivat kuitenkin kiitettävästi ja motivoituneesti tehtävänsä. Kaikkiaan sotapäiväkirjaan kirjattiin päivystysaikana hieman vajaa 300 tehtävää. Lähes saman verran (n. 200 kpl) oli viestintää, jotka edellyttivät pienimuotoisia ja ei kiireellisiä tehtäviä ja hoidettiin suullisesti paikalla päivystävien kanssa mm. erilaisia tarviketäydennyksiä ja tarkastus käyntejä ym. Näitä ei erikseen kirjattu päiväkirjaan. Paikalla päivystävä turvapäällikkö oli valmiina ja yhteydenottoihin saatiin yleensä nopea reagointi. Työnjako oli varsin onnistunut ja MPK sai samalla hyvän harjoituksen omalle toiminnalleen. Resurssit JoKessa olivat onnistuneet ja kaikki talkoolaiset olivat vahvistamansa työvuoron mukaisesti vuorossaan. Hektisempään aikaan osa jatkoi vuoroaan, jotta viestiruhkista selvittiin.

Virve yhteydet toimivat tapahtuman ajan moitteetta ja radioiden akut kestivät työrupeaman hyvin, vaikka niissä oli GPS seuranta päällä. Virve-radioita oli käytössä kaikkiaan 30 kpl. VHF radioyhteyksissä oli katvealueita, joista yhteyttä ei saatu tai yhteys pätki. Tulevaisuudessa tulee ajossa sopia laitetoimittajan kanssa tarkoin mihin ja mistä kullakin radiolaiteryhmällä on tarpeen saada yhteys. Tarvittaessa käytetään riittävä määrä vahvistin- tai toistin asemia varmistamaan yhteydenpito. VHF radioita oli varattu kaikkiaan n. 180 kpl ja kaikki oli käytössä. VHF -radioiden ennakkotilauksessa talven aikana ei saatu kaikista valiokunnista riittävän tarkkoja tietoja puhekanavien tarpeista, lukumääristä ja radioliikenteen suojaamisesta ulkopuolisilta. Tämä aiheutti turhaan viimehetkien puhekanava järjestelyjä. Tulevaisuudessa tulee näihin asioihin kiinnittää erityistä huomiota, jotta kaikille ryhmille saadaan riittävä kuuluvuus ja työrauha radioliikenteeseen.

Valiokunnan tarpeisiin saatiin ATK- ja oheislaitteet viime metreillä. Yhteydet ehdittiin saada kuntoon ja ne toimivat hyvin tapahtuman ajan. Kuitenkin koko valiokunnan käyttöön saatiin vain yksi verkkotulostin rakenteilla olevaan yhteistilaan pääensiavun rakennukseen. Verkkotulostimen toiminta ei ollut sillä tasolla kuin olisi ollut tarve. Muuttuvien ja lisäohjeiden tai potilaslomakkeiden tulostaminen ei onnistunut lauantai illasta eteenpäin, kun avoimeen tallirakennukseen sijoitettu tulostin tukkeutui useita kertoja. Toimintaan vaikutti ilmeisesti varsinkin ilta ja yöaikainen ilman kosteus, joka vaikutti tulostuspapereihin siten, että paperit tukkeutuivat koneeseen. Pyydettyä korjausapua ei saatu. Tulostusta minimoitiin ja yritettiin pärjätä JoKeen nopeasti hankitulla pienellä yksittäisellä tulostimella. Tämä aiheutti juoksemista ja ongelmia kaikilla valiokunnan osa-alueilla.

Tulevaisuudessa tulee huolehtia, että ko. tulostusmahdollisuus varmistetaan myös yöajan kosteuden vuoksi kuivassa paikassa ja varakoneita tulee olla. Tarve erilaisille EA, liikenne, JV, pysäköinti ja pelastus ohjeille ja kartoille tulostettuna on kokoaikainen ja usein yllättävä.

Jukola organisaation GSM-puhelimia oli käytössä osalla vastuuhenkilöitä. Numeroiden tiedottaminen tarvitsijoille jäi viimemetreille ja siksi käytössä oli monella myös oma henkilökohtainen numero. Monesti puhelimet vastuupäälliköillä soi yhtä aikaa ja niihin reagoiminen aiheutti päänvaivaa. GSM verkko oli myös pitkiä aikoja poissa käytöstä, eikä puhelinyhteyksiä saatu. Siksi moniin yhteydenottopyyntöihin ei voitu vastata. Radioliikenteen kautta saatiin kaikki kriittinen toiminto sujumaan.

Viestintään Virvekalustolla (30 kpl + Vike viestikeskus) oli varattu neljä puheryhmää:

- k73 johdon viestintä
- k74 EA ja pelastus, sekä pelastusmönkijät
- k76 liikenne- ja pysäköinnin johto
- k77 rahakuriiri- ja pankkitoiminnot

Lisäksi oli maaston EA pisteillä käytössä 4 kpl SPR:n omia virvelaitteita ja puheryhmä, jolloin varmistettiin suora viestintä pääensivussa sijaitsevaan maastoea pisteiden päällikköön. Tämä oli omiaan varmistamaan ajoittain ruuhkautuneen pääensivun muun Virve -liikenteen.

Valiokunnan VHF radiokalustolle (119 kpl) varattiin kunkin toiminnon työskentelyyn puhekanavat:

- k1 ja k3 johtokeskukseen kutsukanavat kaikilla (180 kpl) Jukola organisaation VHF radioilla.
- k2 info / media / ohjelma
- k4 järjestyksenvalvonta
- k5 liikenteen ohjaus
- k6 pysäköinnin ohjaus
- k7 pelastuksen työkanava evakuoinnissa
- k8 kenttä, ravintola ja ympäristöhuolto

Eri valiokuntien VHF radiokanavien varauksissa ei ollut riittävää kokonaisvaltaista suunnittelua ja siksi aivan viimehetkillä jouduttiin rakentamaan ja osin yhdistämään kilpailutoiminnon puhekanavia k9-k11.

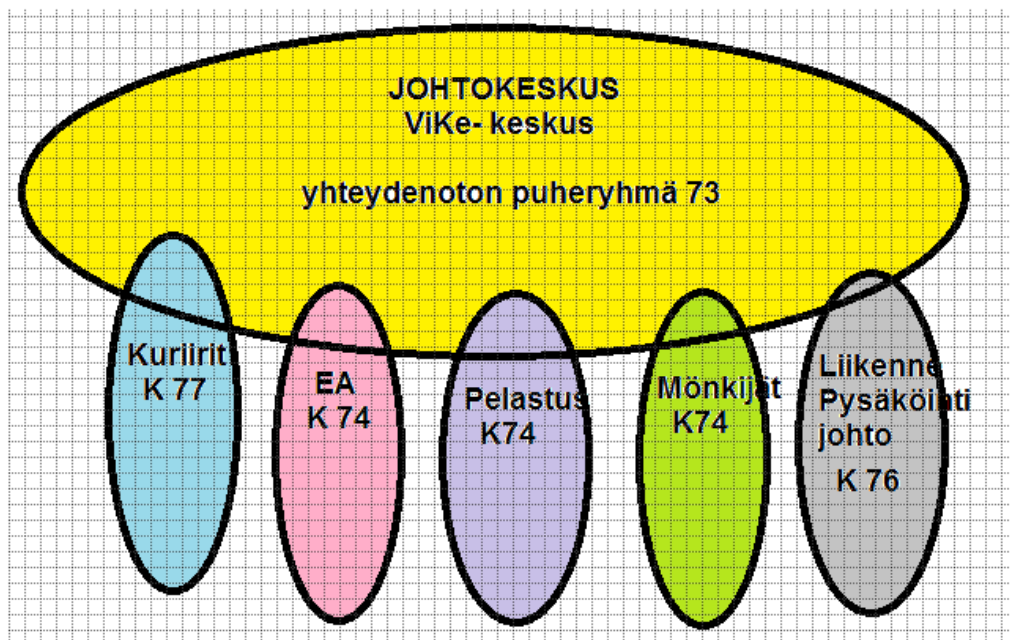
Onnistumiset ja kehityskohteet

- Hyvä tulos saatiin aikaan, kun turvallisuuden johto oli Jukola organisaation omana johdettavana.
- Johtokeskuksen ja sen tärkeimpien yhteistyötoimintojen on syytä olla aivan lähekkäin. Paras vaihtoehto nähdään nyt kokemuksen tuloksena, että turvallisuuden johtokeskus, pääensivun, pelastuksen, sekä liikenteelliset johtotilat sijaitsevat kaikki yhteisessä riittävän suuressa tilassa. Tila pitää kuitenkin olla rauhoitettu ja suljettu ulkopuolisilta.
- Edellä mainitussa tilassa mahdollistuu kokonaiskuvan helpompi ylläpito ja mm. evakuointikulkuneuvon tai ambulanssin oikea valinta tehtävään ja oikean reitin valinta kuljetukselle sekä sulkualueiden liikenteen ohjauksen valmistautuminen kuljetuksen saapumiseen joustavasti liikenteenohjaussulun läpi.
- Tilaan tulee olla sijoitettuna kaikki tärkeimmät kartat, neuvottelupöydät, viestivälineet ja niiden käyttäjät. Kuitenkin jokaiselle toiminnolle omat työskentelypöydät.
- Perus rakentamistoiminto ja yhteyksien ja sähköjen saanti jäi viimemetreille Joken ja ensiavun osalla. Kilpailutoiminnan rakentamisen yhteydessä ei saa unohtaa tukitoimintojen kuten pääensivun, ja

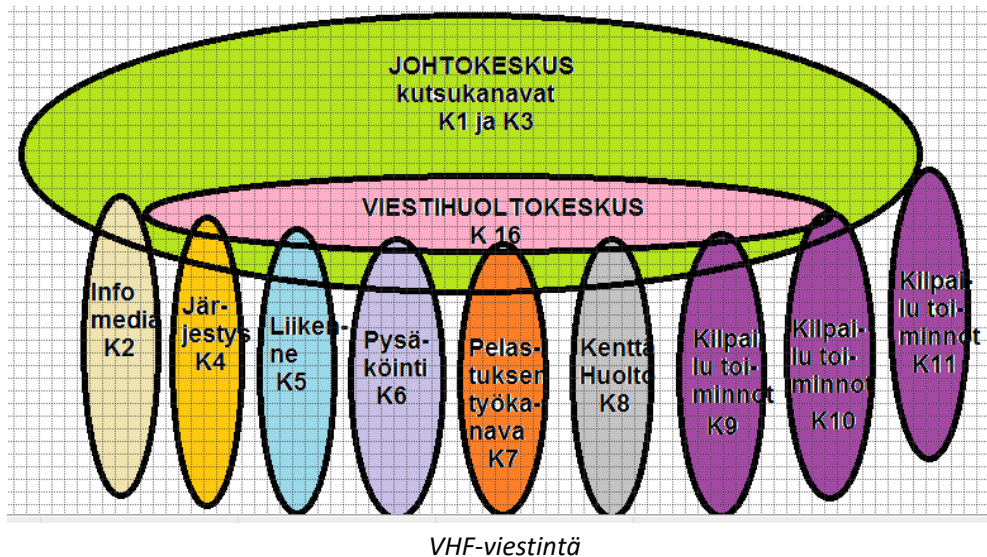
johtokeskuksen toimintojen riittävän aikaista valmistamista (selkeästi ennen kenraalia), sen oman toiminnan ylös ajoa varten. Nyt toimittiin puutteellisissa tiloissa alkuunsa.

- Ison valiokunnan materiaaliressurit tulee huomioida paremmin ja ajoissa.
- Viestikalustoa tulee olla riittävä määrä, jotta toiminnot voidaan turvata (GSM verkko tukkeutuu). Viestikalustoa varattaessa tulisi pyrkiä sopimaan viranomaisten käyttämän Virvekaluston saamiseksi kilpailun ydintoimintojen turvaamiseksi n. 30 kpl, joko puolustusvoimien (MPK:n tilaamana) tai pelastusopiston (Kuopio) kautta. Tällöin olisi hyvä varmistua myös, että saadaan organisaation käyttöön ATK pohjainen viestikeskus järjestelmä, jolla voidaan GPS pohjaisesti seurata pelastus- ja EA yksiköiden sijaintia ja kulkua maastossa (puolustusvoimat ViKe ja pelastus PeKe)
- VHF (tai UHF) radiokaluston suunnittelussa ja varauksissa on jo vähintään puolivuotta aiemmin huomioitava, että jokaisen valiokunnan toimintojen viestiasioista on päättämässä henkilö, joka hallitsee oman toimintonsa radiot ja puhekanavien salaustarpeet (lukumäärät ja millä muilla toimintaryhmillä on/tulee olla oikeus ja pääsy saman radioryhmän puhekanaville).

Valiokunnan viestintäkaaviot

Virve-viestintä

Kenraaliharjoitus

Kenraaliharjoituksen aikana oli tapahtuman johtokeskus miehitetty ja valmiudessa toimimaan. JoKe varautui tapahtumaan saatavilla olevalla viesti- ja tietoliikenne kalustolla, harjoituskilpailun aikaiseen mahdolliseen häiriötilanteeseen vastaamista varten. Viestikalustoa varattiin kaikkien turvallisuusvaliokunnan eri toimintojen yhteydenpitoa varten harjoitusta varten. Koulutuksia toteutettiin eri osa-alueilla. Informaatio koulutustilaisuuksien ajankohdista ei onnistunut kaikilla valiokunnan osa-alueilla. Talkoolaisia saapui kokopäivän ajan, jokaiselle talkoolaiselle itselleen sopivana ajankohtana.

Tämä aiheutti sen että, vastuuhenkilöt olivat sidottuina koulutukseen osittain kokopäivän ajan ja myös varsinaisen kenraaliharjoituksen aikana koulutusta jouduttiin toteuttamaan ja se häiritsi osittain varsinaisen kisaharjoituksen etenemisen hallitsemista valiokunnan toimialalla.

Myöskään kenelläkään turvallisuusvaliokunnan henkilöllä ei ollut tietoa mahdollisesta kenraalin yhteydessä tapahtuvasta harjoituksesta, muuta kuin että mahdollisesti sellainen on tai ei ole, eikä kelloaika haarukasta.

Tulevaisuudessa tulee kiinnittää kenraaliharjoituspäivän ohjelmaan paremmin huomiota. On tarkoituksen mukaista, että tilanteita harjoitellaan ja että ns. "toiminnan pankki" ohjaa koko harjoitusta. On tarkoituksenmukaista, että harjoitukseen ehditään keskittyä ja sitä myötä asiat loksahda kohdilleen.

Valiokunnan laajan henkilöstön vuoksi osa talkoolaisista saapui ajoissa ja sai oman osa-alueensa koulutusta, mutta osa saapui myöhemmin, jolloin oli jo harjoituskilpailu käynnissä ja turvallisuus ja ohjaustoimintoja pyöritettiin. Mm. radioiden käyttöharjoituksia ei voitu kaikkien osalta toteuttaa niin huolellisesti kuin oli suunniteltu. Kenraaliharjoitus ei toteutunut, siten kuin olisi ollut tarkoitus.

Luvat ja ilmoitukset

1. asukasilmoitukset ja tilaisuudet (syksy 2018 ja toisto kevät 2019)
2. yksityisteiden käyttö sopimukset (kesä ja syksy 2018)
3. tilapäiset pysäköintialueiden liittymäluvat ELY (syksy 2018)
4. tilapäiset tien sulkuluvat ja liikennemerkkiluvat ELY, poliisi (talvi 2018-19)
5. tiellä tehtävistä töistä ilmoitus ELY, poliisi (talvi 2019)
6. ilmoitus tilapäisestä leirinnästä (teltha-alueet ja matkailuautot) (2 kk ennen)
7. Ilmoitukset tilapäisistä rakenteista (talvi 2019)

8. ilmoitus yleisötilaisuudesta ja turvallisuussuunnitelma poliisi, pelastus (sis. luvat ja tiedot kaikista muista luvista)
9. liikenteenohjaussuunnitelma ELY, poliisi (2 kk ennen)
10. tilapäiset liikenteen ohjaajat - lista poliisi (2 kk ennen)
11. järjestyksenvalvontasuunnitelma, poliisi
12. hyväksyntä JV-henkilöstöstä, poliisi (2 kk ennen)
13. pysäköintisuunnitelma sisältää ELY:n luvat, poliisi (2 kk ennen)
14. EA- ja lääkintäsuunnitelma, sairaanhoitopiiri, pelastus, poliisi (2 kk ennen)
15. pelastussuunnitelma (2 kk ennen)
16. Trafi:n lentokielto päätös (2 kk ennen yhdessä poliisin kanssa)
17. ympäristölupa (3 kk ennen)
18. jätehuoltosuunnitelma (3 kk ennen)
19. meluilmoitus (3 kk ennen)
20. elintarvike/hygieniasuunnitelma (3 kk ennen)
21. lastenmaailman erillinen turvallisuussuunnitelma, omavalvonta. (Tukes vaatii)
22. isompien telttojen turvallisuussuunnitelmat (Jukola kauppa, Intersport, ym), (2 kk ennen pelastus poliisi)
23. ilmoitukset Häkeen ja liikennekeskukseen.

Ensiapu ja lääkintä

Tavoitteet, tehtävät ja työnjako

Toiminnan tavoitteeksi ja tehtäväksi asetettiin huolehtia mahdollisimman itsenäisesti, nopeasti ja tehokkaasti kilpailijoiden, katsojien ja toimitsijoiden akuuteista vammoista ja sairauskohtauksista. Toiminnan suunnittelu painottui ensiapuun ja ensihoitoon. Suunnitteluvaiheessa kävimme keskusteluita toiminnan järjestämisestä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin Ensihoitokeskuksen (PSHP), Raicing Rescue & Medical Teamin (RRMT), Maanpuolustuskoulutuskeskuksen (MPK), Puolustusvoimien, Suomen Punaisen Ristin paikallisosaston (SPR), Kangasalan kaupunginsairaalan ja Mehiläinen Oy:n kanssa.

Tavoitteeksi asetettiin myös mahdollisimman omavarainen lääkintähuolto, joka hoitaa valtaosan potilaista Jukolan ensiapupisteissä kuormittamatta alueen julkista tai yksityistä terveydenhuoltoa. Resurssoinnin tavoitteeksi asetettiin, että potilaiden ei tarvitse jonottaa hoitoa eikä odottaa pitkään kuljetusta maastosta.

Neuvottelujen perusteella päädyttiin siihen, että ensiaputoiminnan päävastuu koko Kangasala-Jukolan alueella on Jukolan lääkintähuollolla. Ainostaan henkeä uhkaavissa tai monivammapotilastilanteissa vastuu siirtyy välittömästi PSHP:n Ensihoitokeskukselle. Vastuu lääkintähenkilöstön hankkimisesta ja toiminnan johtamisesta jäi Jukolan organisaatiolle lukuun ottamatta maastoensiapuja (EA3, EA4, EA5), joista vastasi SPR. RRMT vastasi pääensiavun (EA1) valvontayksiköstä ja ensihoitotasoisesta ambulanssista. MPK:n viestintä- ja ensiapukurssi tuki maastopisteiden ja kuljetusten viestintää ja ensiapua. Puolustusvoimat antoi maastokuljetuksiin tarvittavat peräkärryt ja puolijoukkueteltat maastoensiapupisteille. Mehiläinen Oy toimitti erillisen yhteistyösopimuksen kautta valtaosan ensiaputoiminnan käyttötarvikkeista ja silmälääkärin kilpailun ajaksi. Kangasalan sosiaali- ja terveyskeskus antoi Jukolan käyttöön potilassängyt, lääkintäinstrumentteja sekä hammashoitoyksikön.

Ensiaputilat valmiina

Toiminnan suunnittelu

Ensiapu/lääkinnän toiminnan suunnittelu aloitettiin vuonna 2016 tutustumisella Lappee-Jukolan ensiaputoimintaan. Lisäksi lääkintäpäällikkö tutustui sekä Joensuu-Jukolan 2017 että Lahti-Hollola Jukolan 2018 ensiaputoimintaan. Ensiaputoiminnan suunnittelua varten perustettiin valiokunnan ensiaputoimi, jonka puheenjohtajana toimi lääkintäpäällikkö. Ensiapu toimi osana turvallisuusvaliokuntaa, jota johti turvallisuuspäällikkö. Ensiaputoimintaan kuului neljä erikoislääkärää, SPR:n edustaja, turvallisuuspäällikkö ja pelastuspäällikkö. Laaja-alainen kokoonpano oli toimiva ja helpotti oleellisesti tiedon siirtymistä sekä turvallisuusvaliokunnan sisällä että Kangasala-Jukolan johtoryhmään päin.

Ensiavun/lääkinnän kokouksia pidettiin yhteensä kahdeksan kertaa. Ensimmäinen kokous oli syyskuussa 2017. Lääkintä- ja turvallisuuspäällikkö osallistuivat Jukolan johtoryhmän kokouksiin. Sekä MPK:n että Mehiläisen kanssa pidettiin kaksi suunnittelukokousta. Lisäksi osallistuimme Lahti-Hollola Jukolan tiedonsiirtokokoukseen.

Onnistumiset ja kehityskohteet

- Toiminnan suunnittelu aloitettiin ajoissa
- Yhteistyö turvallisuuspäällikön ja pelastuspäällikön kanssa erinomaista
- Työtä ja vastuuta tulisi jakaa tehokkaasti valiokunnan sisällä työkuormituksen vähentämiseksi

Henkilöstö

Lääkäreitä oli ensiaputoiminnassa mukana 29, joista anestesiaalääkäreitä kuusi, ortopedejä kaksi, urheilulääkäreitä kaksi, sisätautilääkäreitä kaksi, silmälääkäreitä yksi. Loput olivat yleislääkäreitä tai yleislääketieteen erikoislääkäreitä. Valtaosa lääkäreistä teki vain yhden vuoron. Sama silmälääkäri oli paikalla koko kilpailun ajan. Sairaanhoidajia oli yhteensä 48, sairaanhoidon- tai lääketieteen opiskelijoita 19. Maastoensivuissa työskenteli kisan aikana yhteensä 32 SPR:n henkilöä. Mehiläisen henkilöstöä oli kaksi sairaanhoidajaa ja yksi lääkäri. RRMT:llä oli kilpailun aikana paikalla kolme ensihoitajaa. Maastoensivuun toimintaan osallistui myös Jukolan yhteistyökumppani MPK. MPK:n viestintä- ja lääkintäkurssi sijoitti toiminnan aikana ensiaputaitoisien viestintähenkilön maaliensivuun, maastoensiapupisteisiin ja niihin mönkijöihin, jotka kuljettivat potilaita maaston ensiapupisteiden ja pääensivuun välillä.

Henkilöstön rekrytointi aloitettiin tehostetusti vuoden 2019 alkupuolella. Rekrytoinnissa hyödynnettiin TAYS:n sisäistä sähköpostia ja intranetsivuja, joille yhtymän viestintäpäällikkö laati rekrytointia edistävän tiedotteen. Kuitenkin henkilökohtaiset kontaktit terveydenhuollon eri työpaikoilla olivat keskeisin tapa rekrytoida henkilöstöä. Rekrytointi-ilmoittautumiset kerättiin Lyyti-järjestelmään, josta oli mahdollisuus poimia ensiapuhenkilöstön tiedot omaksi Excel-taulukoksi. Taulukko muokattiin siten, että jokaiselle ammattiryhmälle muokattiin erillinen sivu, jota täydennettiin rekrytoinnin edistyessä ja peruutustilanteissa. Osa ilmoittautuneista ilmoittautui turvallisuusvaliokunnassa useaan tehtävään, jolloin saattoi käydä niin, että heidät oli sijoitettu vain yhteen tehtävään. Oma ensivuun ilmoittautumisryhmä poistaisi kyseisen ongelman.

Työvuorot järjestettiin 8 tunnin pituisiksi lukuun ottamatta perjantapäivää. Jokaiseen työvuoroon nimettiin yksi vastuulääkäri ja yksi vastuusairaanhoitaja. Työvuorojen vaihdoissa vuorojen hoitaja- ja lääkärivastaavat pitivät toiminnan ja tarvikkeiden esittelyn ja antoivat potilasraportin.

Pääensivussa oli yhdessä työvuorossa eri ajankohtina arvioidun kuormitustilanteen mukaisesti 17-22 henkilöä. Heistä lääkäreitä oli 3-4, hoitajia 9-13 ja lisäksi ensiapukoulutettuja tai opiskelijoita 2-5 työvuoroa kohti. Maaliensivun työvuoroissa oli 4 lääkäriä, 3-4 sairaanhoidajaa ja 3-4 ensiapukoulutettua.

Kangasala-Jukolan maastoensivu toteutettiin Punaisen Ristin ensiapupäivystyksenä Punaisen Ristin ohjeiden ja menettelyjen mukaisesti. Venlojen viestin aikana oli toiminnassa kaksi maastoensiapupistettä la klo 13:30 – 22:30 yhdessä vuorossa. Jukolan viestin aikana oli toiminnassa kolme maastoensiapupistettä la klo 22:30 – su klo 16 kahdessa vuorossa. Kunkin vuoron vahvuus oli 4 henkilöä. Pääensivuun yhteydessä toimivat maastoensivuun johtaja ja hänen varahenkilönsä. Kaikkiaan 34 SPR:n henkilöstöä oli toiminnassa mukana.

Ammattitaitoista ja innostunutta henkilöstöä oli riittävästi ja ensihoitovalmiuden vuoksi huolehdittiin erityisesti siitä, että jokaisessa työvuorossa oli 1-2 anestesiaalääkäriä.

Onnistumiset ja kehittäminen

- Osaavaa henkilöstöä riittävästi
- Ensivastevalmius erinomainen (anestesiaalääkäreitä, ensihoitajia, varustelu)
- SPR:n henkilöstön hoitama maastoensivu toimi hyvin ja helpotti resurssien käyttöä ensivussa
- Rekrytointijärjestelmään kannattaa perustaa omana ryhmänä ensiapuvaliokunta, jolloin ihmiset osaavat heti ilmoittautua oikeaan paikkaan

Henkilöstön koulutus

Koulutusmateriaali jaettiin ennakkona OneDrive pilvipalveluun, jonne luotiin ilmoittautuneille oma linkki. Materiaali koettiin laadukkaaksi ja tärkeäksi. Saattoi toki olla, että kaikki eivät osanneet pilvipalvelua hyödyntää. Ensiapukoulutusta annettiin kolmessa eri valiokuntien koulutustilaisuudessa, joissa osallistujien oli myös mahdollisuus harjoitella elvytystä ja sydäniskurin käyttöä. Samanlainen koulutus järjestettiin myös kenraaliharjoituksen yhteydessä. MPK:n osallistujille esiteltiin Jukolaa edeltävänä perjantaina Jukolan ensiaputoiminta erillisessä koulutuksessa. Lisäksi lauantaiamuun ennen Venlojen viestin alkua käytettiin toiminnan ja materiaalien esittelyyn. Tiedottaminen tapahtui pääsääntöisesti Lyytin kautta rekrytointipäällikön avustuksella. Viestintä sai kiitosta tiiviyydestä ja selkeydestä.

Onnistumiset ja kehittäminen

- Verkkoon jaettu materiaali oli toimiva
- Lähes puolet ensiapuhenkilöstöstä osallistui koulutuksiin, mikä on hyvä tulos
- Koulutuksessa tuotiin onnistuneesti esiin Jukolan ensiaputoiminnan erityispiirteitä
- Muille valiokunnille annettu ensiapukoulutus on hyvä tiivistää vain lyhyeen diapohjaiseen esittelyyn

Tilat ja varustus

Aikaisempien Jukolan viestien kokemusten perusteella nähtiin tarpeelliseksi sijoittaa maalin läheisyyteen riittävän tilava maaliensiapu. Suunnittelun toinen keskeinen vaatimus oli saada pääensiapu riittävän lähelle maalialuetta ja kisakeskuksen ydintoimintoja. Tässä onnistuttiin hyvin, sillä etäisyyttä vaihtoalueelle oli noin 250 m. Maastoensiapupisteiden sijoittelussa huomioitiin alueen tiestö ja maaston kulkukelpoisuus, juomapisteiden sijainti sekä kilpailijoiden päävirrat. Mastopisteiden sijoittelu tehtiin yhteistyössä ratamestareiden, pelastuspäällikön ja turvallisuuspäällikön kanssa. Tämä yhteistyö oli hyvin tärkeää, jotta maastoensiapupisteiden sijoittelu saatiin oikeaksi.

Pääensiapu sijaitsi suuressa vielä osin keskeneräisessä maatalan hallirakennuksessa, johon sijoitettiin peräkkäin kaksi ensiaputelttaa kumpikin kooltaan 6x18 m. Telttojen välissä oli kulkureitti ulos. Lisäksi hallissa oli pääoven vieressä vastaanotto- ja kirjaamistilana 4x4 m teltoa, sen läheisyydessä ensiaputoiminnan johdon teltta 3x3 m sekä 4x8 m teltta hallin perällä henkilöstön taukotilana. Hallin keskellä oli varsin suuri aulatilaa tuoleineen potilaiden odotustilana.

Pääensiavussa toiminnot jaettiin kahteen erilliseen telttaan, joista ensimmäinen varustelttiin varsinaista suureten potilasmäärien perushoitoa varten ja toinen vaativampaa tai pidempiaikaista seurantaa ja hoitoa vaativille. Ensimmäisessä teltassa oli kuusi vuodepaikkaa ja toisessa neljä vuodepaikkaa, joissa oli monitorointi- ja rytminsiirtomahdollisuudet. Yksi hoitopaikoista oli ns. tehohoitopaikka. Vuodepaikkojen määrä oli riittävä. Vuoteiden läheisyyteen sijoitettiin siirrettäviä instrumenttipöytiä. Liikuteltavia välisermejä oli muutama, koska jokaista sänkyä ei koettu tarpeelliseksi erottaa sermein. Järjestely oli riittävä. Potilasvirta oli sujuvaa, eikä ns. odotustilaa potilaille juuri tarvittu. Hallissa olevat sisäteltat todettiin tarpeellisiksi, lämmityksen, valaistuksen ja pölyisyyden eston kannalta. Myös juokseva vesi ja lämmitetty vesi oli välttämätön.

Pääensiavun tarvikkeet sijoitettiin seinien vieressä oleville pöydille, josta ne olivat nopeasti käsillä. Tarvikkeet ryhmiteltiin etukäteen vammatyypin mukaisesti. Pääensiavun oven suussa oli suihku pesua varten ja ensimmäisessä teltassa pesuallas, johon saatiin lämmitetty vesi. Valaistus hoidettiin telttojen kattoon ketjuun

sijoitetuilla led-valoilla. Kylmägeelipakkauksia varten oli pakastin. Geelimuotoiset kylmäpakkaukset valittiin, koska ne ovat huomattavasti kertakäyttöisiä tehokkaampia. Pakkauksia kuljetettiin pääensiavusta maaliensipuun ja maastopisteille styrox-laatikoissa.

Silmälääkäri toimi aivan pääensiavun vieressä olevassa asuntoautossa, johon sijoitettiin myös silmämikroskooppi. Silmälääkärin toiminnasta vastasi Mehiläinen Oy.

Pääensiavun tiloihin perustettiin myös ensiavun oma tilannekeskus, jossa tilannekarttojen äärellä työskentelivät lääkintäpäällikön lisäksi pelastuspäällikkö ja Ensihoitokeskuksen kenttäpäällikkö. Johtokeskus (JoKe) sijaitsi erillisessä kontissa aivan pääensiavun vieressä. JoKe:n, ensihoidon ja pelastustoiminnan johdon läheisyys oli toiminnan johtamisen kannalta oleellista.

Maalin välittömään läheisyyteen heti emit-uloskirjauksen jälkeen sijoitettiin maaliensiapu 5x8 m kokoiseen valaistuun ja lämmitettyyn teltaan, jossa oli juokseva ja lämmitetty vesi. Vuodepaikkoja oli kaksi ja lisäksi varalla oli koottavia kenttävuoteita, joita ei kuitenkaan tarvittu. Maaliensiapusta oli suora autolle ajokelpoinen kuljetusreitti pääensiapuun, mutta käytännössä potilaskuljetukset pääensiapuun hoidettiin peräkärryllisellä mönkijällä.

Maaston ensiapupisteinä toimi Venlojen viestin aikana kaksi ja Jukolan viestin aikana kolme puolustusvoimien korotettua puolijoukkueteltaa. Maaston EA- pisteillä oli varustuksena tarvikerinkat, rytmi-iskuri, paarit ja tarvikepöydät. Muuten varustus maastopisteillä oli lähinnä haavanhoito- ja sidontatarvikkeita, kylmäpakkauksia ja kipu- ja allergialääkkeitä sekä vettä haavojen puhdistusta ja käsien pesua varten. Kaikkien maaston EA- pisteiden lähetyksillä oli myös kilpailijoiden käyttämä juomarasti. Maastopisteillä henkilökunnan vaihdot pyrittiin minimoimaan, jotta autoa vaativat henkilökunnan kuljetukset olisivat kilpailualueella mahdollisimman vähän suunnistajien häiriöksi. Lisäksi varmuuden vuoksi yksi erillinen juomapiste varustettiin kattavalla ensiapulaukulla. Kyseistä juomapistettä hoitivat ensiapukoulutuksen saaneet partiolaiset.

Pääensiapu avattiin suppealla miehityksellä perjantaina klo 10 alkaen turvaamaan kisakeskuksen toimintaa.

Pääensiapu avattiin varsinaiseen toimintamiehitykseen lauantaina klo 8. Maalin ensiapu aukesi klo 12.

Ensiapuhenkilöstö ryhmittyi ensimmäisen kerran turvaamaan lähtöjä klo 13:30, ja samaan aikaan kaksi maastoensiapua olivat toimintavalmiudessa. Ensiaputoiminta päättyi sunnuntaina klo 16 viimeisen kilpailijan tultua maaliin. Pääensiavussa oli valmiudessa ensihoitajan ja anestesia­lääkärin muodostama valmiusryhmä, jolla oli käytössään ensihoitorinkka ja kuljetusta varten mönkijä, auto tai ambulanssi tilanteen mukaisesti.

Suunhoito

Kangasala-Jukolassa on ensimmäistä kertaa mukana pääensiavun yhteydessä myös suunhoidon erillinen toimintapiste hoitotarvikkeineen, jossa päivysti hammaslääkäri vilkkaimpina aikoina ja oli tavoitettavissa tarpeen mukaan muutoinkin.

Tärkeimmät tavoitteet tapahtumassa oli:

1. Suunhoidon ensiavun järjestäminen ja ensihoito suun alueen tapaturmille sekä särkypotilaille koskien kaikkia tapahtumaan osallistuvia (suunnistajat, huoltojoukot, talkoolaiset, yleisö) ja lisäksi toteutettiin tapaturmien hoidontarpeen arviointi ja jatkohoitoon ohjaaminen.
2. Ennaltaehkäisevä neuvonta, tuotetietoutta ja -näytteitä

3. Suun terveyden markkinointi

Suunhoidon tarve kilpailun yhteydessä aiheutti alkuun kysymysmerkkejä, mutta lopulta suunalueen vammariskitkin huomioitiin ensiapujoukkona. Pääensiavun viereen rakennettiin Kangasalan terveystakeskuksen hammashuollon toimesta täysin toimintakuntoinen vastaanotto sponsoituun konttiin ja se varustettiin palvelemaan täydellisesti ensiavun tuottamiseksi mobiiliyksikön, siirrettävän hoitotuolin, kertakäyttöisen välineistön ja perusinstrumenttien avulla, hygieniää unohtamatta.

Sponsoreiden hankinta tapahtui kevään aikana työntekijöidemme toimesta ja saimme lähes kaikki tarvikkeet, välineet ja runsaasti tuotenäytteitä. Yhteensä yrityksiä oli mukana 12 kappaletta.

Suunhoidon päivystys oli koko kisan ajan valmiudessa, öisin puhelimella tavoitettavissa. Päivystykseen hakeutui kolme potilasta ja yksi etäkonsultaatio. Heidän palautteensa oli positiivinen. Lisäksi ennaltaehkäisevän toiminnan osuudessa jaoimme paljon tietoa, yli 11 000 hammastahnanäytettä, runsaasti hammaslankaimia sekä ksylitolipastilleja annostelijoista ym. Ilmaiset tuotteet ensiapupisteessä sekä kaupungin paviljongilla vetivät väkeä puoleensa. Positiivinen asenne ja ennakkoluulottomuus tuottivat hyvää mieltä kaikille.

Suunhoidon Jukola-tiimiin kuului kolme hammaslääkärää, suuhygienisti, neljä hammashoitajaa sekä vastaava hammaslääkäri. Tiimi oli jaettu kolmeen työvuoroon ja osa siitä oli paikalla lähes koko ajan. Huomasimme, että tällainenkin uusi aluevaltaus on tärkeä osa ensiaputoimintaa näin isossa tapahtumassa. Tapahtumasta jäi todella positiivinen mieli kaikille. Ensi kesänä Jukola on Rovaniemellä. Suosittelemme lämpimästi.

EA:n ja lääkinnän varusteet

Kilpailualueelle sijoitettiin erillisiin telineisiin kymmenen rytmi-iskuria, joiden yhteydessä oli myös kuvallinen ohje kahden henkilön suorittamasta peruselvytyksestä. Telineet sijoitettiin pääkulkureittien läheisyyteen.

Ensihoitotasoinen ambulanssi oli sijoitettu koko kilpailun ajaksi pääensiavun viereen ja se hankittiin RRMT:n kautta. Toimintaohjeena oli, että ambulanssi poistuu kisa-alueelta vain erityisen pakottavissa tapauksissa ja ns. siirtokuljetukset hoidetaan Hälytyskeskuksen kautta.

Lääkkeitä ja hoitotarvikkeita varattiin aikaisempien Jukolan viestien käytön perusteella. Jonkin verran tarvikkeita ostettiin Lahti-Hollola Jukolasta, mutta valtaosa käyttötarvikkeista kuului Mehiläinen Oy:n kanssa tehtyyn sopimukseen. Tällöin Jukolan organisaatiolle ei jäänyt käyttämättömiä tarvikkeita. Suuren potilasmäärän vuoksi hoitotarvikkeita täydennettiin kesken kilpailun Mehiläisen Tampereen yksikön varastosta. Jukolan kiertävistä ensiaputarvikkeista poistettiin vanhentuneita tarvikkeita. Kangasala-Jukolan potilassängyistä seitsemän kappaletta liitettiin Jukolan kiertävään materiaaliin.

Onnistumiset ja kehityskohteet:

- Tilat ja varusteet olivat toimivia ja riittäviä
- JoKen ja ensiavun johdon tulisi sijaita mahdollisimman lähellä toisiaan mielellään samassa rakennuksessa.
- Ulkoistettu hoito- ja lääketarvikehankinta (Mehiläinen Oy) toimi erinomaisesti ja joustavasti kunkin tilanteen tarpeiden mukaisesti
- RRMT:n varustetaso oli erinomainen
- Käyttämättömiä tarvikkeita ei jäänyt Jukola-organisaatiolle

- Kahdelle maastopisteelle ei saatu valoa ja sähköä puolustusvoimien kautta, koska kisaorganisaation väkeä ei ollut koulutettu laitteiden käyttöön etukäteen
- Jukolan siirtyvissä tarvikkeissa osa vanhentunutta ja turhaa materiaalia
- Kaupungin terveystoimi tarjosi varusteita ja henkilöstöä varsin rajallisesti huolimatta kaupungin johdon antamasta valtuutuksesta

Toiminnan johtaminen

Pääensiavun yhteydessä toimi ensiaputoiminnan ja pelastustoiminnan yhteinen johtokeskus, jossa toimi myös kulloinkin vuorossa oleva Jukolan lääkintäpäällikkö, Ensihoitokeskuksen kenttäpäällikkö, Jukolan pelastuspäällikkö ja SPR:n vuorossa oleva maastoensiaputoiminnan päällikkö. Punaisen Ristin ensiapupäivystyksenä toteutettu maastoensiapu toimi Jukola-organisaation lääkintäjohtoon alaisuudessa. Pääensiavun välittömässä läheisyydessä sijaitsevassa kontissa toimi koko tapahtuman johtokeskus (JoKe), jossa toimivat mm. turvallisuus-, liikenne- ja viestipäällikkö.

Suunnitelman mukaisesti maastoensiapupisteillä kohdatuissa lääkintäjohtoon konsultaatiota tai evakuointia vaativissa potilastilanteissa lopullisen päätöksen toiminnasta ja resurssien käytöstä tekivät Jukolan lääkintä- ja pelastuspäällikkö tukeutuen tarvittaessa Ensihoitokeskuksen kenttäpäällikköön.

Jukola-organisaation talkoolaisille oli koulutuksessa ja ohjeistuksessa kerrottu lääkintä- ja ensiaputoiminnan johtovastuut ja yhteystiedot. Lisäksi kaikkia talkoolaisia oli ohjeistettu henkeä uhkaavissa tilanteissa soittamaan välittömästi suoraan 112:een.

Onnistumiset ja kehityskohteet

- Yhteinen ensiavun- ja pelastustoimen johtokeskus oli erittäin toimiva ja tarpeellinen ratkaisu
- Yhteistyö Jukola-organisaation lääkintäjohtoon, SPR:n ja Mehiläinen Oy:n kanssa sujui hyvin koko tapahtuman suunnittelun, valmistelun ja toteutuksen aikana
- Maastoensiapun toiminnan, lääkintä- ja hoitotarvikkeiden hankinnan ja tehostetun ensihoidon ulkoistaminen helpotti oleellisesti toiminnan järjestämistä
- Tapahtuman aikana ensiapuun ja potilasevakuointeihin liittyvään päätöksentekoon tarvittavat henkilöt olivat hyvin tavoitettavissa
- MPK:n maastoensiapupisteillä oleville henkilöstölle ei ollut riittävän selkeästi kerrottu ensiavun johto- ja vastuusuhteita

Potilaat ja hoito

Aikaisempien tapahtumien perustella varauduttiin 400-600 potilaan hoitoon. Lopullinen potilasmäärä oli 729 potilasta, mikä vastaa vuoden 2018 Jukolan potilasmäärää. Sääolosuhteet olivat kilpailulle optimaaliset, koska ei satanut eikä ollut hellettä. Kuitenkin vaativa maasto nosti potilasmäärän korkeaksi. Henkilöstö, tilat ja materiaalit riittivät erinomaisesti potilaiden hoitamiseen.

Pääensiavussa käyntejä oli yhteensä 249, joista lomakkeelle kirjattuina 163 ja tukkimiehen kirjanpitona 86. Vastaavasti maalin ensiavussa lomakkeille kirjattiin 111 ja tukkimiehen kirjanpitona 368 käyntiä. Maastopisteillä käyntejä oli yhteensä 41, joista pääensiapuun kuljetettiin 26. Tilasto korostaa maaliensiavun toiminnan

merkitystä ns. pikahoitopisteenä, sillä siellä hoidettiin 66% kaikista potilaista. Maastopisteiden merkitys potilasmäärien kannalta on pieni, mutta turvallisuuden kannalta suuri.

Aikaisempaan tapaan suurin osa vammoista oli nirhaumia ja kolhuja, joiden hoidossa kylmäpakkaukset ja erilaiset sidostarvikkeet ovat keskeisiä. Uupumisoireet keskittyivät lähinnä iäkkäisiin potilaisiin, jotka olivat arvioineet kuntonsa väärin suhteessa matkaan tai vauhtiin.

Hoitokaavakkeille kirjatut vamma- ja sairausprofiilit olivat seuraavat:

lämpöuupumus/ kuivuma	12
kipu/ turvotus/ kramppi	30
nilkan/jalkaterän vammat	76
polven vammat	27
käden ja yläraajan vammat	17
murtuma, murtuman epäily tai sijoiltaanmeno	18
haava/ruhje	38
ommeltuja haavoja	19
silmävamma tai piilolinssiongelma	27
rintakipu/ hengenahdistus/allerginen reaktio	10
hammasvamma	1

Kisan aikana oli yksi kouristuskohtaus, josta oli tehty suora hälytys Hälytyskeskukseen, joka tilasi lääkintähelikopterin paikalle, mutta tilanteen selkiytyttyä potilas voitiin siirtää normaalina ambulanssikuljetuksena sairaalaan. Lisäksi yksi sydänpotilas ja viisi murtumapotilasta siirrettiin jatkotutkimuksiin TAYS:n ensiapuun.

Hoitolomakkeista laadittiin rekisteriseloste ja lomakkeet siirrettiin arkistoitavaksi Kangasalan sosiaali- ja terveyskeskukseen.

FinnHEMS lääkintähelikopterin laskeutumisalue sijoitettiin lähelle pääensiapua, ja sen WGS84 koordinaatit kirjattiin pelastuskarttaan.

Tarvittaessa kiireellistä hoitoa ensiapupisteiden ulkopuolella ohjeena oli, että kentälle lähtö tapahtui lääkintäpäällikön, pelastuspäällikön ja tarvittaessa Ensihoitokeskuksen kenttäpäällikön neuvottelun ohjeiden mukaisesti. Kulkuvälineenä oli joko ambulanssi tai mönkijä. Lähdetessä maastoon mukaan lähti ensihoitoreppu, tai muu hoitotarvikereppu vamman luonteen mukaisesti. Tällöin kisakeskuksen ambulanssissa oli edelleen valmiustavaroita.

Tarvittaessa mönkijää kiireelliseen ensihoitoon käytettiin ensisijaisesti RRMT:n ensihoitajan ajamaa mönkijää, jossa kyydissä oli EA1:n lääkäri. Potilaskuljetuksiin lähti pelastuspäällikön määräämä mönkijä pääensiapusta tai maastopisteiltä, jossa oli mukana MPK:n ensiaputaitoinen viestijä. Maastoevakuoinneissa kantoryhmän käytöstä päätti pelastuspäällikkö.

Onnistumiset ja kehityskohteet

- Suuri määrä potilaita onnistuttiin hoitamaan ilman suurempaa jonottelua tai viiveitä
- Aikaisempia tilastoja voidaan tehokkaasti hyödyntää suunnittelussa huomioden kulloisenkin Jukolan erityisolosuhteet.
- Kaikkia potilaiden vammoja ei ehditty ruuhkatilanteissa kirjaamaan hoitokaavakkeelle maaliensivussa
- Maalin ensiavun resursseja on syytä lisätä tilanteen niin vaatiessa
- Anestesia- ja lääkevalmius vakavien tapauksien hoitoon oli koko kisan ajan hyvä
- Silmälääkäri on erittäin tarpeellinen osa hoitoa
- Maastoevakuointiin varattu kalusto oli määrältään riittävä eikä sinänsä aiheuttanut viiveitä evakuointeihin
- Peräkärillä varustettujen mönkijöiden käyttö evakuointeihin sisälsi tarpeettomia riskejä sekä potilaille että hoitohenkilökunnalle, jota olisi voitu vähentää käyttämällä soveltuvissa tilanteissa enemmän henkilö- tai pakettiautoja
- Ajoneuvoliikenteen pysäyttäminen kilpailijoiden ylityspaikoilla lisäsi kuljetusten viivettä.
- Maaston ensiapupisteillä tulee olla kaikki rastit kartta pelastuskartan lisäksi
- Maastoetsinnässä tulee olla apuna kokenut suunnistaja

Viranomaisyhteistyö

Alueen hätäkeskusta, sairaaloita ja pelastusviranomaisia informoitiin kilpailusta. Kangasala-Jukolan turvallisuusorganisaatio sopi viranomaisten kanssa menettelyistä avun hälyttämiseksi. Hätäkeskukselle tiedotettiin ensiavun järjestelyt, henkilöstön osaamistaso, varustetaso sekä viestiyhteydet ensiapuhenkilöstöön.

Pelastussuunnitelmaan kuuluva ensiapusuunnitelma lähetettiin Pirkanmaan Pelastuslaitokselle hyväksyttäväksi ennen kilpailua. Kangasalan kaupungin terveystoimen kanssa selvitettiin potilaiden hoitoonohjauksen periaatteet.

Ensiavun toimintasuunnitelma esiteltiin PSHP:n Ensihoitokeskukselle yhteisessä kokouksessa, ja se lähetettiin heille myöhemmin virallista hyväksymistä varten. Alun perin Ensihoitokeskus esitti, että kisa-alueella tulisi olla Ensihoitokeskuksen ambulanssi väline- ja viestiliikennesynkronian vuoksi. Jatkossa kuitenkin ilmeni, että ambulanssi oli mahdollista järjestää RRMT:n kautta, joka sen myös toimitti. Suurimman osan kilpailua Ensihoitokeskuksesta oli paikalla yksi kenttäpäällikkö, mikä helpotti potilasevakuointeja ja kiireellisten tilanteiden hoitoa. PSHP:n Ensihoitokeskus nosti kilpailun ajaksi valmiutta siirtämällä ensihoidon erityisvalmiusyksikön Kangasalan Kallion pelastusasemalle ja nostamalla Sahalahden ensihoitoyksikön 24 tunnin valmiustilaan. Toimintasuunnitelmassa sovittiin, että katastrofitilanteissa ensiaputoiminta siirtyy Pirkanmaan Pelastuslaitoksen ja PSHP:n Ensihoitokeskuksen johtoon, jotka ohjaavat toimintaa suuronnettomuusohjeidensa mukaisesti.

MPK:n kanssa pidettiin kaksi suunnittelukokousta, joissa sen rooli ensiaputoiminnan viestinnän ja kuljetusten tukena käytiin läpi.

Puolustusvoimat toimitti maastopisteiden teltat ja järjesti MPK:n kurssin varusteet. Maastoevakuointeja varten puolustusvoimat antoi käyttöön mönkijöille peräkärityt. Kahdelle maastoteltalle ei saatu sähköä lämmitystä ja

valaistusta varten, koska Jukola-organisaatiolle ei ollut välittynyt tieto siitä, että kyseisiä laitteita saa käyttää vain puolustusvoimien kouluttama henkilö.

Kilpailua edeltävänä keskiviikkona suoritettiin turvallisuus-, pelastus- ja ensiaputoiminnan viranomaistarkistus, jossa viranomaisilla ei ollut huomautettavaa ensiaputoiminnan järjestämisestä.

Onnistumiset ja kehityskohteet

- Erinomainen yhteistyö PSHP:n ensihoitokeskuksen kanssa
- MPK tuki viestintään ja antoi mahdollisuuden tehokkaaseen Virve-kaluston käyttöön
- Puolustusvoimien organisatoriset erityisvaatimukset toiminnassa on hyvä tarkistaa yhteisesti etukäteen

Liikenne

Kangasala-Jukolan liikenneyksikön tavoitteena oli järjestää liikenteenopastus ja -ohjaus olosuhteet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisesti ja joustavasti ilman kohtuuttomia ruuhkamuodostumia. Lisäksi tehtävänä oli paikallisten asukkaiden ja mökkilaisten neuvonta ja opastus. Yhtenä isona osana oli n 80 kpl isomman opaskyltin suunnittelu ja rakentaminen. Lisäksi oli käytössä kiertävän materiaalin vanhoja pienempiä opaskylttejä n 50kpl ja lukematon määrä nuoli ym. lisämerkkejä.

Kilpailukeskuksen saavutettavuus maantieliikenteen osalta oli osin haastava. Kilpailukeskuksen ja pysäköintialueen lähestymiseen oli käytettävissä idästä ja lännestä valtatie nro 12, joka kokoa liikenteen eripuolilta valtakuntaa jo noin 10 km ennen kilpailupaikkaa. Etukäteen poliisin kanssa käydyissä keskusteluissa nousi esille poliisin vaatimus, että järjestäjän tulee varautua itsenäisesti hoitamaan vaativa liikenteenohjaus turvallisesti ja sujuvasti. Tulee varata koulutetut ja osaavat ohjaajat. Poliisi ilmoitti, ettei siltä irtoa tapahtumaan erillisiä resursseja turvaamaan sujuvuutta.

Risteysliittymiä kilpailukeskukseen valtatieltä oli vain kaksi. Valtatieltä paikallistielle kääntyvän liikenteen ruuhkautumista pyrittiin minimoimaan varautumalla ammattitaitoisella liikenteenohjauksella. Varatienä pohjoisen suunnan tuloväylälle markkinoitu seututie nro 3231 ei saanut kannatusta tulijoiden keskuudessa juurikaan.

Kilpailukeskus sijaitsi peltoalueella ja kilpailukeskusta halkoi sekä yksityisen että ELY:n ylläpitämät hiekkapintaiset tiet. Teiden kunnossapidosta ja liittymien rakentamisesta oli laadittava sopimukset ELY:n ja tiehoitokunnan kanssa. Ongelmaksi muodostui yksityistien saaminen liikenteellisesti tehokkaampaan käyttöön. Sopimuksen mukaan vain seurabussit saatiin sovittua tälle tieosalle, joka kulki kilpailualueen eteläreunassa. Lisäksi tie muutettiin yksisuuntaiseksi sen kapeuden johdosta. Pienempien yksityisten mökkiteiden kanssa voitiin sopia suullisesti niiden vähäisestä käytöstä.

Kilpailumaasto sijaitsi kilpailukeskuksen pohjoispuolella, jonka halkovan ELY:n ylläpitämän tien molemmin puolin oli kilpailumaastoa (tie nro 13989). Tielle haettiin ELY:n sulkulupa yleiselle liiketeelle perjantai aamusta sunnuntai iltaan.

Ruuhkaisimpaan aikaan ei kumpanakaan päivän tapahtunut sellaisia onnettomuuksia, jotka olisivat puuroutaneet liikennettä entisestään. Viikonlopun aikana sattui n. 5 kpl ojaan ajoja, jotka johtuivat osin liikenteen kohdatessa kapeilla teillä. Tietoon tuli kaksi vaativampaa tilannetta, kun pysäköity ajoneuvo lähti liikkeelle ja törmäsi yhden yhdistyksen esittelyteltaan ja työnsi tarvikkeet kumoon. Toisessa tapauksessa

ajoneuvon perävaunu raapi kapealla tiellä vastaan tulleen bussin kylkeen pitkät naarmut. Missään näissä tapauksissa ei sattunut henkilövahinkoja.

Liikenteen suunnittelu

Liikenteellinen selvitystyö on pitkäkestoisin suunnitelmista ja siksi se käynnistettiin jo syksyllä 2017. Selvitystyö tehtiin yhteistyösopimuksella Ramboll oy:n kanssa ja perustui kilpailukeskuksen läheisyydestä osoitettuihin paikoitusalueisiin ja Kangasala-Jukolan tulevaan ja lähtevään liikenteeseen, jonka määrät oli arvioitu edellisten Jukolan tapahtumien perusteella sekä ohikulkevaan liikenteeseen, josta oli suoritettu liikennelaskennat aiemmin. Nyt Kangasala-Jukolassa oli liikenteen kasvua vastaavassa määrin kuin osanotossakin.

Ajoneuvoja laskettiin kisapaikalle saapuneeksi seuraavasti:

1. Henkilöautoliikenne peltoparkkeihin n 7400 kpl (Pysäköintiruutuja oli varattu 7500 kpl)
2. Seurabussien määrä n. 130 kpl, joista yöpymään jäi n. 60 kpl (ruotsalaisten bussit 20 kpl saapui letkassa)
3. Asunto-autot, vaunut n. 250 kpl
4. Polkupyörät, mopot ja moottoripyörät 200 kpl
5. VIP ja median ajoneuvot n. 700 kpl
6. Toimitsija ajoneuvot n. 800 kpl
7. Kauppiaiden ajoneuvot n. 100 kpl
8. Hälytysajoneuvot
9. Huoltoliikenne / ha, raskas
10. Asukasliikenne
11. Yleisö- ja talkookuljetukset

Lisäksi oli etäparkki Kangasalan keskustan koulukampuksella, josta oli bussikuljetus kisapaikalle. Etäparkki oli n. 2000 auton mitoitukseen varattu ja ajoittain se oli n. 2/3 täynnä.

Liikenteen määrästä kerättiin LAM pisteistä kesäkuun vastaavana ajankohtana ennakkotiedot. Samoin käytössä oli aiempien Jukoloiden liikennemääriä ja tulo- ja lähtöhuippuja ja aiemmista osanottolistoista saadut seurajoukkueiden määrätiedot.

Yllättävää oli, että ruuhkahuiput olivat Kangasala-Jukolassa n. tuntia-puolitoista myöhemmässä kuin edellisissä Jukoloissa ja huiput keskittyivät lyhyemmälle aikavälille, vakka etukäteen tiedotuksella yritettiin vaikuttaa ajoissa saapumiseen, jotta ruuhkia olisi voinut välttää. Suurimmat tulopaineet kisakeskusta kohti oli lauantaina vasta klo 11-14 välisenä aikana ja samoin sunnuntain poislähdön huippuhetket sijoituivat vasta klo 11-15 väliselle ajalle. Sunnuntain poislähtöön saattoi vaikuttaa hieno sää, jolloin paikallaolijat viihtyivät kisakeskuksen palveluissa.

Pisimmillään hitaasti etenevä jono oli lauantaina klo 12-14 n. 8 km mittainen. Paikalla olleen ELY-keskuksen asiantuntijan toimesta oltiin Tieliikennekeskukseen yhteydessä ja sovittiin tilanteen mukaan alennetuista nopeusrajoituksista, joten onnettomuuksia ei syntynyt hidastuvan jonon päähän. Onnistumisena voidaan pitää, että saimme sekä ELY:n että Ramboll Oy:n suunnittelijat viikonlopuksi tarkkailemaan ja tiedottamaan mahdollisista muutos- tai korjaustarpeista liikenteen ohjauksen ja opastuksen suhteen. He liikkuiivat tieosilla ja raportoivat tarvittavista toimista, jotka kisaorganisaatio kävi täydentämässä. Tällaisia toimia oli mm. liikenteen ohjaussuunnan muutokset ruuhkaparkkeihin tulovaiheessa ja sunnuntain poislähdön ohjaussuunnan pakottaminen sopivalla hetkellä, sekä muutama lisäopaste selkeyttämään liikennöintiä.

Huomattavaa tulevaisuudessa on, että osa varsinkin ulkomaisista joukkueista saapuu jo torstai iltana ja varsinkin perjantaina aamusta lähtien ja siihen tulee varautua ottamalla liikenteen ohjaustoimet käyttöön tarvittavilta osin jo torstaina tai sulkea pysäköinti- ja teltta-alueille ajoneuvoilla ajo. Perjantai aamusta on otettava liikenteenohjaus jo toimintaan ohjaamalla tulijat oikeisiin kohteisiin pienemmällä miehityksellä ja vahvistaa ohjausta perjantain päivän aikaan.

Nyt pääsi yhtä ajoväylää ajoneuvot ajamaan torstai ja perjantai aamun aikana teltta-alueille perävaunuineen ja ajoneuvojen pois saamiseksi teltta-alueelta jouduttiin panostamaan tarpeettomasti.

Lauantai-illan ja yön aikana edestakaista liikennettä tapahtuu pitkin iltaa ja yötä jonkun verran, mutta se ei aiheuttanut ruuhkia. Liikenteen ohjaus pidettiin voimassa koko tapahtuman ajan kaikissa kohteissa.

Liikenteen ohjailu opasteilla ja liikennemerkeillä

Opasteita teetettiin uusia aiempien vuosien palautteen ollessa kriittistä opasteiden kokojen suhteen.

Nyt käytössä oli riittävän suuret ja selkeät (Rambollin suunnittelemat, jotka ohjeiden mukaiset päätieverkolle) opasteet ja niiden sijoittelu aloitettiin riittävän etäältä, mm. etelän suunnasta jo Hämeenlinnasta ja pohjoisen suunnasta Orivedeltä (useita kymmeniä kilometrejä ennen kisakeskusta), jotta liikenteen suurimmat massat saatiin hajautettua järjestäjän kannalta parhaiten. Opasteet saivat kiitosta palautteissa. Vain lähiopasteissa jouduttiin käyttämään vanhoja kiertävän materiaalin opasteita ja niiden havaittavuus ei ollut yhtä hyvä. Opasteiden puukehikot saatiin kenttävaliokunnan ahkeroinnin ansiosta määrämitoilla piirustusten mukaan ja kennolevyopasteiden kiinnitys onnistui niihin hyvin. Rambollin laatimassa suunnitelmassa oli merkitty opasteiden paikat ja mallit, joka helpotti niiden sijoittelua ELY:n laatimien yleisten tieopasteiden vaatimusten mukaisesti. Opasteiden rakenteluun saatiin riittävä talkooporukka kokoon, mutta niiden kuljetus ja sijoittelu tiestölle jäi liian harvan talkoolaisen tehtäväksi.

Seurajoukkueiden linja-autoliikenne ohjattiin selkeillä opasteilla eri väylälle kuin h-autoliikenne. Nämä bussit pääsivät purkamaan joukkueet aivan teltta-alueen viereen, joka helpotti majoittumista huomattavasti. Samoin matkailuautoille ja -vaunuille oli omat opasteet ja VIP, Media ja Inva ryhmille. Talkoolaiden liikenteen ohjaus oli suunnattu hieman erilleen n. 800 metrin etäisyydelle. Isot 1,5x1,5m tiedottavat opasteet 4(kpl) olivat tiestöllä pystyssä jo kesäkuun alkupäivinä ja samoin paikallisille asukkaille yksityisteiden varsilla. Kilpailuopasteet pystytettiin n. 2 pv aiemmin. Kenraaliharjoituksen opasteet olivat erikseen.

ELY-keskukselta haettiin suunnitelman hyväksynnän yhteydessä n. 50 kpl liikennemerkin pystytyslupa. Merkit olivat lähinnä alennettuja nopeusrajoituksia ja pysähtymis- ja pysäköintikielto liikennemerkkejä. Lisäksi tarvittiin kielletyn ajosuunnan ja ajoneuvolla ajokielletty liikennemerkkejä. Merkkien tarpeen ja määräysten mukaisen sijoittelun suunnitelman teki Ramboll Oy yhteistyösopimuksen mukaisesti. Liikennemerkeistä osa saatiin Kangasalan kaupungin liikenneyksiköstä ja osa Destian varikolta lainaan ilman korvausta. Samoin liikennepukkeja n. 20 kpl ja mellakka-aitaa n. 40 metriä ja lippusiimaa 1,5 km oli käytössä.

Liikenteen ohjaajat

Liikenteenohjaajia rekisteröityi kevään mittaan hitaasti. Laittamalla kesäkuun alussa Lyytiin kaikille valiokunnille yleistä tiedotetta talkootarpeesta liikenteeseen, saatiin tilannetta korjattua. Tavoitevahvuuteen 200 henkilöä ei

kuitenkaan päästy vaan vahvuus jäi n. 180 henkilöön. Näin ollen liikennepäällikkö joutui tinkimään hieman hiljaisempien kohteiden vahvuuksista. Kaikki vaativat kohteet voitiin hoitaa toimivilla vahvuuksilla ja kiitettävästi.

Liikenteenohjaajien rungon muodosti alueen reserviläisjärjestöjen yhteenliittymä. Heille osoitettiin vaativimmat liikenteenohjauskohteet ja opastettiin hyvin tehtäviin liikennepäälliköiden toimesta. Vastuuhenkilön tieturvakortti koulutus oli kunnossa.

Kaikkiin liikenteenohjauskohteisiin; risteyksissä ja sulkupaikoilla valmistettiin liikennepäälliköiden toimesta ns. tehtäväkohtaiset kortit, josta oli aina vuoroon tullessa helppo tarkistaa kyseisen paikan tehtävä ja kulkuluvat.

Liikenteenohjaajat varustettiin organisaation toimesta määräysten mukaisilla varusteilla ja VHF-radioilla kukin ohjauspiste. Ohjaajien varusteita ei kiertävän materiaalin varastossa ollut riittävästi, vaan organisaatio joutui ostamaan keltaisia heijastinliivejä lisää ja vuokraamaan liikenteenohjauksen käsilätkät (isoja 20 kpl ja pieniä 60 kpl sekä yöajalle valaistuja 10 kpl).

Koulutusta ohjaajille järjestettiin kahdessa yleisen tilaisuuden jälkeisessä tapahtumassa ja erikseen vielä kenraaliharjoituspäivänä. Osa talkoolaisista jäi kenraalipäivänä ilman koulutusta, sivullisten antaman virheellisen informaation johdosta. Tulevaisuudessa tulee vielä selkeyttää kenraaliharjoituspäivän sisältöä ja aikataulua, jotta se on kaikille talkoolaisille selkeä. Liikenneyksikön talkoolaisia ja avainhenkilöitä tiedotettiin suunnitelmista ja eri tapahtumista useaan kertaan pääsääntöisesti sähköpostin välityksellä. Kuittauksia viesteihin ei aina saatu, joten hieman epävarmaksi jäi, saavuttiko kaikki informaatio tietoa tarvitsevat.

Liikenteen sulku- ja solmukohtien arviointi

VT 12 kaksi risteystä ja kaksi muuta risteystä arvioitiin kriittisiksi kohteiksi etukäteen. Niiden ohjaukseen panostettiin ja niiden sujumista seurattiin koko tapahtuman ajan. Sekä tulovaiheen että lähtövaiheen liikenne sujui näissä kohteissa hyvin.

Etukäteen oli tiedossa, että lähimpänä kisakeskusta oleva Heposeläntien ja Heponiementien neljän suunnan risteys tulee olemaan myös liikenteellisesti vaativa, koska siinä risteää seurabussiliikenne, talkoolaisparkin, VIP/Mediaparkin ja kisan huoltoliikenne. Lisäksi kohteen läpi kulkee kaikki isoilta parkkilohkoilta tuleva jalankulkuliikenne ja MP/polkupyörät. Kohteessa jouduttiin tarkastamaan kunkin suunnan ajoluvat, joka hidasti osaltaan sujuvuutta.

Tähän risteykseen sijoitettiin useita ajoluvan tarkastajia ja liikenteenohjaajia tulovaiheessa. Valitettavasti osa ohjaajista oli, ohjeistuksesta huolimatta, kovin puheliaita ja jäivät ”suustaan kiinni” kuljettajien kanssa. Tämä aiheutti tarpeetonta ruuhkautumista.

Sunnuntain pois lähtövaiheessa ko. risteys oli myös varsin ongelmallinen, kun poislähtö alueelta viivästyi kisavieraiden viipyessä paikalla ja suuret massat lähtivät yhtä aikaa pienellä aikavälillä.

Myös isojen parkkilohkojen purku poislähtövaiheessa ruuhkautui huomattavasti suuren massan lähtiessä pienellä aikavälillä. Pahimmillaan odottamaan pois lähtöä parkeista joutui 15-30 min.

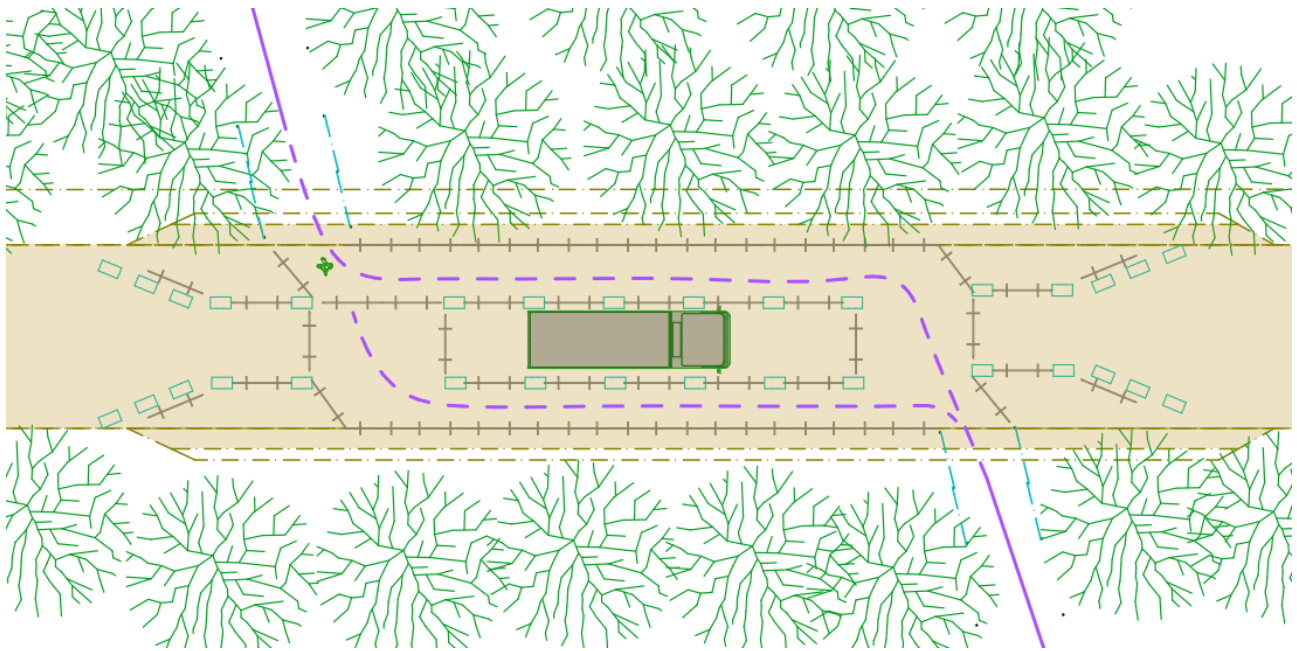

Liikenteen solmukohta: jalankulkijat, bussiliikenne ja huoltoliikenne risteää

Liikenteenohjaus oli varautunut massiivisilla ajoneuvoesteillä sulkemaan nopeasti kisa-alueen läpi vievän tien, mikäli siihen olisi uhkia ollut havaittavissa. Nämä ajoneuvot olivat valmiudessa ja sijoitettu kohteissa siten, että ne kavensivat kulkua ja se mahdollisti vain luvallisten ajoneuvojen ohiajon. Kyseisissä kohteissa oli koko ajan varattuna osaava C kortillinen henkilö siirtämään ajoneuvot esteeksi. Venlojen ja Jukolan lähtöjen ajaksi kyseiset ajoneuvot siirrettiin tielle kokonaan estämään Heponiementielle ajomahdollisuuden molemmista suunnista.

Kilpailumaaston läpi kulkevalla tiellä oli neljä ns. sulkupistettä, joihin pyrittiin ohjaamaan suurin osa kilpailijoista ylittämään tie. Näihin kohtiin rakennettiin urheilijoiden tienylitystä turvaamaan ns. kanavasulut, joissa urheilijat tielle tullessaan ohjattiin kulkemaan aidatulla tien osalla n. 50 metriä ja poistumaan vasta sitten tien yli maastoon. EA ja huoltoliikenteen sujuvuuden turvaamiseksi ajoneuvot ohjattiin odottamaan aidatun tiealueen kohdalle toiselle puolel tietä ja päästettiin jatkamaan matkaa, kun juoksijoissa tuli sopiva väli. Käytössä oli myös vilkkaamissa kohteissa toiminta, jossa ylikulkuportti avattiin urheilijoille ajoneuvon takaa ja ajoneuvo pääsi jatkamaan sen jälkeen matkaansa turvallisesti. Tämä oli omiaan hidastamaan varsinkin kiireellisempiä EA

kuljetuksia, jotka joutuivat odottamaan tarpeettomasti ja olisi ollut parempi, jos saapuvasta EA kuljetuksesta ja sen suunnasta olisi ollut etukäteen tieto kanavasulun valmistelua varten.

Kilpailumaaston läpikulkevalle huoltotielle rakennetut kanavasulut turvaamaan urheilijoiden tienylitystä

Kenraaliharjoituksen liikenteenohjaus

Kenraaliharjoitukseen 12.6 varauduttiin jo riittävällä liikenteenohjauksen miehityksellä harjoituksen ja koulutuksen vuoksi. Lisäksi harjoituskilpailun ajaksi asetettiin liikenteenohjaus lähtösuoralle Heponiementielle sekä tien ylityksiin turvaamaan harjoituskilpailun juoksijoita. Osanottajien kulku- ja ID kortit olivat käytössä jo kenraalissa ja niiden annettuja kulkuoikeuksia valvottiin.

Kenraalin lähtöön oli saatu epätarkat tiedot tiensulkemisajasta. Lähdön valmistelu kesti huomattavasti pidempään kuin ELY:n sukulupa oli haettu ja ohikulkevat autoilijat tuskastuivat odottamaan.

Ajoluvat

Ajoluvat jaettiin Jukola-organisaatiossa toimiston kautta keskitetysti. Luvat oli ryhmitelty eriosa-alueille ja eri toimintoihin pääsyn varmistamiseksi ja lisäksi oli käytössä pieni määrä ajovapaa lappuja kriittisiin toimintoihin ja muutamalle vastuhenkilölle. Ajovapaalappujen jaosta päätti vain pääsihteeri ja turvallisuuspäällikkö. Valiokunnat sai muutoin tilata itselleen ja talkoolaisilleen tarvittavan määrän ajolupia. Ajolupien merkittävää väärinkäyttöä ei havaittu.

Onnistumiset ja kehityskohteet

- On tärkeää tulevaisuudessa tiedotuksellisesti olla radioilla yhteydessä tien sulkupisteiden liikenteen ohjauksiin, jotta EA- kuljetukset saadaan kulkemaan joustavasti. Siksi liikenteenohjauksen johdon tulee sijaita varsinaisen johtokeskuksen, EA ja pelastuksen johtokeskuksen yhteydessä.

- Ruuhka-aikoina molemmat liikennepäälliköt päivystivät vastuualueillaan pitkiä vuoroja ja ratkaisivat useita ongelmakohtia muuttuvissa tilanteissa. Liikennepäällikön ominaisuudessa on ehdottomasti suuri hyöty siitä, että hänellä on poliisin liikenneyksikössä työskentelyn tai muu vastaava osaaminen taustalla.
- Vastuuhenkilöiden määrää liikennepäällikön alaisuudessa tulee kasvattaa 4-5 kpl:seen, ja jakaa tehokkaasti vastuuta heille, mm opasteet, liikennemerkkit, liikenneväylien lippusiimat ja puomit jne.
- Liikenteen tuloväylille olimme varanneet hinausauton päivystämään ruuhka-ajat molempina päivinä. Hinausta vaativia onnettomuuksia tai muitakaan hinauksia ei ollut kuin muutama ojasta ylös hinaus. Niistä ei ollut juurikaan haittaa liikenteen sujumiselle. Hyvät keliolosuhteet helpottivat tätä varautumista.
- Jalankulkuliikenne olisi tullut eriyttää kokonaan omalle väylälleen parkkialueilta kisakeskukseen. Se olisi ollut nyt mahdollistakin, mutta edellyttänyt kävelymatkalle hieman lisäpituutta. Nyt aiheutui tarpeetonta riskiä vahingoista ja ajoneuvoliikenteen sujuvuudelle haittaa.

Pysäköinti

Jukolan viestin henkilöautojen pääparkkeihin ruudutettiin pysäköintipäälliköiden toimesta n. 7500 auton paikat. Tämä vaati saatujen lisäalueiden kanssa n. 18-19 hehtaarin peltoalueet. Peltoalueet oli sovittu maanomistajien kanssa jo aiemmin ja niitä oli pidetty heinäkavussa kaksi aiempaa kesää. Pellot sijaitsivat ylänköisellä alueella ja olivat kovapohjaisia. Heinät niitettiin parkkipeloilta juuri ennen tapahtumaa. Liikennettä ohjattiin pääpysäköintialueiden lohkoille useista soralla ja murskeella rakennetuista peltoliittymistä samanaikaisesti. Liittymäluvut yleiseltä tieltä peltoalueille hankittiin ELY-keskukselta.

Pysäköinninohjaus aloitettiin perjantai aamuna yhdelle peltolohkolle. Muut suljettiin vielä nauhoilla, jotta vältettiin sekaisin pysäköinti. Kuitenkin jo torstaina pääsi telta-alueille saapumaan ennen liikenteen ohjauksen käynnistymistä ajoneuvoja ja samoin VIP- ja mediaparkkeihin ajoi ilman lupaa pysäköimään muutamia autoja sekaisin, nostettuaan lippusiimaa päästäkseen luvatta alueelle. Tämä aiheutti uudelleen suunnittelua näissä parkeissa ja muutamien ruutujen menetystä tehokkaassa pysäköinnissä.

Ajoneuvot ohjattiin pysäköintiin ja maksut ja liput tarkastettiin vasta pois lähtiessä. Pysäköinnin maksullisuudesta olisi pitänyt olla selkeämmät ja isommat tiedotteet pysäköintiin saavuttaessa.

Pysäköintilippujen myynti oli kilpailukeskuksessa ja pysäköintialueen reunalla edullisempaa kuin käteismaksu parkista poistuttaessa. Myös korttimaksaminen oli mahdollista edullisemmissa paikoissa.

VIP-, MEDIA- ja invapysäköinti lapulla varustetuille autoille oli varattu kaksi erillistä peltolohkoa, lähellä kilpailukeskusta. Tälle alueelle ohjattiin myös kauppiaiden n. 100 kpl autoja.

Seurabussien purku- ja lastauspaikat sijoitettiin kisakeskuksen eteläpuolelle Heposeläntien varteen telta-alueiden viereen. Kullekin purkupaikalle ohjattiin omilla tunnuksillaan varustetut bussit. Purkupaikat levennettiin ojien päälle tuodulla murskeella. Näin purku tapahtui vaivattomasti suoraan telta-alueen pelloille.

Asunto-autot ja vaunut ohjattiin erilliselle kovapohjaiselle peltoalueelle. Alue oli kooltaan n. 6 hehtaaria ja paikalle pääsi 250 ensiksi varannutta. Alueen muuta osaa käytettiin myöhemmin ruuhkaparkkina.

Matkailuauto ja -vaunu alue. Turvavälit 4m

Toimitsijapysäköintiin käytettiin runsaasti Kangasalan Pikkolan koulukampuksen parkkipeltoa, jossa tilaa arvioitiin olevan n. 2000 autolle. Alueelta oli järjestetty bussikuljetus kisakeskukseen. Alueen maksuttomuutta käytti runsaasti myös katsojat. Kilpailukeskuksen läheisyydessä oli myös talkoolaisten autoille varattu n. 800 auton pysäköintialue.

Taksitolppa kilpailualueella sijaitsi aivan kisakeskuksen tuntumassa erillisessä levennyksessä.

Varsinaiselle kilpailukeskuksen alueelle ei sallittu myöskään toimihenkilöiden pysäköintiä lainkaan.

Tuloväylä ja pysäköintialueet sen molemmilla puolilla

Pysäköinnin suunnittelusta ja alueiden tarkasta ruudutuksesta karttoihin vastasi pysäköintipäälliköt.

Alueen mitoituksessa oli isoilla peltolohkoilla (n. 1000-1200 autoa/lohko) käytettiin pohjana n 30--32m² /h-auto. Tämä piti sisällään rivien väliset ajourat ja kokooja urat. Mitoitus oli toimiva. Pienemmillä alueilla mitoitusarpeen malli on luonnollisesti pienempi/ajoneuvo.

Kaupungin mittaustoimistolla saatiin osittain apua maastomerkinnöissä, joita täydennettiin merkkauksiin työskentelyllä. Peltolohkoille asennettiin harvakseltaan n. 60 cm värjättyjä merkkiripoja aina kunkin pysäköinnin rivin keskilinjan merkitsemiseksi varmistamaan, että linjat pysyvät suorina ja tilankäyttö voidaan maksimoida. Pysäköintilinjat olivat 18 metrin välein. Tämä oli mahdollista, koska ajoneuvot ajatettiin vinoparkkiin linjaan

nähdessä. Vinopysäköinti (n. 45 kulma) helpotti ruutuun ajamista ja poislähtemistä ja salli siten tiheämmän linjauksen. Peltoalueet kestivät hyvin myös ajourien kohdilla, eikä lisävahvistuksia tarvittu.

Organisaatio, henkilöstö, ohjaajien koulutus ja varustus

Pysäköinnin ohjaukseen luotiin seurayhteistyö, johon sitoutettiin paikallisia urheiluseuroja. Kunkin seuran kanssa sovittiin n. 40-50 hengen talkooporukka hoitamaan itsenäisesti valittu peltolohko. Pysäköinninohjaajia oli kaikkiaan noin 350 henkilöä. Sopimukset laadittiin jo talvella hyvissä ajoin, jotta seurat sai mahdollisuuden kerätä talkooporukkansa rauhassa. Tämä oli varsin onnistunut ratkaisu ja sillä korjattiin aiempien Jukoloiden palautteissa havaittu rekrytointi ongelma. Pysäköinnin ohjaajien koulutus tapahtui kevään 2019 aikana yleisten koulutusten yhteydessä ja pienryhmissä sen jälkeen. Kenraaliharjoituksen aikana oli käytännön harjoittelua.

Opasteiden valmistaminen ja asentaminen tehtiin liikenneporukan kanssa yhteistyöllä. Peltolohkoille varattiin organisaation toimesta kontteja tarvikkeiden ja henkilökohtaisten tavaroiden säilytykseen sekä taukopaikoiksi. Seurat valitsivat keskuudestaan luotettavat rahastajat erikseen, joille annettiin omaa koulutusta rahastuksen vaiheista.

Kenraaliharjoitus

Kenraaliharjoitukseen tulevan liikenteen pysäköinninohjausta harjoiteltiin laajalla joukolla, jotta pysäköintikuviot tulivat tutuiksi mahdollisimman monelle. Samalla saatiin hyvä kuva peltoparkin runkoajoväylien kantavuudesta.

Onnistumiset ja kehityskohteet

- Järjestelyt vaativat paljon tiedottamista. Paikallisille asukkaille asiasta tiedotettiin asukastiedotteilla ja tilaisuuksilla jo syksyllä 2018 ja tiedotusta jatkettiin kevään 2019 aikana. Silti kysymyksiä tuli vastuuhenkilöille runsaasti.
- Pysäköinnin opasteisiin ja ohjauksen selkeyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Opasteiden tulee olla isoilla peltoalueilla riittävän isot ja toistomerkkejä (ajosuunnat ja ulosmenotiet). Myöskin opasteiden jalustojen tulee olla riittävän korkeat (Opasteen alareuna 150 cm maasta), jotta opasteet näkyvät pysäköityjen autojen yläpuolella.
- Kuljetustarpeet tavaroiden siirrolle tulee myös huomioida pysäköinneistä kilpailukeskukseen ja telta-alueelle ja päinvastoin.
- Ennen pysäköintipaikkaa tulee olla selkeä maininta ja näkyvä maininta pysäköinnin maksullisuudesta sekä tieto mihin sen voi maksaa.

Pelastustoimi

Pelastusosion hoitamisesta pelastuspäällikön tehtävään sovittiin noin kaksi vuotta ennen h-hetkeä.

Tiedon kerääminen alkoi edellisten Jukolan viestien loppuraporteista ja kertaamalla omat aikaisemmat kokemukset järjestelyistä, josta muodostui toimintasuunnitelma.

Pelastuspäällikön tehtävän suunnittelussa auttoi paljon 37 vuoden kokemus pelastuslaitoksen palvelussa.

Varsinaisesti toiminnallinen aika alkoi 2018/19 vuoden vaihteessa. Yhteyshenkilön tiedustelu alueen pelastuslaitokselta oli yksi tärkeimmistä asioista. Samoin yhteydenotto alueen hätäkeskukseen Poriin tapahtui ensimmäisen kerran jo talvella. Siihen liittyi lyhyt tietoisku tapahtumasta, ajankohdasta, paikasta ja

ihmismääristä. Yhteistyö viranomaisten kanssa etukäteen antaa tarvittavaa tietoa molemmiin puolin toiminnasta. Samalla pysyy pelastusviranomaisen selvillä toiminnan edistymisestä. Samoin rajapintojen sopiminen ja miettiminen muiden valiokunnan toimintojen sekä muiden valiokuntien kanssa talven mittaan oli antoisaa ja pitää hoitaa etukäteen. Varsinkin ensiavun kanssa tehtiin työnjakoa koko ajan, joka oli lopputuloksen kannalta meidän tapauksessa onnistunut. Erilaisen materiaalin tilaaminen ja tuottaminen jäi hieman viime tippaan. Samoin suunnitelma alkusammutuskoulutusten järjestäminen talkoolaisille ei onnistunut siinä mittakaavassa kuin oli ajateltu. Sitä tarjottiin pelastuslaitokselle mahdollisuutena osallistua omalla kustannuksellaan tapahtumaan, saaden näin tilastoihinsa koulutustilaisuuksia lisää pienellä panostuksella. Loma-aika ei kuitenkaan antanut siihen heidän taholtaan mahdollisuutta.

Pelastuslaitoksen tilannekeskuksen kanssa keskusteltiin ja lopulta toteutettiin ja perustettiin Jukolaan oma hälytysalue. HÄKEN ja pelastuksen ERIKA järjestelmä antaa mahdollisuuden piirtää ja rajata toiminta-alueen ja siihen sidotut yksiköt etukäteen. Näin myös tehtiin.

FinnHEMS lääkintähelikopterin laskeutumisalue sijoitettiin lähelle pääensiapua, ja sen WGS84 koordinaatit kirjattiin pelastuskarttaan.

Varsinaisen pelastuspuolen päivystys sovittiin isoimman VPK:n, eli Kangasalan VPK:n kanssa. Sopimus oli, että paikalla päivystää pelastusyksikkö (paloauto) vahvuudella 1+5. Tehtäviin kuului kaikki alueella tapahtuvat pelastuksen tehtävät, jotka hoituvat yhdellä yksiköllä. Samoin päivystysluontoisesti tapahtuman aikana kahden miehen partiointi majoitusalueella tarkkaillen tulenteko kiellon pitämistä, telta-alueen suojaetäisyyksiä sekä pelastusteiden että muiden ajoreittien auki pysymistä. Tarvittaessa oli myös valmius lähialueen osalta ihmisen maastosta hakemiseen, joko kantamalla tai mönkijällä. Potilaskuljetuksiin lähti pelastuspäällikön määräämä mönkijä pääensiavusta tai maastopisteiltä, jossa oli mukana MPK:n ensiaputaitoinen viestijä.

Maastoevakuoinneissa kantoryhmän käytöstä päätti pelastuspäällikkö.

Maastoevakuoinnit suunniteltiin tapahtuvaksi henkilö- ja pakettiautojen, maastoautojen ja perävaunuilla varustettujen maastomönkijöiden avulla. Alueen ajourat oli ennakolta tiedusteltu ja määritelty kullekin ajoneuvotyypille soveltuvat kulkureitit.

Jokaisella maastopisteellä ja maaliensiavulla oli käytössä mönkijä kuljettajineen ja lisäksi mönkijän mukana oli MPK:n ensiaputaitoinen viestimies. Pääensiavun käytössä oli kuljetuksia varten kaksi perävaunullista mönkijää, pakettiauto ja henkilöauto.

Maastoensiapupisteistä pääensiapuun tapahtuvissa kuljetuksissa käytettiin ainoastaan mönkijöitä, vaikka maastopisteiden sijainti ajoteiden varrella olisi mahdollistanut myös muiden ajoneuvojen käytön.

Suunnitteluvaiheessa oli tiedossa tapahtumapaikan aiheuttamat mahdolliset ongelmat aluetta halkovan päätien käytössä, koska kilpailumaastoa oli päätien molemmilla puolilla. Kilpailijoita varten tielle oli järjestetty neljä ylityspaikkaa, jossa ajoneuvoliikenne jouduttiin hetkeksi pysäyttämään. Tämä aiheutti viivettä potilaskuljetuksiin.

Päivystyspiste rakennettiin johtokeskuksen välittömään läheisyyteen tiedonkulun varmistamiseksi.

Pelastusyksikkö päivysti alueella La aamusta klo 10.00 alkaen Su iltapäivään klo 16.00 asti. Tapahtumaa edeltävällä viikolla lopulliset tiedot Hätäkeskukseen, alueen pelastuslaitoksen tilannekeskukseen sekä ensihoitokeskukseen tiedotettiin. Alueen läheisyydessä sijaitsevat paloasemat sekä sairausautopisteet kävivät tutustumassa kilpailualueeseen johdetusti. Myös ensihoitohelikopterille tiedotettiin mahdollisuudesta suorittaa

koelasku varatulle paikalle, mutta sitä he eivät käyttäneet. Pelastuslaitoksen kanssa sovittiin myös, että lähialueiden pelastusasemien hälytysvalmiutta nostetaan tapahtumana ajaksi.

Ensiavun kanssa etukäteen oli sovittu työnjaosta, että pelastustoiminnan vastuulle kuuluu maastoetsinnät sekä nouto. Sitä varten oli maasto EA-pisteillä mönkijä peräkärryn kanssa sekä kantoryhmä. Maalissa olevalla EA-pisteellä oli yksi mönkijä + kärry sekä pääensiavussa kaksi. Kaikilla oli viestivälineet mukana.

Kaikkiaan pelastuksen mönkijöillä oli erilaisia potilaskuljetus tehtäviä 82 kpl, joista osa ns. siirtokuljetuksia telttalueille.

Tapahtuman edetessä muodostui sisäinen työnjako seuraavaksi. Toinen ”pelastuspäälliköistä” hoiti maastosta etsinnät ja haut, EA henkilöstö hoiti potilaat, sekä toinen ”pelastuspäällikkö” siirsi hoidetut potilaat joko teltoille, autoilleen tai jatkohoitoon Tampereelle ACUTA:aan tai muihin sairaaloihin. Nämä siirrot hoidettiin lähimmällä sairausautolla ja tapahtuman sairausauto jatkoi päivystämistä tapahtuma alueella kiireellisiä kuljetuksia varten. Pelastus ja EA päivystivät myös johtokeskuksen välittömässä läheisyydessä ja yhteistoiminta pelasi hyvin. Majoitusalueelta takavarikoitiin kaksi peräkärryä, joissa oli tulenteko välineitä, sekä muutamia polttoainekanistereita ja kertakäyttögrillejä. Järjestäjien haaviin ei jäänyt näiden lisäksi muita ohjeiden vastaisia välineitä.

Yhteyden pito tapahtui pelastuksesta hätäkeskukseen ja alueen tilannekeskukseen Virvellä, joita oli lainassa alueen pelastuslaitokselta. Puolustusvoimilta lainassa olevilla Virve radioilla toimittiin ”pelastuspäälliköiden” sekä kuljetusyksiköiden välillä. Näin toimien ei tullut päällekkäistä radioliikennettä.

Etukäteen oli tiedossa pitkän ajan sääennuste ja kisa-aikaan oli käytössä pelastuslaitoksen tilannekeskuksen säätietopalvelu. Sieltä tuli parin tunnin välein ennuste, jonka mukaan säätila pysyi vakaana koko tapahtuman ajan. Mahdollisuus olisi ollut ostaa palvelu myös meteorologian laitokselta, jos säätilassa olisi etukäteen ollut tiedossa epävakautta.

Varusteista:

Kiertävässä kalustossa tuli mukana 140 jauhesammutinta, noin 50kpl 200l:n saavia sekä ämpäreitä. Nämä jaettiin ja merkittiin sekä karttoihin että majoitusalueelle tasaisesti sekä myös pysäköinnin valvojille jokaiseen sisäänajoramppiin. Maaston EA pisteille (agregaatit), TV pisteille (agregaatit) sekä omiin toimipisteisiin jaettiin myös jauhe- tai hiilidioksidi sammuttimet. Sammuttimet huollatettiin toukokuun lopussa, jotta ne varmasti toimisivat niitä tarvittaessa. Teltojen vuokrasopimuksissa sovittiin, että kaikkien teltojen mukaan tulee riittävä määrä sammuttimia. Vesisaavit jaettiin telttasaunojen ja pelastuksen kanssa ja vedellä täytetyt saavit olivat niissä tulentekopisteissä, missä tulenteko oli sallittua. Tulentekopaikkoihin tuotiin 4 m² kokoinen hiekka- patja, jossa ainoastaan sai luvallisesti Trangialla ja kertakäyttögrillillä tehdä ruokaa.

Pelastuspäälliköillä oli erottuva takki teksteineen ja muuten toimivat henkilöt käyttivät omaa vaatetustaan ja varusteitaan.

Pelastuksen tukikohta rakentui valmisteilla olevaan ratsastusmaneesiin. Siihen pystytettiin 6x3m² telttakatos sivuseinineen, sekä sähkö ja valaistus heidän omia välineitään varten.

Onnistumiset ja kehityskohteet

- Maaston ensiapupisteillä ei ollut alkuunsa pelastuskartan lisäksi Jukolan kaikkirastit karttaa, mikä hidasti potilaiden löytämistä maastosta.
- Pelastushenkilöstö toteutui ammattimaisesti, koska alueen VPK:t olivat alusta asti mukana toiminnassa.
- Yhteistyö lääkintäpäällikön ja turvapäällikön kanssa sujui kiitettävästi.
- Runsaat maastoevakuoinnit sujuivat hyvin ja kuljettajat olivat tehtävään motivoituneita tehden pitkiä vuoroja.

Järjestyksenvalvonta

Järjestyksenvalvontaan nimettiin turvapäällikön alaisuuteen kaksi järjestyspäällikköä ja heille varamiehet, jotka kukin työvuorollaan toimivat järjestyksenvalvojien esimiehinä. Yksi heistä vastasi työvuorojärjestelyistä ja resursseista muut varsinaisesta operatiivisesta JV esimiestoiminnasta. Lisäksi vuorojen jv esimiehiä eri toiminta-alueille määrättiin 3-5 kpl työvuoroon. He vastasivat työvuorojen käskynjaosta ja tarvikejaosta ja oman vastuualueensa esimiestehtävistä.

Järjestyksenvalvonnan käskynjako ja varustejako sijoitettiin pääensiavun ja JoKen viereen. Tietojen vaihto oli helppoa ja osaavat esimiehet hoitivat tehtävää ammattitaitoisesti. Työvuoroihin saapuvien tulo ajoittui osin pitkälle aikavälille ja työvuoron vaihtoa joutui osa odottamaan pidempään. Tulevaisuudessa ohjeissa on vielä selkeytettävää ja että milloin oltava työvuoron mukaisessa kohteessa.

Kesäkuun alusta sovittiin kenttävaliokunnan rakennustöiden etenemisestä johtuen, että JV aloitti kisakeskuksessa yövalvonnan. Ensimmäinen viikko voitiin hoitaa suppealla alueella kahden henkilön parityöskentelyn voimin kerrallaan (2 vuoroa yöllä klo 21-07) ja toisella viikolla vahvuus nostettiin neljään henkilöön kerrallaan. Samoin talkoolaisten koulumajoitukseen osoitettiin valvonta koulun vaatimusten mukaisesti. Myös kisatapahtuman purkuvaiheessa toteutettiin keskiviikkoon asti jatkunut valvonta. Valvonta toimi hyvin eikä tavaroita kadonnut eikä ilkivaltaa tehty. Kisakeskuksen läpi kulkevalla tiellä todettiin kyllä hyvinkin vilkastanut liikenne mm. yöaikaan, ennen ja jälkeen kisatapahtuman ja voidaan päätellä, että valvonta oli tarpeellinen ja tuotti tuloksen.

Talviaikana Jukola organisaatio järjesti järjestyksenvalvojan peruskursseja kolme ja kertauskursseja kaksi. Kurssille osallistuneet muodostivat järjestyksenvalvojien rungon. Tapahtumaan saatiin n. 140 järjestyksenvalvojaa, joista 20 hyväksyttiin tilapäisinä.

Poliisin kanssa käytyjen alustavien neuvottelujen aikana kävi selväksi, että kerrallaan n 35 000 paikalla oleva henkilömäärä tulee edellyttämään n. 120 JV henkilön määrää tapahtumassa. Poliisi edellytti, että lähes kaikkien tuli olla hyväksyttyinä kortillisina JV -henkilöinä ja vain pienehkö osa tilapäisinä JV-henkilöinä.

Organisaatio hankki lain vaatimukset täyttävät liivit ja välineet työvuoroissa oleville JV-henkilöille, koska kiertävässä materiaalissa ei ollut läheskään vaadittua määrää. JV henkilöiden tehtäviin kuului alueen yleinen järjestyksen ja turvallisuuden valvonta ja varautuminen henkilömassojen siirtymisen turvaamiseen sekä kiellettyjen alueiden valvontaa. JV- henkilöitä oli myös pistekohteissa ja kulunvalvonnassa, kuten VIP teltan, talkooruokailun, majoituspaikkojen sisäänkäynneissä jne. Osa valiokunnista toimitti vasta viime hetkellä tiedot missä ja minkälaisessa tehtävässä heillä on tarve JV-henkilöille. Tämä aiheutti uudelleen järjestelyä resurssilistoissa. Järjestyksenvalvonnassa annettiin JV-henkilöstölle erillinen toimintakäsä, joka oli vain JV-

henkilöstön tiedossa. Poliisin myöntämässä yleisötilaisuuden tapahtumaluvassa edellytettiin lisäksi varautumistoimet vakavampien uhkien torjuntaan, joista annettiin myös erillinen käsky.

Varautuminen ennakkoon torstain ja perjantain osalta sekä JV että liikenteenohjauksen puolella jäi ohueksi, kun jo torstaina ja perjantaina aamusta alkoi saapumaan telttä-alueille joukkueita. Teiden sulkua ja liikenteenohjaus aloitettiin vasta perjantaina klo 09 ja tuolloin jo oli peltoalueilla useita sinne ehtineitä autoja ja perävaunuja. Niiden poistamiseen jouduttiin panostamaan kiertävillä ryhmillä. Kaksi perävaunua telttä-alueelta jouduttiin poistamaan turvapäällikön määräyksellä ja siirtämään varastoalueelle, koska niiden omistajiin ei saatu yhteyttä ja niiden sisältönä oli polttoaine kanistereita ja grillejä.

Myös telttamajoitusalueilla jouduttiin puuttumaan ja ohjeistamaan liian lähelle sijoitettujen isojen telttä kokonaisuuksien turvaetäisyyksiin. Tapahtuman aikana puututtiin myös telttä-alueilla käytettäviin kiellettyihin trangioihin ja muihin avotulikeittimiin. Ison työn teetti myös kauppiaiden autojen siirto pois myyntiteltojen vieressä. Kauppiat saapuivat suurelta osin torstain ja perjantain aikaan moni majoittui autoissaan. Pelastusviranomaisen vaatimuksesta (turvaetäisyys ja pelastustie liikkuminen) JV henkilöstö siirrätti ajoneuvoja niille varatuille pysäköintipelloille.

Tulevaisuudessa tapahtuman markkinoinnin yhteydessä tulee huomioida, ettei saa luvata lainvastaiseen pysäköintiin sallivaa käyttäytymistä. Nyt oli vaikeuksia muuttaa näitä lupauksia. Kauppiasalueelle, joka oli myös yleisölle vapaata kulkualuetta, oli sallittua vain täydentää varastoja ajoneuvoilla, mikäli niitä ei voitu muulla tavoin toteuttaa.

Turvallisuusrakentaminen jäi kisakeskuksen osalta puutteelliseksi ennen tapahtumaa. Suunnitelmissa olleet korkeat suoja-aidat yleisön ja kielletyn alueen välillä (huolto- ym. alueita) kisakeskuksen alueella eivät olleet sovitun mukaisia ja osin puuttuivat kokonaan. Lauantai aamuna koetettiin tilannetta parantaa pressuseinämien avulla. Ongelma oli myös se, että TV tuotanto teki pressuihin kulkuaukkoja, joista myös yleisö pääsi kielletylle alueelle. TV-ryhmien kulkumahdollisuus tulee ottaa suunnittelussa paremmin huomioon. Samoin lähtösuoralle suunnitellut kulkuaukot telttä-alueille ja niiden sulkuportit jäivät toteutumatta. Juuri ennen Venlojen lähtöä JV-henkilöstö keräsi mellakka-aitoja ja niillä koetettiin sulkea yleisömassan tulo liian lähelle lähtösuoran tietä.

Yleisön katselumahdollisuudet oli tapahtumassa hyvin rajalliset verrattuna aiempiin Jukoloihin ja tämä aiheutti sen, että yleisö tunkeili ja kiipeili lähtöjen aikana kiellettyihin paikkoihin mm. WC-koppien katolle. Tästä syystä turvapäällikkö joutui pyytämään kisaorganisaation muista valiokunnista lisävoimia lähtösuoran lähdön aikaiseen turvaamiseen, joka myös onnistui hyvän tiedon välityksen ansiosta.

Lähtösuoran turvallisuuteen juoksijoiden kannalta tulee kiinnittää tulevaisuudessa huomiota ja poistaa riskit. Mm. postilaatikot ja TV-kuvaustelineet on rakennettava ja sijoitettava siten, ettei niistä aiheudu ruuhkassa juokseville urheilijoille tapaturmariskiä.

Rahakuljetukset sovittiin jo aikaisessa vaiheessa toteutettavaksi JV-henkilöstön toimesta. Yhteistyö kuriirien esimiesten ja pankkitoiminnasta vastaavan kanssa sujui mutkattomasti. Pankkitoiminnan erillinen lukittava isohko kontti sijoitettiin aivan johtokeskuksen viereen ja paikalla oli erillinen JV-valvonta koko tapahtuman ajan. Lahti-Hollola Jukolassa talkoisiin tutustuminen oli myös välttämätön, jotta toiminnan kokonaiskuvasta saatiin oikea käsitys.

Kaikkiaan kuriiritoiminnassa oli valittuna 16 tunnettua ja luotettavaa henkilöä, joille oli haettu JV-hyväksyntä tapahtumaan. Esimiehet vuorottelivat ja olivat osin myös yhtä aikaa ruuhka-aikoina vuorossa. Kaikkien heidän paneutumisensa työhön oli tunnollista ja motivoitunutta. Kuriireille oli hankittu kuvalliset ID-kortit ja erillinen kulkuneuvo kauempana olevien kohteiden rahahuollon toteuttamiseksi ja lähempänä olevat kohteet huollettiin jalkaisin. Työskentely tapahtui aina parityöskentelynä. Kuljetustehtäviä kuriireilla oli lähes sata tapahtuman aikana.

Ohjeet ja lomakkeet ohjeistettiin kaikkien kassapisteiden ja niiden määrättyjen henkilöiden kanssa yhteneväisiksi. Kuljetuksiin hankittiin myös erilliset turvalliset kuljetuslaukut jokaiselle kuriiriparille. Kuriirien hoitama rahahuolto ansaitsi täyden luottamuksen koko tapahtuman ajan.

Onnistumiset ja kehityskohteet

- JV esimiesten ja järjestyspäälliköiden työvuorot aloitettiin puolituntia ennen muita ja olivat edellisten kanssa saman verran päällekkäin. Tämä koettiin välttämättömäksi tilannekatsauksen ja tiedonsiirron kannalta.
- Häiriökäyttäytymisiä ei juurikaan ollut paria tapausta lukuun ottamatta.
- Lähtöalueella ja lähtösuoralla ei ollut tarpeeksi JV henkilöitä. Tämä johtui puutteellisista sulkurakenteista tienylityspaikoilla ja talkooruokalan läheisyydessä. Yleisö pääsi kielletylle alueelle.
- Radioliikenteeseen annetut kokoontumis- tai avunpyyntö koodikutsut olivat selkeät ja muutaman kerran käytettyinä varsin toimivat.
- Tulostusmahdollisuuden puute aiheutti melkoisia ongelmia tapahtuman ajan. (verkkotulostin tukkeutui jatkuvasti) Muuttuvat ohjeet jouduttiin kirjoittamaan käsin, eikä kopioita saatu.
- Tulostimia tulee olla useampi varmistamaan toimintaa.
- Tulevaisuudessa on n. kaksi-kolme kuukautta ennen tapahtumaa saatava kaikista valiokunnista tieto missä ja minkälaisessa tehtävässä ja ennen kaikkea aikavälit, milloin heillä on JV-henkilöiden tarve, jotta resurssisuunnittelussa pärjätään.
- Järjestyspäällikköjä tulee olla vuorossa kaksi ja varamiehet. (Resurssit ja työvuorot sekä toiselle operatiivinen alue) Molempien tulee olla mukana suunnittelussa jo pidemmän aikaa. Nyt toisen päällikön vaihtuessa valmistautuminen jäi ohueksi ja työtaakka ei ollut tasainen.

Kuljetukset

Lahtelaisen linja-auto yhtiön Reissu-Ruotin kanssa solmittiin sopimus bussikuljetuksista kilpailualueelle. Bussiyhtiö hoiti itse sopimuksen mukaan tarvittavat lupahakemukset. Yhtiön edustajien kanssa käytiin neuvottelut ja ajettiin reitit etukäteen läpi. Samoin sovittiin lähtöpaikat ja kääntöpaikka kisa-alueen välittömässä läheisyydessä, sekä välipysäkit. Yhtiö hoiti rahastukset ja tilitys tapahtui sopimuksen mukaan järjestäjälle.

Bussikuljetukset olivat talkoolaisille ID korttia vastaan ilmaiset ja muille kuljetus oli maksullista. Mahdollisiin VIP-kuljetuksiin varauduttiin myös, mutta vain yksi tällainen kuljetus toteutettiin.

Bussikuljetusreitit

- Tampereen rautatieasemalta/linja-autoasemalta kisakeskukseen
- Kangasalan Pikkolan koulukampukselta keskustan kautta kisakeskukseen
- Pälkäneen keskustasta kisakeskukseen

Sopimuksen mukaan linja-autoliikenteen harjoittaja toteutti kuljetukset ja piti varata kalustoa riittävästi, sekä huolehti rahastuksesta. Matkahinta sovittiin erikseen neuvotteluissa.

Lauantain tulovaiheessa bussikuljetukset ruuhkautuivat ja ajoittain oli pitkiä jonoja lähtö- ja välipysäkeillä. Bussien täyttyessä jo lähtöpaikassa ei välipysäkeiltä mahtunut enää matkustajia mukaan.

Sunnuntai purkuvaiheessa oli sama tilanne, bussiyhtiötä huomautettiin bussien riittämättömyydestä, mutta asiaan ei saatu ratkaisua. Osittain bussien liikkumista rajoitti myös yhdellä kapealla tiellä tapahtuva h-autojen pysäköintialueille tulo- ja purkuliiikenne sekä jalankulkuliikenne, joka ohjautui suuren massan johdosta tiealueelle, eikä pelto-osalle, johon sille oli varattu oma väylänsä.

Etukäteen oli hyväksi tietää bussikuljetustarpeen suuri määrä Lahden kuljetusten pohjalta. Sopimuksen mukaan bussiyhtiön piti toimia n. 15 min välein vilkkaimpina aikoina, mutta tähän ei useinkaan päästy. Kuljettajat odottivat usein ”hiljaisessa päässä” bussin täyttymistä ja se aiheutti vajaatoimintaa ”ruuhkaiseen päähän” linjaa. Toisaalta busseja lähti pareittain suunnitelman mukaan vajaina sellaiseen suuntaan, jossa ei ollut kahdelle tarvetta ja toisaalta olisi ollut tarve siirtää toinen bussi ruuhkareitille

Muut kuljetukset

Yleisökuljetuksia pysäköintialueilta kilpailukeskukseen ei tarvittu lyhyiden etäisyyksien johdosta.

Tampereen aluetaksin kanssa sovittiin, että he perustavat tilapäisen taksi tolpan Vip-pysäköinnin viereen, lähelle kisakeskusta ja siihen asetettiin Jukola organisaation toimesta sadesuojaksi Tredun rakennuspuolen rakentama hirsi laavu. Inva-kuljetuksille varattiin tila VIP -parkkiin, josta oli lyhyt matka kisakeskukseen. H-autojen tuonti ja noutokuljetuksia varten varattiin bussin kääntöpaikan tuntumaan maatalousrakennuksen piha-alueelle tilava paikka henkilöiden jättöjä ja noutoja varten. Kukin valiokunta hoiti muut omat kuljetustarpeensa itsenäisesti.

Kevään aikana eriytettiin erikseen telttä- ja pysäköintialueiden väliseen tavarankuljetukseen oma yksikkönsä, jota hoitamassa ja koordinoimassa oli Marja Rauhalampi ja suorittamassa n. kymmenen mönkijän ja perävaunun yhdistelmää. Kuljetuspalvelua oli ilmaiseksi tarjolla lauantai aamusta iltaan samoin sunnuntaina aamusta iltapäivään. Kuljetuksia oli kaikille vuorossa oleville mönkijäyhdistelmille koko ajan ja etukäteen luvattua kuljetusaikaa jouduttiin jatkamaan kuljetustarpeen ollessa iltaan asti. Toiminnan vastuuhenkilö huolehti myös pelastusmönkijöiden polttoainetankkauksista.

Bussiyhtiön kanssa oli sovittu, mikäli keliolosuhteet olisi edellyttänyt siirtymistä pysäköinnissä varaparkkialueille, läheisille sorakuopille, niin sieltä olisi jouduttu etäisyyden vuoksi kuljettamaan busseilla henkilöt kisakeskukseen. Tähän ei tullut tarvetta siirtyä.

Valiokunnan toimesta ei toteutettu satama- tai lentokenttäkuljetuksia, vaan tulijat ohjattiin käyttämään junia Tampereelle ja edelleen asemalta Jukolan bussilinjoille.

Onnistumiset ja kehityskohteet

- Ennakkoinformaatio tavoitti hyvin talkooväkeä, katsojia ja muuta kisaväkeä, siten että bussikuljetukset olivat erittäin runsaassa käytössä ilmaisista kaukoparkeista.

- Bussiyhtiön kanssa tulee neuvotella riittävän mittava ja joustava kuljetusketju suuren yleisömassan (useita tuhansia) siirtämiseen tulo ja lähtövaiheessa.
- Lähtö- ja kääntöpaikoille tulee sopia ajojärjestelijä, joka määrää yhtiön sisällä joustavasti kuljetustarpeen muutokset varsinkin ruuhkaisiin aikoihin. (Lauantai klo 08- 16 ja sunnuntai klo 09-14).
- Kangasalla rajoitti liikennettä kisa-alueelle vain yhden mahdollisen syöttöväylän käyttö kaikille liikennemuodoille. Ainoastaan seurabusseille saatiin solmittua sopimus käyttää toista (yksityistie) väylää.
- Kisa-alueiden suunnittelussa tulee ottaa paremmin huomioon tulevaisuudessa myös liikkuminen ja massiivinen liikennöinti.
- Bussikuljetusreitit tulee saada järjestettyä eriväyliä kuin h-auto liikenne. Myös jalankulkuliikenne tulee ottaa kokonaan eriväylälle. Tällä turvataan kaikkien ryhmien sujuva ja turvallinen liikennöinti.

RAVINTOLA- JA RUOKAHUOLTOVALIOKUNTA

Tavoitteet ja tehtävät

Ravintolavaliokunnan tehtävänä oli Kangasala Jukolan ravintolatoimintojen järjestäminen ja koordinointi sekä rakennus- ja purkuajan ruokailuiden järjestäminen. Kokoontumisia ravintolavaliokunnalla oli säännöllisesti vuodesta 2017. Valmistelu aloitettiin elokuussa 2018.

Ravintolavaliokunta hoiti Jukola-alueen talkooravintolan maastoeväspusseineen ja mediateltan, kuuluttamoiden ja pääensiapupisteen välipala-/kahvitarjoilut, lisäksi sekä VIP-ravintolan välipala ja aamiaistarjoilun, että puolustusvoimien muonituksen. Ravintolavaliokunta ulkoisti kisaravintolan, grillitoiminnot, Street-food sekä mallasrastitoiminnot Nordic Gourmet Oy:lle. Lisäksi alueella toimi sotilaskoti sekä jäätelömyynti sekä muutamia ulkopuolisia kyläyhdistysten kahvipisteitä.

Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Henkilö
Ravintolapäällikkö	Hannakaisa Haanpää
Talkooravintola	Jaana Suoranta Johanna Laurila
Vastuualueen talkoolaiset	Heli Nieminen Tarja Viemerö
Ulkoistetut ravintola toiminnot	Hannakaisa Haanpää Nordic Gourmet Oy

Toimijat ja talkoolaiset

Ravintolavaliokunta teki yhteistyötä seuraavien ulkoisten toimijoiden kanssa:

- Nordic Gourmet Oy: Ravintolatoiminnot, Mallasrasti, Street-Food, Grillit, Vip-teltan pääruoka
- Maanpuolustuskoulutusyhdistys: talkooravintolan tarpeisiin aamupuuro, kahvinkeitto, kuumavesi keittopohjaan
- Talkoolaisten määrä oli n. 120 henkeä
- Kangasalan kaupunki: Ammattihenkilöstön käyttö Jukola viikonloppuna, sekä kahden ison valmistuskeittiön käyttö varasto, ruuan kuumennus sekä tukikohtana

Talkoovuorot

Työvuorolistalla määriteltiin talkoolaisten työvuorot, ammattihenkilöstö teki työtä omilla työvuorolistoillaan. Käytössä oli n. 6-8 tunnin työvuoroja ja niitä oli kaikkiaan 120, jotka saatiin täyteen käytössä olevan Lyyti-järjestelmän kautta. Talkoolaiset olivat kiitettävästi paikalla ja mistään vuorosta ei jäänyt talkoolaisia puuttumaan. Työvuoroista annettiin myös Nordic Gourmetin käyttöön 1-3 henkeä / vuoro.

Talkooravintola

Varasto/valmistuskeittiö

Varasto sijaitsi Pikkolan koulussa sekä talkooravintolassa ja sen yhteydessä olevan maanpuolustusyhdistyksen kurssin kylmäkontissa. Koululla työskenteli 2-3 ammattihenkilö/ työvuoro. Varasto vastasi tavarantoimituksesta ja lähettämisestä kilpailukeskukseen erikseen sovitun aikataulun mukaisesti. Varasto toiminnot lähettivät käytettävän keittopohjan 4 tunnin erissä talkooravintolan tarpeisiin perjantaista sunnuntaihin. Lisäksi varasto

vastasi eväspussien jakelusta ja omavalvontakirjauksista varastoinnin osalta. Kuivatavarat säilytettiin talkooravintolateltassa. Talkooravintola toimi myös ravintolavalioikunnantalkoolaisten ilmoittautumispaikkana. Varastotoiminnot sujuivat hyvin ja ammattitaitoisesti, lisäksi varasto/valmistuskeittiön henkilökunta toimi ammattimaisesti ja palvelen koko viikonlopun ajan.

Tavarat toimitettiin Jukola-viikolla maanantain ja perjantain välillä, sekä kuuma ruoka talkooravintolaan koko kilpailuviikonlopun ajan.

Talkooravintola toiminta kilpailualueella

Talkooravintola toimi kilpailukeskuksessa 2.5.2019 alkaen parakissa kuten myös kilpailuviikonlopun jälkeen seuraavan viikon, 12.-16. kesäkuuta toiminta oli teltassa kilpailukeskusalueella.

Teltassa oli vuokrattuna 3 isoa teräskylmiötä sekä kaksi ruokalinjastoa, kylmillä ja kuumilla haudealtailla. Lisäksi oli kahvipulpit, jossa säilytettiin Maanpuolustuskurssin valmistama kahvi (pakastekahvista) lämpösäilytysastioiden lisäksi.

Talkooravintolaan tuli sisään juokseva vesi, jota käytettiin mm. astioiden huuhteluun sekä kahvin keittoon. Lisäksi oli riittävästi sähkövirtaa.

Alue rakentui niin, että maanpuolustuskurssin keitin osasto oli talkooravintolan vieressä, siellä keitettiin kahvi sekä kiehuvesi ja klo 02:00 alkaen puuroa aamuyön ja aamun tarpeisiin. Lisäksi Puolustusvoimien yksi kylmäkontti oli tässä apuna.

Talkooravintolassa tarjottiin noin neljän tunnin vaihtovälillä erilaisia keittoja, sekä yöllä puuroa, lisäksi oli jatkuvasti tarjolla kahvia/teetä, voileipäaineita leikkeleineen sekä tuorepalaa ja pullaa. Ruoka kuljetettiin kuumana lämpölaatikoissa 4 tunnin ajosyklillä Pikkolan koulusta, ruuan lopullinen valmistus tapahtui konsentraattipussin ja kiehuvan veden yhdistäminen talkooravintolassa ammattihenkilöstön voimin. Linjaston ja kahvipisteen hoitaminen oli talkoohenkilöstön tehtävää.

Ravintolassa kävi Jukolan Viesti viikonloppuna noin 10 000 asiakasta, jossa mukana ovat talkoolaisten lisäksi myös puolustusvoimien ja muiden sidosryhmien ruokailijat. Kuukauden ajan 2.5.2019 alkaen ruokaa ja kahvitarpeita voileipä tykötarvikkeineen kuljetettiin kuumana Pikkolan koulusta aamupäivällä, rakennusryhmän toimesta kilpailukeskusalueelle (parakki toimi tukikohtana).

Maastomuonitus ja muu muonitus

Maastoeväitä tehtiin 1500 pussia Pikkolan koulussa, erikseen pyydettyjen lomakkeiden mukaan. Lomakkeissa määriteltiin määrä, päivämäärä, kellon aika sekä hakupaikka, näillä varmistettiin maastoeväinen kulkeutuminen oikeisiin kohteisiin oikeaan aikaan.

Lisäksi talkooravintolasta muonitettiin ja evästettiin kuuluttamon, ensiapupisteet sekä pääensiapu, mediateltoa (siellä erillinen kahviautomaatti, NovaCofelta, pakastekahveineen ja vesisäiliöineen + voileipiä, pullaa ja virvokkeita) lisäksi hoidettiin VIP-teltaan aamupäivän ja illan sekä lauantai-sunnuntai yön kahvit ja leivät, sekä muuta pientä evästä ja sunnuntai aamun puurot, lisäksi varsinainen vip-ruokailu tilattiin Nordic Gourmetilta.

Pääravintola

Pääravintola sekä Streed Food-kylä oli ulkoistettu Nordic Gormetin hoidettavaksi. Jäljempänä tekstissä käytetään lyhennettä NG.

Linjastot ja ruokavaihtoehdot

Ruokalinjastojen toimivuuteen vaikutti etukäteen suunnitellut ”karsinat”, joiden avulla saatiin tehokkaasti ruokannokset asiakkaille. Asiakkaat kiersivät aitojen välissä siten, että edestakaisin liikettä ei päässyt syntymään eikä linjastot tukkeutuneet.

Tärkeää linjastojen toimivuudessa oli riittävän yksinkertainen kassa ja riittävä ruuanvalmistus ja -säilytyskapasiteetti. Asiakkaat rahastettiin tilauksen yhteydessä, eikä tämä hidastanut myyntiä, sillä kassan käyttö oli perehdytetty pisteissä työskenteleville. Lisäksi pääruokaravintolassa oli aina paikalla vastaava, joka osasi tarvittaessa auttaa kassan käytössä tai muissa haastavissa asiakaspalvelutilanteissa. Rahastamalla asiakkaat tilauksen yhteydessä vältettiin kahteen kertaan jonottaminen (ensin ruokaliput, sitten ruoka). Maksupäätteille rakennettu erillinen verkko varmisti, että maksupäätteet toimivat myös ruuhka-aikoina ja maksut saatiin nopeasti alta pois.

Kaikkiin annoksiin kuului raikas talon salaatti, leipä, voi ja vesi.

Linjastot (yhteensä 15 kpl):

- 3 kahvilalinjastoa
 - Myynnissä kahvilatuotteita: sämpylät, kahvi, tee, kaakao, karkkia, pähkinöitä, suklaapatukoita - aamulla
 - tarjolla myös puuro ja aamupalapaketit
- 2 perhelinjastoa
 - Myynnissä kaikkia ruokatuotteita, jotta perheet saivat kaikkien ruuat yhdestä linjastosta
- 4 pastalinjastoa
 - Tarjolla pastabolognesea
- 2 pyttipannulinjastoa
- Tarjolla maalaispyttipannua
- 2 kanalinjastoa
 - Tarjolla kanacurry riisillä
- 1 vegelinjasto
 - Tarjolla tofucurry riisillä
- 1 keittolinjasta
 - Tarjolla kanakeittoa

Toiminta pääruokaravintolassa

Jokaiselle linjastolle oli varattu omat ruuanvalmistuslaitteet, jotta ruokaa ehdittiin valmistaa myös ruuhkassa ilman, että tahti hidastui. Myös varalaitteita oli varattu mahdollisten rikkoutumisten / toimintahäiriöiden varalle. Tällä pystyttiin varmistamaan, ettei ruuanmyynti hidastu / pysähdy tapahtuman aikana. Varalaitteita ei tällä kertaa tarvittu, sillä laitteisto toimi moitteettomasti.

Laitteistossa oli otettu huomioon sähkökatkojen riski ja tämän vuoksi kaasulaitteita oli varattu reilusti. Pääasiassa ruoka valmistettiin kaasukäyttöisillä pannuilla ja padoilla. Lisäksi käytössä oli sähkökäyttöisiä kiertoilmanuuneja, pastakeittimiä, lämpökaappeja ja -hauteita.

Jokaisessa linjastossa oli valmistelu- ja ruuhka-aikana vastuukokki/-henkilö, joka piti huolta oman linjastonsa ruuan riittävydestä. Jatkuva viestintä ruuan jakajien kanssa oli tärkeä osa pääruokaravintolan sujuvuuden varmistamisessa. Yöaikaan vastuuhenkilöitä oli 1 / kaksi linjastoa, sillä menekki oli vähäisempää ja päivällä tehdyt valmistelut mahdollistivat sujuvan toiminnan vähäisemmällä henkilömäärällä.

Linjastoissa oli erikseen kassahenkilö, joka otti tilaukset vastaan ja rahasti asiakkaan. 2-4 työntekijää puolestaan kasasi annoksia aina sitä mukaan, kun asiakkaita tuli ja asiakas saikin annoksen käytännössä välittömästi, kun oli ruokansa maksanut. Nämä annosten kasaajat pitivät huolen myös työpisteen siisteydestä, leipien, vesien ja aterimien riittävydestä asiakaspuolella.

Vesipisteen saaminen aivan pääruokaravintolaan kiinni helpotti ja tehosti toimintaa.

Pääruokaravintolalla oli kaksi kylmäkuorma-autoa, joista toinen oli varattu vain ruokatuotteille ja toinen aamupalapaketeille ja kahvilatuotteille. Hyvin suunnitellut ja myyntipisteiden välittömässä läheisyydessä olevat kylmätilat varmistivat ruuan sujuvan ja tehokkaan valmistamisen.

Hyvin suunniteltu ja toteutettu pääruokaravintola pitivät huolen, että jonot eivät päässeet kasvamaan ja asiakaskokemus pysyi hyvänä. Asiakkaat olivat tyytyväisiä niin pääruokaravintolan sujuvaan toimintaan kuin ruokaakin. Jonojen välttämiseksi on tällaisissa tapahtumissa oltava riittävä ruuanvalmistus- ja jakokapasiteetti, erityisen tärkeää on sujuva kassatyöskentely, joka onnistui tapahtumassa erinomaisesti.

Kahvilat

Pullat ja sämpylät olivat todella suosittuja ja tähän oli varauduttu jopa liian kanssa, sillä sämpylöitä ja pullia meni hävikkiin huomattava määrä. Kahvin ja puuron tuotanto sujui moitteettomasti, sillä soppatykit olisivat pystyneet tuottamaan suuremmankin määrän kahvia / puuroa.

Puurobaari

Aamulla auki ollut puurobaari pääsi sunnuntaiaamuna hieman ruuhkautumaan, mutta avasimme lisää linjastoja siten, että puuroa sai 5 linjastosta. Tämä nopeutti aamupalapakettien ja puuron jakamista ja lyhensi jonotusaikaa huomattavasti. Kehitysideana olisi hyvä, jos aamupalapaketit voitaisiin koota mahdollisimman pitkälle valmiiksi esim. pussiin, joka annettaisiin asiakkaalle samalla kuin puurokin. Nyt aamupalapaketit aluksi hieman hidastivat toimintaa, mutta kun työntekijöitä siirrettiin muista pisteistä puurobaariin, niin jonot pysyivät inhimillisinä ja aamupala saatiin jaettua tehokkaasti asiakkaille.

Street Food -kylä

Street Food -kylä toteutettiin samaan tapaan, kuin suurien musiikkifestivaalien ruokatuotannon, jonka NG on havainnut vuosien mittaan erittäin toimivaksi. Alueelle rakennettiin tasainen määrä sekä Pop-up telttaravintoloita, että ruokarekkoja. Päätettiin yhdistää Pop-up teltat yhdeksi pitkäksi riviksi, jotta ravintolat pystyivät tarvittaessa helpommin auttamaan toisiaan. Street Food -kylässä oli yhteensä 45 metriä myyntipisteitä, joiden lisäksi muualle sijoitetut kaksi ruokarekkaa (15m).

Street Food -kylän myyntipisteet koostuivat perinteisiä festariherkkuja tarjoavasta The (G)rillistä, Original Nordic Kalaravintolasta, täysin vegaanisesta Beanit® Street Kitchenistä, artesaaniburgereiden kuninkaasta American Burgerista, piristävistä Kahvilasta, Grillimakkara-pisteestä, sekä Butcher's HotDogs and More ruokarekasta. Näiden lisäksi löytyi 'kaikkeaa kanasta' Kanavaanari -Food Truckista ja maittavia välimerellisiä Street Pitoja.

Pop-up telttoissa ruoan valmistus tapahtui suurimmalta osin kaasulaitteilla; paellapannuilla ja suurilla padoilla, sekä sähkökäyttöisillä frityyreillä. Ruokarekoissa ruoanvalmistus toimi pääasiassa sähkökäyttöisillä pariloilla, keittimillä ja hauteilla, jotka olemme itse suunnitelleet ja rakentaneet juurikin suuria yleisötapahtumia ajatellen, jotta myyntipisteet pystyvät palvelemaan suuria ihmismassoja ilman liian pitkiä jonotusaikoja. Street Food -kylän kahvilapiste toteutettiin yhdessä Jacobs Coffeen kanssa, joka toimitti tapahtumaan suuren kahvinvalmistusauton, kahvin riittävyyden takaamiseksi.

Street Food kylään rakennettiin yhden 4x4 kokoisen kuiva-ainevarasto, sekä käytimme kahvilapisteen tyhjäksi jäänyttä takaosaa lisävarastona mm. juomille. Kylmätilana käytössä oli yksi kylmäkuorma-auto ruoka-aineille ja yksi kylmäkuorma-auto jaettuna Mallasrastin ja Street Food -kylän juomille.

Suosituimpiin annoksiin Street Food -kylässä lukeutuivat makkaraperunat, lohiannokset ja hampurilaiset. Kalaravintolan myynti yllätti odotuksemme, jonka takia jouduimme supistamaan valikoimaa lohien loppuessa kesken sunnuntaiaamuyönä. Street Food -kylän kasvisruoan myynti oli suhteessa muuhun menekkiin erittäin suuri.

Lähelle pääruokaravintolaa, irralleen Street Food -kylästä sijoitetut kaksi ruokarekkaa olivat erittäin suosittuja sijaintinsa vuoksi, jonka takia toisen ruokarekan pitaleivät nousivat yhdeksi ykkösmyyntituotteistamme. Kyseisiin myyntipisteisiin oli koko tapahtuman ajan jonoa, mutta tiedostimme tämän jo etukäteen ja varauduimme tähän riittävällä henkilökunnalla ja ruoanvalmistuskapasiteetilla mahdollisimman sujuvan asiakaskokemuksen takaamiseksi.

Street Food- kylässä riitti asiakkaita kisaviikonloppuna ©Pasi Kolinummi

Mallasrasti ja ”mallasgrilli”

Tänä vuonna Mallasrasti oli toteutettu suoraan Street Food -kylän yhteyteen. Itse ”Mallasgrillinä” toimi Butcher’s HotDogs and More ruokarekka, mutta myös vieressä olevan Street Food -kylän myyntipisteet palvelivat Mallasrastin asiakkaita, ja Street Food -kylän ruokia sai tietenkin myös tuoda anniskelualueelle. Butchers ruokarekan menu koostui gourmet hodareista ja lihalautasista ja ruoan menekki oli tasaista Mallasrastin aukioloaikojen mukaan. Aikaisempien vuosien ”Mallasgrillin” ruuhkapiikit jäivät pois, koska Mallasrastin vieressä oli 30 metriä erilaisia Pop-up telttaruokapisteitä ja American Burger ruokarekka.

Mallasrastin anniskelu toteutettiin 8mx4m Pop-up teltasta, jossa oli 4 kassapistettä, joissa kaikissa oli luontaisesti maksupäätteet. Teltassa oli myös 7 kpl kylmäkaappeja, joita täytettiin aktiivisesti, ja suoraan teltan takana oli kylmärekka, jossa kaikki juomat varastoitiin. Mallasrastilla oli perjantaina 2 työntekijää, lauantaina 6, joista osa teki pitkän päivän ja osa oli porrastettu illalle ja sunnuntaina 3 työntekijää. Työntekijöiden määrä oli riittävä, ja tällä työntekijäkapasiteetilla olisi myös pystytty suorittamaan suurempikin myynti. Kaikki Mallasrastin työntekijät olivat ravintola/anniskelualueen kokeneita ammattilaisia.

Mallasrastin anniskelualueen koko oli noin 400m². Tulevaisuudessa, mikäli Mallasrasti rakentuu Street Food kylän yhteyteen, kannattaa alueen kokoa lisätä huomattavasti, jotta aluetta saadaan tehtyä vielä viihtyisämmäksi ja sinne on mukava tulla ruokailemaan viereisen Street Food-kylän ruokia. Tänä vuonna alueella oli runsaasti pystypöytiä, pöytä-penkki-settejä sekä perinteisiä sähkökelarullia, jotka toimivat pöytinä. Huonompaan säähän oli varauduttu massiivisella ”Happy Joe”-brändätyllä terassi varjolla.

Perjantaina anniskelumyynti todella rauhallista ja tämän toteuttamiseen olisi riittänyt yksi kassatyöntekijä. Butcher’s ruokarekan myynti meni käsi kädessä tämän kanssa. Lauantaina Mallasrasti aukesi heti aamusta, ja kauppa alkoi käymään tasaisesti puolen päivän aikaan ja kaupankäynti kiihtyi iltaa kohti. Paras myyntiaika oli heti miesten lähdön jälkeen ja jatkui 03 saakka, viimeinen tunti 03-04 oli melko rauhallinen. Mallasrastin myyntipiste ei missään kohtaa ollut liian ruuhkainen ja palvelu toimi hyvin. Mallasrastin lauantain myynti jäi tavoitteesta osittain johtuen pilvisestä, melko tuulisesta säästä.

Sunnuntaina kauppa alkoi Mallasrastilla käymään heti klo 09, kun rasti aukesi. Asiakkaita olisi ollut jo klo 07 eteenpäin, mutta Suomen alkoholilainsäädännön mukaan ennen klo 09 ei saa anniskella, paitsi poikkeusluvalla, joka edellyttää kiinteää rakennusta, jossa anniskelu toteutetaan. Tulevaisuutta ajatellen, tämä olisi hyvä pitää mielessä ja tutkia vaihtoehtoja, josko poikkeuslupa aloittaa anniskelu jo klo 07 olisi mahdollista toteuttaa.

Panimoyhteistyökumppaniksi valikoitui Hartwall, ja tuotevalikoiman laajuuteen panostettiin kuitenkin muistaen tehokkuus, jotta asiakaskokemus olisi optimaalinen. Päätuotteeksi valikoitui Lapin Kullan Pure-gluteeniton olut, jonka ajateltiin olevan myös mieluisa tuote Jukolan ulkomaalaisille osallistujille. Muita alkoholijuomatuotteita olivat Tumma Aura olut, Lahden Erikois IPA olut, Original Long Drink -lonkero, Cranberry Long Drink -karpalolonkero, Happy Joe -kuiva omenasiideri. Suosituimpia tuotteita olivat Lapin Kulta Pure ja erikoisolut. Mallasrastilla oli tarjolla myös alkoholittomia virvoitusjuomia, joista varsinkin lähdevettä ja kivennäisvettä meni reilusti.

Henkilöstö

Oman ja vuokra henkilöstön kouluttaminen ja perehdyttäminen tapahtuman luonteeseen oli tärkeä tekijä tapahtumaruokailun tuottamisen onnistumisessa. Lisäksi talkoohenkilökunnan perehdyttäminen

kohdennettuihin toimintoihin (esim. kassan käyttö / annosten kokoaminen / siivoaminen) helpotti kokonaisuutta ja talkoolaista saatiin ns. tarvittavat tehot irti.

Tapahtumassa ruokapuolella tehtiin yhteensä noin 400 työvuoroa noin 170 työntekijällä (sisältäen vuokratyöntekijät, talkoolaiset ja NG:n oman henkilökunnan). Näistä työntekijöistä 4 oli tapahtuman vetäjiä ja tekivät käytännössä kellon ympäri töitä.

Eniten työntekijöitä oli lauantaina klo 12-20 välillä ja vähiten perjantaina, jolloin vain osa ruokapisteistä oli auki.

Haasteet ja onnistumiset

Haasteet

- kustannukset, talkooruokailuiden kustannukset ovat yllättävän korkeat
- Sosiaalisessa mediassa, muutama kommentti liian pienistä annoksista

Onnistumiset

- Jukolan viesti oli mielestämme todella hyvin organisoitu tapahtuma, ja kaikki pelasi järjestävän organisaation puolelta erinomaisesti. Iso kiitos erityisesti vesi- ja sähköpuolen avuliaisuudelle.
- Kokonaisuutena ovat saaneet paikan päällä positiivista palautetta sekä ruuasta, että jonojen puutteesta.
- Ruokailut sujuivat moitteettomasti, ruoka riitti ja sitä oli kokoajan riittävästi
- Kustannukset ovat osa ravintolatoimintoja, ja ilman ruokaa kukaan ei jaksakaan tehdä työtä
- Talkooruokailuiden järjestäminen 2.5. alkaen rakentamisen alettua, viikonloppuna 10 000 annosta
- Palautetta saimme asiakkailta (talkoolaiset sekä myydyt ruokailut) hyvästä palvelusta, hymyistä, hyvästä ruuasta ja iloisesta tunnelmasta
- MPK:n yhteistyö sujui moitteettomasti ja avunanto molemminpuolista, keittivät yöllä puuroa, jo kello 02:00 alkaen, talkoolaisten toiveesta
- Yhteistyö sujui moitteettomasti ja avunanto molemminpuolista Puolustusvoimien kanssa
- Puolustusvoimat huolehtivat omista ruokailuistaan hyvin ja kuljettivat myös talkooruokaa yhteistyössä
- Saatiin nopeasti tarjoilut (kahvit, leivät yms.) pystyyn tyhjistä lauantaina aamupäivällä Vip-telttaan

TALOUS- JA MARKKINOINTIVALIOKUNTA

Asko Vesanen

Tausta

Jukolan viesti on osanottajamäärältään Suomen suurin urheilutapahtuma. Se on suunnistuksen näkyvin ja suuren yleisön keskuudessa tunnetuin ja lajimme ainoa tuotteistettu tapahtuma. Toki Jukola näkyy tiedotusvälineissä vain noin viikon ajan. Tähän viikkoon ja sen huipentavaan viikon loppuun tehdään työtä useita vuosia ja yhteistyökumppaneiden kannalta kiinnostus lisääntyy vasta tapahtuma viikonlopun lähestyessä.

Markkinoinnissa ja yhteistyökumppaneiden löytämisessä tämä Jukolan tunnettuus auttaa. Lähes jokaisella suomalaisella on jonkinlainen käsitys, mikä Jukola on. Kun keskusteluissa edetään niin hyvin selväksi käy, että ymmärrys tapahtumasta tai lajistamme on hyvin pintapuolinen ja tarve syventävästä lajin kuvaamisesta on ilmeinen.

Tavoitteet ja tehtävät

Tavoitteet

- 20 000 osallistujaa Kangasala-Jukolaan
- Luoda onnistuneita yhteistyökumppanuuksia, joihin kumppanit ovat tyytyväisiä
- Varmistaa Jukolan viestin taloudellinen tulos positiiviseksi

Tehtävät

- Hankkia osuusisäntiä ja muita yhteistyökumppaneita.
- Koordinoida yhteistyössä muiden valiokuntien kanssa isompia hankintoja.
- Hankkia palkintoja
- Hoitaa tapahtuman osallistujamarkkinointia yhdessä viestintävaliokunnan kanssa
- Talkooasujen suunnittelu ja hankinta
- Kassatoimintojen ja rahahuollon järjestäminen
- Aikaisemmista Jukoloista poiketen VIP- toiminnot oli eriytetty omaan valiokuntaan.

Jukolan markkinoinnin lähtökohtia

Riskit ja erityispiirteet

Kangasala Jukola on näillä näkymin viimeinen ”Peltö- Jukola” (tällä tietoa). Tämä lähtökohta toi erityisiä vaatimuksia tapahtumaamme. Koska kilpailukeskus oli paljas pelto, piti alueelle rakentaa kaikkia alusta alkaen (sähköt muuntajista alkaen, vedet, viemärit, datayhteydet, teiden teko/ vahvistaminen) muodostui tästä lähtökohdasta iso ylimääräinen kustannuserä

Peltö-Jukolasta johtuen säästä muodostui erityinen riski taloudelle. Meidän piti ottaa huomioon sään vaikutus jokaisessa toiminnossa ja löytää ratkaisuja, jolla sää riskiä voitiin pienentää

- Kangasalan sijainti oli hyvä lähtökohta keskellä suunnistavaa Suomea. Samoin ulkolaisten suunnistajien oli suhteellisen helppo saavuttaa kisapaikka. Samoin Lahti- Hollolan hyvin onnistuneet kisat antoivat luottamusta siihen, että osanottajamäärä tulee olemaan hyvä.

- Tampereen talousalueen läheisyys antoi mahdollisuuksia löytää vahvalta talousalueelta yhteistyökumppaneita. Toki samalla alueella on myös erittäin voimakas muukin urheilutoiminta ja vaikka suunnistustoiminta Tampereen talousalueella on vahvaa, ei laji muiden isojen lajien puristuksessa ole suurelle yleisölle kovinkaan tuttu ja sen palstatila lehdissä on varsin vaatimatonta tasoa.

Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Henkilö
Valiokunnan pj.	Asko Vesanen
Rahahuolto	Jorma Kahilainen
Asusteet	Panu Teittinen
Yhteistyökumppanuudet	Petri Ikävalko
Yhteistyökumppanuudet	Juha Virta
Osallistuja markkinointi	Antti Rantala
Myyntipaikat	Simo Hietaniemi

Ulkoistaminen

Kangasala SK on noin 250 jäsenen seura ja yksin vastuussa Jukolan viestin järjestämisestä. Seuralla on kokemusta lähes kaikista muista Suomen suurimmista suunnistuskisoista järjestäjänä.

Päädyimme ulkoistamaan toimintoja seuraavista syistä:

- Jukola on erittäin massiivinen tapahtuma muistuttaen järjestelyiltään lähinnä Suviseuroja tai maatalousnäyttelyä.
- Järjestimme Jukolan pelto-olosuhteissa, joten säästä johtuva toiminnallinen ja taloudellinen riski oli merkittävä.
- Suunnistusseura on parhaimmillaan suunnistuskilpailujen järjestäjänä.

Löysimme mielestämme hyviä ulkoistuksia saavuttaen samantasoisen kannattavuuden kuin jos olisimme ne itse ne toiminnot järjestäneet. Tämä toteutui pienemmällä riskillä ja pienemmällä avainhenkilöiden määrällä. Ulkoistamisista merkittävimpiä olivat ravintolatoimintojen ulkoistaminen Nordic Gourmet Oy:lle sekä Jukola-kaupan pyörittäminen Sanser Oy:n toimesta.

Yhteistyökumppanuudet

Jukolan viesti on käsitteenä varsin tunnettu Suomessa. Tämä tunnettuus auttoi aukomaan ovia päästä kertomaan yrityksiin tapahtumastamme. Se mitä Jukolasta oikeasti tiedetään, onkin jo hatarammalla pohjalla, pois lukien päättäjät, jotka itse harrastavat suunnistusta. Heitä onkin keskimääräistä enemmän.

Nykyaikaisessa urheilumarkkinoinnissa halutaan vastinetta sijoitetulle rahalle. Suurien yhteistyökumppanuuksien hankinnassa on pystyttävä tarjoamaan mainostajalle kokonaispakettia. Myyntiprosessina Jukolan myynti muistuttaa bisness to bisness- prosessia. Tässä on olennaista tuntea mainostajan omaa liiketoimintaa ja löytää siitä yhtymäkohdat, miten Jukola voi auttaa heitä heidän omassa liiketoiminnassaan. Tämä harventaa isompien sopimusten neuvotteluun kykenevien henkilöiden määrää Jukolan järjestäjien puolelta. Nämä neuvottelut kasaantuivat harvojen henkilöiden vastuulle ja varmasti monta mahdollista yrityksen ovea jäi avaamatta, koska markkinointityötä tehtiin oman toimen ohella.

Mietimme varsinaisen myyntihenkilön palkkaamista viimeisen vuoden ajalle hoitamaan yrityksiin suuntautuvaa markkinointia päätyönään. Päädyimme kuitenkin ”keveään” organisointiin myynnin osalta. Tämä voisi jatkossa miettimisen arvoinen asia, mikäli tehtävään löytyy kyvykäs henkilö.

Jukola-toimistossa Antti Rantala ja Simo Hietaniemi ottivat hyvin vastuuta yhteistyökumppanien käytännön asioiden hoidosta varsinkin kilpailun lähestyessä. En voi kyllin kiittää heidän panostaan kilpailujen onnistumisessa!

Televisiointi on todella iso kustannuserä ja paljon työtä, rakentamista ja yhteydenpitoa vaativa toiminto järjestäjille. Toisaalta ilman TV:tä ei nykyisen muotoinen ja kokoinen Jukola ole mahdollinen. Isommat mainossopimukset vaativat televisiointia ja ilman sitä mainosrahat olisivat todella paljon pienempiä.

Yksi perusteeksi yhteistyökumppanuuksien hankinnassa oli, että säästetty raha oli aivan yhtä hyvä kuin kassaan tuleva raha. Löysimmekin yhdessä muiden valiokuntien vetäjien kanssa hyviä yhteistyökumppaneita, jotka auttoivat meitä merkittävästi kustannusten hallinnassa. Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa sujui erinomaisesti johtuen ehkä siitä, että johtoryhmä oli pieni sekä pääsihteerin johtamisanoksesta tiedon välittämisestä eri henkilöille.

Markkinointimateriaali

Markkinointiin käytettävät rahat ovat rajallisia ja siksi on tärkeää, että kaikki ulospäin suuntautuva viestintä ja markkinointi näyttää samalta ja muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden. Siksi oli tärkeää, että heti alkuun rakensimme graafisen ohjeiston yhdessä ulkopuolisen mainonnan suunnittelijan kanssa. Kyseistä opusta käytettiin varsin usein ja vältettiin monta turhaa palaveria ohjeiston antaessa vastauksen, miten toimia. Mielestäni Kangasala Jukolan viestintä ulospäin oli varsin linjakasta ja tunnistettavaa.

Tuotettu Kangasala Jukola-materiaali:

- Mediakortti (painettu ja sähköinen)
- Jaettava Flyer (suomi, ruotsi, englantia)
- Graafinen ohjeisto
- Beach flageja
- Kangasala Jukola – teltta
- Iso mainoslakana
- A1- julisteita
- 2 kpl Kangasala Jukola-lehtiä
- Kangasala Jukola-mainostaulu Lentolaan Tampereen ja Kangasalan pääväylän varteen

Osallistujamarkkinointi

Kangasala Jukola sijaitsee keskeisellä paikalla. Suurin osanottajapotentiaali on noin 2 tunnin ajomatkan päässä. Myös etäisyys lentokentille sekä laivarantoihin Turussa ja Helsingissä on hyvä.

Lahti- Hollolan hyvin sujuneet kisat antoivat hyvän lähtökohdan olettaa, että osallistujia määrä tulee olemaan hyvä. Ilmoittautuneiden määrä oli heti ilmoittautumisen auettua hyvä ja lähes koko ajan noin 1000 edellä edellisvuotta.

Kilpailukeskuksemme oli varsin rajallinen ja olimme mitoittaneet toiminnot 21.000 kilpailijan mukaan. Tätä suurempi kilpailijamäärä olisi aiheuttanut merkittäviä muutoksia kilpailun kulkuun.

Esitimmekin vuoden vaihteessa, että osanottajamäärä rajoitettaisiin 21.000 kilpailijaan. Tähän emme saaneet hyväksytystä.

Vakaa uskomme oli, että olisimme saaneet tuon osanottajamäärän täyteen ja osanottomaksut aiemmin tilillemme. Menettämisen pelko lisää kiinnostavuutta vrt. Vasa-hiihto, isot maratonit.

Mielestämme tärkein väline osallistujamarkkinointiin on sähköiset välineet ja siksi yhteistyö viestinnän kanssa oli erittäin tärkeää. Viestinnän tehtävä oli tuottaa säännöllisesti kiinnostavaa materiaalia Jukola-sivuille ja lehdistötiedotteita. Perinteisen lehdistötiedotteen roolia nykyään ei kannata väheksyä. Medioiden kynnys julkaista asiallisesti ja neutraalisti kirjoitettu tiedote on hyvin matala nykyisen tiivistähtisen julkaisun ja tiukkojen resurssien myötä. Jukolan osanottajat ovat hyvin koulutettuja ja sähköiset tiedotusvälineet ovat paras tapa tavoittaa heidät.

Markkinointitoimenpiteitä

- Go Expo- messut, osasto, Helsinki
- Tampereen iltarastit, telttä
- Lahti- Hollola Jukolassa, telttä
- Fin5 ja Kainuun rastiviikko esitteiden jako
- 25- manna esitteet
- Ruotsin kilpailukalenterissa mukana, lehti+ sähköinen
- Kuntosuunnistaja lehdessä sivun mainos
- Kestävyyssurheilu.fi sivustolla mainosbanneri 2kk jaksot ennen 1. ja 2. ilmoittautumiskynnyksen sulkeutumista.
- Jukola-lehdet oli suunnattu lähinnä Kangasalaisille nostamaan Jukola-henkeä sekä aktivoimaan heitä tulemaan mukaan talkotoimintaan.
- Jukola teaser- ja after movie videot Kangasala-Jukolasta

Onnistuneimmat toimenpiteet näistä olivat GoExpo-messut ja mainosbanneri kestävyyssurheilu.fi sivustolla. GoExpo-messuilla saimme ständipaikan hyvin keskeiselle paikalle ja tavoitimme viikonlopun aikana paljon Jukolan viestistä kiinnostuneita ensikertalaisia. Osasto oli yhteistyössä Kangasalan kaupungin kanssa ja se oli sopivan kompakti piste, jossa pääsimme kertomaan tapahtumasta. Kestävyyssurheilun verkkosivusto tavoittaa laajasti kestävyyssurheilijoita, jotka ovat potentiaalisia Jukola kävijöitä.

Painettujen esitteiden jako varsinkin kansallisissa suunnistustapahtumissa on verrattavissa lumen viemisenä Lappiin talvella. Osallistujamäärään sillä ei suurtakaan vaikutusta ole, mutta harjoituskarttojen myyntiin se vaikuttaa varmasti eniten ja herättää suunnistajan valmistautumaan Jukolan viestiin.

Myynti- ja esittelypaikat

Kilpailukeskuksen pienehköstä koosta johtuen kauppapaikat koottiin yhteen varsin pienelle alueelle.

Ainoa poikkeus oli Jukola-kauppa, joka sijaitsi kilpailukeskuksen ytimessä.

Kauppapaikoille oli jo varsin varhaisessa vaiheessa tehty tarkka lay-out Mikko Heikkisen toimesta, mikä auttoi todella paljon niiden myyntiä ja käytännön rakentamista (sähköt, data, tiet yms.). Jukola-toimistolla ja markkinointiryhmällä oli käytössä kauppapaikkakartta, joka sujuvoitti yhteistyötä ja kommunikointia kumppanien kanssa. Paikkojen jako ja merkintä tehtiin karttaan ja toimitettiin kumppaneille.

Teltat tulivat UC-Rentiltä kaikille isoimmille kauppiaille ja niiden toimitus sujui hyvin.

Pienemmät toimijat heräävät varsin myöhään ja heille on hyvä varata tilaa myyntipaikoille.

Simo Hietaniemi hoiti käytännössä näiden pienempien toimijoiden sopimukset ja käytännön järjestelyt kilpailukeskuksessa. Yhteyksiä ja kysymyksiä oli paljon ja ne ovat aikaa vieviä.

Monet yhteistyökumppaniyritykset haluavat sisällyttää esittelypaikan yhteistyösopimukseen ja sen vuoksi on hyvä varata riittävästi tilaa pienemmille 5x5 esittelypisteitä.

Alusta lähtien selkeästi tieto sopimuksiin, mitä kauppapaikka sisältää. Esim. sähkö, tietoliikenne, lattia- ja pohjamateriaali.

Mainosaitojen sijoituksesta tehtiin selkeä suunnitelma, joka käytiin ennen mainosten kiinnittämistä läpi sekä puolustusvoimien että YLE:n edustajien kanssa. Näin vältettiin viime hetken muutokset. YLE:n kanssa käytiin läpi eri kamerakulmat, jolloin vältettiin mainosten väärä sijainti, mutta taattiin mainoksille hyvä näkyvyys TV:ssä

Kauppakujalla riitti väkeä koko viikonlopun ©Pasi Kolinummi

Yhteenveto

Järjestimme kaikkien aikojen suurimman Jukolan viestin. Tavoitteenamme oli saavuttaa 20.000 osallistujan maaginen rajapyykki ja siinä onnistuimme. Uusi osanottoennätys on nyt 20.632, joka oli aivan kapasiteettimme ylärajoilla. Osanottomaksut ovat edelleen varsin alhaisen verrattuna muihin isoihin massaurheilutapahtumiin ja varsinkin siihen nähden, paljonko joudumme rakentamaan ja käyttämään rahaa kilpailun järjestämiseen. Osanottajamaksujen reippaampaan korottamiseen toivotan Jukolan johtoryhmälle rohkeutta.

Järjestimme loistavat kisat, jossa uudet ulkoistuksemme ravintolan ja Jukola-kaupan osalta toimivat hyvin ja saivat vierailijoilta kiitosta.

Rahahuolto

Jorma Kahilainen

Valmistelut, organisointi, tehtävät ja itsearviointi

Rahahuoltoa hoiti 22:n vapaaehtoisen joukkue. Tehtävää valmisti rahahuoltopäällikön johdolla kuusihenkinen johtoryhmä, jonka jäsenet toimivat kisoissa vuoropäälliköinä. Tärkeä ja hyvä lähtökohta valmistelulle oli Lahdessa saadut kokemukset ja sieltä saadut opastukset.

Tehtäviksi määriteltiin kisojen rahahuollon hyvä hoitaminen, omalta osalta hyvän kisatunnelman luominen ja muiden vapaaehtoisten auttaminen sekä kisoista nauttiminen.

Kassapäätteitä oli yht. seitsemän eli Infossa neljä, saunassa kaksi ja pysäköinnissä yksi mobiilimaksupääte. Lisäksi käteiskassoja pysäköintipaikoilla oli kymmenkunta, jonka lisäksi varauduttiin ruuhka-aikoina jopa 30 kassaan, joita kaikkia ei kuitenkaan otettu käyttöön. Pääosa pysäköintilippukaupasta tehtiin Infopisteellä mm. halvemman hinnan ohjaamana. Kassojen rahahuoltoliikennöinti suoritettiin yht. 18 kuriirin toimesta, joita oli vuorossa 3-4.

Valvonta ja seuranta hoidettiin kirjaamalla kaikki rahahuollosta lähtevä ja saapuva raha ja suoritteet, jonka lisäksi oli kassapaikkakohtainen Excel-pohjainen kirjanpito. Tiedottaminen hoidettiin sähköpostilla ja WhatsAppilla. Laitekoulutuksia oli kaksi ja lisäksi pidettiin viitisen suunnittelupalaveria eri kokoonpanoissa.

Tehtävään valmistauduttiin keskeisten sidosryhmien mm. Kangasalan OP:n ja Loomiksen kanssa tehdyillä suunnitelmilla ja sopimuksilla. Loomis toimitti alkukassat ja laitteiston. Tilitykset kirjattiin verkkopalvelun kautta. Yhteistyö sujui erinomaisesti.

Koko kisojen ajan auki olleessa rahahuollossa oli työvuorossa viisi henkilöä. Lähes kaikki rahahuollon vapaaehtoiset olivat entisiä tai nykyisiä pankkilaisia eli luotettavia ja rahankäsittelyyn rutinoituneita henkilöitä. Kuriirijoukko puolestaan muodostui luotettavista pääosin poliisitaustaisista henkilöistä ja mm. poliisioppilaista. Tehtävän onnistumiselle oli keskeistä hyvän luotettavan vapaaehtoisryhmän löytyminen ja heidän sitoutumisensa tehtävään. Ainoastaan yksi henkilö joutui peruuttamaan osallistumisensa.

Rahahuoltojoukkue itse arvioi onnistuneensa tehtävässään hyvin. Yksi rahahuoltojoukkuelaisen viesti kuvaa tunnelmia: ” Nyt on etuoikeutettu ja onnellinen olo siitä, että pääsin kanssanne kokemaan Jukolan ihmeen”. Erityiskiitos kuuluu Rovaniemen ja Kauhavan talousvastaaville, jotka liittyivät joukkoon tarttuen työhön ja

tuoden oman osaamisensa täysillä mukaan. Tärkeää voima ja edellytys onnistumiselle oli kilpailujohdon ja mm. turvallisuuden kanssa tehty mutkaton yhteistyö.

Kehittämisaalueista voisi mainita, että kenraaliharjoituksen toteuttaminen mahdollisimman aidosti ja oikeasti olisi tärkeää. Se olisi varmasti auttanut rahahuoltoa ennakkoon löytämään osan ongelmakohdista ja parantamaan suoriutumista muutamissa hehtisiksikin äityneissä kiireisissä hetkissä.

Maksu- ja kassapäätteet

DataGroup SataIT:n kanssa tehdyn osuusisäntäsopimuksen myötä Kangasala-Jukolaan maksu- ja kassapäätteet tulivat Kouvolan Konttorikoneelta. Ulkoistuksien myötä järjestäjien omalta kontolta kassojen määrä väheni merkittävästi, kun ravintolan ja Jukola-kaupan kassat jäivät pois. Kangasala-Jukolassa oli käytössä seitsemän kassa- ja maksupäätettä. Kilpailuinfossa oli neljä kassa- ja maksupäätettä, saunassa kaksi ja pysäköintialueen reunalla oli yksi maksupääte. Yhteistyökumppanin edustaja oli mukana Jukolassa avustamassa ja yhteistyö hänen kanssaan toimi erittäin hyvin.

Talous

Kangasala-Jukolassa ei ollut erikseen nimettyä talouspäällikköä, vaan pääsihteeri vastasi tapahtuman taloudesta yhteistyössä muun Jukola-toimiston ja seuran talousvastaavan kanssa. Jukola-toimisto käytännössä hoiti laskutuksen ja maksujen seurannan. Tämä työllisti toimistoa, mutta kaikkien ollessa vakituisesti päivittäin töissä samassa tilassa, homma onnistui mutkattomasti.

Talkooasut

Panu Teittinen

Talkoolaisten asut hankittiin yhteistyökumppanilta Suomen Sanser Oy:lta. Talkoolaisten asusteiksi tuli tekninen t-paita ja lippis tai buff-huivi. Lisäksi vastuuhenkilöille tilattiin Jukola-liivit. Talkoolaisille oli tarjolla ostettavaksi vapaaehtoisesti ja omakustanteisesti muita Kangasala-Jukola logollisia asusteita.

TOIMISTO-, OHJELMA- JA VIP-VALIOKUNTA

Tavoitteet ja tehtävät

Tavoitteet

- Nopea, ystävällinen ja asiallinen kilpailijoiden palvelu kilpailutoimiston, kilpailuinfon ja VIP-toiminnan osalta
- Ajantasainen ja toimitsijoiden yhteishenkeä vahvistava sisäinen viestintä
- Edellytysten luominen järjestelytoimikunnan tuloksekkaalle työskentelylle
- Luoda kutsuvieraille asiallinen ja viihdyttävä tutustuminen kilpailuihin
- Turvallinen ja aktiviteetteja tarjoava lastenmaailma
- Viihdyttävä ja Jukolan arvoihin soveltuva ohjelmanavan ohjelma

Tehtävät

- Yleinen opastus ja neuvonta
- Ilmoittautumisten maksuepäselvyyksien hoito (kilpailutoimisto)
- Joukkuemateriaalin jako
- Juoksujärjestysten ja näiden muutosten vastaanotto
- Harjoitusmahdollisuuksien esittely ja mallisuunnistus-/harjoituskarttojen myynti
- Parkkilippujen, saunalippujen ja hakaneulojen myynti
- Kilpailukarttojen myynti sunnuntaina
- Palautuskarttojen jako
- Teltpaikka-asioiden hoito
- Kauppiaiden ohjaus paikoilleen, heidän parkki- ym. asiansa
- Löytötavaroista vastaaminen
- Info/ilmoitustaulun ylläpito
- Puhelinpalvelu tiedusteluihin
- Infossa tarvittavien tarvikkeiden hankinta
- Emit-korttien vuokraukseen liittyvät tehtävät
- Emit-korttien jako ja palautuksesta vastaaminen
- Kutsuvieraat
- Ohjelmanava
- Lastenmaailma
- Somistus

Vastuuhenkilöt

Tehtävä/vastuu	Henkilö
Pääsihteeri	Antti Rantala
Info vara	Arja Männistö
	Terhi Rajamäki
Vuokra-emit	Pirjo Lavikainen
Joukkumateriaalit	Leena Sievä
Talkoopäällikkö	Marja Molin
Talkoopiste vara	Mirja Jussila
	Paula Mantere
Majoitus vara	Paula Niskanen
	Seija Heikkilä
VIP	Veikko Iittainen
Ohjelma	Jaana Pietilä-Annala Marja Kukonlehto
Lastenmaailma	Joona Malmi

Jukola-toimisto

Kilpailutoimiston toiminta

Pääsihteeri työskenteli toimistossa päätoimisesti 1.8.2018-31.10.2019. Pääsihteerin lisäksi toimistossa työskenteli kaksi muuta työntekijää. Ensimmäinen toimistotyöntekijä tuli suorittamaan opiskeluihin liittyvää harjoittelua lokakuussa 2018 ja hänen työnsopimustaan saatiin jatkettua aina heinäkuuhun 2019. Tammikuussa 2019 saatiin Jukola-toimistoon toinen työntekijä, joka työskenteli heinäkuuhun asti. Molemmat toimistotyöntekijät olivat koko projektin onnistumisen kannalta erittäin tärkeitä. Työnjako hoidettiin siten, että toinen työntekijä vastasi yhteistyökumppanuuksien hoidosta ja toinen ensisijaisesti kilpailijoiden palvelemisesta ja laskutuksesta.

Pääsihteerin tehtäviä olivat järjestelytoimikunnan kokousten valmistelu yhdessä kilpailun muun johdon kanssa ja kokousten sihteerinä toimiminen, yhteydenpito sidosryhmiin, sisäinen viestintä ja tapahtuman operatiivisesta johtamisesta. Lisäksi tapahtuman kilpailukutsun ja -ohjeiden, näin toimitaan ohjeiden, toimintasuunnitelman ja loppuraportin toimitus sekä Jukola-kokouksen valmistelu oli pääsihteerin vastuulla. Pääsihteeri vastasi Jukola-toimiston toiminnasta.

Jukola-toimistossa toimistossa vastattiin sähköposteihin (toimisto.2019@jukola.com) ja puheluihin. Kysymyksiä tuli majoituksista, kilpailuun osallistumisesta, harjoittelumahdollisuuksista, yhteistyökumppanuuksista ja talkootehtävistä. Enimmäkseen kysymykset tulivat sähköpostitse, mutta lähempänä h-hetkeä puheluiden määrä lisääntyi. Toimisto hoiti harjoituskarttojen myynnin ja postituksen 1.8.2019 alkaen. Lisäksi toimisto hoiti yhteistyökumppanuuksien päivittämisen yhteydenpidon, käsiohjelman koostamisen, kisalehden ilmoitusmyynnin ja kilpailuun liittyvän materiaalin tuottamisen.

Toimitilat

Jukola-toimisto sijaitsi keskeisellä paikalla Kangasalan keskustassa Kangasalan kaupungin virastotalossa ja oli avoinna kilpailijoille sekä talkoolaisille 1.8.2019 alkaen arkisin 9-15. Aukioloaikoja laajennettiin huhtikuussa 2019 9-17 aina Jukolaan asti. Jukola-toimiston yhteydessä oleva kokoustila saatiin käyttöön kokouksia varten ja toimi

lähempänä tapahtumaa eri materiaalien valmistus- ja varastointitilana. Toimiston yhteydestä saatiin kaksi tyhjällä ollutta toimistohuonetta varastotilaksi. Toisessa säilöttiin kilpailukartat ja toisessa sekalaista Jukola-tavaraa. Tilat sijaitsivat Kangasalan kaupungin vapaa-aikatoimen kanssa samoissa tiloissa ja kiitos heille myötämielisyydestä tapahtuman järjestämisen suhteen.

Kilpailutoimisto muutti kilpailukeskukseen kenraaliharjoitusta edeltävänä iltana tiistaina 11.6.2019. Tilana toimi työmaakontti. Toimistossa oli kaikki samat laitteet kuin varsinaisessa toimistossa. Kenraaliharjoituspäivä toimiston osalta oli melkein katastrofaalinen, kun toimistokontin verkkoyhteydet eivät toimineet ja tämä aiheutti tulostimien toimimattomuuden. Koska kaikilla valiokunnilla oli paljon tulostustarpeita, niin tämä aiheutti monen asioiden viivästymistä. Kilpailukeskuksen toimiston tietoliikenneyhteydet on hyvä varmistaa riittävän ajoissa ennen muuttoa. Kilpailun aikana toimistosta hoidettiin yhteistyökumppanipisteiden palvelu ja monimutkaisemmat kilpailijoiden kysymykset. Toimistotyöntekijä vastasi näihin kysymyksiin läpi kilpailuviikonlopun. Koska toimiston sähköpostiosoite ja puhelinnumero olivat olleet lähes vuoden saatavilla, niin kysymykset suuntautuivat näihin osoitteisiin myös kilpailuviikonloppuna, vaikka infossa olikin oma puhelimensa kilpailijoiden kysymyksiä varten, joka oli ilmoitettu ohjeissa.

Jukola-toimiston käytössä oli pääsihteerin henkilökohtaisen @jukola.com sähköpostiosoitteen lisäksi osoite toimisto.2019@jukola.com. Jokaisella toimistotyöntekijällä oli käytössään omat tietokoneet (3kpl), internetyhteys, tulostin/kopiokone (2kpl), laminointikone, leikkuri ja maksupääte.

Ilmoittautumisten vastaanotto

Ilmoittautuminen tapahtui Jukolan ilmoittautumisjärjestelmän kautta. Kilpailukutsun ilmestyttyä Lahti-Hollolaan ilmoittautuneille lähetettiin kutsu ilmoittautumaan sähköpostitse (Mailchimp), joka sisälsi ilmoittautumisjärjestelmän tunnukset. Uudet joukkueet hyväksyttiin manuaalisesti ilmoittautumisjärjestelmän kautta, jotta estetään samannimiset seurat ja kontrolloidaan nimien oikeellisuutta. Ilmoittautumisportaiden lähestyessä yhteydenotot tulivat lähes mihin aikaan vuorokaudesta tahansa. Kyselyihin pyrittiin vastaamaan mahdollisimman nopeasti. Kysymykset liittyivät kadonneisiin tunnuksiin tai epäselvyyksiin ilmoittautumisen yhteydessä. Ensimmäiset telttapaidat loppuivat ensimmäisen ilmoittautumiskynnyksen iltapäivänä ja tämä aiheutti melkoisen ruuhkan kysymyksissä. Pääsihteeri alkoi ottamaan varauksia vastaan sähköpostitse ja alkoi seuraavana päivänä järjestämään yhdessä maanomistajien kanssa lisäalueita majoituspaikaksi.

Maksuliikenne

Pääsihteeri huolehti maksuliikenteen tarkistuksen ilmoittautumismaksujen ja majoitusmaksujen osalta. Suurin osa maksuistahan onnistuu verkkomaksun kautta, mutta osa ulkomaalaisista joukkueista halusi maksaa tilisiirtona ja osa yrityksistä halusi maksaa laskulla. 14 joukkuetta suoritti maksun tilisiirtona ja 34 eri yritystä laskutettiin Jukolan osallistumis- ja majoitusmaksujen osalta. Maksun saatuaamme syötimme maksun suoritetuksi manuaalisesti ilmoittautumisjärjestelmään.

Ilmoittautumisportaiden kohdalla lähetimme muistutuspostia joukkueille, jotka eivät olleen vielä suorittaneet maksua, jotta välttyisivät korkeammalta osallistumismaksulta. Muistutusviestit tehosivat ja joukkueet maksoivat maksut ennen ilmoittautumiskynnyksen vaihtumista. Ilmoittautumismaksua tehosti majoitusalueiden vahvistuminen maksun suoritettua.

Viisumikutsut

Kilpailutoimisto kirjoitti viisumikutsut niitä pyytäneille ulkomaalaisille kilpailijoille/seuroille. Viisumikutsut tilattiin ja lähetettiin sähköpostilla. Kutsupohjana käytettiin aiempien vuosine pohjia. Viisumikutsuja tehtiin ja lähetettiin yhteensä 56kpl.

Harjoituskarttojen myynti

Jukola-toimisto myi harjoituspaketteja. Harjoituskarttojen myynti aloitettiin kesällä 2018. Vuonna 2018 käytössä oli viisi harjoitusrataa ja keväällä 2019 kuusi harjoitusrataa. Lisäksi kilpailuviikonloppuna käytössä oli kilpailumaaston viereinen mallisuunnistus. Harjoituskarttojen myynti ja postitus työllisti toimistoa melko paljon ja kiihtyvästi kevään 2019 aikana. Myyntiä helpotti tilausta varten pystytetty verkkokauppa sekä toimistossa ollut maksupääte, jolloin rahastus saatiin hoidettua ennen karttojen luovuttamista. Isoille seuroille myimme kartoja laskulla, mutta yksittäisille henkilöille maksumahdollisuudet riittivät.

Käsiohjelma

Käsiohjelman materiaalin keräämisestä ja mainosmyynnistä vastasi Jukola-toimisto. Taiton suoritti viestintävaliokunnan talkoolainen. Käsiohjelma oli tiivis 54 sivuinen A5 kokoinen. Käsiohjelma julkaistiin sähköisesti ja painettuna. Painos oli 5000 kpl, josta jokaiseen joukkuemateriaalipussiin laitettiin 1kpl ja loput oli kilpailukeskuksessa vapaasti jaossa. Käsiohjelmasta olisi riittänyt 3000 kpl painos.

Muut tehtävät

Kesäkuun alussa toimisto lähetti sähköpostikirjeen (mailchimp), jossa kerrottiin seuran joukkueet, tilaamat lisäpalvelut ja telttapaikkojen koodit. Kirjeessä oli linkit kilpailuohjeisiin, saapumisohjeisiin ja Näin toimitaan Kangasala-Jukolassa -ohjeeseen. Kirjeessä oli myös linkki tulostettavaan joukkuemateriaalin noutolappuun. Kirje lähetettiin suomeksi, ruotsiksi ja venäjäksi.

Joukkueiden numerointi tehtiin varsinaisen ilmoittautumisajan päättymisen jälkeen kilpailun TA:n kanssa.

Jukola-toimisto toimi lisäksi muun organisaation apuna tarvittavan materiaalin tulostuksesta sekä tilauksista ja tilattujen pysäköintilippujen postituksessa.

Toimistossa tehtiin A3-kokoisia ja sitä pienempiä opasteita ja kylttejä. Suurin osa materiaalista laminoitiin, mutta käytimme myös paljon säänkestävää tulostuspaperyä. Iso osa tulostus- ja kylttitarpeista tuli viime tipassa ja tämä aiheutti toimistossa melkoista ruuhkaa. Mikäli vain tunnistaa tarpeet, niin nämä olisi hyvä tehdä talven rauhallisimpina aikoina.

Jukola-toimisto hoiti projektin ajan tapahtuman laskutukset ja maksujen seurannan.

Kilpailuinfo

Arja Männistö ja Terhi Rajamäki

Ennakkovalmistelut ja kokoukset

Tutustuminen infon toimintaan aloitettiin toteuttamalla SM-keskimatka R1 toukokuussa 2017 ja Esi-Jukola toukokuussa 2018 samalla organisaatiolla kuin varsinaisessa Jukolassa. Osallistuimme talkoolaisena Joensuun ja Lahti-Hollolan Jukolaan hakien oppia Jukolan järjestelyihin. Infon, majoituksen ja talkoopisteen vastuuhenkilöt

osallistuivat toimistovaliokunnan kokouksiin syksystä 2018 lähtien. Kokouksia pidettiin yhteensä 7. Kokouksiin osallistuivat myös vuorovastaavat. Toimistovaliokunnan pj Arja Männistö tai varapj. Terhi Rajamäki osallistuivat järjestelytoimikunnan kokouksiin. Periaatteena kaikessa suunnittelussa oli tehdä kaikki mahdollinen ajoissa etukäteen, koska keväällä ja alkukesästä oli kuitenkin paljon tehtävää. Tehtävien jako vastuuhenkilöiden kesken onnistui hyvin. Vuoropäälliköt otettiin suunnitellusti mukaan kokouksiin ja suunnitteluun riittävän ajoissa. Näin saatiin varmistettua mm. tietojen siirto ja että tiedot ja vastuu eivät olleet vain yhden ihmisen varassa.

Koulutukset

Infon omia koulutuksia pidettiin kaksi. Yleisen Jukolan talkoolaiskoulutuksen yhteydessä 16.4. info koulutti omia talkoolaisiaan, osallistujia oli reilut 40. Kenraaliharjoituksen yhteydessä koulutus järjestettiin infoteltassa ja saman päivän aikana tutustuttiin myös kisa-alueeseen. Paikalla oli lähes 40 talkoolaista.

Koulutusmateriaaliksi valmistettiin Infon talkoolaisen käsikirja, joka sisälsi mm. kaavioina joukkumateriaalin jakoon liittyvät eri tilanteet, suunnistussanastoa eri kielillä sekä usein kysytyt kysymykset.

Käytössä olleen kassaohjelman koulutus pidettiin kenraaliharjoituksen yhteydessä.

Talkoolaiset ja työvuorot

Infossa työskenteli Jukola viikonlopun aikana 63 talkoolaista (sis. vuoropäälliköt). Muutama henkilö työskenteli viikonlopun aikana infon lisäksi myös muissa tehtävissä.

Infossa työskenneltiin perjantaiaamusta klo 8 sunnuntaihin klo 17 saakka. Työvuorot olivat 5-7 h pituisia, niin, että vuoronvaihdon tapahtuessa vuorot työskentelivät tunnin ajan yhdessä. Jokaiseen työvuoroon oli nimetty vuoropäällikkö, joka vastasi infon toiminnasta vuoronsa aikana. Infon vastuuhenkilöt olivat paikalla lähes koko ajan perjantaista sunnuntai-iltaan. Vuoroissa työskenteli n. 10–12 henkilöä/vuoro, yöaikaan miehitys oli pienempi, 3 henkilöä. Ennakoiduissa joukkumateriaalin jaon ruuhkahuipuissa oli 14 henkilöä ja palautuskarttojen jaossa materiaalin jakajia oli 17. Jokaisessa vuorossa oli riittävästi kielitaitoisia henkilöitä, jotka tarvittaessa auttoivat myös muualla. Venlojen ja Jukolan viestin lähtöön vuoroista irrotettiin muutama henkilö turvaamaan lähtöä.

Työvuorojen varaus tapahtui Lyytin kautta, josta jokainen sai valita itselleen sopivat työvuorot. Varauslomake avattiin toukokuun alussa. Lomakkeessa kysyttiin halukkuutta kassalla työskentelyyn sekä venäjän kielen taitoa. Työvuorot täyttyivät nopeasti, koska moni talkoolainen varasi useita vuoroja. Kaikille halukkaille ei riittänyt vuoroja, joten heitä ohjattiin muihin valiokuntiin ja talkoolaispäällikölle uudelleen jakoa varten.

Talkoolaisille ilmoitettiin syksystä 2018 lähtien parin viikon sisällä hänelle vahvistettu talkoolaispaikka joko infossa tai talkoolaispisteessä. Ensimmäinen yhteinen sähköpostiviesti infon talkoolaisille lähetettiin 20.1.19, jossa oli yleistä asiaa infossa työskentelystä. Kevään aikana Infon ja talkoolaispisteen talkoolaisille lähetettiin muutamia yhteisiä viestejä, joista viimeinen oli kiitosviesti Jukola viikonlopun jälkeen. Talkoolaisiltamme saimme kiitosta hyvästä tiedottamisesta. Tämä oli osaltaan varmasti vaikuttamassa, että saimme sitoutettua talkoolaisemme tehtävään siten, että yksikään ei jättänyt saapumatta omaan työvuoroonsa yhtä sairastapausta lukuun ottamatta.

Varustus

Infoteltaa sijaitsi keskeisellä paikalla kilpailukeskuksessa Jukola-portilta tulevan tien varressa 10 x 21 m kokoisessa teltassa. Teltta kalustettiin reilu viikkoa ennen Jukolaa ja somistettiin kisaviikon maanantaina ja torstaina. Somistuksessa käytettiin valkoista kuituliinaa ja Jukola-logollista kaitaliinaa. Kukat saatiin lahjoituksena paikalliselta puutarhalla. Infon opasteet valmistettiin osin itse ja osin käytettiin vanhoja opasteita. Info oli varustukseltaan täysin toimintavalmiina kenraalipäivästä lähtien.

Infossa oli käytössä yhteensä kuusi (6) tietokonetta, jotka olivat IT:n kautta hankittuja:

- 1 kpl oikealla sivulla tulostin- ja taustakoneena
- 2 kpl infon palvelutiskillä juoksujärjestysten tarkistusta varten (verkossa)
- 2 kpl yleisön/kilpailijoiden käyttöön
- 1 kpl emit-vuokrauksen käyttöön.

Lisäksi infon käytössä olivat seuraavat:

- 1 kpl A4 mustavalkokopiokone
- 1 kpl matkapuhelin, joka oli kulloinkin vuorossa olevan puhelinvastaavan hallussa. Infovastaavat käyttivät lisäksi omia puhelimiaan.
- 4 kpl kassaa ja maksupäätettä

Infon aukioloajat ja tehtävät kilpailukeskuksessa:

- pe 15.6. klo 10.00-22.00
- la 16.6. klo 8.00 – su 17.6. klo 16.00

Infoteltassa toimivat yleisinfo ja joukkuemateriaalin/palautuskarttojen jakopisteen lisäksi majoitusopastus sekä emit-vuokraus.

Kilpailuinfon vastuulla olivat seuraavat:

- yleinen opastus ja neuvonta
- joukkuemateriaalin ja palautuskarttojen jako
- juoksujärjestysten tarkistus ja juoksujärjestysten/-muutosten vastaanotto ja kirjaus
- löytötavaroiden vastaanotto
- kassatoiminnot

Infossa oli myynnissä seuraavat tuotteet: harjoitus- ja mallisuunnistuskartat, kaikki rastit -kartta (sunnuntaina), kartta ilman rasteja, karttamuovi, hakaneulat, parkkilippu, saunalippu, telttapaikka. Lisäksi otettiin vastaan maksuja emit-vuokrauksista ja karttojen postituksista.

Infon myyntimäärät olivat suuret. Niistä selvittiin hyvin neljän kassapäätteen ja yhden liikkuvan käteismyyntikassan avulla. Perjantaina oli kaksi kassaa käytössä, mutta niillä selvittiin hyvin harjoituskarttojen myynnistä. Kassoilla oli kartat harjoitusmaastojen sijainneista sekä kirjallinen ohje suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi harjoituspaikoista. Pahimpaan ruuhka-aikaan myimme parkkilippuja jonossa oleville käteistä omaaville jonottajille. Olimme saaneet rekrytoitua infon talkoolaisista hyvin halukkaita työskentelemään kassalla, joten kassahenkilökunnan kanssa ei ollut ongelmaa. Infopäälliköt tai vuorovastaavat vastasivat

kassojen avaamisesta, loppukassojen sulkemisesta ja rahojen luovutuksesta. Saimme ohjeistuksen rahahuollosta vastaavilta ajoissa etukäteen, joten rahankäsittely sujui joustavasti kuriirien kanssa.

Kilpailijoille oli jaossa Kangasala Jukolan kisa- sekä käsiohjelmalehteä. Lisäksi tulostimme jakoon A5-kokoista kilpailukeskuskarttaa, joita meni reilusti viikonlopun aikana.

Kilpailuinfon puhelinnumero oli julkisesti kilpailijoiden nähtävillä ja käytössä. Puhelinpalvelua hoitivat Jenni Joensuu-Partanen ja Tiina Jussila. Molemmat ovat kokeneita suunnistajia ja Tiina oli talkoillut aiemmin Jukolan infossa. Tästä oli hyötyä, kun kysymyksiä tuli laidasta Jukola-toimisto laitaan. Tiina hoiti puheluita myös englanniksi ja ruotsiksi ja Jenni myös englanniksi. Puheluita tuli mm. bussiyhteyksiin, juoksujärjestyksiin ja keskeyttäneen joukkueen suorituksen jatkamiseen liittyvistä asioista. Puheluita tuli yhteensä noin 20-30 kpl. Osa puheluista jäi yhdistymättä verkon kuormituksen vuoksi. Myös Jukolan sisäisiä puheluita tuli mm. tulospalvelusta ja liikenteenohjauksesta.

Lisäksi infosta soitettiin noin 10-15 puhelua mm. joukkueelle, joka oli unohtanut hakea gps-liivinsä sekä muihin toimintoihin, mm. tulospalveluun monta kertaa, turvallisuusvastaavalle, liikenteenohjaajille ja bussifirmalle. Lisäksi soitettiin takaisin soittajille, jos heidän asiaansa ei pystytty ratkaisemaan heti, vaan se tarvitsi selvittämistä.

Käytännössä infossa oli vastuuhenkilöt paikalla melkein aamusta iltaan keskiviikosta lähtien. palveli keskiviikosta alkaen kilpailukeskuksessa ja palveli sekä talkoolaisia, kilpailijoita ja kauppiaita erinäisissä asioissa. Infon vastuuhenkilöt saivat keskittyä omiin valmistelutehtäviinsä. Jokin verran infossa kävi joukkuemateriaalin kysyjä /harjoituskarttojen ostajia jo torstaina. Saimme ohjattua kartan ostajat Jukola toimistoon infon viereen.

Ajoluvan kyselijät työllistivät jonkin verran kilpailuinfoa, mutta heidät oli helppo ohjata viereiseen talkoopisteeseen. Jos sieltä ei löytynyt lupaa, heidät ohjattiin toimistokonttiin. Nämä kaikki kolme pistettä olivat lähekkäin, mikä helpotti toimintaa. Talkoopisteen sijainti kilpailuinfosta takavasemmalla vähän piilossa lisäsi talkoolaiden käyntejä infossa. Heidät oli helppo kuitenkin ohjata siitä oikeaan osoitteeseen.

Infon talkoolaiden käyttöön kokosimme infokansion, mihin olimme koonneet Talkoolaisen käsikirjan, Kilpailu- ja Näin toimitaan ohjeet. Lisäksi pöydälle laminoimme tärkeimmät ohjeet joukkuemateriaalin luovutuksesta ja palautuskarttojen luovutuksesta.

Löytötavaroita kirjattiin tapahtuman aikana yhteensä 145kpl (sis. osittain myös kilpailukeskuksesta kerättyjä). Osalle tavaroista löydettiin omistaja jo viikonlopun aikana. Kaikki tavarat vietiin tapahtuman jälkeen Jukola-toimistoon, josta ne juhannuksen jälkeen luovutettiin Pirkanmaan löytötavaratoimistolle.

Jukolan juhlan yhteydessä suoritettiin Hornetin lentonäytös. Sen vuoksi saimme jaettavaksi korvatulppia. Niitä oli esillä infon pöydillä koreissa sekä niitä laitettiin joukkuemateriaalipusseihin sekä kehoitettiin kilpailijoita hakemaan niitä infosta.

Onnistumiset

- Osaavat, asiakaspalveluhenkiset ja kielitaitoiset talkoolaiset sekä vuoropäälliköt. Luottavaisin mielin pystyi antamaan vastuun infoteltasta vuoropäälliköille, jos vastaavat eivät olleet paikalla.
- Vuoroissa oli pääosin sopivasti henkilöstöä, Infopäälliköt toimivat joustavoina koko tapahtuman ajan.

- Kassat toimivat hyvin ja niitä oli riittävästi. Lauantaina ja sunnuntaina päiväaikaan oli miehitettynä kaikki neljä kassaa. Illalla ja yöllä kassojen lukumäärää vähennettiin, kun talkoolaisia oli vähemmän vuorossa. Kassataitoisia/-halukkaita oli riittävästi. Ensimmäisen kerran parkkilippujen myynti oli vain infossa, koska Jukola kauppa oli ulkoistettu. Kassojen riittävä määrä auttoi, ettei pitkiä jonoja syntynyt ja käteiskassa otettiin käyttöön aina, kun jonot vähän pitenivät. Se nopeutti huomattavasti ruuhkahetkien purkua.
- Somistus ja yleisilme infoteltassa oli onnistunut.
- Infon valmistelut pysyivät aikataulussa koko ajan, mahdollisimman paljon tehtiin etukäteen talven aikana.
- Jukola-toimiston kontin ja talkoolaispisteen sijainti infon vieressä. Toimiston kaksi työntekijää ottivat selvittääkseen esim. väärällä paikalla olleet teltat, myyjien ohjauksen ja erilaiset autojen pysäköinti – ja kulkuluvat. Tämä helpotti kilpailuinfon vastuuhenkilöiden työmäärää.
- Puhelinvastaavat olivat kielitaitoisia ja kokeneita suunnistajia ja Jukolan kävijöitä. He pystyivät palvelemaan soittajia loistavasti.
- Juoksujärjestysten muutoksia varten IT kehitti oman järjestelmän, mikä toimi hienosti. Pystyimme tekemään muutokset läpi kisan kyseisellä systeemillä.
- Palautuskarttojen jako sujui nopeasti ja joustavasti. Järjestysmies piti ovella vahtia ja infon vastaava ohjasi jonosta hakijoita vapaalle jakajalle. Jakajia oli riittävästi.
- Rahahuolto toimi hyvin ennakkosuunnitelman mukaisesti.

Kehitettävää ja huomioita jatkoon

- Juoksujärjestysten muutoksissa huomattiin ilmoitusjärjestelmän häiriö lauantaina. Löytyi useita joukkueita, jotka olivat ilmoittaneet juoksujärjestyksensä yksityisenä. Heidän nimensä eivät tulleetkaan näkyviin, vaan sukunimenä näkyi osuusnumero ja etunimenä joukkueen nimi. Perjantain tarkistuksessa nämä joukkueet näyttäytyivät OK:na, koska juoksijoiden tilalla oli muuta tekstiä.
- Varauduttava infosta antamaan numerolappuja ja ohjeistus niiden kanssa toiminnasta.. Syitä oli monia.
- Latauspisteiden vajavainen toiminta
- Mahdollisesti keskeyttäneet joukkueet ja joukkueet, jossa juoksija on ollut monta tuntia metsässä eikä ole tullut ensimmäiseenkään väliaikapisteeseen. Infon ohjeissa voisi olla ohjeistus tahosta, johon otetaan yhteys infosta, kun näitä kysytään.

Kilpailuinfo palveli neljän kassan voimin läpi viikonlopun. ©Ilpo Kuparinen

Joukkumateriaalin pussitus

Leena Sievä

Palautuskarttojen pussitus

Palautuskartat pussitettiin 19.5. klo 10.00-15.00 ja iltavuoro 15.00-20.00 Toimistovaliokunnan talkookutsulla saatiin riittävää talkoolaisten määrää kokoon.

Karttavalioikunta oli niputtanut kartat valmiiksi joukkueittain ja karttaniput oli jo edellisenä päivänä levitelty numerojärjestyksessä pinoihin pitkille penkeille sata joukkuetta laatikossa Jukolan kartat omalle ja Venlojen omalle puolelleen. Kaikki rastit –kartat oli sijoitettu omalle pöydälleen, ja niitä niputti kaksi talkoolaista neljän (Venlat) ja seitsemän (Jukola) nippuihin. Itse pussien kokoaminen tapahtui keskellä huonetta pitkän pöydän äärellä. Talkoolainen haki kaikki rastit- karttapöydältä seurataran, jonka mukaisesti hän poimi joukkueiden määrän kaikki rastit –karttanippuja. Liimattuaan tarran kassiin, hän haki seuran kartat, varmisti ennen kassiin laittoa, että oikeat kartat olivat käsittelyssä, pussitti joukkuekartat ja kaikki rastit -kartat ja vei kassin pöydän päähän joukkumateriaalivastaavalle, joka järjesti pussit muuttolaatikkoon säilyttäen aakkosjärjestyksen. Iltavuoron loppuessa, työtä oli vielä jäljellä, ja maanantaina jatkettiin ydinjoukolla klo 15-18.00, että kaikki kartat tuli pussitettua. Joitain virheitä selviteltiin maanantaina. Tyypillisin virhe oli, että pussiin oli pakattu Venlojen kartat Jukolan sijasta tai päinvastoin. Saattoi olla, että numerot oli mennyt väärinpäin 231 oli 321 ym. Yhden virheen löydetty, se johdatti seuraavalle. Jälki-ilmoittautuneiden kartat pussitettiin kesäkuun alkuviikolla, kun jälki-ilmoittautuminen oli päättynyt.

Palautuskarttoja säilytettiin samassa tilassa pussituksen jälkeen. Ne oli pinottu muutama laatikko päällekkäin ja alue jäi kylttien taakse katseilta näkymättömiin.

Joukkuemateriaalin pussitus

Joukkuemateriaalit pussitettiin Kangasalan keskustassa Jukolaa edeltävänä viikonloppuna. Pussitustilaa oli aiemmin käytetty mm. karttojen pussitustalkoissa, palautuskarttojen pussituksessa, sekä talkoomateriaalien jakopisteenä. Joukkuemateriaalin säilytys ennen kilpailuja oli samassa tilassa. Laatikot siirrettiin kilpailualueelle varastokonttiin tiistaina ja kontista infotelttaan perjantaiamuna klo 8 alkaen.

Talkoot hoidettiin kahdessa vuorossa, klo 10-15 ja 15-20 sekä lauantaina 8.6.että sunnuntaina 9.6. Talkookutsu jaettiin suoraan kaikille Lyytin kautta talkoolaiseksi ilmoittautuneille. Kumpaankin työvuoroon pyrittiin saamaan 20. Osa oli ilmoittautunut molempiin päiviin. Väkeä oli riittävästi. Yhtään enempää ei ko. Tilaan olisi tekijöitä mahtunut.

Numerolaput oli saapuneet perjantaina painosta. Ne oli pakattu korkeisiin pinoihin, Jukolat omaan ja Venlat sekä kenraalin numerolaputlaatikkoonsa.

Joukkuekuoret kasattiin omissa pisteissään, Jukola ja Venla omilla puolilla huonetta. Tilaan oli tuotu kouluruokalapöytiä. Kunkin pöydän ääressä työskenteli neljä henkilöä. Jokaiselle linjastossa oli omat kirjalliset ohjeet. Linjasto eteni niin, että ensimmäinen liimasi joukkuetarran kuoreen ja etsi eri pöydälle laitetuista laatikoista kuoreen palautuskarttalomakkeen. (seuran ykkösjoukkueen kuoreen). Kun kuori oli ok, seuraava pöydäntyöntekijä haki huoneen seinustalle sijoitetuista numerolappulaatikoista joukkueen kaikkien osuuskien numerolaput, tarkisti, että numero kuoren päällä täsmäsi numerolappujen kanssa, antoi numerolaput ja kuoren (erillisinä) kolmannelle. Kolmannen tehtävänä oli tarkistaa, että kuoren numero ja joukkueen numero täsmäsi, ja että kaikki mutta ei ylimääräisiä numerolappuja oli matkassa. Hän sujautti numerolaput kuoreen asemoiden laput niin, että numerolapuissa oleva viivakoodi meni kuoren alareunaan. Numerolappujen jälkeen hän laittoi emit-tarkistuslipukkeet (neljä Venloille ja seitsemän Jukolaan) kuoreen. Kolmonen lisäsi kuoreen myös mainoksen, joihin oli jo valmiiksi niputettu emit-nauhoja oikea määrä. Neljännelle henkilölle pöydän ääressä jäi tehtäväksi huolehtia etukäteen tilatut Emit-kortit joukkueen kuoreen. Samaan kuoreen laitettiin kaikki vuokra-emitit, Ne pussitettiin siihen ykköskuoreen, joka ensimmäisenä tuli käsittelyyn. Nelonen tarkisti vielä silmämääräisesti, että kaikki tarvittava oli kuoreessa ja sitten hän sulki kuoren. Kuoret kerättiin numerojärjestyksessä muovilaatikoihin, Venlat omiinsa Jukolat omiinsa. Joukkuemateriaalivastaava poimi kuorien joukosta GPS-joukkueiden kuoret erilleen.

Kuoria laatikoihin laittamassa oli kummassakin linjastossa yksi henkilö. Eli Venlojen joukkuekuoria kokosi 9 ja Jukolan kuoria 9 henkilöä. Lisäksi pari ihmistä viikkaili jätösäkkejä, ja valmisteli varsinaista seurapussien kokoamista. Venlojen materiaali saatiin kuoriin sunnuntaina aamupäivällä ja sitten toinenkin linjasto teki Jukolan kuoria, kunnes kaikki kuoret olivat valmiita. Kuorimuovilaatikot levitettiin numerojärjestyksessä ulkosyrjälle ja keskelle asetettiin pöydät. Kunkin pöydän päälle koottiin muu seurapusseihin tuleva materiaali ja aloitettiin seurakassien kokoaminen joukkuekuorista ja mainoksista.

Ensimmäisen vaiheen työtä hidasti se, että numerolaput olivat numerojärjestyksessä, kun taas kuoriin tulevat tarrat olivat aakkosjärjestyksessä. Kannattaa varmistaa, että ennen työskentelyä kaikki peruneet joukkueet on poistettu listoilta, että vain matkailuautopaikan tms. varanneet henkilöt, eivät kummittele listoilla ja että ennekuin tulostaa palautuskarttalappuja, myöskin niistä tiedostoista on poistettu kaikki turhat, ja sitten vasta

tulostaa kuoriin (pienet) ja seurapusseihin tulevat (isot) tarrat, sekä palautuskarttalaput aakkosjärjestyksessä. Ellei standardi määrittele numerolapun kokoa, kannattaa sitä pienentää hieman, että numerolaput mahtuvat kirjekuoriin taittelematta.

Seurakassinkokoaja otti pöydälleen tarranipun. Liimasi yhden tarran muovipussin päälle ja lähti pussin kanssa kiertämään ympäri tilaa hakemassa seuran kaikkien joukkueiden kuoret. Ennen kassiin laittoa, hän tarkasti, että kaikki kuoret oli oikein (ettei mennyt Venlat ja Jukolat keskenään sekaisin) hän lisäsi kassiin mainoslehtiset, jätessäkin joka kolmea joukkuetta kohden ja korvatulppia. Jos kaikki oli kunnossa, hän laittoi kassin omaan muovilaatikkoonsa aakkosjärjestyksessä, jos kassista puuttui jotain (esim. GPS-joukkueen kuori, hän vei sen edelleen selvitettävien laatikkoon (näitä tuli muutama laatikollinen). Täysiä laatikoita siirrehtiin suurpiirteisen aakkosjärjestyksen mukaisesti sivummalle ja niitä jouduttiin tyhjentämään myös pahvilaatikoihin, jotta muovilaatikoita riittäisi myös lopulliseen järjestykseen laittamiseen. Pussitusta teki 16 henkilöä, pari talkoolaista laittoi pusseja sivummalla aakkosjärjestykseen ja jätessäkin viikkaili pari ihmistä.

Kun kaikki seurat oli saatu koottua, aloitettiin pussien aakkosjärjestyksen mukainen laatikoihin laitto. Noin neljän hengen ryhmissä ladottiin etukäteen tulostetun listan mukaisesti kirjaimittain pussit oikeaan järjestykseen. Laatikoita oli tässä vaiheessa 64. Tiivistämisen jälkeen laatikoita oli 60. Seuraavalla viikolla maanantaina pusseista poistettiin korvatulppia, ja kun pusseista oli poistettu mainoslehtisiä ja jätessäkin tiistaina päästiin säädyllyseen 41 laatikkoon, jotka mahtuivat infoteltan hyllyille.

GPS-liivit ja joukkuekuoret pakattiin erikseen, ja ne sijoitettiin kahdessa pahvilaatikossa infoteltassa pöydän alle.

Kehitettävää

- Numerolapun kokoa tulisi pienentää, jotta mahtuisi taittamatta kirjekuoreen
- Mietittävä ennen joukkueateriaalin pakkausten sisältö, jotta pakkaukset mahtuvat niille tarkoitettuun tilaan.

Vuokraemit

Pirjo Lavikainen

Emit-kortit tulivat Kangasala-Jukolaan Emit A/S ja Jukolan viestin yhteistyösopimuksen mukaisesti. Emit-korttien määräksi arvioitiin 1000kpl.

Toiveena oli saada Emit-kortit käsiteltäväksi toukokuun alussa. Hyödynsin hyväksi koettuja Lahti-Hollola Jukolan tietoja. Vuokraemittien varaukset otettiin vastaan ilmoittautumisjärjestelmän kautta. Emit-kortteja varattiin jälki-ilmoittautumisportaan sulkeuduttua 651 kpl. Emit-korteista Suunnistajan Kaupalla säilytyksessä oli 545 kpl kortteja, jotka saatiin 10.5. ja loput tulivat Norjasta 3.6. Kaikkiaan kortteja oli 945kpl.

Toiminta ennen tapahtumaa:

14.5. aloitin talkootiimin kanssa vuokraemittien parissa työskentelyn. Yksi henkilö testasi Emit-korttien ja toimimattomia löytyi 3kpl. Kaksi henkilöä laittoi nauhat Emit-kortteihin. Yksi luetteli Emit-kortin numerot ja toinen henkilö naputteli numerot Excel-tiedostoon ennakkovarauksen tehneille joukkueille. Pöydän toisella puolella yksi henkilö liimasi ko. joukkueen tarran litran Minigrip-pussiin ja laittoi Emit-kortit + palautusohjeen ja sulki pussin. Jos varauksessa oli yli 8 Emit korttia, jaoimme ne kahteen pussiin ja nidoimme pussit yhteen. Pussit ladottiin matalaan pahvilaatikkoon aakkosjärjestykseen. Käyttöömme oli varattu sekä 1litran, että ½ litran

Minigrip-pusseja, mutta huomasimme näiden ½ litran pussien liukuvan herkästi isompien alle, joten olisi hyvä, jos kaikki pussit olisivat samankokoisia, silloin yläreunan tarrat ovat samalla tasolla!

3.6. sain loput Emit-kortit + nauhat, joista 200 oli uusia vilkkuvia. Pakkasimme loput ennakkovaraukset. Näin aakkosjärjestykseen pussitetut Emit-kortit olivat valmiina 8.6. tapahtuvaan materiaalipussitukseen.

Pussitimme lisäksi 140 vilkkuvaa Emit-korttia vuokrauslomakkeen kera (jossa oli merkittynä ko. Emitin numero) sisäänkirjautumisen tarpeisiin valmiiksi pahvilaatikkoon. Lisäksi pakkasimme omiin laatikoihin rastivalvojille 20 välkkyviä Emittiä, sekä Maasto-online ryhmälle 40 vilkkuvaa Emittiä. Kenraaliharjoitusta varten oli erikseen laatikossa Emittejä, joista pidimme vain tukkimiehen kirjanpitoa (kaikki palautuivat hienosti).

Toukokuun lopulla laadin työvuorolistan Emit vuokraustiimilleni, ottaen huomioon heidän toiveitaan, osa oli jo eläkkeellä, mutta osa työssäkäyviä. Kaikkiaan Emit vuokrauksessa oli 11½ henkilöä (yksi henkilö oli osan ajasta majoitustiimissä). Olin koonnut tiimin jäsenet siten, että työvuorossa olisi aina joku suunnistustaustainen ja/sekä kielitaitoinen henkilö. Työvuorossa oli kerralla kaksi henkilöä ja työvuorot menivät siten päällekkäin, että oli aikaa käydä syömässä ja kahvilla. Kenraaliharjoituksessa 12.6. kävivät kaikki Emit-tiimiläiset tutustumassa kilpailukeskukseen ja tehtäväpaikkaansa Info teltassa, tällöin annoin viimekäden ohjeistusta toiminnasta ja Excelin käytöstä. En ottanut meille omaa kassaa, toisin kuin Lahti ehdotti, sillä vieressämme oli kassatiimi neljän kassakoneen kera, se riitti ja toimi hyvin.

Toiminta kilpailupäivänä

Olin itse paikalla pe klo 8.00 - 20.00, la klo 7.30 – su 17.30 (välillä käväisin nukkumassa n.2 tuntia teltassa).

Vaikka tiimin jäsenet oli ohjeistettu hyvin eteen tuli moninaisia kysymyksiä, joita piti lennossa ratkaista, hyvin kuitenkin selvitettiin. Osa kysymyksistä oli suunnistukseen liittyvää ja epätietoisuutta materiaalipusseissa olleista Emiteistä (emitit olivat vain yhdessä kirjekuudessa, vaikka joukkueilla olisi ollut pussissa 5 kirjekuorta), tämä siitä syystä, että käytössämme ei ollut joukkuenumeroita ennakkovarattujen Emittien pussitustapahtuman aikaan!

Käytössämme oli Info teltassa pieni pöytä, jonka ääressä mahtui istumaan kaksi henkilöä, tilaa ”läppärille” ja lokerikolle, jossa oli vuokrauslomakkeita ja Emitin käyttö-/palautusohje lomakkeita, sekä palautustositteita, kirjoituslupia kyniä, tusseja, sekä O-leimasin. Selkämme takana oli hyllytilaa löytötavarahyllyssä, jossa oli matala pahvilaatikko jaettuna kahtia otsikoilla (sekalaiset palautetut Emitit / exceliin viedyt Emitit), näin saimme jaoteltua palautuksen, joita emme ehtineet viedä heti exceliin. Samoin oli otsikoituna lomakkeille samanlainen laatikko (Infosta vuokratut / lähdöstä vuokratut). Lähdöstä haimme aika ajoin vuokrauslomakepusseja ja veimme vuokraajan tiedot exceliin, arkistoinme nämä pussit, sillä niissä oli henkilön toimimattomaksi noteerattu oma Emit kortti, jonka hän sai takaisin tullessaan maksamaan lähdöstä vuokraamansa Emitin. Olin tarkoituksella varannut lähtöön vain välkkyviä Emittejä, jotka olivat pinnaltaan kuviollisia, joten henkilön palauttaessa huomasimme heti ohjata hänet maksamaan 40€ summan kassaan! Erotuksena Infosta vuokrattavat Emit kortit olivat tavallisia kortteja, näistä henkilö myös täytti vuokrauslomakkeen ja sai palautusohjeen.

Yhteenveto Emit-vuokrauksesta

- Emit-kortteja yhteensä 945kpl, joista vilkkuvia 200kpl
- ennakkovaroituksia 651kpl
 - näistä jäi palauttamatta 7kpl su iltaan mennessä
- Infosta vuokrattiin 45kpl

- näistä jäi palauttamatta 2kpl su iltaan mennessä
- Lähdestä vuokrattiin 35kpl
 - yksi hukkui suunnistajalta ja hän korvasi 80€
- Rastivalvojille 20kpl
- Maasto-online ryhmälle 40kpl

Jukola-toimisto selvitti tapahtuman jälkeisellä viikolla palauttamattomat Emit-kortit ja kaikki saatiin takaisin kesäkuun loppuun mennessä.

400 Emit-korttia irrotettuine nauhoineen pakattiin heti sunnuntaina ja palautettiin Suunnistajan kauppaan (lähtivät Norjaan). Loput Emit-kortit pakattiin omiin laatikoihin 50 kpl/laatikko, nauhat omiin verkkopusseihin ja vietiin Jukola-toimistoon, josta myöhemmin Suunnistajan kauppaan.

Emit korttien palautuksesta

Kaiken kaikkiaan tärkeää oli saada kaikki paikan päällä Infosta, sekä lähdestä vuokratut Emit kortit vietyä asianmukaisesti exceliin, samoin kaikki palautukset vietyä oikeille joukkueille/henkilöille exceliin. Jonkin verran tuli häslinkiä johtuen ruuhka-ajoista palautuksessa. Palautusta helpotti ennakkovaranneiden kohdalla, jos joukkueet palauttivat ohjeen mukaisesti kaikki Emit kortit ko. minigrip pussissa. Palautuksia vastaanotettaessa työskentely pareittain sujui hyvin, toinen luetteli numerot ja toinen syötti ne tietokoneen etsi sarakkeeseen, jolloin päästiin suoraan ko. numeron kohdalle merkitsemään palautettu!

Kangasalla paikan päällä vuokrattujen Emit korttien määrä oli huomattavasti pienempi kuin Lahdessa, joten tuo 945 Emitin määrä oli riittävä. Korkeasta hinnasta 40€ johtuen muutamat päättivät ostaa oman Emitin Suunnistajan kaupasta.

Kehitettävää / hyvää:

Emit vuokrauksen lisäksi hoidimme löytötavaravastaanottoa, johon alkoikin jo la illasta tulla tavaraa, varsinainen ruuhka koitti su iltapäivästä, kun peseytymispaikalta ja vaihtopuomilta oli kerätty kaikki jäljelle jäänyt. Hämmästyttävää oli, miten ihmiset hukkasivat kännyköitään, pankki-/ajo-/henkilökorttejaan ja autonavaimiaan. Osa kadonneista tavaroista noudettiin, mutta runsaasti arvotavaraa jäi noutamatta. Kaikki jäljelle jäänyt löytötavara vietiin Kangasalle Jukola-toimistoon, josta juhannuksen jälkeen Pirkanmaan löytötavaratoimisto sopimuksen mukaan nouti ne. Tämän olimme ilmoittaneet näin toimitaan ohjeissa. Emit vuokrauksen oheistoimintona tuo löytötavaran vastaanotto sujui hyvin, varsinkin kun saimme oman pöydän siihen tarkoitukseen, hyllytilaa meillä jo olikin.

Infotelan yksi keskeinen toiminto oli materiaalipussien ja palautuskarttojen luovutus, joka tapahtui osittain Emit vuokrauspisteen taustalla. Olisikin hyvä, jos ko. toiminnalle olisi riittävä alue omana tilanaan, niin ei häirittäisi toinen toisiamme. Emit vuokrauspisteen vierellä olleet 4 kassaa oli hyvin sijoiteltu, siitä oli helppo ohjata vuokraajat maksamaan kassalle! Ajoittainen teltaan tunkeutuva pöly haittasi jonkin verran, syynä hienojakoinen hiekkapatja teltan edessä vilkkaalla kävelyraitilla.

Majoitus

Seija Heikkilä ja Paula Niskanen

Majoituksen tehtävät koostuivat koulumajoituksen kokonaishallinnasta mm. vastaanotosta ja valvonnasta sekä kilpailuinfon majoituspisteen neuvonnasta, ohjauksesta ja vapaiden paikkojen myynnistä.

Jukola-toimiston työntekijät hoitivat kyselyt ja ulkopuoliset varaukset. Yksityismajoitusilmoitukset laitettiin Jukola.com sivuille ja siitä perittiin 40 euron toimistomaksu. Kaupallisten majoitustoimijoiden kanssa tehtiin omat sopimukset. Jukola-alueen telttamajoitusten sekä tuulisuojapaikkojen varaus ja maksut hoidettiin Jukola-ilmoittautumisjärjestelmän kautta ja maksut suoritettiin ilmoittautumisten yhteydessä. Puolijoukkueeteltat olivat ensisijaisesti varattu ulkomaalaisille joukkueille ja suomalaisten joukkueiden varaukset otettiin vastaan Jukola-toimistossa sähköpostitse. Nyt toimintatapana on, että ulkomaalaiset saavat varata teltat varausjärjestelmän kautta ja suomalaiset toimistosta käsin. Koska ¾ teltoista menee lopulta suomalaisille joukkueille, olisi paras tapa avata puolijoukkueeteltat heti kotimaisille joukkueille ja Jukola-toimisto varaa kiintiön ulkomaalaisille joukkueille, joiden varaukset otetaan sähköpostitse vastaan ja syötetään järjestelmään varausten mukaan manuaalisesti.

Lattiamajoituspaikat Kangasalan kaupungin Pikkolan koulussa olivat kilpailijoille, kauppiaille ja talkoolaisille 10–19.6.2019. Paljon kiitosta saaneet suihkutilat sijaitsivat viereisessä Urheilutalossa. Huoneet olivat luokahuoneita, joihin sopi hyvin 10–15 henkeä. 5 tilaa oli pienempiä, joissa majoittui noin 3-5 henkilöä.

Pikkolassa oli talkoolaisilla mahdollisuus ruokailuun ja muillakin oli mahdollisuus ostaa aterialipukkeita. Pikkolan koulukampuksen vieressä sijaitsi etäparkkialue ja sieltä lähtivät bussikuljetukset kisa-alueelle. Majoittujia ilmoittautui enemmän kuin todellisuudessa siellä oli. Suunnistajan kauppa varasi runsaasti majoitustilaa toteutuneeseen nähden. Yöpymisiä oli 223. Raikun ja Huutijärven koulut olivat Puolustusvoimien käytössä.

Yöpyjien nimet kirjattiin huonekohtaisesti ja huoneissa oli aina ns. vastuuhenkilö. Pikkolassa oli ympärivuorokautinen valvonta. Paikalla vastaanotossa 1–2 henkilöä ja järjestysmies ulkona. Järjestysmiesten tehtävissä näytteli osaansa mopoautoilijat.

Talkoolaiset saatiin majoitukseen Lyytin kautta. Ennakoimme yhteensä 20 kielitaitoisen talkoolaisen tarvetta ja sen verran henkilöitä oli hommissa. Kaikki saapuivat ajallaan vuoroonsa, peruutuksia ei ollut. Osa majoitustalkoolaisista teki vuoroja sekä Pikkolassa että majoitusinfossa ja lisäksi Jukolan muissa tehtävissä. Lisäksi meillä oli reservissä Pikkolan lähistöllä asuva liikenteenvalvoja, joka olisi tarvittaessa tullut apuun lyhyellä varotusajalla, tarvetta ei tullut.

Kilpailuinfossa tehtävät olivat neuvonta- ja opastustehtäviä sekä lisätelttapaikkojen myyntiä. Talkoolaiset työskentelivät pääosin 2-3 henkilön voimin vuorossaan. Vilkkainta on la iltapäivällä majoituspisteissä. Sunnuntaina majoitusinfon talkoolaiset siirtyivät kilpailuinfoon palautuskarttojen jakoon.

Kehitettävää ja hyväksi havaittua

Viestintävälineinä majoitustalkoolaiden kesken käytettiin sähköpostia ja WhatsAppia. Talkoolaiset tutustuivat Talkoolaisen käsikirjan ohjeisiin hyvin. Kilpailupäivinä majoitusryhmän tärkein viestintäväline oli matkapuhelimet. Jukolan Viestin 2019 mobiilisovelluksen latasivat kaikki majoituksen talkoolaiset puhelimeensa, sovellus oli mitä mainion apuväline ja siten ahkerassa käytössä.

- Tein useammalle talkoalueelle työvuorolistat ja avustin viestinnässä
- Kaikilla valiokunnilla ei ollut talkoovastaavaa, joten toimin tässä apuna

Onnistumiset

- Lyyti oli erinomainen apu mm. talkooilmoittautumisten käsittelyssä, työvuorolistojen laatimisessa sekä viestimisessä talkoolaisille. Kannatti laittaa työvuorolistat Lyytissä auki ja talkoolaiset varasivat niitä sieltä suoraan. Helpotti valtavasti järjestäjien työvuorojen jaon suunnittelua, aikaa vapautui ja talkoolaiset saivat suoraan valita itselle sopivan vuoron/t
- Viestintä: tavoite oli kirjoittaa talkoolaisille uutiset, joissa a) on ajankohtaista tietoa, runsaasti ja toistaen sekä b) luoda mukaansatempaava ja iloinen ilmapiiri Jukolan tekijöille. Palautetta viestinnästä tuli niin tuntemattomilta talkoolaisilta (sähköposteja), seurakavereilta, talkoovastaavilta, TA:lta ja tulevan Jukolan järjestäjiltä, että se oli erittäin onnistunutta
- Talkoolaisten koulutusillat, joissa olin yhtenä mukana keräsivät joka kerta noin 400-500 henkilöä mukaan. Näitä oli kolme kertaa keväällä 2019. Helmikuussa järjestetyssä julkisessa infotilaisuudessa oli myös sali (300) täynnä. Koska 400 hengen tiloja on rajatusti, olisi voinut talkoolaisten koulutusillat jakaa vielä useammalle illalle ja näin olisi tasannut hieman väenpaljouutta ja illan sujuvuutta.
- Yhteistyö talkoovastaavien ja eri tehtäväalueiden vastaavien kanssa toimi erinomaisen hyvässä ja kannustavassa hengessä.
- Talkoolaiset olivat erittäin sitoutuneita ja kiinnostuneita, poisjääneitä ilmoittautuneista oli hieman 200, jotka pääsääntöisesti ilmoittivat asiasta etukäteen.
- Talkoopisteellä Jukolan aikana saimme muutamilta talkoolaisilta yhteystiedot, että voivat ottaa lisää vuoroja, jos tulee tarve.
- Tarvetta paikata talkoolaisia tuli neljä-viisi kertaa viikonlopun aikana, kolmessa tapauksessa saimme todella nopeasti tilanteen korjattua. Viimeisessä sunnuntaina aamupäivällä ei enää löytynyt paikkaajia liikenteen valvontaan
- Talkoolaispisteellä oliin erittäin joustavia, eteen tuli asioita, joita ei oltu osattu aina odottaa.

Haasteita

- Lyytin käyttöönotto ja sen hyötyjen esiin saaminen sekä niiden koulutus talkoovastaaville. Loppukeväästä 2019 sain avukseni it-asiantuntijan, joka auttoi kiperimmissä tilanteissa.
- tieto Lyytin hyödyistä ei tavoittanut kaikkia; ennen kuin tavoitti, ehti jokunen vastuuhenkilö stressaantua talkoolaisten riittävydestä.
- Kaikille valiokunnille ei löytynyt talkoovastaavaa, joten talkoopäällikkö toimi myös heidän apunaan.
- Viestintää oli todella paljon, omien kesken ja ilmoittautuneet talkoolaisetkin kyselivät paljon.
- Ilmoittautuneet talkoolaiset eivät muistaneet linkkiään ilmoittautumiseen, se teetti lisätyötä.
- Varsinaisissa Jukolan talkoorekrytilanteissa ei talkoolaisia juurikaan ilmoittautunut mukaan. Ne olivat kuitenkin tärkeitä Jukolan ja lajimme mainosikkunoita.
- Talkoolaispisteen toiminta jäi liiaksi toimistopäällikön ohjaamaksi, hän säästeli talkoopäällikön hommia, mutta samalla jäi neuvottelematta joistain asioista. Minun ei pitänyt olla lainkaan talkoopisteellä kisan aikana, mutta olin käytännössä lähes koko ajan. Ja tehtävää riitti. Nukuin yöllä talkoopisteen puhelimen kanssa.

- Vaikeimmat talkoolaisrekryt olivat yövuorot ja liikenteenvalvonta.
- Talkoolaispisteellä riitti töitä koko viikonlopun ajan, ei kannata sulkea vielä lauantai-iltana.

Ehdotuksia

- Talkoopisteen aukioloaika pitäisi olla koko kisan ajan. Vielä sunnuntaina saapui kysyjä ja uusia talkoolaisia vuoroon. Tai tämä pitää ohjata infossa jonkun toimeksi
- Talkoopäällikkö aikaisemmassa vaiheessa mukaan, jotta on hyvä käsitys kokonaisuudesta.

Talkoolaisten rekrytointi

- Osallistuimme paikallisiin tapahtumiin vuosien 2017-2019 aikana tasaisesti. Nämä olivat tapahtuman hyvää markkinointia ja esille tuontia paikallisesti, mutta suoranaisesti heti se ei näkynyt talkoolaisten ilmoittautumisessa.
- Talkoolaisten rekrytointi nojautui vahvasti viestimiseen niin Somessa, Jukolan sivuilla kuin paikallislehdissä.
- Merkittävin tekijä talkooväen saamiseen oli talkoosopimuksen tekeminen kuuden paikallisen ison urheiluseuran kanssa. Tämä teki Kangasala-Jukolasta koko paikkakunnan tapahtuman.

Talkoolaispiste

Paula Mantere ja Mirja Jussila

Talkoolaispisteen tehtävänä oli jakaa talkoolaisille henkilökortit, t-paidat ja lippikset/buff-huivit sekä talkooparkkilippu ja lyhyt talkoolaisen info (A5, joka sisälsi kilpailukeskuksen kartan ja lyhyen infotiivistelmän). Materiaalia jaettiin neljänä päivänä Kangasalan keskustassa ja neljänä päivänä kisakeskuksessa. Toisena tehtävänä oli vastata kaikkinaisiin talkoolaisten tiedusteluihin ja kyselyihin. Talkoolaispisteessä oli yhteensä 26 henkilöä ja 2 vastuuhenkilöä. Vastuuhenkilöt olivat töissä koko ajan kaikissa työvuoroissa.

Päällimmäiseksi mielikuvaksi jäi hyvä tunnelma kaikkina päivinä. Ajoittaisen kiireenkin keskellä talkoolaispisteessä jaksettiin hymyillä ja jonottaa. Pisteen työvuorolaiset tekivät laadukasta palvelutyötä. Tapahtuman laajuudesta ja talkoolaisten suuresta määrästä huolimatta työvuoroistaan ja toistiaan tietämättömiä ja "eksyneitä" talkoolaisia oli hyvin vähän.

Talkoolaispisteen aukioloajat keskustassa:

- Maanantai 3.6.2019 klo 15:00-19:00
- Keskiviikko 5.6.2019 klo 15:00-19:00
- Perjantai 7.6.2019 klo 15:00-19:00
- Maanantai 10.6.2019 klo 12:00-19:00

Talkoolaisille oli etukäteen informoitu, ettei henkilökortteja olisi vielä 3. päivä jaossa ja siitä johtuen päivä oli hiljainen. Työvuorossa oli 6 henkilöä ja vastuuhenkilöt.

Keskiviikkona 5.6. olivat henkilökortit tulleet, mutta niin myöhään, ettei niitä ehditty viedä yhtenäiseen aakkosjärjestykseen vaan ne olivat aakkosissa jaostoittain. Tästä johtuen materiaalin jako oli hidasta ja jonoja syntyi. Päivä oli vilkkain keskustan päivistä. Työvuorossa oli 7 henkilöä ja vastuuhenkilöt.

Perjantaina 7.6. henkilökortit oli saatu yhtenäiseen aakkosjärjestykseen, mikä helpotti jakoa huomattavasti. Vaikka kävijöitä oli yhtä paljon kuin keskiviikkona, pahoja jonoja ei syntynyt. Työvuorossa oli 6 henkilöä ja vastuuhenkilöt.

Maanantaina 10.6. keskustassa oli hiljaista. Aukioloaikojen tiedottamisessa tapahtuneen sekaannuksen vuoksi etenkin ajankohdat 12:00-15:00 sekä 17:00-19:00 olivat todella hiljaisia. Päivän aikana oli työvuorossa yhteensä 6 henkilöä ja vastuuhenkilöt.

Talkoolaispisteen aukioloajat kisakeskuksessa:

- Keskiviikko 12.6.2019 klo 10:00-20:00 (kenraaliharjoitus)
- Torstai 13.6.2019 klo 12:00-16:00
- Perjantai 14.6.2019 klo 10:00-20:00
- Lauantai 15.6.2019 klo 8:00-20:00

Kenraaliharjoitus päivänä talkoolaisia kävi tasaisesti koko päivän. Päivä oli vilkas, mutta jako sujui ongelmitta. Työvuoroja oli kaksi, kummassakin 6 henkilöä ja vastuuhenkilöt.

Torstai 13.6. oli hiljainen ja talkoolaispisteen hoiti toinen vastuuhenkilöistä yksin.

Perjantai 14.6. oli tasaisen vilkas mutta ruuhkia ei syntynyt. Työvuoroja oli kaksi, kummassakin 4 henkilöä ja vastuuhenkilöt.

Lauantai 15.6. oli hiljainen. Työvuoroja oli kaksi, kummassakin 4 henkilöä ja vastuuhenkilöt.

Sunnuntaina 16.6. talkoolaispiste ei ollut enää auki vaan kilpailuinfo hoiti muutamat tapaukset.

Materiaaleista vajaa puolet jaettiin keskustan palvelupisteessä ja loput kisakeskuksessa.

Huomioita:

- Talkoolaispisteen sijainti Kangasalan keskustassa oli hyvä ja pisteessä oli riittävästi tilaa. Kaikki jaettava materiaali oli kätevästi samassa tilassa.
- Talkoolaispisteen keskeinen sijainti kisakeskuksessa infopisteen ja Jukola-toimiston vieressä oli hyvä.
- Aukioloajat olivat riittävät.
- Henkilömäärät olivat riittävät, joinain päivinä olisi selvitty vähemmälläkin.
- Materiaaleja haettiin paljon kavereiden ja perheenjäsenten puolesta, joten valtakirjalomakkeita on varattava riittävästi.
- Riittävän iso kisa-alueen kartta on oltava saatavilla talkoolaispisteessä, jotta esim. talkoolaisten telta-alueen tai talkoolaisravintolan sijainti voidaan näyttää.

Kehitettävää:

- Valiokuntien talkoolaisvastaavien yhteystiedot on oltava alusta asti talkoolaispisteen käytössä. Talkoolaispisteen puhelimeen tuli monia kyselyitä ja toiveita (esim. kisa-alueen aidan rikkoutuminen, Areenan roskiksen pikainen tyhjennystarve, wc-paperin loppuminen, liikenteen ohjauksen lisätarve), joiden selvittelyssä yhteystiedot olivat tärkeitä.

- Talkoolaisten ilmoittautumista ajoissa Lyytin kautta korostettava riittävästi. Monet urheiluseuransa kautta talkoolaisiksi tulleet ”olettivat” valmentajan tai jonkun muun seuran yhteyshenkilön hoitaneen ilmoittamisen. Lyyti-ilmoittautumisen myöhästyminen aiheuttaa henkilökorttien käsin kirjoittamista ja pohdintaa korttipohjan väristä. Esipainetut valiokuntatekstit tyhjiin henkilökortteihin nopeuttaisivat työtä, kun vain talkoolaisen nimi pitäisi kirjoittaa. (Muista varata sopivia tusseja, valkoinen/hopea).
- Henkilökorttien painatusaikatauluun on kiinnitettävä huomiota. Muun materiaalin jakaminen ennen henkilökorttien saapumista tarkoittaa kaksinkertaista työtä.
- Talkoolaispisteelle etukäteen selkeät ohjeet, mille ulkopuolisille henkilöryhmille (esiintyjät, media, puolustusvoimat, sponsorit, alaikäiset jne.) talkoolaismateriaalit ja henkilökortit (värikoodeineen) annetaan, vaikka he eivät olekaan ilmoittautuneet talkoolaisiksi. ID-korttien tilauksessa on muistettava ottaa huomioon erityisryhmät.
- Alaikäisiä (alle 15-vuotiaita) oli paljon, joko vanhempiansa mukana tai jonkun urheiluseuran jäsenenä osallistumassa talkoisiin. Kannattaisiko miettiä heille omaa henkilökorttia tms., vaikka he eivät olekaan virallisia talkoolaisia ja vakuutuksen piirissä.
- Kangasalla t-paidat (etenkin koko XL) ja lippikset loppuivat kesken ja lopulta myös kaulanauhat ja buff-huivit, johtuen pitkälti siitä, että vaatteita jaettiin muillekin kuin ennakkoon ilmoittautuneille talkoolaisille.

Ohjelmalava

Jaana Pietilä-Annala

Yleistä

Ohjelmalavan sijainnin suunnittelu oli tärkeää alaltaan pienessä kilpailukeskuksessa. Ohjelmalava löysi paikkansa ja sijainti oli erinomainen sekä yleisön että järjestäjien kannalta. Lavan viereen sijoitettu iso näyttötaulu (screen) täydensi kokonaisuutta, joten yleisö pääsi nauttimaan laajalla alueella ohjelmasta. Järjestäjiä helpotti maalin sijainti lähellä lavaa – tulospalvelu ja Jukolan sanoman luku pystyttiin hoitamaan vaivattomasti lavalle.

Ohjelmalavan ohjelman suunnittelu aloitettiin n. kaksi vuotta aikaisemmin, jolloin kartoitettiin, ketkä pääsisivät esiintymään. ”Punaisena lankana” oli, että kaikilla esiintyjillä olisi jonkinlainen kangasalalainen tausta. Vuotta aikaisemmin (elokuu 2018) sovittiin suurin osa esiintyjistä sekä heille varattava esiintymisaika.

Tämän vuoden poikkeuksellisen metsäkirkon suunnittelukin aloitettiin hyvissä ajoin – n. puolitoista vuotta aiemmin. Siinä oli aktiivisesti mukana Kangasalan seurakunta miettimässä vaihtoehtoja järjestelyille ja käytännön toiminnalle. Käytännön paikallista näkemystä saimme kilpailukeskuksen naapurissa asuvalta suunnistusseuralaiselta.

Ohjelmalavan kenraali pidettiin vasta perjantaina, sillä silloin oli myös kaikki äänentoistolaitteet ja viritykset valmiudessa. Samoin ohjelmalavan juontaja pääsi paikalle vasta perjantaina – on tärkeää, että myös juontaja harjoittelee oman osuutensa aikataulullisesti läpi.

Ohjelmalavan henkilöstöä olivat: ohjelmapäällikkö, aikatauluvastaava, juontaja, kaksi järjestelijää (roudaus), somistaja, kolme palkintojenjakovastaavaa + apulainen sekä nuoret suunnistajat ja kansantanssijat palkintojenjaossa sekä seurakunnan yhdyshenkilö.

Avajaiset

12.40 Soittokunta lavalle

12.45 Ilmavoimien soittokunta, musiikkia Kesäpäivä Kangasalla (esilaulaja)

12.49 juonto

12.52 Jukolan lipun nosto

12.55 juonto

12.56 Kilpailunjohtajan tervehdys Harri Virta ja järjestävän seuran puheenjohtajan puheenvuoro

13.02 juonto

13.03 Kaupungin tervehdys ja kilpailun virallinen avaus

13.06 Ilmavoimien soittokunta, musiikkia

13.10 juonto

13.12 Kilpailun siunaus

13.15 Ilmavoimien soittokunta, Suvivirsi (esilaulaja)

13.20 Avajaiset päättyvät

Avajaiset oli alun perin suunniteltu alkavaksi klo 13.00. Avajaisten aikatauluun tuli keväällä muutos Venla-viestin poikkeuksellisten lähtötoimintojen takia. Avajaisia jouduttiin aikaistamaan 15 minuutilla.

Avajaisten ohjelma kuitenkin sujui niin ripeästi, että lavan ohjelma saatiin päätökseen hyvin ennen lähtökuulutuksia. Avajaisten puhujille oli annettu ohjeistukseksi max. kolmen minuutin puhe sisältäen sekä suomenkielisen että englanninkielisen osuuden. Avajaisten musiikista vastasi Ilmavoimien soittokunta Tikkakoskelta.

Ilmavoimien soittokunta esiintyi Jukolan avajaisissa. ©Ilpo Kuparinen

Jukola-juhla

19:00 Humoristinen aloitussketsi

19:08 Suojelijan tervehdys

19.13 juonto

19:15 Paikallista ohjelmaa: Kangasalan kansantanssijat

19.25 juonto

19:26 Viestisanoman luovutus – Juhani Sihvonen

19.28 juonto

19:30 Musiikkia

19:40 Lentonäytös

19.47 Muumit lavalla – kohti palkintojen jakoa

Jukola-juhlan aikataulu ja esiintymisajat oli sovittu hyvissä ajoin ja ohjelma eteni aikataulussa. Suojelija itse ei päässyt paikalle, vaan tervehdys luettiin yleisölle suomen- ja englanninkielisenä. Tervehdys näytettiin myös isoilta näyttötauluilta.

Ohjelmassa oli yllätyksenä toiminnallinen osuus yleisölle - yleisö pääsi mukaan Muumien johdattamina jumppatuokioon ennen Venlojen palkintojenjakoa.

Jukola-juhlassa ohjelma toi esiin kangasalalaista osaamista.

Jukola-juhla keräsi ison yleisömäärän seuraamaan monipuolista ohjelmaa. ©Antti Harkko

Venlojen palkintojen jako

19:50-20:35 Venlojen palkintojen jako (n. 40 min) Palkittavat paikalla klo 19.00!

20.35 juonto

Palkittavat saivat heti maaliin tultuaan muistilapun, missä kerrottiin, milloin pitää olla ohjelmalavan edessä istuimilla. Istuimet oli merkattu sijoitusten mukaan.

Palkintojenjako sujui hienosti. Apuna olivat seuran juniorisuunnistajat sekä kansantanssijat. Juniorisuunnistajat kuljettivat palkittavat lavalle markatuille paikoille sekä takaisin omille paikoille. Kansallispukuiset tanssijat toimivat palkintojen kuljettajina jakajille. Järjestelyohjeiden muutoksen myötä palkittiin 25 joukkuetta sekä Venloissa että Jukolan viestissä.

Metsäkirkko

Tänä vuonna järjestäjät joutuivat pohtimaan pitkään seurakunnan kanssa, miten metsäkirkko järjestettäisiin. Pitkän harkinnan jälkeen päädyttiin käyttämään juhlaavaa musiikilliseen Jukolan iltahartaushetkeen. Seurakunta oli hyvin aktiivinen järjestelyissä. Hartaushetken lisäksi seuran oman suunnistajan ja aktiivisen seurakuntalaisen ansiosta pystyttiin rakentamaan kilpailukeskuksen läheisyyteen hiljentymisenpolku, jonka varrella seurakunnan työntekijä päivysti melkein koko Jukolan ajan. Polun varrella oli mietelauseita ja ristillä varustettu laavu.

Juhlalavalla järjestetyn iltahartaushetken juonsi Kangasala-Jukolan oma kisapappi. Musiikki oli isossa roolissa ja siitä vastasi lauluyhtye Valkea. Puhujina kuultiin järjestävän seuran kahta suunnistajaa. Ohjelmaan osallistuivat myös seuran juniorit osallistumalla myös yleisöä Isä meidän-rukoukseen.

Hiiden kivi

Tänä vuonna ohjelmalavan läheisyyden takia Jukolan sanoma luettiin ohjelmalavalla ison yleisön edessä. Teksti näkyi myös isoilla näyttötauluilla kilpailukeskuksessa. Sanoman vastaanotti Opetushallituksen pääjohtaja Olli-Pekka Heinonen.

Jukolan palkintojen jako

9:40 pelimannimusiikkia

9:50 Jukolan palkintojen jako

10:35 Jukola lipun luovutus

Palkintojenjakotilaisuus aloitettiin kansanmusiikkiesityksellä. Jukolan viestin palkintojenjakoseremonia meni samalla suunnitelmalla kuin Venlojenkin palkintojenjako.

Lastenmaailma

Joona Malmi

Lastenmaailma sijaitsi kilpailukeskuksessa hyvin keskeisellä paikalla kilpailuinfon vieressä. Lastenmaailma oli aidattu alue (1600m²), jossa oli myös 12 x 6 m teltta. Teltassa oli lastenhoitopöytä, mikro ruoanlämmitystä varten sekä juokseva lämmin vesi.

Avoimen talkoorekryn kautta toimintaan tuli ryhmänä mukaan MLL Kangasala ja Sahalahden Sinisudet. Tämän lisäksi aktiviteetteja tarjosi eri kaupalliset yhteistyökumppanit.

MLL Kangasala niitti alueen ennen tapahtumaa ja kasasi niitetyt heinät paaluiksi alueelle. Ne toimivatkin teemaan sopivana somistuselementtinä lastenmaailmassa. MLL somisti lastenmaailmaa myös erinäisillä viirinauhoilla.

Aktiviteetit

Aktiviteetti	Järjestäjä	Muuta
Leimausrata	Lastenmaailman päällikkö Joona Malmi	Talkoolaiset huolehtivat matkaan lähettämisestä ja aikatulosteen antamisesta
Pomppulinna	Zones by Särkänniemi	Talkoolaiset valvoivat käyttöä, lauantaina osan ajasta paikalla oli myös Zonen työntekijä.
Esterata	Extrema Run	Yksi pieni onnettomuus sattui, siitä selvittiin pintahaavoilla. Talkoolaiset huolehtivat valvonnasta.
Erätaito-/partiotaitopiste	Sahalahden Sinisudet	
Ohjattu leikkipiste	Talkoolainen Saija Sallinen	Ohjausta vain lyhyen aikaa lauantaina iltapäivällä
Pörrö-possun jumppa	Pirkanmaan jätehuolto	Lauantaina klo 13, 15 ja 17. Oli jumpan sijaan enemmänkin possun pelleilyä, kärsi osittain osanottajapulasta
Väritys- ja askartelutehtävät	MLL-Kangasala	
Leikkivälineet	MLL-Kangasala	Sekä teltassa että ulkona
Hyppyrekki	MLL-Kangasala	

Leimausrata oli suosituin kohde lasten maailmassa. Lähtö leimausradalle oli aivan sisäänkäynnin vieressä ja radalle oli koko ajan jonoa. Radan kiertäneille tulostettiin aikatuloste Emit-lämpökirjoittimella.

Sahalahden Sinisusien erätaitopiste koostui useista erilaisista teltoista, joissa oli sisällä pulmapelejä. Pelejä oli myös ulkona telttojen väleissä. Lisäksi pisteellä oli mahdollista tehdä kahta erilaista solmua opastettuna. Tehdyt solmut sai mukaansa. Naru, josta solmut tehtiin, kustansi muutaman kymmenen euroa, ja se maksettiin Jukolan sekä Sinisusien toimesta.

Ohjatun leikkipisteen pito osoittautui hankalaksi, sillä lapsia oli vaikea saada kerralla kokoon riittävää määrää. Ohjaajaksi lupautunut talkoolainen sai kuitenkin hetkeksi kokoon lapsiryhmän, jolle hän piti muutamia leikkejä.

Yleisesti

Lauantaina talkoovuoroja oli kaksi, ensimmäinen alkoi tuntia ennen lasten maailman aukeamista ja toinen päättyi puoli tuntia sen sulkemisen jälkeen. Yön ajaksi lasten maailman alue suljettiin nauhalla vaipanvaihto- ja mikropistettä lukuun ottamatta. Sunnuntain ainoa vuoro alkoi myös tuntia ennen lasten maailman avaamisaikaa ja päättyi tunti lasten maailman sulkeutumisen jälkeen. Talkoolaisia oli suurimman osan ajasta paikalla tarpeeksi, mutta suosituimpiin taukoaikoihin myös vastuuhenkilö joutui tuuraamaan toimintapisteillä.

Lastenmaailmasta käytiin tekemässä juttua Jukola tänään lähetykseen.

Lastenmaailma oli erittäin suosittu ja lapsia vieraili alueella todella paljon. Lastenmaailman sijainti keskeisellä paikalla ja aktiviteettien monipuolisuus edesauttoi lastenmaailman suosiota.

Viikonlopun aikana lastenmaailmassa tuli esille muutamia rakenteiden vaurioitumisia, jotka korjattiin välittömästi. Rakenteiden kuntoa kannattaa tarkistaa erityisen tarkasti, etteivät lapset satuta näissä itseään.

Valiokuntakohtaiset rajapinnat olivat haasteena lastenmaailman toiminnassa, mutta isossa kuvassa ne saatiin selvitettyä toimintojen käynnistyttyä.

Lastenmaailma

Kutsuvieraat

Veikko Iittainen

Tehtävät ja kutsuvieraiden palvelut

VIP-info: vieraiden vastaanotto, rannekkeet, yleinen neuvonta ja opastus

Teltta: emännöinti/isännöinti, neuvonta, opastus, seurustelu (yöllä hyvin hiljaista)

Lähtöjen katsominen: opastus VIP-teltalta, keulalle ja perälle vetäjät kylttien kera, porukan pitäminen kasassa ja kaitseminen takaisin

Jukolan ensimmäisen osuuden viimeisiin kuuluvan rastin katsominen, etäisyys lähdön seurannasta noin 500-600 metriä

Vieraille palveluina: VIP-parkki, VIP-info, VIP-ravintolatelttä (päivällinen + aamiainen + välipaloja), VIP-katsomo, Venlojen ja Jukolan lähtöjen katsominen maastossa sekä Jukolan ensimmäisen osuuden rastin katsominen, ohjelmaa ja ratamestareiden haastatteluita teltassa ja kilpailukarttojen jako sunnuntaiaamuna tai postitse toimitettuna.

Organisaatio

Toiminnan suunnittelu, talkoolaisten rekrytointi ja sijoittelu sekä vastuualueiden jako oli VIP-päällikön vastuulla. VIP-päälliköllä oli nimetty varahenkilö sekä oma Lyyti-vastuuhenkilö kutsuja ja kutsuttujen hallintaa hoitamassa.

Ohessa listaa, miten vastuut oli jaettu:

- Kutsutut ja kutsujen lähettäminen, (VIP-päällikkö, varahenkilö ja Lyyti-vastaava)
- Ilmoittautuneille materiaalin lähettämiset (Talkoolaiset)
- Kutsuttujen kyselyihin vastaaminen, vieraslistojen ylläpito (VIP-päällikkö, haastattelija ja Lyyti-vastaava)
- VIP-info perjantaina klo 18-21 kisapaikalla (VIP-päällikkö+kaksi talkoolaista)
- VIP-info: vieraslistat, vieraiden vastaanotto, rannekkeiden, yleinen neuvonta ja opastus (päivystysvuorolistan mukaan, yhteensä 16 henkilöä)
- Teltan somistus yhteistyössä juhlahavan vastuullisten kanssa (oma vastuuhenkilö)
- Teltan emännöinti/isännöinti, neuvonta, opastus, seurustelu,
- Teltan haastattelut (oma vastuuhenkilö)
- Äänentoisto (Areena), televisiot (markkinointi) ja kaikki asennukset (Areena)
- Lähdön ja yörastin katsominen (vuorolistan mukaan): opastus VIP-teltalta, keulalle ja perälle vetäjät kylttien kera, porukan pitäminen kasassa ja kaitseminen takaisin
- Teltan yövuoro (kaksi henkilöä)
- Karttojen jako su-aamulla klo 9.50 alkaen (oma vastuuhenkilö)

Toteutus

Ensimmäinen VIP-palaveri pidettiin 19.8., jossa oli mukana talkoolaisten ydinryhmä. VIP-päällikkö oli Lahden materiaalien ja talkookokemustensa pohjalta diasarjan, jossa oli kuvattu VIP-toiminnon toimintaa. Tätä pohjaa päivitettiin seuraavissa palavereissa ja siitä rakentui lopullinen toteutussuunnitelma. Jukolan VIP-toiminto toteutuikin aika hyvin viimeisen toukokuisen version mukaisena (saatavilla VIP-päälliköltä). Talkoolaiset kokoontuivat marraskuussa tutustumaan toisiinsa, tammikuussa tarkistettiin vastuut ja ensimmäiset suunnitelmat vuoroista, toukokuussa postitettiin kutsut ja tarkistettiin talkoovuorot, Jukolan Kenraalissa 12.6. tutustuttiin rakennelmiin ja alueeseen sekä varmistettiin vuorot ja miten toimimme vieraiden kanssa.

Kutsuvieraiden vastaanotto

VIP-infossa kutsuvieraista oli tulostettuna aakkosellinen lista. Vieras toivotettiin tervetulleeksi, hänelle laitettiin ranneke, kerrottiin kutsuvieraiden palvelut ja vastattiin kysymyksiin. Tavoitteena oli saada kutsuvieraat tuntemaan itsensä tervetulleiksi ja odotetuiksi sekä innostaa nauttimaan Jukolasta mukavalla otteella. VIP-infon päivystys hoidettiin päivystysvuorolistan mukaisesti yhteensä 16 henkilön toimesta.

Kutsuvieraslistan hallinnoinnissa vaatii erityistä huomiota yritysten osuus. Yritykset saavat yhteistyösopimuksissa tietyn määrän VIP-lippuja ja näitä käyttävien nimien saaminen vaati oman paimentamisensa. Yritysten vastuuhenkilöitä sai ensimmäisen kerran hyvin heräteltyä VIP-parkkilippujen määräajalla. Sen jälkeen tarvittiin vielä nimipatistelua viimeisten osalta ja painetta pystyi edelleen luomaan parkkilipuilla sekä VIP-ilmoittautumisten helppouden korostamisella. Parkkilippuja vein perjantai-iltana Pälkäneelle huoltoasemalle noudettavaksi.

Kutsuvierastila ja ohjelma

Kutsuvierastilana oli oma teltta, johon mahtui kerralla noin 350 vierasta ruokailemaan. Tilan koristelu sai osakseen kiitosta selkeydestään ja tyylikkyydestään. Päivällisen tarjoilusta vastasi ulkopuolinen paikallinen toimija, Nordic Gourmet. Heidän palvelustaan ja ruoistaan tuli meille positiivista palautetta. Muut tarjoilut hoidettiin talkooravintolan toimesta ja asiat sujuivat hyvin, vaikka aikatauluissa olikin informaatiokatkoa.

Ohessa on kutsuvieraille tarjottu ohjelma:

Perjantai 14.6.

- 18.00 Kutsuvieras ilmoittautuminen aukeaa kisapaikalla
- 21.00 Kutsuvieras ilmoittautuminen sulkeutuu kisapaikalla

Lauantai 15.6.

- 9.00 Kutsuvieras ilmoittautuminen aukeaa kisapaikalla
- 12.45 Avajaiset ja Jukola lipun nosto
- 13.30 Venlojen ratamestarin haastattelu
- 13.40 Lähtö kutsuvierasteltalta Venlojen lähtöä katsomaan
- 14.00 Venlojen lähtö
- 16.00 Ensimmäinen kattaus
- 16.30 Kilpailun johdon tervehdys
- 17.30 Toinen kattaus
- 18.00 Kilpailun johdon tervehdys
- 20.40 Timo Polari, seikkailija, esitys
- 21.35 Vaeltajat dokumenttielokuva 28 minuuttia, Tuomo ja Liisa Peltolan vaelluksesta
- 22.10 Haastateltavina Juha Mieto ja Ristomatti Hakola
- 22.30 Jukolan ratamestarin haastattelu
- 22.40 Lähtö kutsuvierasteltalta Jukolan lähtöä katsomaan
- 23.00 Jukolan lähtö
- 23.30 Lähtö kutsuvierasteltalta Jukolan ensimmäisen osuuden rastia katsomaan

Sunnuntai 16.6.

- 7.00 Aamupala
- 9.00 Aamupala loppuu
- 9.50 Karttojen jako alkaa
- 12.00 Kutsuvierasteltta sulkeutuu

Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa

VIP-palveluiden kannalta keskeisiä valiokuntia olivat rata, ravintola, areena ja markkinointi. Yhteistoiminta sujui hyvin kaikkien valiokuntien kanssa. Tärkeää on keskustella ja varmistaa asioita. Nyt tuli informaatiokatkos ravintolan kanssa siinä, että meidän pitää hoitaa tarjoilut ennen ja jälkeen ulkopuolisen toimijan osuutta. VIP-puolella pidimme tuota Lahden kokemusten pohjalta selvänä, mutta emme olleet sitä selkeästi ravintolalle

kertoneet. Talkooravintola tarttui asiaan erittäin yhteistyökykyisesti ja loihti tarjottavaa noudettavaksi ja onneksi myös meillä oli innokasta sekä omatoimista talkooväkeä, niin asiat hoituivat hyvin eteenpäin.

Ratapuoli oli erittäin joustava lähtöjen ja rastin katsomisen suhteen ilmoittaen, että ilman muuta tarjoamme kutsuvieraille elämyksiä. Turvavaateet vaativat tarkkaa ohjeistusta kulkemisten suhteen, kuten myös toiminta lähtöjen ja rastin katselupaikoilla. Kutsuvieraat olivat erittäin kuuliaisita ja kaikki meni hienosti. Saimme heiltä myös palautetta, kokemus oli hieno ja suunnistajien vauhdikkuus sekä tunnelma tekivät vaikutuksen. Lähtöä ja rastia katsoneiden määriä ei tullut laskettua tarkasti, arvio on 150-200 henkilöä per kerta.

Markkinointi järjesti VIP-telttaan tarvittavat televisiot, jotta kisan seuranta onnistui vaivattomasti. Areena teki televisioista verkon, jonka kautta pystyimme ajamaan seikkailijan esityksen sekä Vaeltajat-dokumentin. He järjestivät myös äänentoiston, jonka kautta hoidettiin edellisten lisäksi haastatteluiden äänentoistot.

Kutsuvieraiden ilmoittautumisien ja osallistumisten seuranta

Kävin kutsuvieraiden ilmoittautumiset ennen ja jälkeen läpi. Ennakkoon oli ilmoittautunut 636 ja ilmoittautumatta tuli 59. Tällöin olisimme luvussa 695. Lopullinen tilanne oli, että ilmoittautuneista kutsuvierasteltassa ilmoittautui 513 ja ilmoittautumatta tuli tuo 59 eli meillä oli yhteensä 572 vierasta.

Meillä kutsuvieraat käyttäytyivät aivan eri lailla kuin Lahti-Hollolassa. Heillä oli etukäteen ilmoittautunut sama määrä kuin meillä, mutta lopullinen määrä oli noin 850. Meillä oli heihin verrattuna selkeästi isoin ero siinä, että yhteistyökumppaneilta kyseltiin perään nimilistoja ja kerrottiin kyselyiden yhteydessä heidän kiintiönsä. Yksikään yhteistyökumppani ei ylittänyt kiintiötään, useampi jäi merkittävästi alle, joku jopa alle puoleen kiintiöstään.

VIESTINTÄ- JA MEDIAVALIOKUNTA

Tavoitteet ja tehtävät

Tavoitteet

- Tiedottaa Jukolaan 2019 liittyvistä asioista
- Herättää suunnistajien, kuntoilijoiden, paikallisen väestön, median ja sidosryhmien kiinnostus tapahtumaa kohtaan
- Saada tapahtumalle laajaa ja positiivista näkyvyyttä eri medioissa
- Edesauttaa eri viestintävälineiden sujuvaa työskentelyä Jukolan yhteydessä
- Luoda Jukolalle tapahtuman arvoinen tunnelma
- Tukea ja vahvistaa tapahtuman markkinointia

Tehtävät

- Viestinnän kokonaissuunnittelu ja -koordinointi
- Säännöllinen ja laadukas uutis- ja kuvatuotanto
- Lehistötiedotteet
- Verkkoviestintä ja sosiaalisen median hyödyntäminen
- Markkinointimateriaalit, kisalehti ja käsiohjelma (ei päävastuuta)
- Kirjoittavan ja kuvaavan median palveleminen ennen Jukolaa ja Jukolan aikana (mediakeskus)
- Tapahtuman jälkeinen tiedotus

Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Nimi
Viestintäpäällikkö	Outi Hytönen
Viestintäpäällikön varahenkilö	Iida Savolainen
Uutispäällikkö 1	Outi Hytönen
Uutispäällikkö 2	Jere Ahonen
Jukola.com-sivut	Eevert Toivonen
Some-päällikkö 1	Iida Savolainen
Some-päällikkö 2	Laura Ahonen
Mediakeskuksen päällikkö	Minna Saarinen
Mediainfopäällikkö	
Kuvausrastit ja kuvaajaopastus	Hanna Siven
Tiedotuksen talkoolaisvastaava	Heini Papinsaari

Talkoolaiset

Talkoolaisten ilmoittautuminen Jukolaan hoidettiin Lyytin kautta, jota käyttämällä myös viestintävaliokunnan talkoolaisvastaava sai viestintävaliokuntaan siirretyistä talkoolaisista tiedon. Kun talkoolainen oli siirretty viestintävaliokuntaan, sijoitti viestintävaliokunnan talkoolaisvastaava talkoolaisen haluamaansa tehtävään valiokunnan sisällä tai otti sähköpostitse yhteyttä selvittääkseen talkoolaisen ensisijaisen tehtävätoiveen, mikäli sitä ei oltu ilmoittautumisen yhteydessä ilmaistu. Sähköpostitse lähetettiin kaikille viestintävaliokunnan talkoolaisille yhteisiä talkookirjeitä kolme kappaletta 8.4.2019, 22.5.2019 ja 10.6.2019, jotka sisälsivät yleisiä ohjeita ja tietoa mm. talkookoulutuksista, tiimijaoista sekä tiimipäällikköistä yhteystietoineen. 22.5.2019 lähetetty talkookirje sisälsi linkin Doodle-kyselyyn, jolla kartoitettiin talkoolaisten ajankäyttömahdollisuuksia, ja jonka pohjalta tiimipäälliköt tekivät työvuorolistat. Tiimien sisäistä tiedotusta hoidettiin perustetuissa WhatsApp-ryhmissä.

Talkoolaisia viestintävaliokuntaan saatiin yhteensä 50 henkilöä, jotka jakaantuivat seuraavasti: kirjoittavat toimittajat 7, kääntäjät 5, nettisivujen päivitys 2, sosiaalinen media 13, kuvaajaopastajat 4, valokuvaajat 8, mediainfo 10 ja yksi yleismies. Talkoolaiset jakaantuivat helposti eri tehtäviin ja lähes kaikki pääsivät talkoilemaan juuri ensisijaiseen vaihtoehtoonsa. Tällä määrällä pärjättiin, mutta olisi voinut olla myös muutamia talkoolaisia enemmän, etenkin sosiaalisessa mediassa.

Toiminta ennen Jukola-viikonloppua

Mediainfo

Mediainfon vastuulla oli huolehtia tapahtuman aikana toimittajien avustamisesta ja akkreditoinnista sekä mediakeskuksen käytännön toiminnasta. Mediainfon työt painottuivat kisaviikonlopulle. Sitä ennen viestintäjohtaja ja mediakeskuspäällikkö valmistelivat tilat ja vastasivat yhteydenpidosta toimittajiin. Akkreditoinnit hoidettiin Lyyti-järjestelmän kautta.

Toimittajia akkreditoitui määräaikaan mennessä 96, lisäksi noin 20 jälki-ilmoittautumista. Viestintäjohtaja vastasi siitä, että akkreditointia hakeneille meni tieto siitä, hyväksyttiinkö heidät tapahtumaan vai ei. Hän myös vastasi akkreditointikorttien tilaamisesta toimiston kautta ja määrittä, kenelle akkreditoituneista kuvaajista jaetaan ns. prioriteettiliivi.

Mediainfon tiimiin kuului kahden vuoropäällikön lisäksi yhdeksän tiimiläistä. Yksi sairastui juuri päivää ennen Jukolaa, mutta saatiin nopeasti korvaaja tilalle ja tarvittaessa olisi pärjätty ilman korvaajaakin. Saatiin tiimi hyvin kasaan Lyytin kautta ilmoittautuneista. Tiimin koko oli sopiva ja talkoolaisista löytyi kokeneita sekä ensikertalaisia. Tiimiläiset työskentelivät pääasiassa neljän tunnin vuoroissa.

Ennakkoviestintä tiimin kanssa toteutettiin alkuun sähköpostitse ja toukokuun lopussa teimme Whatsapp-ryhmän, jossa jaettiin noin viikkoa ennen tapahtumaa myös työvuorot. Ennen tapahtumaa suurin osa tiimistä kokoontui 25.5. yleisen koulutustilaisuuden jälkeen sekä kenraaliharjoituksessa. Tapaamisissa käytiin läpi mediainfon tehtävät sekä katsottiin mediakeskuksen toiminnot läpi. Tärkein ennakkovalmistelu tiimiläisille oli tutustua tapahtuman ohjeistuksiin ja kilpailukeskukseen, jotta he osaavat tapahtuman ajan vastata toimittajien kysymyksiin.

Jukolan oma toimitus

Jukolan omaan toimitukseen kuuluivat kirjoittavat toimittajat, valokuvaajat, kääntäjät ja sosiaalisen median kanavien päivittäjät (jatkossa some-tiimi). Ennen tapahtumaa käytettävissä oli kaksi kirjoittavaa toimittajaa ja yhden valokuvaajan Lahti-Hollola Jukolassa ottama kuvavalikoima sekä jukola.smugmug.com/2019 -sivuston kuvat. Kääntäjiä oli välillä hankala saada, mutta vuoden 2019 alusta asti ruotsin ja venäjän käännöksille oli vakituiset tekijät, englantia teetettiin vaihtelevilla henkilöillä.

Kirjoittavat toimittajat tekivät ennen tapahtumaa uutisia jukola.com-sivulle, kisalehtiin ja käsiohjelmaan. Tavoitteena oli julkaista jukola.com:ssa vähintään yksi uutisjuttu viikoittain marraskuusta 2018 alkaen, jolloin Tietotempujen toteuttamat verkkosivut avattiin. Sivujen päivityksestä vastaava talkoolainen laittoi uutiset sivulle. Keväällä 2019 julkaisutahti kiihtyi ja juttuja tuli 1-5 viikossa.

Toimittajat kirjoittivat kahden kisalehden artikkelit. Kisalehdet julkaistiin maaliskuussa 2018 ja maaliskuussa 2019 tabloid-kokoisina sanomalehtinä. Kangasalan Sanomat toteutti taiton ja painon. Ilmoitusmyynti oli ensimmäisessä lehdessä heikkoa, mutta onnistui toisessa hyvin yhden aktiivisen henkilön ansiosta. Lehteä painettiin molemmilla kerroilla 27 000 kpl. Lehti jaettiin Kangasalan Sanomien laajassa jakelussa (tilaajat + kangasalalaiset, joille ilmaisjakelu sallittu), yht. 18 000 kpl, joten järjestäjille jäi jaettavia 9000 kpl. Tämä oli jonkin verran liikaa, lehtiä jäi yli. Lehteä jaettiin kisoissa ja iltarasteilla.

Keväällä 2019 toimittajat olivat mukana käsiohjelman sisällöntuotannossa, mutta päävastuu käsiohjelmasta oli Jukola-toimistolla.

Ennen tapahtumaa lähetettiin kymmenkunta lehdistötiedotetta, aluksi 30:een ja lopuksi 50 sähköpostiosoitteeseen. Näillä saatiin hyvin näkyvyyttä varsinkin paikallisissa lehdissä. Jokaisessa tiedotteessa oli mukana vähintään yksi kuva. Kolme viikkoa ennen tapahtumaa tiedotteet lähetettiin kaikille akkreditoituneille. Postituslistalle liittymisen ohjeet olivat jukola.com-sivulla.

Syksyllä 2018 verkkopäätoimittaja ja some-päällikkö laativat yhteisen julkaisusuunnitelman viimeisten kahdeksan kuukauden ajalle. Huhtikuussa 2019 täydennettiin viimeisten kuukausien suunnitelmaa.

Uutisartikkeleiden teemoina olivat mm. tapahtumajärjestelyjen eteneminen ja kilpailuun valmistautuminen. Yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettiin sopimuksesta artikkeleita. Tampereen Pyrinnön naiset, Ikaalisten Nousevan-Voiman miehet, Varalan urheiluopisto ja Aamulehden lukijajoukkueet pitivät blogeja: kultakin tuli viisi tekstiä, ensimmäiset syksyllä 2018. Kaikki maastoon liittyvät tekstit käännettiin englanniksi ja ruotsiksi, lisäksi joitain muita juttuja näille kielille ja venäjäksi resurssien mukaan.

Ulkopuolisia talkoolaisia koulutettiin tehtäviin toukokuun 25. päivä järjestetyssä koulutustilaisuudessa sekä kenraaliharjoituksessa 12.6. Kaikkien toivottiin osallistuvan jompaankumpaan koulutukseen, ja osallistumisprosentti olikin sata.

Sosiaalinen media

Kangasala-Jukola vastasi Jukolan sosiaalisen median kanavista 3.7.2018—1.7.2019.

Sosiaalisen median seuraajamäärät (noin):

	3.7.2018	1.7.2019
Facebook (tykkääjät)	20800	22300
Twitter	5450	5850
Instagram	5700	7850

Sosiaalinen media oli Kangasala-Jukolassa tiivis osa toimituspuolta. Ennen tapahtumaa käytettiin kanavia Facebook, Twitter ja Instagram, joissa päätarkoituksena oli uutisten jakaminen ja tärkeistä asioista viestiminen. Kaikissa kanavissa ei kuitenkaan jaettu kaikkea samaa sisältöä. Jukolan viestin Snapchatia ei käytetty ennen tapahtumaa vähäisen seuraajamäärän vuoksi. Sosiaalisen median julkaisusuunnitelma noudatti kesäkuuhun 2019 asti pääasiassa toimituksen julkaisusuunnitelmaa. Kesäkuussa 2019 julkaistiin enemmän myös muita päivityksiä juttujen jaon rinnalla.

Sosiaalisesta mediasta vastasi ennen tapahtumaa kaksi henkilöä, joista toinen teki pääasiassa julkaisuja ja toinen keskittyi seuraamaan kanaviin tulevia viestejä ja mainintoja tehden välillä julkaisuja. Tunnuksia ei annettu ennen tapahtumaa muille. Facebook oli myös pääsihteerin käytettävissä, mikä osoittautui talvella hyväksi ratkaisuksi, sillä hän pystyi tilanteen mukaan vastailemaan siellä kysymyksiin.

Julkaisuissa käytettiin yleensä linkkejä ja kuvia. Julkaisujen kieli oli ennen tapahtumaa pääasiassa suomi, myös englantia käytettiin vähintään tärkeissä julkaisuissa. Tapahtuman lähestyessä englanti lisääntyi, kaikki tärkeät asiat pyrittiin julkaisemaan sekä suomeksi että englanniksi. Uutisia jakaessa ongelmana oli, että tarkkaa tietoa tulevista jutuista (ajankohta, aihe) ei saatu suuntaa antavan julkaisusuunnitelman lisäksi, joten tekemisen suunnittelu oli välillä haastavaa.

Ennen tapahtumaa sosiaalisen median kanavissa nostettiin esiin myös Jukola-Live. Tähän liittyen toteutettiin Liven tekijöiden toimesta Facebookissa maksullinen markkinointi. Muita somemarkkinointeja ei tehty.

Kuvaajaopastus

Tavoitteena oli järjestää sekä akkreditoituneen että Jukolan oman viestinnän valokuvaajille mahdollisimman hyvät olosuhteet kilpailutapahtumien kuvaamiseen sekä kilpailukeskuksen alueella että maaston kuvausrasteilla. Toimintaa veti kuvaajaopasvastaava, jonka apuna tapahtumaviikonloppuna toimi 4-henkinen opasryhmä. Kuvaajia oli lopulta noin 40.

Suunnittelu aloitettiin heti Lahti-Hollola Jukolan 2018 jälkeen kirjaamalla ylös ajatukset/ toiveet kuvauspaikoista ja kuvaajaopastoinnista Jukolassa. Tässä vaiheessa käytiin myös ratamestarin kanssa keskustelua kuvausmahdollisuuksista. Syys-lokakuussa 2018, kun TV-tuotannon kanssa oli sovittu TV-rasteista, kuvaajamme ja ratamestari palaveroivat mahdollisista kuvauspaikoista ja kuvaajamme kävi maastossa tarkastelemassa rastipisteitä eli miltä ne vaikuttivat ”kuvaajan silmin”: mistä saa parhaat kuvat ja mitkä rastit ovat helpoiten saavutettavissa. Lehdistön kuvaajia ei siis voi viedä samoille rasteille kuin TV-kameroita.

Tiedonsiirtopalaverissa syksyllä 2018 keskustelimme maalipäällikön kanssa maalin kuvauspaikoista ja talven aikana rajapintakokouksissa muista kisakeskuksen kuvauspaikoista ja niille tarvittavista rakenteista.

Huhti-toukokuussa 2019 lyötiin lukkoon kuvausrastit ja laadittiin aikataulu suunnistajien kuvausrasteille saapumisesta ratamestareiden kanssa. Lisäksi sovittiin tarkemmin lähdön ja maalin kuvausjärjestelyistä kilpailukeskus- ja kenttävaliokunnan sekä kilpailuvaliokunnan kanssa. Turvallisuuspäällikön ja pääsihteerin kanssa sovittiin kulkureiteistä ja kulkuluvista kuvauspaikoille, jotta järjestyksenvalvojilla on tieto kulkemisistamme. Järjestelyitä testattiin kenraaliharjoituksessa ja maaliintulon osalta niitä viilattiin viimeisinä päivinä ennen tapahtumaa yhteistyössä kilpailuvaliokunnan kanssa. Perjantaina Jukola-viikonlopun alla sovittiin Markku Mäkräisen (Kruuva Oy) kanssa kuvaajien sijoittumisesta viimeisen rastin läheisyydessä. Kuvaajaliivien jako sovittiin myös kilpailun aattona mediainfon kanssa.

Opasryhmä koottiin Lyyti-ilmoittautumisten kautta keväällä 2019, kun tarvittava henkilömäärä vahvistui. Oppaat toimivat pareittain ja heidät koulutettiin tehtävään osin toukokuun talkoolaiskoulutuksessa ja osin kenraalipäivänä käymällä läpi kuvauspaikat, kulkureitit ja periaatteet. Oppaille jaettiin tiedot ja aikataulut kiertueista etukäteen. Samat oppaat työskentelivät molemmissa viesteissä.

Toiminta tapahtumaviikonloppuna

Mediainfo

Mediainfon vastuuhenkilönä toimi Minna Saarisen lisäksi toisena vuorovastaavana Heini Papinsaari. Tiimissä toimi lisäksi yhdeksän jäsentä, aina kaksi kerrallaan vuorossa. Tämä riitti hyvin. Yöllä ja sunnuntaiaamuna oli rauhallisempaa, mutta oli hyvä olla silti kaksi vuorossa, niin pystyi käymään vessassa ja syömässäkin vuoron aikana.

Mediainfo oli auki perjantaina klo 14-18, lauantaista klo 10 alkaen ja sulkeutui sunnuntaina klo 14. Mediateltassa järjestettiin mediatilaisuus perjantaina klo 16, johon kutsuttiin muutamista ennakkosuosikkijoukkueita juoksijoita paikalle sekä ratamestarit. Tästä tiedotettiin etukäteen akkreditoituneille.

Mediainfo palveli toimittajia pääosan suomeksi ja englanniksi. Mediainfon työt painottuivat perjantaille ja lauantain aamupäivään, jolloin info vastasi akkreditoituneiden materiaalien, kuten ID-korttien ja kuvaajaliivien jaosta. ID-kortit ja nimelistat oli järjestetty aakkosjärjestykseen sekä kuvaajaliivien saajat olivat myös jaettu eri nippuun, mikä nopeutti toimintaa. Median ID-kortit olivat samanväriset kuin viestinnän talkoolaisillakin. Mediateltan ovella oli järjestyksenvalvoja, jolla oli lista akkreditoituneista ja he pystyivät tarvittaessa tarkistamaan nimet siitä. Telttaan ei päästetty ulkopuolisia, ei edes esimerkiksi talkoolaisten perheenjäseniä, koska halusimme taata medialle mahdollisimman hyvän työrauhan.

Tapahtuman aikana tuli vielä joitain yksittäisiä toimittajia kysymään mahdollisuutta akkreditoitua tapahtumaan. Pääosa heistä oli ulkomaalaisia. Osa oli saanut jo ennen tapahtumaa kielteisen päätöksen ja osa ei ollut huomannut ennakoakkreditointia. Tähän on hyvä varautua ennakkoon ja sopia, kuka vastaa tapahtuman aikana kysymyksiin akkreditoinnista. Nyt tapaukset hoitivat vuoropäälliköt ja tarvittaessa pyydettiin apua viestintäpäälliköltä, mikä toimi hyvin. Suurin osa tapahtuman aikana tulleista akkreditointipyyntöistä hylättiin. Perjantaina YLE toivoi tulosteet juoksujärjestyksistä Venlojen sekä Jukolan viestin 100 ensimmäisen joukkueen osalta useina kappaleina. Lisäksi tapahtuman aikana yksi henkilö toivoi jokaisen osuuden jälkeen noin 50 parasta joukkuetta tulostettuna. Tähän tulostukseen kannattaa varautua ja selvittää jo etukäteen, mistä

juoksujärjestykset saa helpoiten tulostettavaan muotoon. Toimittajille tulostettiin myös muuta heidän tarvitsemaansa materiaalia tarpeen mukaan.

Tapahtuman aikana mediainfo tiedotti ilmoitustaululla toimittajille ajankohtaisista asioista. Mediainfo huolehti tapahtuman aikana mediakeskuksen yleisestä toiminnasta ja siisteydestä, sekä ruokahuollon toimimisesta. Mediakeskuksen jääkaapissa oli toimittajien ja oman median käyttöön vettä, virvoitusjuomia, sämpylöitä ja hedelmiä. Lisäksi tarjolla oli kahvia, teetä ja pullaa. Toimittajat saivat myös käydä syömässä talkooruokalassa. Hetkittäin yhteydenpito oli ravintolan kanssa haasteellista, kun välillä he toivoivat, että haemme itse täydennystä ja sitten taas toivoivat, että tulevat itse täyttämään. Siellä ei ollut kaikilla tarkkaa tietoa, että mitä täydennyksiä oli saatavilla mediakeskukseen.

Kilpailun aikana mediatelttaan tuotiin haastateltavaksi osuuden kärjessä vaihtaneita. Viestin ratkettua pidettiin mediatilaisuuksia, joissa paikalla olivat voittajajoukkueet ja paras suomalaisjoukkue. Haastattelija oli sovittu etukäteen, hän tuli markkinointivaliokunnasta.

Suurin osa toimittajista oli lähtenyt sunnuntaina jo aamupäivän aikana, mutta ihan sulkemisaikaan asti paikalla oli muutama toimittaja. Kannattaa huolehtia, että myös sunnuntaiaamun talkoolaiset ovat mahdollisimman virkeitä. Silloin mediainfossa jaettiin toimittajille kilpailukartat. Niiden saatavuus kannattaa varmistaa hyvissä ajoin.

Toimittajilta tuli runsaasti kiitoksia sujuvista mediakeskuksen ja -infon palveluista. Joustavuus palveluissa, kuten tulostukset ja haastavimpienkin kysymysten selvittelyt saivat kiitosta. Mediainfon toiminnan onnistumisessa ratkaisevaa oli palveluhenkinen tiimi, joka suhtautui kaikkiin vastaan tuleviin kysymyksiin positiivisesti ja ratkaisukeskeisesti. Mediakeskuksessa pärjättiin lopulta pelkällä A4 tulostimella eikä tarvittu monitoimikonetta. Lisäksi pärjäsimme ilman värillistä tulostusta. Perjantaina kävimme tulostamassa tarvittavat värilliset ja A3 materiaalit IT-kopeissa.

Jukolan oma toimitus

Toimituksessa oli lauantaista klo 11 sunnuntaihin klo 12 töissä koko ajan toimituspäällikkö, kirjoittava toimittaja, valokuvaaja sekä ruotsin ja englannin kääntäjät. Vuorojen pituus vaihteli viiden ja seitsemän tunnin välillä.

Kirjoittavat toimittajat tekivät tunnelmajuttuja julkaisusuunnitelman mukaan. Kukin kirjoitti kolme artikkelia. Suurin osa jutuista käännettiin englanniksi ja ruotsiksi, ei kuitenkaan sellaisia kuntoilijoita koskevia juttuja, joiden ei uskottu kiinnostavan ulkomaista yleisöä.

Kuvaajat toimittivat tapahtuman aikana kuvia toimituksen käyttöön ja julkaisivat tapahtuman jälkeen valitsemansa kuvat Jukolan smugsmug-galleriassa (<https://jukola.smugmug.com/2019/>) sovittujen ohjeiden mukaiseen jatkokäyttöön. Tapahtumaviikonloppuna mukana oli kahdeksan kuvaajaa. Kuvaajat olivat hyvin innokkaita, ja kuusi heistä oli paikalla koko ajan. Tämä oli välillä ongelmakin, kun kaikille ei ollut tehtäviä ja joku meinasi tehdä vuorossa olevan hommat. Sunnuntaina palkintojenjaon aikaan paikalla oli enää rättäysynyt kuvaaja... Kuvaajat olivat todella taitavia ja saatu kuvamateriaali sen mukaista.

Viestin ratkettua lähetettiin lehdistötiedotteet, joissa kerrottiin lyhyesti viestin kulusta ja annettiin voittajien kommentit mediateltassa järjestetyn lehdistötilaisuuden perusteella sekä voittajien kuvat. Lisäksi sunnuntaina

tarjottiin lehdistön vapaaseen käyttöön kymmenen kuvan valikoima, jolla haluttiin kompensoida sitä, että kaikilla ei ollut pääsyä hyville kuvauspaikoille.

Sosiaalinen media

Tapahtuman aikana sosiaalisen median vastaavat toimivat vuoropäälliköinä organisoiden tiimiä. Käytössä olivat samat kanavat ja lisäksi myös Snapchatia käytettiin jonkun verran viikonlopun aikana.

Jukola-viikonloppuna käytössä oli erillinen sosiaalisen median suunnitelma, joka nojautui pitkälti tapahtuman aikatauluun ja toimituksen julkaisusuunnitelmaan. Facebookissa ja Twitterissä keskityttiin uutisten jakamiseen sekä kilpailun tapahtumiin. Instagramissa ja Snapchatissa taas jaettiin viestin tapahtumien lisäksi tunnelmaan keskittyviä päivityksiä ja storyja. Koko Jukola-viikonlopun, ja myös jo Jukola-viikon, aikana pyrittiin siihen, että sisältöä ei tulisi kuitenkaan liikaa ja päivityksiä ei tehtäisi vain päivittämisen vuoksi.

Päivityksiä tehtiin vastaavien toimesta perjantaina, lauantaiamuna sekä sunnuntaina päivästä eteenpäin. La-aamun ja su-aamun välillä muut tiimiläiset tekivät julkaisut. Tiimiläisiä oli yhdessä vuorossa vuoropäällikön lisäksi 3-4. Vuoron aluksi vuoropäällikkö kävi tiimiläisten kanssa läpi, mitä vuoron aikana on luvassa ja mitä päivityksiä olisi suunnitelmissa. Tämä osoittautui hyväksi käytännöksi.

Kangasala-Jukolassa vältyttiin suurilta ongelmilta, jotka olisivat voineet näkyä sosiaalisessa mediassa. Ongelmia ei siten tullut esimerkiksi tiimiläisten määrän suhteen.

Kuvaajaopastus

Lauantaina klo 12:30 mediateltassa pidettiin n. 15 minuutin ”photo briefing”, jossa käytiin yleiset ohjeet ja järjestelyt läpi kuvaajien kanssa. Briiffimateriaali oli nähtävillä kuvaajien ilmoitustaululla koko viikonlopun. Ilmoitustaululle tehtiin infolappu jokaisesta kuvausrastikiertueesta, jossa ilmoitettiin lähtöaika, keskeiset tiedot ja esillä oli mallikuva.

Lahti-Hollola Jukolan tapaan erottelimme prioriteettikuvaajat sinisillä photo-liiveillä. Prioriteettikuvaajat määritettiin etukäteen ja he edustivat 6 tärkeintä mediaa (Yle, STT, Aamulehti, SSL, Jukola, Kangasalan Sanomat). Prioriteettikuvaajat saivat valita kuvauspaikkansa ensimmäisenä. Järjestely toimi hyvin.

Opastettuja kuvauskiertueita järjestettiin lähtöön kolmelle eri pisteelle (kuvaajakoroke ja kaksi paikkaa matkalla K-pisteelle), Venloissa maastoon 2. osuudelle, Jukolassa maastoon 1., 2. ja 6. osuudelle sekä molempien viestien viimeiselle rastille, vaihtoalueelle ja maaliin. Kuvausrastit olivat max. 1,3 km päässä mediakeskuksesta, paitsi Jukolan 2.osuuden rasti, jonne kuljettiin etäisyyden vuoksi henkilöautolla. Muille rasteille kuljettiin jalan oppaan johdolla. Suosituimpia (ja samalla tärkeimpiä!) kiertueita olivat lähdöt ja maaliintulot, joille osallistui n. 30 kuvaajaa/kuvauspaikka. Kullekin metsärastille osallistui 10-15 kuvaajaa lukuun ottamatta Jukolan 2. osuuden kuvausrastia, jolle pääsi autokuljetuksen vuoksi vain neljä kuvaajaa oppaamme kanssa.

Photo-liivillä (kiertävässä materiaalissa) kuvaajat saivat omatoimisesti mennä vaihtopuomille lähtevien puolelle Jukolan viestin aikaan; Venlojen viestin aikaan sinne kuljettiin oppaan kanssa, jotta kulkemiset ja toiminta alueella tuli tutuksi. Kuvaajilta kiellettyjä alueita olivat karttatelineet, maalikonttien seutu sekä kilpailumaasto ilman opasta. Kieltoja valvottiin ja niitä noudatettiin melko hyvin.

Ennen tapahtumaa haastavinta oli saada sovitettua kuvauspaikat (erityisesti maalin kuvaus) siten että kuvaajat pystyivät toimimaan häiritsemättä kilpailuvaliokuntaa ja TV-tuotantoa. Vaikka maali- ja lähtörakennelmista oli keskusteltu useamman kerran kuluneen vuoden aikana ennen Jukolaa, sai asioista muistutella ja kysellä vielä viime hetkille asti; silloinhan toki rakennelmat vasta konkretisoituvat, joten vastuuhenkilön kannattaa olla valppaana ja tarkkailla kilpailukeskuksen rakentumista viimeisen viikon aikana. Haastavaa oli myös akkreditoitujen kuvaajien rajaaminen: käytännössä kuvaajien määrää rajoittaa se, paljonko kuvaajia voidaan päästää maaliin ja kuvausrasteille kuvaamaan – ei saa kuitenkaan syntyä tilannetta, että kaikille ei järjesty kuvausmahdollisuutta. Maaston kuvausrasteille pääsevien kuvaajien lukumäärää rajasi taas se, että maasto oli peitteistä ja kulkuyhteydet vaikeahkot (toisin sanoen valinnanvaraa kuvausrasteiksi ei ollut kovin paljoa). Käytännössä useinkaan kuvausrasteille ei voi viedä enempää kuin 15 kuvaajaa, jotta he eivät häiritse myöskään toisten kuvaamista.

Haasteita järjestelyihin tapahtuman aikana aiheutti eniten se, että molemmat viestit kulkivat oletettua aikataulua nopeammin, minkä johdosta aikatauluja jouduttiin muuttamaan lennossa. Kaikille halukkaille järjestyi kuvauspaikat eikä tungosta päässyt syntymään.

Yhteistyö muiden valiokuntien kanssa

Muihin valiokuntiin oltiin yhteydessä valiokuntapäälliköiden kautta.

Valiokunnan vetäjä oli mukana muutamassa markkinointivaliokunnan palaverissa. Liikenne- ja turvallisuusvaliokunnan kanssa sovittiin hätäviestinnästä: hätätilanteen sattuessa johtokeskus kutsuu toimituksen vetäjän hätäpalaveriin, jossa turvallisuuspäällikön ja muiden tilanteeseen liittyvien tahojen kanssa laaditaan tiedote.

Mediainfo: it-valiokunta, kilpailukeskus- ja kenttävaliokunta, liikenne-, turvallisuus- ja ensiapuvaliokunta, ravintola- ja ruokahuoltovaliokunta

Kuvaajaopastus: kartta- ja ratavaliokunta, maalitoiminnot

Yhteenveto

Kangasala Jukolan viestintä pyrittiin toteuttamaan ammattimaisesti vapaaehtoistyöllä, niin että viestintä tukee paitsi menestyksestä Jukolaa, myös suunnistusharrastusta myös jatkossa.

Valiokunnan tiiminvetäjät olivat hyviä tuttuja keskenään. He kokoontuivat tarvittaessa ja pitivät jatkuvasti yhteyttä sähköpostitse ja WhatsApp-ryhmän kautta. Tiedonhallinta oli välillä haastavaa: siihen olisi voinut auttaa useampi valiokunnan kesken pidetty palaveri. Nyt tieto kulki ”kaverilta kaverille” suullisesti ja sähköisesti viestitellen.

Yhteistyökumppaneille Jukolan sisällöntuotanto on massiivinen markkinointimahdollisuus. Kumppanit hyödynsivät mahdollisuutta hyvin vaihtelevasti.

YMPÄRISTÖ- JA HUOLTOVALIOKUNTA

Vastuuhenkilöt

Tehtävä	Henkilö
Valiokunnan johtaja	Pekka Pietilä
Varajohtaja	Tommi Laurila
Lyyti yhteyshenkilö	Riikka Rajala
Vesihuolto	Pertti Hölli
	Markku Leinonen
Raikunseudun vesiosuuskunta	Martti Heinonen
Kangasalan Vesi	Sami Virkajärvi
Saunat	Esko Jalanto
Jätehuolto ja käymälät	Tommi Laurila
Jätehuolto ja käymälät / Pirkanmaan Jätehuolto	Virpi Oksala
	Esko Mäyrä
	Marika Vanhatalo
Käymälät / Remeo Oy	Heidi Hongisto
Jätehuolto ja käymälät suunnittelu	Topias Muukkonen
Ympäristötiimin työnjohto	Eveliina Muukkonen
	Irja Pietilä
	Päivi Salo
	Tuula Pietilä
Luontoselvitys	Tuomas Korhonen

Vesihuolto

Kilpailukeskusalueen vedenhankinta perustui alueelle ulottuvan Raikunseudun vesiosuuskunnan verkostoon. Vesiosuuskunta on rakentanut alueelle sekä vedenjakelu- että viemäriverkon. Tämä osuuskunta ostaa kaiken veden Kangasalan Vesi liikelaitoksen verkosta ja toimittaa jäteveden Kangasalan Veden viemäriverkkoon. Osuuskunnan verkoston kapasiteetti riitti kisakeskusalueella kaikkiin muihin vedentarpeisiin, mutta suihkuvettä jouduttiin tuomaan lisäksi tankkiautolla. Vettä osuuskunnan verkosta otettiin kahdesta pisteestä, joihin asennettiin vesimittarit, sekä lisäksi kahdesta kiinteistöstä. Kaikkiaan osuuskunnan verkosta otettiin vettä 302 m³. Tässä määrässä on mukana ennen tapahtuvaa tehdyt rakennetun verkoston huuhtelut, joihin kului noin 100 m³. Kangasalan Veden varikon pihassa entisellä paloasemalla on säilöautojen täyttöpiste, josta vettä haettiin kaikkiaan 185 m³. Kisakeskuksesta oli tänne matkaa noin 15 km. Vedenkulutus kaiken kaikkiaan ennen tapahtumaa tehdyt verkoston huuhtelut ym. mukaan lukien oli siis 487 m³.

Vesi- ja viemäriverkon rakentaminen tehtiin yhteistyössä Tampereen seudun ammattiopisto Tredun Kangasalan toimipisteen opiskelijoiden kanssa toukokuussa 2019. Viimeisiä liitostöitä tehtiin vielä kesäkuussa, koska kaikki

tarvittavat kisakeskuksen rakenteet eivät olleet vielä toukokuussa valmiina. Tilapäistä vesijohtoverkostoa (63...25 mm) rakennettiin yhteensä 1,6 km

Vesihuollon kohteita olivat pesupaikka, varusteiden pesu, pääravintola, street food -alue, talkooravintola, MPK, sotku, lasten maailma, ensiapupisteet ja juomavesipisteet. Ravintolan yhteyteen, ensiapupisteille ja lasten maailmaan asennettiin (kiertävässä materiaalissa olevat) vedenlämmittimillä varustetut käsienvesualtaat.

Juomavesipisteet 9 kpl olivat yleensä käymäläkeskittymän läheisyydessä. Juomavesipisteiden paikallistamiseksi käytettiin isokokoisia ilmapalloja. Juomavesipisteet rakennettiin mahdollisuuksien mukaan tien/pellon sivuojen päälle, niin että ohivaluva vesi ei jäänyt maaperää kastelemaan. Talkooravintolan ja MPK:n jätevedet (noin 3 m³) pumpattiin umpisäilöön, joka tyhjennettiin tapahtuman jälkeen imuautolla.

Pesupaikan jätevedet johdettiin viettoviemärillä (noin 150 m) maahan kaivetun hiekkasuodattimen kautta kisakeskusalueen halki kulkevaan ojaan. Tämä käsittelytapa oli sovittu Kangasalan kaupungin ympäristövalvonnan kanssa. Pesupaikalla sallittiin vain ympäristöystävälliset (järjestäjän toimittamat) pesuaineet. Tähän samaan viettoviemäriin liitettiin myös varusteiden pesusta tulevat vedet. Lasten maailmasta tulevat jätevedet johdettiin samaan ojaan toisen hiekkasuodattimen kautta.

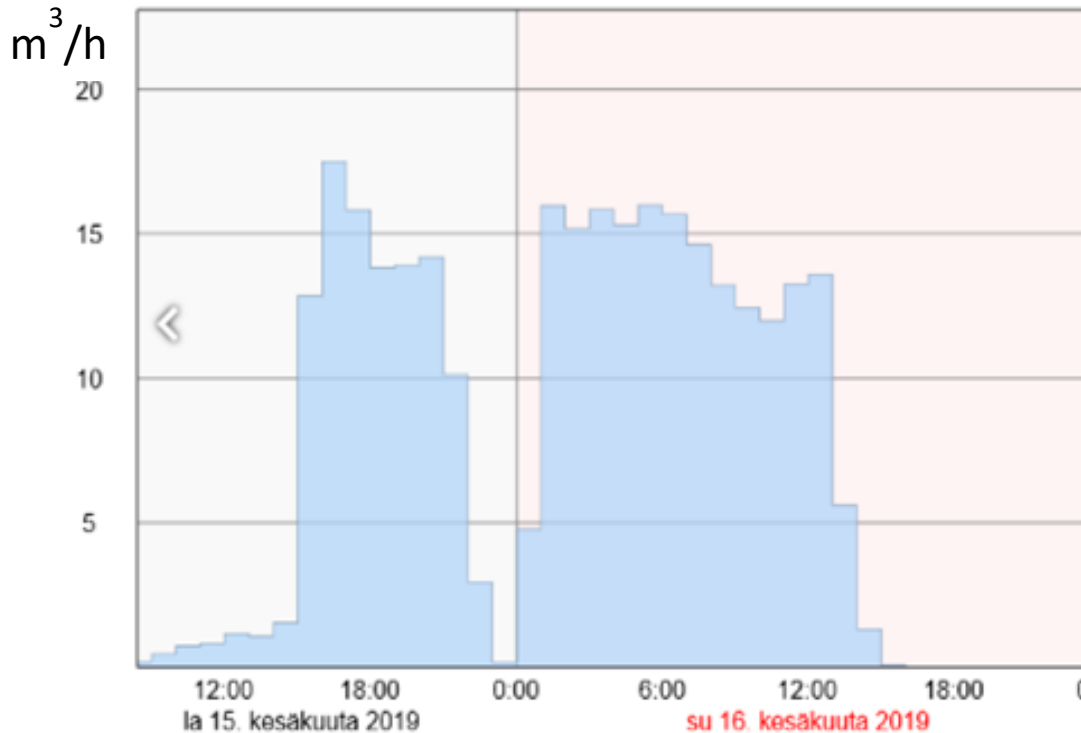
Pesu- ja saunatoiminnot

Vesi pesupaikan perustoimintoihin ja osin suihkuille saatiin vesiosuuskunnan verkosta. Valtaosa suihkuvedestä jouduttiin tuomaan kahdella säiliöautolla Kangasalan Veden varikolta. Suihkuveden lämmityksen teki Kangasallakin porvoolainen HöyryÄssä, jolla on jo useamman vuoden kokemus Jukolan suihkuveden lämmittämisestä. Pesuvesi lämmitettiin kolmessa 25 m³ säiliössä 36 °C:een ja pumpattiin suihkuille (90 kpl). Suihkuissa kuluvaa vesimäärää seurattiin online Vilkase Oy:n asentaman mittausjärjestelmän avulla. Kaikkiaan vettä suihkuissa kului tapahtuman aikana 300 m³ ja enimmillään kulutus oli noin 16 m³/h.

Saunan lipunmyynti, jossa riitti vilskettä. ©Antti Harkko

JUKOLA 2019 SUIHKUJEN VEDENKULUTUS

Suihkupaikan pohjarakenne tehtiin vesivanerilevyistä ja laudoista tehtiin kourut veden pois johtamiseksi. Suihkujen väliseinät, putket ja suihkuletkut saatiin kiertävästä materiaalista. Venlojen viestin maaliintulon jälkeen ilmeni, että pesupaikalta valuu hallitsemattomasti vettä mallasrastin alueelle. Tämä pesuvesien ylivuoto johtui poistokourujen vuotamisesta, poistoviemärin osittaisesta tukkeutumisesta siihen kertyvän roskan (mm. suihkualueelta veden mukana kulkeutuvien laastareiden) vuoksi sekä suihkuista ohi vanerilattian kulkeutuvasta vedestä. Tämä veden tulviminen saatiin varsin nopeasti hallintaan asentamalla (Kangasalan Veden päivystysautosta) uppopumppu kaivettuun monttuun ja pumppaamalla vesi suihkuvesien poistoviemäriin.

Pesupaikka jaettiin kahteen osaan, joista suuremman yhteydessä oli kaksi saunaa ja pienemmän yksi. Suurempi alue oli Venlojen viestin aikana naisten käytössä ja Jukolan viestin aikana miesten käytössä. Pukeutumistilat olivat teltoissa, joihin sijoitettiin kiertävässä kalustossa olevat penkit. Saunalippuja (= pefletti) myytiin pesupaikan sisääntulossa kahdessa kojussa sekä myös infossa. Saunalippujen myynnissä oli yhtä aikaa neljä henkilöä kuuden tunnin vuoroissa lauantaista klo 14 sunnuntaihin klo 15. Saunalippuja myytiin kaikkiaan lähes 7 200 kappaletta, eli runsas kolmannes Jukolan kilpailijoista kävi saunassa.

Pesupaikka (lämmön suihkuvesi) ja pieni sauna olivat käytössä jo perjantaina klo 16-21.

Saunoina oli käytössä kiertävässä materiaalissa olevat kaksi isoa ja yksi pieni sauna. Pieneen saunaan hankittiin toinen kiuas, koska aiemmat kokemukset olivat osittaneet, että yhdellä kiukaalla ei saada lämpöä riittämään. Nyt pienessä saunassa riitti lämpöä.

Saunojen lämmityksessä käytetyt polttopuut oli tehty talkoilla Sahalahdella jo kaksi vuotta aiemmin. Klapeja kului noin 20 m³.

Saunojen lämmitys sujui pääosin ongelmitta. Miinuksena mainittakoon, että noin suuren puumäärän polttamisesta muodostuu väistämättä kiukaan pesiin suuret määrät puuhiiltä. Sen poistaminen kesken lämmityksen on käytännössä mahdotonta. Hiilet haittaavat uuden puun lisäämistä ja pienentävät palotilan määrää, koska pesää ei kesken kaiken voi sammuttaa.

Tuhkalle, jota tuollaisesta määrästä puuta muodostuu paljon, saatiin tyhjennys hoidettua siihen tarkoitukseen varattuun metallitynnyriin. Tämä tynnyri oli myös hyvässä käytössä seuraavana maanantaina ja siihen saatiin tyhjennettyä kiukaiden pesän palojäte, joka oli tuolloin vielä tosi kuumaa.

Mainitsemisen arvoinen asia on myös asiakkaiden löylynheitto, jota lähinnä Jukolan (miesten) aikana harrastettiin melko surutta. Ison vesimäärän heittäminen kiukaalle ei tuo lisälämpöä, päinvastoin kiukaan kylmenevät ja lämmön nostaminen takaisin on melko mahdotonta ilman taukoa. Löylyvettä heitettiin myös silloin, kun lämmittäjä oli lisäämässä puita pesään. Ei kovin mukavaa saada vettä päälleen! Seuraavia Jukoloita ajatellen saunan löylynheittotapa kannattaa miettiä. Putkisto kiukaiden päälle, joista saadaan vettä esimerkiksi sumuna kiukaan kiville hallitusti.

Telttasaunojen pressut myös alkavat olla tiensä päässä. Ehdotuksena on niiden uusiminen tai kokonaan uusiminen jollain muulla materiaalilla esimerkiksi elementeistä koottuna (Finnfoam Oy?).

Jätehuolto

Pirkanmaan Jätehuolto Oy (PJHOY) oli ottanut päävastuun Jukolan jätehuollon ja käymälöiden järjestämisestä. PJHOY toimitti Jukolan tarvitsemat jäteastiat ja hoiti niiden tyhjennyksen kisakeskusalueelta. Jukolan järjestäjän maksettavaksi jäi jätehuollon käsittelymaksut vastaanottopisteissä. Käymälät alueelle toimitti Remeo Oy ja niiden tyhjennykset hoitivat Eerola Yhtiöt.

Puristavia jätekontteja oli käytössä neljä:

- 20 m³ sekajätepuristin astiakiipillä pääravintolan takana
- 10 m³ biojätepuristin astiakiipillä pääravintolan takana
- 20 m³ kartonkipuristin pääravintolan takana
- 20 m³ pahvipuristin isojen kauppaketjujen välissä

Muita jäteastioita oli käytössä seuraavasti:

- 660 litran astioita 24 kpl
- 240 litran astioita 280 kpl

Eri jätelajien astioissa oli suomen- ja englanninkieliset opastetarrat ko. astiaa varten. Biojäteastiat olivat väriltään ruskeita.

Täyden valikoiman lajittelupisteitä tehtiin kolme: kaksi pääravintolan läheisyyteen ja kolmas street food -alueelle. Näissä pisteissä oli jäteastiat erikseen seuraaville jakeille:

- kartonki
- biojäte

- sekajäte
- metalli
- lasi
- paperi
- palautuspullot ja tölkit

Näissä lajittelupisteissä oli jäteastioissa olevien opastustarrojen lisäksi astioiden takana seinämä, jossa oli isokokoiset opasteet jätelajeittain. Lauantain aikana näissä lajittelupisteissä päivystivät PJHOY:n henkilöt opastamassa ihmisiä laittamaan jätteet oikeisiin astioihin. Myös ympäristötiimin talkoolaiset toimivat jätelajittelun opastajina.

Lasten maailmassa oli jäteastiat erikseen biojätteelle, sekajätteelle, metallille sekä lasille.

Jätesäkkien kuljetukseen oli käytössä kaksi mönkijää ja niissä peräkärryt sekä kahdet maitorattaat.

Juomarasteilla ja maastoensiapupisteillä juomamukit ja geelipussit kerättiin 240 litran säkkeihin, jotka oli kiinnitetty säkkitelineisiin. Juomarastien hoitajat keräsivät maahan heitetyt jätteet säkkeihin. Säkit jätettiin tien varteen ja kerättiin kilpailun jälkeen mönkijöillä jäteasemalle ja laitettiin sekajätepuristimeen. Geelipussit ovat sekajätettä, koska niissä on alumiinia.

Geelipusseja ym. roskia kerättiin maastosta vielä kilpailun jälkeen.

Pois kuljetettavaa jätettä kertyi tapahtuman yhteydessä kaikkiaan lähes 30 tonnia, josta valtaosa oli sekajätettä. Kaikki sekajäte toimitettiin Tammervoiman voimalaitokselle, jossa se käytettiin lämmön ja sähkön tuottamiseen. Biojätettä kertyi 1,8 tonnia, puujätettä (joka sekin käytettiin energialähteenä Tammervoiman voimalaitoksella) 5 tonnia, pahvia ja kartonkia 2,5 tonnia, metallia vajaa 300 kg ja paperia 200 kg. Kiertävää materiaalia poistettiin kierrosta poikkeuksellisen paljon ja se lisäsi jätteen määrää merkittävästi.

Palautuspullojen ja tölkkien keräys oli ”ulkoistettu” jalkapalloseura FC Kangasalan juniorien tehtäväksi, eikä siis kuulunut ympäristötiimin talkoolaisten tehtäviin, paitsi lauantai-sunnuntaiyönä klo 22-07, jolloin

jalkapallojuniorit olivat nukkumassa. Pulloille ja tölkeille oli lajittelupisteissä ja pesupaikalla omat selvästi merkityt jäteastiat. Astioissa oli säkit, jotka juniorit sitten kuljettivat pääravintolan takana olevalle lavalle. Tällä lavalla he lajittelivat pantilliset pullot, pantittomat pullot ja tölkit omiin säkkeihinsä, jotka he sitten palauttavat Palpa-järjestelmän mukaisesti. Yhteensä palautuspulloista ja tölkeistä kertyi tuloa runsas 1 300 EUR.

Mallasrastin (aidatulla) alueella oli ravintolatoimijalla omat keräyssäkit siellä myydyille tölkeille jotka he kokosivat ja toimittivat eteenpäin.

Käymälät

Jukolan alueella oli käytössä yhteensä 360 käymälää ja 40 pisuaaria. Käymälöistä 4 oli invavessoja. Käymälät sijoitettiin yleensä 10-40 vessan rykelmiin ja näiden vessaryhmien paikallistamiseksi oli käytössä isot punaiset ilmapallot. Valtaosassa vessoista oli käsidesiannostelijat vessojen sisäpuolella. Niissä vessaryhmissä, joissa tällaista ei ollut oli rykelmän vieressä telineessä erilliset käsidesit ja jos käsidesi vessan sisällä loppui, niin irrallisia annostelijoita tuotiin vessojen lähelle. Lisäksi monet vessaryhmät olivat juomavesipisteiden lähellä. Kilpailumetsässä oli ensiapu-, juomapiste- ja puolustusvoimien henkilöstön sekä rastivalvojen käytössä yhteensä 11 vessaa. Pysäköintialueilla vessoja oli 19 kpl.

Useita käymälöitä oli käytössä jo toukokuun alussa kisakeskuksen rakentajia varten. Osa käymälöistä oli purkajia varten alueelle vielä viikon tapahtuman jälkeen. Pääosa vessoista tuotiin kisakeskusalueelle viimeisen kahden viikon aikana. Viimeiset vessakuormat tulivat vasta kisaviikolla ja tämä aiheutti ennalta suunnittelematonta kiirettä muutenkin kiireisille viimeisille päiville.

Käymälöissä oli vessapaperille telineet kahdelle rullalle ja suurimmassa osassa vessoista oli kaksi telinettä, siis neljä paperirullaa yhteensä. Vessapaperirullat olivat tavanomaista suurempia ja vastasivat noin viittä tavallista vessapaperirullaa. Kaikkiaan vessapaperia kului noin 3 000 rullaa.

Käymälöiden tyhjennyksen kisaviikonlopun aikana teki Eerola Yhtiöiden kahden hengen ryhmä. Ryhmä kiersi alueella non-stop lauantaiaamusta sunnuntai-iltapäivään. Useimmat vessat tyhjennettiin 2-3 kertaa tänä aikana. Yksi ryhmä kerkesi miltei aina tyhjentää vessat ajoissa, joissakin tapauksissa vessoja jouduttiin sulkemaan niiden täyttymisen johdosta. Lopputyhjennys tehtiin maanantaina ja talkoolaisien käyttöön jääneiden vessojen tyhjennys vielä viikkoa myöhemmin maanantaina 24.6.2019. Kaikkiaan vessalietettä kertyi 60 m³.

Ympäristötiimi

Jukolan alueen siisteydestä vastasi ympäristötiimi, jonka tehtävänä oli jätteiden keräys ja kokoamispisteisiin kuljetus sekä vessojen papereiden ja tarvittaessa käsidesien täydennys sekä vessojen siistiminen.

Jätehuoltoa ja vessojen huoltoa varten kisakeskus-, telta- ja pysäköintialueet oli jaettu toiminnallisiin osaluoksiin. Toiminta-alueita oli kaikkiaan kuusi. Kisakeskus- ja tuulitelta-alue jaettiin kahteen osaan sekä jätehuollon että vessahuollon osalta. Nämä neljä aluetta hoidettiin jalan tai maitokärkyä käyttäen 2-3 hengen ryhmissä. Pysäköinti- ja telta-alueet sekä ensiapu/johtokeskuksen alue oli jaettu kahteen osaan, joilla kahden hengen mönkijäryhmä huolehti sekä jäteastioiden tyhjentämisestä että vessojen huollosta.

Ympäristötiimin talkoolaiset tekivät kuuden tunnin työvuoroja, alkaen lauantaista klo 9 sunnuntaina klo 15 saakka. Neljällä jalkaparikassa hoidetulla alueella oli siis yhtä aikaa töissä neljä 2-3 hengen ryhmää ja mönkijäalueilla kaksi kahden hengen ryhmää. Kellonajasta riippuen oli ympäristötiimin talkoolaisia töissä 12-14

henkilöä. Kaikkiaan ympäristötiimin talkoolaiset tekivät tuon lauantain ja sunnuntain aikana noin 60 kuuden tunnin talkoovuoroa.

Luonto

Kilpailualueesta tehtiin amk-lopputyönä ympäristö- ja luontoselvitys. Tekijänä Tuomas Korhonen Tampereen ammattikorkeakoulusta.

Kokemukset

Mikä toimi ja missä onnistuttiin

- vesi-, sauna- ja ympäristöhuollon talkoolaiset olivat aktiivisia ja iloisella mielellä tapahtumassa mukana
- ei oikeastaan yksikään mukaan ilmoittautunut talkoolainen jäänyt tulematta ajallaan paikalle, tästä kiitos sekä koko Jukolan talkoovastaavan että oman valiokunnan riittävästä ja positiivisesta viestinnästä talkoolaisille
- suihkuissa riitti vettä koko ajan ja vesi oli tasaisen lämmintä 36°C kaiken aikaa
- pienessä saunassa riitti lämpö kaiken aikaa, kiitos sinne hankitun toisen kiukaan
- riittävän suuri ympäristötiimin työnjohtoryhmä toimi sujuvasti, aina oli uusille talkoolaisille opastaja tarjolla, eikä työ käynyt liian rasittavaksi
- vessa- ja jätehuollon jakaminen toiminnallisiin osa-alueisiin oli onnistunut
- näille osa-alueille (ryhmille) tehdyt laminoidut toiminta-aluekartat olivat hyödyllisiä
- jäteastiat saatiin tyhjennettyä ajoissa
- vessoissa oli paperia, täydennykset saatiin tehtyä ajoissa muutamaa satunnaista poikkeusta lukuun ottamatta
- suunnistajat eivät pettäneet ennako-odotuksia – sunnuntaina tapahtuman jälkeen ei telttä-alueelta löytynyt juurikaan roskia, vain jätessäkkikasoja siellä täällä

Missä on parannettavaa/opittavaa

- isoissa saunoissa ei lämpö täysin riitä näin suurelle saunojamäärälle, tämä on tuttua jo aiemmista Jukoloista, eikä tuntunut moniakaan haittaavan
- kirjalliset ja kuvalliset opaskyltit jätteiden lajitteluun eivät riitä
- jätteiden lajittelun onnistuminen edellyttäisi jatkuvaa päivystystä lähes joka jäteastian luona, joka on käytännössä mahdotonta järjestää
- pulloille ja tölkeille kannattaisi olla telineessä läpinäkyvä säkki, ei säkki muovisen jäteastian sisällä
- vessojen tyhjentämiseen ei oikein yksi ryhmä riitä, nyt muutaman kerran vessat täytyivät ennen kuin tyhjennysryhmä tuli paikalle

PUOLUSTUSVOIMAT

Yhteysupseeri: Kapteeni Juha Puustinen

Yleistä

Puolustusvoimat toimi Kangasala-Jukolan pääyhteistyökumppanina voimassa olevan puitesopimuksen mukaisesti sekä Kangasala-Jukolaan erikseen tehdyn vuosisopimuksen mukaisesti. Vuosisopimus allekirjoitettiin 23.10.2018 Ilmavoimien Esikunnassa Tikkakoskella.

Puolustusvoimien tukitoimien järjestämisestä vastasi Satakunnan Lennosto. Yhteyshenkilönä kilpailun järjestäjän ja Puolustusvoimien välillä toimi kapteeni Juha Puustinen.

Tapahtumaan osallistui henkilöstöä Satakunnan lennostosta, Panssariprikaatista ja Puolustusvoimien johtamisjärjestelmäkeskuksesta. Kalustollista tukea tapahtumaan tuli Satakunnan lennostolta, Panssariprikaatilta, Porin prikaatilta ja Karjalan Lennostosta. Yhteensä tapahtuman tukeen osallistui 46 sotilasta ja siviiliä sekä kaikkiaan 130 varusmiestä.

Puolustusvoimien tuki

Tietoliikennetuki

Puolustusvoimat toteutti tietoliikenneyhteydet kymmenelle TV-rastille. Yhteydet toteutettiin pääosin kenttävalokaapelilla, ylös rakentaen. Linkkijännitteitä käytettiin lisäksi viiden rastin yhteydessä. Kaikki valokaapelilinjat rakennettiin jalan liikkuvilla partioilla.

Yhteyksien solmupisteenä käytettiin tällä kertaa kilpailumaastossa olevaa matkapuhelinoperaattorin maston laitetilaa. Laitetilan ja kilpailukeskuksen välinen yhteys toteutui kisajärjestäjän valmistelemalla operaattorin kuituyhteydellä ja näin ollen toinen PV:n ja kisajärjestäjän välinen rajapinta oli tuotu syvälle kilpailumaastoon. Kahden rastin osalta PV:n kuituyhteys rakennettiin suoraan kilpailukeskukseen kisajärjestäjän verkkokonttiin.

Tietoliikennetuen toteutus eteni suunnitellun aikataulun mukaisesti sekä rakentamisen että purkamisen suhteen. Kaikki Puolustusvoimien rakentamat yhteydet toimivat koko tapahtuman ajan moitteettomasti. 2VOS/PVJJK ei joutunut korjaamaan yhtään vikaa kilpailutapahtumien aikana.

Tapahtuman tukitoimet

Satakunnan lennosto:

- Puolustusvoimat pystytti 404 kpl puolijoukkueteltoa majoitusalueille.
- Varusmiehet osallistuivat Jukolan viestin kenraaliharjoitusviestiin 12.6.2019
- Toteutti molempien viestien lähtölaukaukset
- Antoi materiaalitukea puitesopimuksen mukaisesti

Purku

Puolustusvoimat toteutti tukitoimien purun 17.6.2019 klo 16:00 mennessä.

Puolustusvoimien näkyvyys

Kokonaisnäkyvyys ja tiedottaminen

Puolustusvoimien näkyvyys Jukolan viestissä toteutettiin vuosisopimuksen mukaisesti.

Ilmavoimien esikunta vastasi Puolustusvoimien näkyvyyden suunnittelusta ja toteuttamisesta järjestäjän kanssa.

Käytännön rakentamisesta ja mainosten sijoittelusta kilpailukeskuksessa vastasi järjestäjä yhdessä yhteysupseerin kanssa. Satakunnan lennosto toimitti mainosmateriaalin kilpailukeskukseen. Kangasala-Jukolan toimesta tehtiin suunnitelma PV:n mainosten sijoittelusta ja mainosten sijainnit käytiin läpi yhdessä järjestäjän ja PV:n kanssa. Yhteistyö toimi tämän osalta hienosti.

Kalustonäyttely

Kalustonäyttelyssä tuotiin esille ilmapuolustusjärjestelmää.

Näyttelyssä esillä oli:

- ilmavalvonta tutka
- ilmatorjuntaohjus (PSPR)
- ilmavoimien infopiste lentosimulaattoreineen
- ilmatorjunnan maalilennokki
- tukikohdan pelastuskalustoa
- pioneerimateriaalia
- varusmieskoulutuksessa käytettävää materiaali

Sotilaskodin myyntipiste sijaitsi näyttelyalueen yhteydessä.

Näyttelyalue oli keskeisellä paikalla kilpailukeskuksessa heti Jukola portin vieressä. Näyttely alueella vieraili runsaasti henkilöitä.

Kalustonäyttely oli yleisölle avoinna seuraavasti:

- perjantaina 14.6.2019 klo 10.00–22.00
- lauantaina 15.6.2019 klo 10.00–24.00
- sunnuntaina 16.6.2019 klo 0.00–03.00 ja klo 06.00–15.00

Kalustoesittelyyn liittyen lauantain 19:45 suoritettiin HN-esittelylento.

Ilmavoimien soittokunta esiintyi Jukolan viestin avajaisissa.

Lähtölaukaus

Puolustusvoimat vastasivat Jukolan viestien lähtölaukauksista. Lähtölaukauksena Venlojen (klo 14:00) ja Jukolan (klo 23:00) kilpailuiden alussa oli CC-ylilento, johon liittyen käytettiin omasuojahteitteitä ja suoritettiin ”lähtölaukauspaukku” maassa toteutettavalla tulenkuvauksella.

Sotilaskotiyhdistys

Pirkanmaan sotilaskotiyhdistyksellä oli myyntipiste Puolustusvoimien esittelyalueen yhteydessä.

Sotilaskotiyhdistyksen henkilöstölle tulee taata samat edut kuten PV:n henkilöstölle. Tämä oli

kilpailuviikonloppuun asti epäselvyyttä, mutta asia saatiin sovittu ja hoidettua kaikkia osapuolia tyydyttävällä tavalla.

Telttakylä

Telttakylä rakennettiin kahta puolin Heponiementietä. Yhteensä 404 telttapaikkaa. Pystytys- ja purkuvaihe toteutui suunniteltua nopeammin.

Huolto

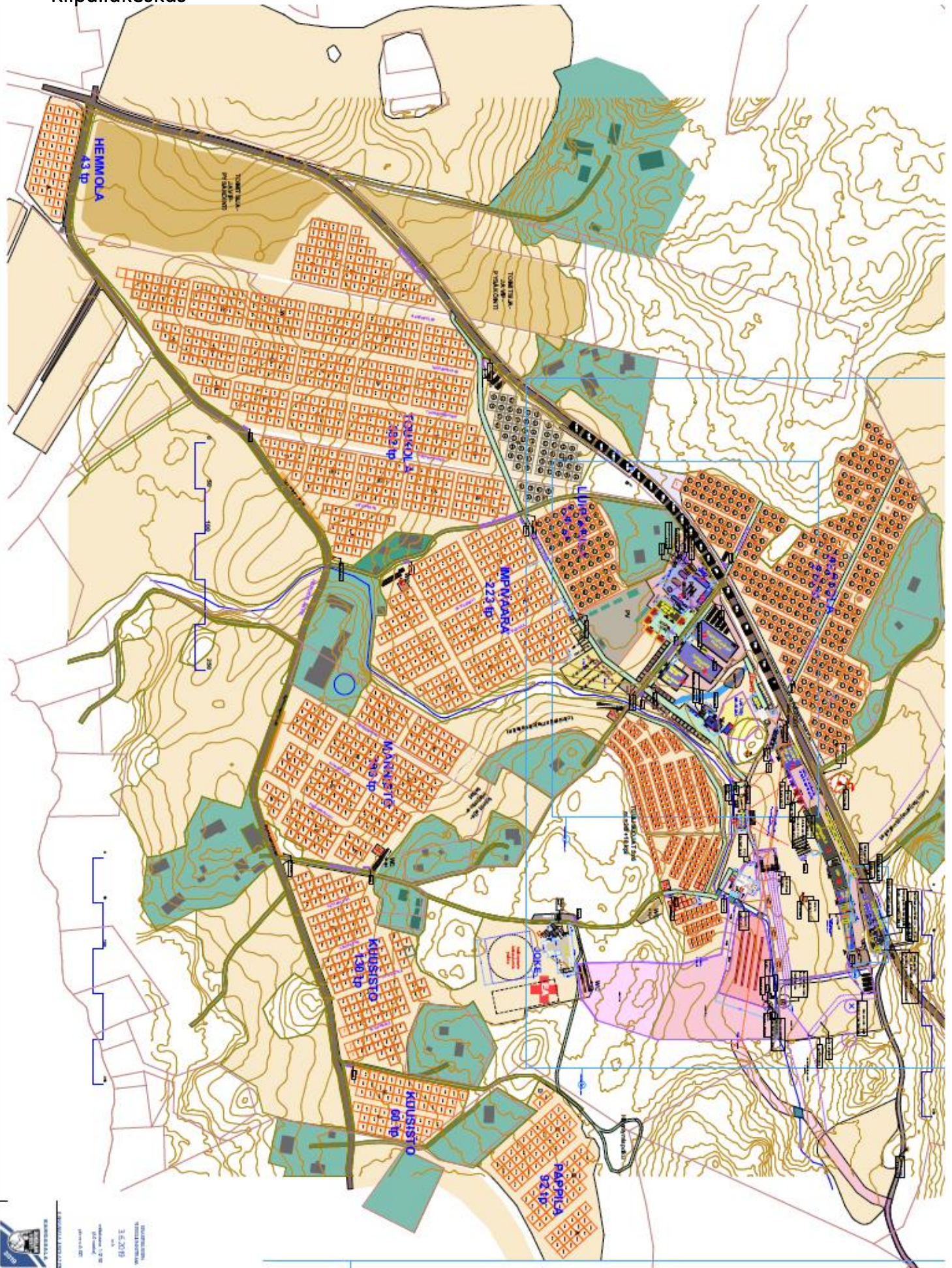
Kangasala-Jukolan järjestäjä muonitti ja tarjosi majoitustilat harjoituksen ajaksi Puolustusvoimien osastoille.

Yhteenveto

Yhteistoiminta Puolustusvoimien ja järjestäjien kanssa sujui erinomaisesti.

LIITTEET

Kilpailukeskus

Rastivalvonnan ja TV-varoituksen ohjeet

Lue yleiset talkoo-ohjeet saapuneista Jukola-talkooinfo -sähköposteista ja talkoolaisen käsikirjasta: https://www.jukola.com/2019/files/2019/05/Kangasala-Jukola-2019_talkoolaisen-k%C3%A4sikirja_30052019.pdf

Rastivalvonta- ja TV-varoituspäivätoimikunta toimivat maasto-olosuhteissa. Melkein kaikille maastoryhmille paras tukikohta toiminnalle on auto. Ainoastaan alue 6 pystyy toimimaan kilpailukeskuksesta käsin. Myös Jukolan TV-varoitusr ryhmä 3 pystyy käymään huoltotauoilla kisakeskuksessa. Jukolan alueet 1, 2 ja 4 voivat harkita myös metsästysmajan käyttöä tukikohtanaan.

Autoja tulee siis 1kpl per ryhmä. Sopikaa ryhmän kesken, kenen auto tulee maastoon - tälle hoidetaan ajolupa.

Saatte tarvittavat kartat käyttöönne Jukola-viikolla paikanpäältä. Niitä ei jaeta sähköisesti etukäteen.

MUISTA, että:

- Et puhu maastosta tai radoista ennen tapahtumaa tai kilpailuviikonlopun aikana kilpailupaikalla!
- Et tee sosiaalisen median päivityksiä maastosta tai laita kuvia rasteista.
- Pidät kartat hallussasi koko ajan!
- Et kerro maastossa ollessasi kilpailutilanteesta osallistujille tai kannusta kilpailijoita.

Tiedoksi: Elisan puhelinliittymät eivät toimi kilpailumaastossa.

Perusohjeet:

- Pidä aina oma ID-korttisi + ajolupa mukana
- Maastossa ollessasi vaatetuksessa ei saa olla heijastimia, eikä kirkkaita värejä. Heijastimet voi myös teipata piiloon.
- Valmistaudu viettämään koko yö maastossa, jos vuorosi on Jukolan viestissä.
- Valmistaudu siihen, että voit kisan aikana joutua antamaan ensiapua. Maastopäivätoimikunta saavat pienen ensiapupakkauksen ja lyhyen ohjeistuksen mukaan. Tiedä aina sijaintisi, jotta voit opastaa lääkintähenkilöstön paikalle. Tähän on käytössä erillinen pelastuskartta.

Varusteet

Rastivalvonnassa ja TV-varoitustoiminnassa yhteydenpito tapahtuu VHF-puhelimilla. Ryhmällä on käytössä 1-2 puhelinta riippuen samanaikaisten varoituspisteiden määrästä. Niihin saadaan käyttökoulutus keskiviikkona 12.6. kenraaliharjoituspäivänä.

Rastivalvontapartioiden varustus maastossa

Jukola-materiaali:

- VHF-puhelin + vara-akut
- Rastilippu
- Heijastin (teippi)
- Emit-kilpailukortti (vilkkuva)
- Ilmastointiteippi
- Tussi
- Paperilappuja rastikoodeja varten
- Vararuuveja
- Ensiapumateriaali
- Eväspussi
- Valvonta-alueen kartat ja ryhmän aikataulu
- Pelastuskartta

Omat varusteet:

- Reppu
- Ruuvimeisseli / ruuvinväännin (torx 15 & 25 päällä) - riittää yksi per ryhmä. Muutama lainakone löytyy.
- Puukko / monitoimityökalu
- Pieni kartanlukuvalo / otsalamppu
- Kompassi
- Hyttysmyrkky
- Puhelin + varavirtalähde
- Juoma + omat eväät (ota oma termari - talkooravintolasta saa kahvia siihen)
- Sääsuoja (jos tarpeen)

TV-varoittajien varustus

Jukola-materiaali:

- VHF-puhelin
- Ensiapumateriaali
- Eväspussi
- Valvonta-alueen kartat ja aikataulu
- Pelastuskartta

Omat varusteet:

- Reppu
- Pieni kartanlukuvalo
- Kompassi
- Hyttysmyrkky
- Puhelin + varavirtalähde
- Juoma + omat eväät (ota oma termari - talkooravintolasta saa kahvia siihen)
- Sääsuoja (jos tarpeen)

Kulkeminen

Kulkeminen kilpailukeskukseen tapahtuu normaalin talkoo-ohjeistuksen mukaisesti. Ainoastaan ne, joille tulee AJO-VAPAA –luvat, ajavat autonsa kilpailumaastoon. Tällöin kulkeminen mieluiten Pelisalmen kautta ja auto jätetään sovituille maastopysäköintipaikoille kilpailumaastoon.

Voitte myös harkita ottaa polkupyörän mukaan alueelle. Sillä pääsee kulkemaan valvonta-alueen ja kisakeskuksen väliä.

Lepoa varten voitte tukeutua auton tarjoamaan suojaan tai perustaa toiminta-alueellenne erillisen lepopaikan. Osa ryhmistä voi tukeutua kilpailualueella olevaan metsästysmajaan.

Kokoontuminen

Kartta- ja ratavaliokunnan johto- ja keskus piste tulee olemaan sinisessä 3x6m teltassa kilpailukeskuksen pohjoispuoleisella pellolla, n. 100m maaliviivalta suoraan pohjoiseen. Sen viereen tulee Rautakangen beduiiniteltoa lepopaikaksi.

VENLOJEN VIESTIN osalta kokoontuminen viimeistään LA klo 10:30 johtopaikalla. Käydään läpi ohjeistus ja jaetaan materiaalit. Klo 11 eväspaketit mukaan ja rastit pitää olla tarkistettu 12:30 mennessä.

JUKOLAN VIESTIN osalta kokoontuminen klo 19:30 johtopaikalla.

Ruokahuolto

Maastopartioille on varattu eväspaketit Venlojen ja Jukolan ajaksi. Ne noudetaan ryhmittäin talkooruokalista ennen maastoon lähtöä. Muuten tukeudutaan talkooruokalaan. Maastoporukoiden, jotka operoivat sekä Venloissa että Jukolassa, kannattaa käydä syömässä lämmin ruoka kisojen välissä. Huom! Viimeisen Venla-tarkistuksen ja ensimmäisen Jukola-tarkistuksen välillä ei ole liikaa aikaa!

Mikäli ryhmänne aikataulussa on sopiva väli, niin voitte toki keskellä yötäkin käydä talkooruokalassa syömässä.

Rastivalvonnan johdon tehtävät

Rastivalvonntaa johtaa aina yksi henkilö. Johtotehtävä kiertää 5 henkilön kesken (Isaksson, Leppänen, Laukkanen, Rintanen, Santamäki) 3h vuoroissa.

Rastivalvonnan johtaja on se henkilö, joka valvoo, että kuittaukset valvontaryhmiltä tulevat ja toisaalta auttaa ja tekee päätökset ongelmatilanteissa. Ratapuolen vastuuhenkilöt Jarkko, Petteri ja Mikko auttavat tarvittaessa.

Johdon materiaalissa on rastilista, josta selviää jokaisesta rastista montako leimasinta sillä on, millä osuuksilla ko. rasti on käytössä ja monesko rasti se on kullakin osuudella. Tähän listaan tehdään merkinnät, jos jollain rastilla on ongelmia, esim. sieltä on jouduttu teippaamaan umpeen tai vaihtamaan leimasin. Näin tieto toimista siirtyy seuraaville vastuuhenkilöille.

Ongelmatilanteiden varalta meillä on hälytysvalmiudessa oleva päivystyspartio. Lue lisäohjeet alta kohdasta "Päivystyspartion tehtävät".

Päivystyspartion tehtävät (kilpailukeskuksessa)

Ongelmatilanteiden varalta meillä on hälytysvalmiudessa oleva päivystyspartio. Ongelmatilanteita voi olla esimerkiksi:

- IT huomaa, että jollain rastilla alkaa leimasimen paristo loppumaan (tämä näkyy tulospalvelussa vikakoodina, mutta ei näy rastivalvonnassa, sillä leimasin toimii vielä)
- Rastipartiot raportoivat, että jollain rastilla leimasinpukit tarvitsevat isompaa korjausta kuin mitä ilmastointiteipillä ja ruuveilla pystyy nopeasti korjaamaan

Jokainen tilanne arvioidaan erikseen rastivalvonnan johdon ja IT:n kanssa. Yhtään leimasinta ei vaihdeta omin päin! Jos leimasin vaihdetaan, se tehdään ainoastaan IT:n pyynnöstä ja IT antaa uuden leimasimen, joka rastille viedään.

Rasteilla on 2-7 leimasinta. Jos rastilla, jolla on kolme tai enemmän leimasinta yksi pukki hajoaa tai leimasin pimenee, niin lähtökohtaisesti hajonnut pukki poistetaan tai ko. leimasin voidaan teipata umpeen rastivalvonnan toimesta, eikä tämä vielä heti tarkoita, että päivystyspartion pitäisi lähteä korjaushommiin. Mutta jos kahden leimasimen rastilla toinen pukki hajoaa tai emit-leimasin hyytyy, se pitää lähteä korjaamaan.

Mikäli päivystystoimintaa ei ole, päivystäjät ovat itkumuurilla selvitysapuna.

Rastivalvonnan tehtävät

Rastivalvonnan tehtävänä on varmistaa, että kilpailun kulku ei vaarannu rikkinäisestä tai puuttuvasta rastista. Lisäksi tehtävänä on tarkistaa, että rastit ovat myös teknisesti kunnossa, jotta itkumuurille tulee mahdollisimman vähän selvitystyötä.

Rastivalvonta toimii VHF-kanavalla 10 (Nimetty "Ratamestarit").

Rastivalvontakierros suoritetaan edellisen osuuden kärkipään ohitettua alueen, viimeistään ilmoitettuna takarajana. Takaraja on hieman ennen kuin seuraava osuus tulee alueelle. Tehtävälisauksessa on **lihavoituna** (kartassa punaisella rastiympyrällä) rastit, jotka on pakko kiertää, eli ovat käytössä seuraavalla osuudella. Muut rastit voimien ja tilanteen mukaan.

Toimet:

- Tarkista että lippu ja heijastin ovat paikallaan
- Rastipukit ovat kunnossa
- Rastitunnus (koodi) näkyy jokaisessa pukissa
- Kaikki emit-yksiköt toimivat - testataan vilkkuleimasimella. Odota että edellisen leimauksen vilkunta loppuu.
- Älä häiritse tai opasta kilpailijoita (Koskee erityisesti joukkueita 1-200. Avustamisessa saa harkintaa käyttää, erityisesti yhteislähtöjen jälkeen!)

Jos emit-leimasin ei toimi?

- Kokeile ensin toisella kortilla!
- Jos ei toimi, teippaa jesarilla sekä leimasin, että rastitunnus piiloon
- Ilmoita vikatilanteesta rastivalvonnan johtoon. Siellä arvioidaan jatkotoimenpiteiden tarve.

Jokaisen kierroksen jälkeen kuittaus VHF-puhelimella kierroksesta rastivalvonnan johtoon. Näin meillä on kokonaiskuva, että kaikki on kunnossa. **Kaikissa ongelmatilanteissa myös yhteys rastivalvonnan johtoon.**

Ensiapu- tai etsintätehtävät

Kilpailun JOKE (johtokeskus) toimii VHF-kanavalla 1. Tämä kanava toimii myös TV-varoituksen ja ratamestareiden puhelimissa. Heiltä saattaa tulla pyyntö avustaa loukkaantuneen etsimisessä tai auttamisessa pois maastosta tai auttajien opastamisessa loukkaantumispaikalle.

Nämä tehtävät ovat aina ensisijaisia!

Tätä varten jokaisella on karttapaketissa Pelastuskartta, jossa on kilpailun kaikki rastit ja pelastusruudukko. Sijainnin ilmoittamiseen JOKE:een käytetään pelastuskartan ruudukkoordinaatteja.

TV-varoituksen tehtävät

TV-varoituksen tehtävänä on auttaa TV-tuotantoa saamaan kilpailun kärjen juoksijat kuviin ja kilpailun seuranta toimimaan. TV-varoituksista vastaa Miika Vennelä, joka istuu TV-tuotannon tiloissa.

TV-varoitus toimii VHF-kanavalla 9 (Nimetty "TV-varoitus"). Siirry kanavalle viimeistään aikatauluun merkattuna aloitusaikana.

Varoittajat menevät paikalle hyvissä ajoin ennen kärjen saapumista. Paikka pitää olla sellainen, jossa ei häiritse kilpailijoita, eikä paljasta rastin sijaintia, mutta pystyy näkemään kilpailijoiden numerot.

Kun varoittaja(t) saapuu rastille, kuittaus Miikalle VHF-puhelimella tyyliin "Varoittaja paikalla rastilla XX" (XX = varoitettavan TV-rastin nimi, esim. Ilkko, Roine tai Herama). Jos samaa TV-rastia varoitetaan useammalta lähestymisrastilta, ilmoitetaan myös varoitusrastin koodi.

Kun kärki saapuu rastille, luetellaan Miikalle kilpailijoiden numeroita.

Miika ilmoittaa, kun varoituksen ko. pisteeltä saa lopettaa. Käytännössä sitten, kun kärki on edennyt jo sen verran, että lähetyksessä siirrytään seuraavaan TV-pisteeseen.

Palaa rastivalvonnan VHF-kanavalle 10, kun varoitus on päättynyt.

Ennen tapahtumaa

Olisi hyvä, jos ehditte käydä tutustumassa maastoalueeseen Jukola-viikolla. Jos joku on estynyt, on hyvä jos ainakin joku partiosta on käynyt tutustumassa alueeseen.

Johto-tehtäviin osallistuvat (alue 6) olisi hyvä perehtyä toimintaan huolellisesti.

Keskiviikkona 12.6. on kenraaliharjoitus. Toivottavasti silloin pääsee mahdollisimman moni paikalle. Kenraaliharjoitus alkaa klo 15:00 tervetulopuheella. Klo 15:20-17:00 käydään yhdessä läpi meidän ryhmän toiminta. Varsinainen kenraaliharjoitus käynnistyy yhteislähdöllä klo 17:30.

Muista toimista: Rastit viedään maastoon viikko ennen tapahtumaa. Viimeisellä viikolla tehdään viitoitusten vetoja ja pieniä raivauksia. Tarkemmat tiedot sähköpostissa.

Tapahtuman jälkeen

SU aamuna, kun yhteislähtö on lähtenyt, alkaa lepoetki (pl. pieni johtoporukka valmiudessa, jos tulee hälytyksiä maastoon).

SU klo 15 sulkeutuu Jukolan viestin maali ja aloitamme purkutyöt. Puretaan rastit ja viitoitukset. Toivottavasti mahdollisimman moni jaksaa ja pystyy osallistumaan tähän, niin saadaan vauhdilla hommat pakettiin.

Mikäli hommia jää, hoidetaan loput maanantaina.

